

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

JOHN GALSWORTHY

A VÁRAKOZÓ

(MAID IN WAITING)

FORDÍTOTTA
BÁLINT GYÖRGY

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5472-21-3 (online)
MEK-12777

ELSŐ KÖTET

1. FEJEZET.

A porthminsteri püspök halálán volt; már el is küldtek négy unokaöccsért, két unokahugáért és az egyiknek a férjéért. Sejtették, hogy nem éri meg a reggelt.

Charwellnek hívták, de nevét Cherrellnek ejtették. Hosszú élete során sokféle nevet viselt. A hatvanas években harrowi és cambridgei diáktársai «Kézelős» Cherrellnek nevezték. Később, abban a két londoni egyházközségben, ahol működött, nagytiszteletű Cuthbert Cherrell volt a neve. Prédikátori fénykorában Cherrell esperesnek, élete utolsó tizennyolc évében pedig Cuthbert Porthminsternek hívták. Sohasem nősült meg. Nyolcvankét évig élt és ötvenöt évig képviselte Istent a föld egyes pontjain (aránylag későn szentelték pappá). Hivatása és az a körülmény, hogy huszonöt éves kora óta fékentartotta természetes ösztöneit, tartózkodó méltóságot kölcsönzött arkifejezésének. Ezt a halál közelsége sem tudta megzavarni. Szinte gúnyosan várta a halált, legalább is ezt lehetett kiérezni szemöldökének rándulásából és gyenge hangjából, mikor így szólt ápolónőjéhez:

- Holnap kialhatja magát Nővér. Pontos leszek, hiszen nem kell időt töltenem az ornátus felöltésével.

Valamennyi püspök közül ő tudta a legszebben viselni az ornátust, az ő arca és az ő alakja volt a legelölkelőbb. Élete végéig megőrizte azt a dandyizmust, melynek a «Kézelős» nevet köszönhetette. Most mozdulatlanul feküdt hátrakefált ősz hajjal, elefántcsont arccal. Olyan sokáig volt püspök, hogy végül már senki sem tudta, mi a véleménye a halálról, vagy bármiről, kivéve az imakönyvet, melynek legcsekélyebb átdolgozása ellen is a leghatározottabban tiltakozott. Már természeténél fogva sem adott soha kifejezést érzéseinek és szertartársossága élete végén úgy elborította természetes érzéseit, mint ahogy a hímzés és az ékkövek elrejtik a papi köntös kelméjét.

Itt feküdt most a kettős ablakú, kolostorias szobában egy XVI. századbeli épületben, közel a székesegyházhoz. A szoba ódon illatát alig enyhítette a beáramló szeptemberi levegő. Az ablakpárkányon, régi vázában, néhány cinerária volt: az egyetlen élénk színfolt a szobában. Az ápolónő észrevette, hogy a püspök szeme állandóan a virágokra szegződik. Csak néha-néha hunyta le egy pillanatra a szemét. Hat óra tájban közölték vele, hogy régen elhalt bátyjának egész családja megérkezett.

- Ah - mondta - gondoskodjék, hogy kényelembe helyezkedjenek. Adriant szeretném látni.

Mikor egy óra múlva ismét kinyitotta szemét, Adrian unokaöccsét pillantotta meg, aki az ágy lábánál ült. Néhány percig csendben szemlélte sovány, barázdás, barna, szakállas arcát, őszülő haját. Némi meglepetéssel nézte; úgy találta, hogy unokaöccse meglehetősen megöregedett. Aztán felhúzott szemöldökkel, kissé csúfondáros, halk hangján megszólalt:

- Kedves Adrian, szép tőled, hogy eljöttél. Nem jönnél egy kissé közelebb? Úgy. Nem maradt sok erőm, de ami maradt, azt a te javadra szeretném fordítani, bár lehet, hogy te az ellenkezőjét fogod hinni. Őszintén kell beszélnem. Nem vagy papi ember és ezért igyekszem szavaimat világi ember módjára megfogalmazni, amilyen valamikor magam is voltam... Sőt talán mindig az voltam. Azt hallottam, hogy beleszerettél, sőt mondhatnám belebolondultál egy hölgybe, aki nem mehet hozzád feleségül. Igaz?

Unokaöccsének jóságos, barázdás arcára szelíd és kissé zavart kifejezés ült.

- Igaz, Cuthbert bácsi. Sajnálám, ha ez bántana téged.

- Kölcsönös vonzalom?

Unokaöccse vállat vont.

- Kedves Adrian, a világ felfogása sok tekintetben változott az én ifjúkorom óta, de a házasságot még mindig dicsfény veszi körül. Ez különben a te lelkiismereti ügyed, ez nem tartozik rám. Adj egy kis vizet.

Ivott a feléjenyujtott pohárból, aztán gyengébb hangon folytatta.

- Atyátok halála óta bizonyos tekintetben én szerepeltem *in loco parentis* nálatok, és azt hiszem én voltam családunk hagyományainak fő őrzője. Azt akarom neked mondani, hogy családunk neve igen nagy múltú és mindig a legnagyobb tisztelet övezte. A régi családok sarjaira manapság alig maradt más a múltból, mint egy bizonyos átörökölt kötelességérzet. Amit néha meg lehet bocsátani egy fiatal embernek, azt nem lehet megbocsátani a te életkorodban és társadalmi állásodban levő férfinak. Nem szeretnék abban a tudatban meghalni, hogy nevünket tollára veszi és megszólja a sajtó. Most pedig bocsáss meg, hogy magánügyedbe avatkoztam és engedd, hogy valamennyitektől búcsút vegyek. Talán kevésbé fájdalmas lesz, ha te adod át a többieknek áldásomat, mely, attól félek, nem sokat ér. Isten veled, kedves Adrian, Isten veled!

Hangja suttogásba halkult. Lehunyta szemét. Adrian egy percig nézte az éles, viaszszínű arcot, aztán magas alakját kissé meghajtva, lábujjhegyen az ajtóhoz ment, halkán kinyitotta és kiment.

Az ápolónő visszajött a szobába. A püspök ajka mozgott, szemöldöke időnként meg-megrándult, de már csak egyszer szólalt meg.

- Nagyon örülnék, ha olyan kedves lenne és ügyelne rá, hogy nyakam egyenesen fekvődjön, és hogy fogaim a helyükön legyenek. Ne haragudjék ezért az aprólékosságért, de nem szeretnék visszataszító látványt nyújtani...

Adrian lement a faburkolatos, hosszú szobába, ahol a család várakozott.

- Halálán van. Mindnyájatoknak áldását küldi.

Sir Conway a torkát köszörülte. Hilary megszorította Adrian karját. Lionel az ablakhoz lépett. Emily Mont apró zsebkendőt vett elő és másik kezével megfogta sir Lawrence kezét. Csak Wilmet szólalt meg.

- Milyen most, Adrian?

- Mint haldokló harcos a pajzsán.

Sir Conway ismét a torkát köszörülte.

- Derék öreg legény - mondta halkán sir Lawrence.

- Igen - mondta Adrian.

Aztán csendben ültek és álldogáltak tovább, abban az elkerülhetetlenül kényelmetlen hangulatban, melyet az ember olyan házban érez, ahol a halál van látogatóban. Teát szolgáltak fel, de, mintha némán megállapodtak volna, egyikük sem nyult hozzá. Hirtelen megszólalt a harang. Mind a heten felpillantottak. A tér egy pontjában találkoztak pillantásaik, mintha valami láthatatlan tárgyat néznének.

Az ajtóban megszólalt egy hang.

- Kérem, ha látni akarják.

Sir Conway, a legidősebb, követte a püspök káplánját. A többiek mögötte mentek.

A fal közepéhez állított keskeny ágyában, a kettős ablakkal szemben, feküdt a püspök fehér, szikár, keskeny teste, melynek méltóságát a halál csak fokozta. Ebben az utolsó funkciójában még méltóságteljesebb volt, mint valaha. Egyik családtag, sőt még a nyolcadik szemlélő, a káplán, sem tudta, hogy Cuthbert Porthminster valóban hitt-e másban is, mint az egyháznak földi méltóságában, melyet oly hűségesen szolgált. Különböző vérmérsékletű emberek voltak, különböző érzéseket keltett bennük a halál látványa. Csak egy közös érzésük volt: valami esztétikai gyönyörűség, ennek a felemelő méltóságnak a láttán.

Conway - sir Conway Cherrell tábornok - sokszor állt szemben a halállal. Most keresztbefont karral állt, mint valamikor Sandhurstban, a «pihenj» vezényszóra. Keskeny arca inkább aszkétikus, mint katonás volt. Napbarnított arcát barázdák szántották végig, széles járomcsontjai és hegyes erélyes álla között nyugodt, sötét szempár ült, orra és ajka keskeny volt. Talán az ő arca volt a legnyugodtabb a nyolc közül. A nála valamivel magasabb, mellette álló Adrian arca volt a legkevésbé nyugodt, sir Lawrence Mont belekarolt feleségébe, Emilybe. Keskeny arcának, kissé gunyoros kifejezése, mintha ezt mondta volna: «Nagyon szép előadás, ne sírj kedvesem.»

Wilmet két oldalán Hilary és Lionel állott. Az egyiknek barázdás, a másiknak síma volt az arca, de mindkettő hosszúkas, sovány és határozott volt, és valamilyen szomorú kétkedést fejezett ki, mintha azt várnák, hogy talán még egyszer felnyílnak azok a szemek. Wilmet arca erősen kipirosodott, ajkát kissé összehúzta. Magas, sovány nő volt. A káplán lehajtott fejjel, ajka mozgott, mintha hangtalan imákat mormogna. Vagy három percig álltak így, aztán majdnem egyszerre, mind mély lélekzetet vettek és egymás után az ajtó felé indultak. Ki-kí visszavonult a számára kijelölt vendégszobába.

Vacsoránál találkoztak ismét. Újból az élet törvényei szerint gondolkoztak és beszéltek. Cuthbert bácsi, eltekintve attól, hogy a család díszé és feje volt, egyikükhöz sem állt soha nagyon közel. Arról beszéltek, hogy atyái sírjában, Condafordban temessék-e el, vagy itt, a székesegyházban. Valószínűleg végrendelete intézkedik erről. Még aznap este valamennyien visszautaztak Londonba, kivéve a tábornokot és Lionelt, akik a végrendelet végrehajtói voltak.

A két fivér átolvasta a végrendeletet, mely rövid volt, mert kevés dolog fölött kellett rendelkeznie. Utána csendben ültek a könyvtárszobájában. A csendet a tábornok törte meg.

- Tanácsot kérnék tőled Lionel. Hubert fiamról van szó. Olvastad, hogy a parlament utolsó ülésén megtámadták?

Lionel, aki szűkszavú volt és most várta bírói kinevezését, bólintott.

- Olvastam az interpellációról, de nem ismerem Hubert felfogását ebben az ügyben.

- Elmondhatom. Átkozott ügy ez. Igaz, hogy a fiú hevesvérű, de tetőtől talpig becsületes. Amit mond, az színgaz. Én csak annyit mondhatok, hogy az ő helyében én is úgy cselekedtem volna.

Lionel bólintott.

- Folytasd.

- Mint tudod, a harrowi főiskoláról egyenesen a háborúba vonult, pedig még nem is volt katonaköteles korban. Egy évig szolgált a hadirepülőknél, megsebesült, ismét bevonult és a háború után is a hadseregben maradt. Kint volt Mezopotámiában, aztán Egyiptomba, majd Indiába helyezték. Ott súlyos maláriát kapott és tavaly egy évi betegszabadságra ment, mely október 1-én jár le. Hosszú utazást tanácsoltak az orvosai, ezért kapta a szabadságot. A

Panama-csatornán át Limába ment. Ott megismerkedett egy Hallorsen nevű amerikai tanárral, aki nemrég itt is járt és előadást tartott bizonyos bolíviai őskori leletekről. Hallorsen akkor éppen expedíciót szervezett Bolíviába. Az expedíció akkor volt indulóban, amikor Hubert Limába érkezett. Hallorsennek tisztre volt szüksége, aki az expedíció közlekedését irányítaná. Hubert elég jó egészségi állapotban volt és nyomban vállalkozott a feladatra. Nem tudja elviselni a tétlenséget. Hallorsen felfogadta. Ez tavaly decemberben történt. Röviddel ezután Hallorsen elindult és Hubertet hátrahagyta, hogy expedíció főtáborának gondját viselje. Magára maradt egy sereg félvér indián öszvérhajcsárral. Hubert volt közöttük az egyetlen fehér ember. Heves láza hirtelen ismét visszatért. Elmondta, hogy ezek között a félvér fickók között valóságos pokolfajzatok vannak, teljesen fegyelmetlenek és baromian bánnak az állatokkal. Hubert nem tudott velük összeférni, említettem már, hogy nagyon hevesvérű fiú és ezenkívül nagy állatbarát is. A félvérek egyre fékezhetetlenebbek lettek és végül az egyik, akit kénytelen volt megkorbácsolni, mert az öszvéreket kínozza, lázadást szított és késsel megtámadta őt. Szerencsére Hubertnek kéznél volt a revolvere és agyonlőtte a félvért. Erre aztán az egész átkozott banda, három kivételével, megszökött az öszvérekkel együtt. Képzeld el: csaknem három hónapig maradt ott egyedül, sem támogatást, sem hírt nem kapott Hallorsentől. Nagy kinnal valahogy mégis kitartott a helyén, megmaradt három emberével. Végül Hallorsen visszatért és a helyett, hogy megértést mutatott volna kínládásai iránt, rátámadt. Hubert ezt nem volt hajlandó eltűrni, alaposan megmondta neki a véleményét és otthagya. Egyenesen hazajött és most nálunk van Condafordban. Láza szerencsére elmúlt, de még mindig meglehetősen kimerült. Most pedig ez a Hallorsen könyvet írt és megtámadta Hubertet. Őt teszi felelőssé az expedíció kudarcáért, azt állítja, hogy Hubert zsarnokoskodott, nem tudott bánni az emberekkel, gögös arisztokratának nevezi és egyéb divatos frázisokat ír róla. A hadügyi bizottság valamelyik tagja tudomást szerzett erről és szóvá tette a parlamentben. A szocialistáktól elvárja az ember, hogy kellemetlenkedjenek, de mi az ő kellemetlenkedésük ahhoz képest, amikor a hadügyi bizottságnak valamelyik tagja tesz lépéseket egy angol tiszt helytelen magaviselete ügyében. Hallorsen az Egyesült Államokban van, senki ellen sem lehet pert indítani és különben is, Hubertnek nincsenek tanúi. Attól félek, hogy ez az ügy ketté fogja törni a karrierjét.

Lionel Cherrel hosszú arca még jobban megnyúlt.

- Volt a főhadiszálláson?

- Igen, szerdán felment. Fagyosan fogadták. Mostanában nagyon megijednek, ha valaki katonatisztek önkényeskedéséről kezd fecsegni. De azért valószínűleg nem bolygatnák tovább az ügyet, ha nem kerülne többé szóba a nyilvánosság előtt. De hogy volna ez lehetséges? A könyv a legnagyobb nyilvánosság előtt megtámadta, a parlamentben pedig valósággal megvádolták, hogy tiszthez és úriemberhez méltatlanul, önkényesen járt el. Ezt nem hagyhatja szó nélkül. Mit csináljon?

Lionel mélyet szippantott pipájából.

- Tudod - mondta - én azt hiszem, hogy a legjobban tenné, ha ügyet sem vetne a dologra.

A tábornok keze ökölbe szorult.

- A pokolba is, Lionel, ez még sem lehetséges!

- De hiszen beismerte, hogy megkorbácsolta és lelőtte azt az embert. A közvéleménynek nincs fantáziája, Con, és nem tud az ő álláspontjára helyezkedni. Ők csak annyit értenek az egészről, hogy egy tiszt egy polgári expedíción agyonlőtt egy embert és többeket megkorbácsol. Nem várhatjuk a közvéleménytől, hogy megértse milyen körülmények között, milyen lelki kényszer hatása alatt cselekedett.

- Tehát komolyan azt tanácsolod, hogy szó nélkül nyelje le ezt a dolgot?
- Mint férfi nem, mint a gyakorlati élet embere igen.
- Jóságos ég! Hová jut Anglia! Kíváncsi vagyok, mit szólt volna ehhez Cuthbert bácsi? Ő sokra becsülte nevünket.
- Én is sokra becsülöm. De hogy tudna Hubert megmérkőzni ellenfeleivel?

A tábornok kis ideig hallgatott, aztán így szólt:

- Ez a vád a hadügyi bizottság szégyene, de Hubert keze mégis meg van kötve. Ha beadná lemondását, akkor talán erélyesebben léphetne fel, de őt szíve-lelke a hadsereghez vonzza. Csúnya ügy! Egyébként Lawrence szólt nekem Adrianról. Úgy-e Diana Ferse lánykori neve Montjoy volt.
- Igen, Lawrence második unokatestvére. Nagyon csinos nő, Con, láttad már?
- Lánykorában. Milyen helyzetben van most?
- Él a férje és mégis özvegy. Két gyermeke van, férje pedig tébolyda lakója.
- Szép kis ügy. Gyógyíthatatlan?

Lionel bólintott.

- Azt mondják. Természetesen soha sem lehet biztosan tudni.
- Jóságos Ég!
- Bizony. Szerencsétlen asszony és Adrian még szerencsétlenebb. Adrian régóta szereti, még lánykora óta. Ha valami ostobaságot követ el, elveszti múzeumőri állását.
- Arra gondolsz, hogy esetleg megszökik vele? Hiszen már legalább ötven éves.
- Ez a legveszedelmesebb életkor. Az asszony elragadó teremtés. A Montjoyok mindig híresek voltak elragadó egyéniségükről. Mit gondolsz, Con, hallgatna rád Adrian, ha beszélnél vele?

A tábornok fejét rázta.

- Azt hiszem inkább Hilaryre.
- Szegény öreg Adrian... a legjobb ember a világon. Beszélek Hilaryvel, csak kár, hogy mindig annyira el van foglalva.

A tábornok felállt.

- Lefekszem. Nálunk Condafordban nincs olyan ódon szaguk a szobáknak, mint itt, pedig a mi házunk régiebb.
- Túl sok a fa ebben az épületben. Jó éjszakát öreg fiú.

A fivérek kezet szorítottak, aztán mindketten egy-egy gyertyát vettek kezükbe és felmentek szobáikba.

2. FEJEZET.

Condaford Grange 1277-ben került a Campfortoktól (tőlük kapta nevét) a Cherrellek birtokába. Nevüket ekkor még Kerwellnek, sőt néha még Keroualnak írták, a szerint, ahogy az íródeáknak eszébe jutott. A kastélynak regényes multja volt. Az a Kerwell, aki az egyik De Campfort-lány kezével együtt megkapta, úgy jutott a lányhoz, hogy megmentette egy

vaddisznó támadásától. Földnélküli lovag volt, apja, egy guiennei francia, Richard király kereszteshadjárata után vándorolt Angliába. A lány egyetlen örököse volt a De Campfortok birtokainak. A család címerébe is betették a vaddisznót. Később sokan azon a véleményen voltak, hogy csak a címerbeli vaddisznó alapján keletkezett az életmentési legenda és nem megfordítva. Annyi bizonyos, hogy szakértő építészek megállapították a ház egyes részeiről, hogy a XII. században épültek. Annakidején valószínűleg sáncárok vette körül, de Anna királyné idejében az egyik Cherrell, ki a kastélyt újjá építette, lecsapoltatta vizet és betemettette az árkot, talán azért, mert bízott az örök béke eljövételében, vagy még inkább azért, mert sokat kínozták a szűnyogok. Így azután alig maradt nyoma az egykori sáncároknak.

A néhai Sir Conway, a püspök bátyja, aki diplomáciai szolgálatban állott, 1901-ben kapta a lovagi rangot, mikor Spanyolországba nevezték ki nagykövetnek. Hivatása mindig külföldre szólította és ezért alaposan elhanyagolta a kastélyt. 1904-ben halt meg állomáshelyén. Az elhanyagolást tovább folytatta legidősebb fia, a mostani Sir Conway, aki állandóan szolgálatban volt, és így a világháború végéig csak ritkán és mindig csak rövid ideig tartózkodhatott Condafordban. Amikor a háború után itt telepedett le, ahol ősei a normann hódítás óta éltek, hozzálátott, hogy a lehető legalaposabban rendbe hozza a kastélyt. A ház külseje most szerény, de gondozott volt, belseje pedig kényelmes. A tábornok anyagi viszonyai csak nehezen engedték meg, hogy itt éljen. A földbirtokra nem nehezedtek ugyan terhek, de túlsok erdő borította, úgyhogy évi tiszta hozadéka mindössze néhány száz font volt. A tábornoki nyugdíj és feleségének, Elizabeth Frenshamnak szerény jövedelme csak azt tették lehetővé a tábornok számára, hogy kifizesse igen alacsony adóját, hogy két vadászt tartson, és hogy a legnagyobb beosztással meg tudjon élni. Felesége azok közé az angol nők közé tartozott, akik látszólag nem sokat, de éppen azért nagyon sokat számítanak. Szerény, finom és mindig elfoglalt asszony volt. Egyszóval: mindig háttérbe vonult és nyugodt, sápadt, kissé félénk arca állandóan arra emlékeztetett, hogy a kultúra alig függ a vagyontól vagy az intellektustól. Férje és három gyermeke mindig számíthattak megbízható együttérzésében. Valamennyien élénkebbek voltak mint ő, egyéniségük színesebb volt és éppen ezért megnyugtatóan hatott rájuk.

Nem kísérte el a tábornokot Porthminsterbe és így most otthon várta hazatérését. A bútorokat még a nyári pamuthuzat borította. A teázó szobában álldogált és éppen azon töprengett, hogy kibírnak-e a huzatok még egy szezont, amikor egy skót terrier sietett a szobába, utána pedig a ház legidősebb leánya, Elizabeth, akit mindenki «Dinny» néven ismert. Dinny karcsú és meglehetősen magas lány volt, haja gesztenyebarna, orra kissé pisze, szája Botticelli-szerű, egymástól kissé távol álló szemei búzavirágkékek. Hosszúszárú virágra emlékeztetett, amely törekenynek látszik, de mégsem törik el soha. Arckifejezése olyan embert árult el, akinek nagy erőfeszítésébe kerül, hogy az életet ne fogja fel túlságosan humorosan. Olyan volt mint azok a természetes források, melyekből mindig buborékosan buggyan ki a víz. Nagybátyja, sir Lawrence Mont is mindig ehhez hasonlította. Huszonnégy éves volt.

- Anyukám, feketében kell járnunk Cuthbert bácsi miatt?

- Nem hiszem Dinny, legfeljebb félgyásról lehet szó.

- Itt fogják eltemetni?

- Apa majd megmondja. Én azt hiszem, hogy a székesegyházban.

- Teát parancsolsz, drágám? Scaramouch, menj innét, ne dugd az orrod a tányérokba.

- Dinny, nagyon aggódom Hubertért.

- Én is drágám. Az utóbbi időben alig lehet ráismerni, olyan mint az a rajz, amit Tom, a festő, készített róla profilból. Nem kellett volna résztvennie abban az undorító expedícióban. Az amerikaiakat csak egy bizonyos pontig lehet elviselni, és Hubert természetesen hamarabb jut

el ehhez a ponthoz, mint bárki más. Sohasem tudott velük összeférni. Különben is, azt hiszem, hogy civileknek sohasem volna szabad katonával együtt dolgozniuk.

- Miért, Dinny?

- Mert a katonák szilárd jellemű emberek és tudják, mi a különbség Isten és Mammon között. Nem vetted észre?

Lady Cherrell valóban észrevette ezt. Félénken mosolygott:

- Hol van Hubert? Apa mindjárt itt lesz.

- Elment Donnal, hogy egy pár foglyot lőjön vacsorára. Fogadok, hogy elfelejtett lőni, vagy ha hoz is valamit, az még túlságosan fiatal lesz. Rettenetesen búsul emiatt a dolog miatt. Alaposan meglátogatta az Úristen, illetve inkább az ördög. Csak az segítene rajta, ha szerelmes lenne. Nem találhatnánk egy tökéletes lányt a számára? Csöngessem teáért?

- Igen drágám. És friss virág is kellene a szobába.

- Rögtön hozok. Gyere Scaramouch.

Kilépett a szeptemberi napsütésbe. Az alsó pázsiton zöld harkályt vett észre. Eszébe jutott a régi vers: «Hét kis madár, hét napja már, keresgél kinn a zöldben; de fáradtságuk hasztalan, reménytelen, vígasztalan, mert nincs kukac a földben.»

Nagy szárazság volt. De azért mégis gyönyörű színekben virultak a cineráriák. Kitépett néhány szálát. Csokrot gyűjtött, mely minden színárnyalatban pompázott, a legsötétebb vöröstől a rózsaszínen át a citromsárgáig. Szépek voltak a virágok, de Isten tudja miért, valami mégis hiányzott belőlük.

- Milyen kár - gondolta, - hogy nincs egy virágágy, melyből fiatal lányok nőnek ki, hogy leszakíthassak egyet Hubert számára. - Dinny ritkán mutatta érzelmeit. Két nagyon mély, rejtett gyengéje volt: fivére és Condaford. Ez a két érzés szorosan összeforrott. Condaford szervesen hozzátartozott életéhez. Olyan szenvedéllyel csüggött ezen a helyen, amit igazán nem lehetett sejteni azok után, ahogyan róla beszélt. Mély és féltékeny vágyat érzett, hogy bátyjában is felkeltse ezt az érzést Condaford iránt. Hiszen mindketten itt születtek, amikor még a kastély kopott és elhanyagolt volt és végigkísérték fejlődését és feltámadását. Hubert számára Condaford tulajdonképpen nyaralóhely volt, ahová csak vakációzni jött. Dinny, aki mindig ügyelt, nehogy a nyilvánosság előtt elárulja, vagy komolyan vegye az ősi földhöz való kötöttségét, titokban híven és rendíthetetlenül csüngött a Cherrelleken, birtokukon és munkájukon. Minden condafordi állat, madár és fa, (még az a virág is, amit most szedett), szervesen hozzátartozott egyéniségéhez, éppen úgy, mint a szalmafedeles házak egyszerű lakói, az óangol templom, melyet minden különösebb hit nélkül látogatott, a szürke condafordi hajnal, amelyet ritkán látott, a holdvilágos bagolyjárta éjszakák, a hosszú, napos alkonyatok a tarlón, az illatok, a hangok és a friss levegő. Ha távol volt hazulról, sohasem mondta, hogy honvágy gyötri. Pedig valóban gyötörte. Ha otthon volt, sohasem mondta, hogy ez örömmel tölti el. Pedig valóban örült. Ha Condaford valamikor idegen kézre kerülne, nem sóhajtozna, de úgy érezné magát, mint egy gyökerestől kitépett növény. Apja csak felületes ragaszkodást érzett Condaford iránt, hiszen egész aktív életét máshol töltötte. Anyja nyugodtan élt Condafordban, mindig megtette kötelességét iránta, de nem tekintette egészen az övének. Huga, mint valami adottságot, elfogadta Condafordot, de szívesebben élt volna mulatságosabb helyen. És Hubert, milyenek voltak Hubert érzései e tekintetben? Dinny ezt nem tudta. Keze tele volt cineráriával, nyakát a késői napfény melengette. Visszatért a szalonba.

Anyja a teázó asztal mellett állt.

- A vonat késik - mondta. - Szeretném, ha Clare nem vezetné túlgyorsan az autót.

- Nem értem az összefüggést, drágám - mondta Dinny, pedig jól látta. Anyja mindig ideges volt, ha apja késett.

- Anyám, nagyon szeretném, ha Hubert nyilatkozatot küldene a lapoknak.

- Megvárjuk, hogy mit mond apa. Bizonyára beszélt Lionel bácsival.

- Itt vannak, hallom! - mondta Dinny.

A tábornok fiatalabb lánya kíséretében lépett a szobába. Clare volt a család legélénkebb tagja. Finom, sötétszínű haját rövidre vágatta, kifejezésteljes arcának sápadtságát ajkának színe élénkítette. Nyílt, eleven tekintetű, barna szemű, vakítóan fehér és alacsony homlokú leány volt. Húszéves volt, de kissé idősebbnek látszott. Arc kifejezése nyugalmat és a mellett kalandvágyat árult el. Alakja remek, járása ritmikus volt.

- Szegény drága apa még nem ebédelt! - mondta.

- Szörnyű hosszú tura volt ez, Liz. Reggel óta nem ettem egyebet, mint egy kétszersültet szódás whiskyvel.

- Rögtön kapsz egy tojásos puncsot, drágám - mondta Dinny és kiment a szobából. Clare követte.

A tábornok megcsókolta feleségét.

- Nagyon szép halott az öreg fiú. Csak Adrian beszélt vele, mi már csak a halála után láttuk. Vissza kell majd mennem a temetésre. Azt hiszem nagyon szép temetés lesz. Imponáló jelenség volt Cuthbert bácsi. Beszéltem Lionellel Huberről. Nem tudja mit lehetne tenni. De én is gondolkoztam a dolgon.

- És?

- Minden azon múlik, hogy a katonai hatóságok tudomásul veszik-e az alsóházban elhangzott támadást. Lehet, hogy felkérjük Hubertet, adja be lemondását. Ez végzetes volna. Akkor már jobb, ha önként mond le. Október 1-én kell orvosi vizsgálatra jelentkeznie. Talán tehetnénk valamit a tudtán kívül. Nagyon büszke fiú. Én felkereshetem Topshamot, te pedig talán Follanbyvel beszélhetnél.

Lady Cherrell elfintorította arcát.

- Tudom - mondta a tábornok, - átkozottul kellemetlen. Tulajdonképpen Saxenden volna az igazi, de nem tudom, hogy lehetne őt megközelíteni.

- Talán Dinnynek van valami ötlete.

- Dinnynek? Mindenesetre több van a fejében, mint bármelyikünknek, kivéve téged, drágám.

- Nekem - mondta Lady Cherrell - egyáltalában semmi sincs a fejemben.

- Ugyan. Már jön is Dinny.

Dinny habzó italt hozott egy pohárban.

- Dinny, éppen arról beszéltem anyáddal, hogy lord Saxendennel kellene beszélni Hubert érdekében. Mit gondolsz, mi volna ennek a módja?

- Valamelyik földbirtokos-szomszédja révén kellene megközelíteni. Van ilyen szomszédja?

- Wilfred Bentworth birtoka mellett van az övé.

- Helyes. Akkor Hilary bácsi, vagy Lawrence bácsi segíthet.

- Hogyan?

- Wilfred Bentworth annak a bizottságnak az elnöke, melyet Hilary bácsi szervezett a nyomortanyák lakóinak megsegítésére. Egy kis nepotizmus sohasem árt.

- Hm. Kár hogy ez nem jutott előbb eszünkbe. Az imént Porthminsterben együtt voltam Hilaryvel és Lawrence-szel.

- Beszéljek velük helyetted?

- Szavamra mondom, jó volna Dinny. Én irtózom attól, hogy saját ügyeinkben könyörögjek.

- Igen, drágám. Ez nőknek való dolog, úgy-e?

A tábornok kétkedő pillantást vetett lányára, sohasem tudta biztosan, hogy mikor beszél komolyan.

- Itt van Hubert - mondta hirtelen Dinny.

3. FEJEZET.

Hubert Cherrel vadászpuskával a hátán, vizslával a nyomában lépkedett a terrasz ódon, szürke kövein. Középtermetnél magasabb, szikár, egyenes tartású ember volt. Feje nem volt túlságosan nagy, arca korához képest barázdás volt, és magán viselte viszontagságainak nyomait. Vékony, ideges ajkai fölé egészen rövid, sötétbarna bajusz simult, hajában már szürke szálak voltak a halántéka fölött. Napbarnított arca keskeny volt, arccsontja magas, gyors pillantása dióbarna szemei kissé távol feküdtek egymástól, megtört ívű szemöldöke alatt, egyenes vékony orra fölött. Egészen olyan volt mint apja, fiatalabb kiadásban. Ha a cselekvéshez szokott ember olyan állapotba kényszerül, ahol csak gondolkoznia lehet, boldogtalan lesz, mindaddig, amíg ki nem szabadul ebből az állapotból. Amióta volt főnöke megtámadta, állandóan ezen töprengett és emésztette magát. Tudta, hogy helyesen, vagy legalább is a szükséghez képest cselekedett. Bánkódása annál nagyobb volt, mert nevelése és jelleme nem engedte meg, hogy érzéseinek kifejezést adjon. Nem kényszerűségből lett katona, hanem szabad akaratából és most úgy érezte, hogy katonai pályája veszélyben forog, tisztí és úriemberi nevének csorba esett és nem áll módjában visszaütni azokra, akik ezt a csorbát okozták. Úgy érezte, hogy pellengérre állították és mindenki szabadon üthet rá. Végtelenül keserű érzés ez, büszke ember számára. Belépett az üvegajtón, kutyáját és puskáját kint hagyta. Észrevette, hogy róla beszéltek. Megjelenése mostanában mindig a róla folytatott beszélgetéseket szakította meg, mert ha ebben a családban valaki bajba jutott, az mindenkinek közös baja volt. Egy csésze teát kapott anyjától. Megjegyezte, hogy a madarak már kezdenek elvadulni, mert az erdő erősen megritkult. Aztán szünet állt be a beszélgetésben.

- Én most átnézem a postát - szólta a tábornok és kiment. Felesége követte.

Mikor Dinny magára maradt bátyjával, összeszedte bátorságát és így szólt:

- Valamit tennünk kell, Hubert.

- Ne törődj vele, kedvesem, pocsékul áll az ügy, de nem tehetünk semmit.

- Miért nem írod meg te is a történeteket, naplód alapján. Én legépelem és Michael bizonyára talál majd kiadót, hiszen ismerős ezekben a körökben. Nem ülhetünk ölbetett kézzel.

- Borzadok attól, hogy egyéni érzelmeimet a nyilvánosság előtt szellőztessem. Már pedig ez azt jelentené.

Dinny összehúzta szemöldökét.

- Én pedig borzadok attól, hogy az a yankee egyszerűen téged tegyen felelőssé kudarcáért. Az angol hadseregnek is tartozol ezzel, Hubert.

- Ennyire talán mégsem súlyos az eset. Mint magánember vettem részt az expedícióban.

- Mért nem adod ki a naplódát teljes egészében?

- Ezzel csak rontanék a dolgon. Te nem olvastad.

- Egyes helyeket át lehetne fésülni. Apának is ez a véleménye.

- Legjobban tennéd, ha elolvasnád. Tele van vaskos kitételekkel. Ha az ember annyira egyedül van, mint akkor én voltam, elengedi magát.

- Kihagyhatod belőle amit jónak látsz.

- Végtelenül jó vagy hozzám, Dinny.

Dinny megsimogatta bátyja karját.

- Miféle ember ez a Hallorsen?

- Az igazat megvallva, sok jó tulajdonsága van: rendkívül kemény legény, hallatlanul energikus és nincsenek idegei. De az első ember az ő szemében: mindig csak Hallorsen. Nem hajlandó elszenvetni a kudarcot és ha mégis kudarc éri, akkor másra hárítja a felelősséget. Azt mondja, hogy azért nem sikerült az expedíciója, mert nem kapott utánpótlást a főtáborból, és én voltam a főtábor parancsnoka. De maga Gábor arkangyal sem tudott volna mást tenni az én helyemben, ha úgy magára hagyták volna, mint engem. Elszámította magát, ennyi az egész, de ezt nem akarja beismerni. Ezt különben mind megírtam a naplómban.

- Láttad ezt? - mondta Dinny, elővett egy ujságból kivágott cikket és felolvasta. - «Mint értesülünk, Charwell kapitány, a vitézségi érem tulajdonosa, lépéseket fog tenni, hogy megvédje becsületét Hallorsen professzor könyvének állításaival szemben. Hallorsen tudva-levően azt állította, hogy a bolíviai expedíció azért nem sikerült, mert Charwell a kritikus pillanatban nem támogatta őt.» Úgy látszik, hogy valaki kakasviadalt szeretne provokálni köztetek.

- Hol jelent ez meg?

- Az Evening Sunban.

- Lépéseket tenni - mondta keserűen Hubert, - miféle lépésekről lehetne szó? Mivel támaszthatom alá állításaimat? Nincs tanum, erről ő maga gondoskodott, mikor magamra hagyott azzal a bandával.

- Akkor nincs más hátra, mint a napló.

- Mindjárt idehozom neked azt az átkozott füzetet.

Ezen az éjszakán Dinny az ablakban ült, és «azt az átkozott füzetet» olvasta. Telihold trónolt a szilfák fölött. Síri csend borult a tájra. Egyetlen juhkolomp csengett a domb felől, egyetlen magnólia virágzott közvetlenül az ablak alatt. Az egész kép földöntúlinak látszott. Időnként abbahagyta az olvasást, és a valószínűtlen tájat nézte. Tízezer telihold sütött itt ugyanígy, amióta ősei megvetették lábukat ezen földön. Az ősi otthon rendíthetetlen biztonságában sokszorosan fájdalmasan érezte át azokat a szenvedéseket, melyekről a napló beszámolt. Brutális feljegyzések szóltak brutális dolgokról: egyetlen fehér ember egy csapat félvér vademberrel, egyetlen állatbarát, kiéhezett állatok és könyörületet nem ismerő emberek között. Dinny szemben ült a hűvös, nyugodt szépségű tájjal. Lázas lett, nyomorultul érezte magát, amint a feljegyzéseket olvasta.

«Castro, ez a tetves disznó, megint beledöfte átkozott kését az öszvérekbe. A szegény állatok már szinte csontvázak, fogytán van minden erejük. Utoljára figyelmeztettem. Ha még egyszer megteszi, megkorbácsoltatom... Ma megint lázam volt.

«Castro ma reggel alaposan megkapta a magáét, tizenkettőt kapott a hátára. Talán ez majd észretéri. Nem tudok boldogulni ezekkel a barmokkal, olyanok, mintha nem is volnának emberek. Oh, bár csak egyetlen napot tölthetnék lóháton Condafordban és elfelejteném ezeket a mocsarakat és a csontvázvá aszott, szegény öszvéreket.

«Egy másik disznót is meg kellett korbácsolnom. Valósággal ördögien bánnak az öszvérekkel, verje meg őket az Isten!... Megint lázam volt.

«Ördög és pokol! Ma reggel fellázadtak. Összeesküvést szöttek ellenem. Manuel szerencsére előre figyelmeztetett, derék fiú. Castro majdnem elvágta a gégémet. Csak a balkaromat találta el, csúnyán megsebezte. Lelőttem, saját kezemmel. Talán most majd megszélidülnek. Hallorsenről semmi hír. Mit gondol, meddig maradok még ebben a mocsaras pokolban? Sokat szenvedek a karom miatt.

«Végre befellegzett. Ezek az ördögfajzatok az éjszaka sötétjében, mialatt aludtam, megszöktek az öszvérekkel együtt. Csak Manuel és két másik legény maradt mellettem. Jó darabig haladtunk a nyomukban. Útközben két öszvértetemet láttunk, egyebet nem. Szétszéledtek a gazfickók, és most már épp úgy nem találhatjuk meg őket, mint egy csillagot a tejúton. Halálosan fáradtan tértünk vissza a táborba. Nem tudom, hogy élve kerülünk-e ki innét! Karom fáj, remélem nem kapok vérmérgezést.

«Ma elhatároztam, hogy elmegyünk innét, ha törik, ha szakad. Kőrakást építettem és beszámoltam hátra Hallorsennek, arra az esetre, ha egyszer még eszébe jutok és értem küld. Részletesen leírtam az egész esetet. Aztán mégis meggondoltam magamat. Kitartok, itt maradok, amíg Hallorsen meg nem jön, vagy amíg meg nem halunk. Az utóbbi a valószínűbb.»

Ilyen volt véges-végig a vergődésnek ez a naplója. Dinny letette az elfakult, elsárgult lapokat és az ablakpárkányra könyökölt. A csend és a hideg holdfény lehűtötték lelkét. Harci kedve elmúlt. Hubertnek igaza van. Mért mutogassuk a nyilvánosság előtt meztelen lelkünket, mint a gyermek a fájós ujját. Nem! Mindent, csak ezt nem! Összeköttetéseket keresni - ezt igen, ezt igen! Erre fog törekedni minden erejével!

4. FEJEZET.

Adrian Cherrell a falusi élet ama barátai közé tartozott, akik mindig a városban élnek. Állása Londonhoz kötötte, ahol egy anthropológiai gyűjtemény felügyelője volt. Most éppen egy Új-Guineából érkezett állkapocs fölött töprengett. Az állkapocsnak igen jó sajtója volt: «Blöff az egész - mormogta - közönséges *homo sapiens* állkapocs, valamilyen alacsonyabb rendű fajtából.» Ekkor beszólt hozzá a szolgál:

- Egy fiatal hölgy keresi, uram. Azt hiszem Cherrell kisasszony.

- Kéretem, James - mondta és közben azt gondolta: «Lehet, hogy Dinny. Hogyan szedjem össze a gondolataimat?»

- Oh, Dinny! Canrobert azt mondja, hogy ez az állkapocs még a trinilkorszak előtti időből való. Mokley szerint a piltdowni lelet utáni korból származik, Eldon P. Burbank szerint viszont a rhodesiai típust képviseli. Én sapiensnek tartom. Nézd meg ezt a rágófogat!

- Nézem, Adrian bácsi.

- Túlságosan emberi. Ennek az embernek fáj a foga. A fogfájás valószínűleg a művészet kifejlésének következménye volt. Együtt találtuk az altamirai művészeti maradványokat és a cromagnoni odvas fogakat. Biztos, hogy ez a fickó *homo sapiens*.

- Tehát nincs fogfájás bölcsesség nélkül. Ez nagyon mulatságos. Azért jöttem a városba, hogy Hilary bácsival és Lawrence bácsival beszéljek, de eszembe jutott, hogyha előbb veled ebédelek, utána erősebb leszek.

- Helyes - mondta Adrian. - Épen ezért a bolgár kávéházba fogunk menni.

- Miért?

- Mert ebben a pillanatban még jó a konyhája. Ez a legújabb propaganda vendéglő, és ezért valószínűleg jó a kiszolgálás és mérsékeltek az árak. Nem akarsz bepuderezni az orrod?

- De igen.

- Akkor fáradj be oda.

Mialatt a lány a szomszéd helyiségbe ment, Adrian kis kecskeszakállát simogatta és azon töprengett, hogy mit rendelhetne 18 shillingért és 6 pennyért. Vagyontalan köztisztviselő volt és ezért ritkán volt a zsebében egy fontnál nagyobb összeg.

- Adrian bácsi - mondta Dinny, mikor már egy adag *omelette bulgarienne* mellett ültek - mit tudsz Hallorsen professzorról?

- Ő az, aki elindult Bolíviába, hogy kinyomozza a civilizáció forrását?

- Igen. Hubertet is magával vitte.

- Úgy tudom, ott is hagyta.

- Ismered személyesen?

- Igen. 1920-ban találkoztam vele, amikor a Dolomitokban megmásztuk a «Kis Bűnös» csúcsot.

- Rokonszenvesnek találtad?

- Nem.

- Miért?

- Agresszíven fiatal volt. Hamarabb ért fel a csúcsra mint én. Mindig a baseballra emlékeztetett. Láttál már baseball mérkőzést?

- Nem.

- Washingtonban láttam egyet. A játékos folyton sértegeti az ellenfelét, hogy kihozza a sodrából. Öcskösnek, öregemnek, Wilson elnöknek és vén csatalónak nevezi és más hasonlókat kiált feléje, éppen akkor, amikor az el akarja dobni a labdát. Ez az állandó szokás. Minden áron győzni: ez a cél.

- Nem helyesled ezt a módszert?

- Senki sem vallja be, hogy helyesli, Dinny.

- De azért mindnyájan megpróbáljuk, ha sor kerül rá, úgy-e?

- Úgy tudom, hogy néha még politikusok sem kerülhetik el.

- Te is szívesen győznél bármilyen áron?

- Valószínűleg.

- Nem hiszem. Én azonban igen.

- Nagyon kedves tőled, drágám. De mért vagy ilyen lesújtó véleménnyel magadról?
 - Hubert ügye miatt olyan vérszomjas vagyok mint egy szunyog. A naplóját olvastam egész éjjel.
 - A nők - mondta lassan Adrian - még mindig nem veszítették el isteni felelőtlenségüket.
 - Gondolod, hogy az a veszély fenyeget, hogy elveszthetjük?
 - Nem, mert akármit mondtok is, sohasem fogjátok elpusztítani a férfinek azt az ősi ösztönét, hogy uralkodjon fölöttetek.
 - Adrian bácsi, hogy lehetne megsemmisíteni egy olyan embert, mint Hallorsen?
 - Furkós bottal agyonütni, vagy nevetségessé tenni.
 - Úgy-e képtelenség volt a bolíviai civilizációról szóló elmélete?
 - Teljesen. Tudjuk, hogy vannak arrafelé bizonyos különös és rejtélyes kőkolosszusok, de elmélete; amennyire én megértettem, egyáltalában nem állja meg a helyét. Ne felejtsd el azonban kedvesem, hogy Hubert is benne volt ebben a dologban.
 - Semmi köze sem volt a tudományos részhez, ő csak a szállításra ügyelt fel. - Dinny rámosolygott nagybátyjára. - Nem lehetne ezt az ostobaságot nevetségessé tenni? Te remekül értesz ehhez.
 - Kígyó!
 - Nem kötelessége a komoly tudósnak, hogy nevetségessé tegye a tudományos blöfföket?
 - Ha Hallorsen angol volna, talán megtenném, de ő amerikai és ez meggondolandóvá teszi a dolgot.
 - Miért? Azt hittem, hogy a tudomány nem ismer országhatárokat.
 - Elméletben. A gyakorlatban azonban behunyjuk egyik szemünket. Az amerikaiak nagyon érzékenyek. Talán emlékszel, hogy nemrégiben bizonyos amerikai oldalról milyen álláspontot foglaltak el az evolúció tanával szemben. Ha mi akkor harsány nevetésre fakadunk, talán kitör a háború.
 - De hiszen akkor az amerikaiak többsége is nevetett a dolgon.
 - Igen. Azt azonban nem tűrik el, hogy külföldiek nevéssenek az ő honfitársaikon. Nem eszel ebből a Sofia-felfűjtéből?
- Csendben ettek, szeretettel nézték egymást. Dinny azt gondolta: «Szeretem ráncos arcát és helyes kis szakállát.» Adrian ezt gondolta: «Örülök, hogy orra kissé pisze. Unokaöcsém és unokahugaim elragadóak.»
- Dinny végül megszólalt.
- Kérlek, Adrian bácsi, gondolkozz, mivel lehetne megbüntetni ezt az embert, amiért olyan gazul bánt el Huberttel.
 - Hol van most?
 - Hubert azt mondja, hogy az Egyesült-Államokban.
 - Te nem ítéled el a nepotizmust?
 - Az igazságtalanságot is elítélem. A vér mindig sűrűbb mint a víz.
 - Ez a bor pedig - mondta arcát fintorítva Adrian - még annál is sűrűbb. Mért keresed fel Hilaryt?

- Szeretném, ha bevezetne lord Saxendenhez.
- Miért?
- Apa azt mondja, hogy igen fontos ember.
- Szóval «megmozgatsz minden követ» amint mondani szokás.

Dinny bólintott.

- Okos és tisztességes ember nem ér célt ilyen módon, Dinny.

A lány felvonta szemöldökét, mosolygott. Kivillantak hófehér, egyenletes fogai.

- De én nem vagyok sem okos, sem tisztességes.
- Majd meglátjuk. Ez a cigaretta igazán kitűnően szolgálja a propagandát. Nem parancsolsz?

Dinny cigarettára gyújtott, mélyen szippantott, aztán így szólt.

- Úgy-e láttad legutóbb Cuthbert bácsit?
- Igen. Impozáns halál volt. Mondainül halt meg, azt lehetne mondani. Kár hogy pap volt, tökéletes diplomata veszett el benne.
- Mindössze kétszer láttam. Azt gondolod, hogy ő is veszített a méltóságából, amikor minden követ megmozgatott, hogy elérje amit akart?
- Neki nem egészen ezzel a módszerrel kellett dolgoznia, kedvesem. Elragadó, lebilincselő egyéniségével aratott sikert.
- Modorával?
- Igen. A főúri modor talán vele együtt szállt a sírba.
- Most el kell mennem, Adrian bácsi. Kívánj nekem sok tisztességtelenséget és jó, vastag bőrt.
- Én pedig - mondta Adrian - visszatérek az újguineai állkapocshoz, mellyel remélhetőleg fejbekólinthatom tudós kartársaimat. Ha valamilyen tisztességes módon tudok Huberten segíteni, feltétlenül megteszem. Minden esetre gondolkozom a dolgon. Sokszor üdvözlöm. Isten veled, kedvesem.

Elváltak. Adrian visszament a múzeumba. Megint elővette az állkapcsot, de miközben vizsgálta, egy más áll járt az eszében. Abban a korban volt, amikor az érett, mérsékelt férfiak vére már nem túlságosan viharosan száguld az erekben. Diana Ferse iránti «bolond szerelme», mely még az asszony végzetes házassága előtt keletkezett, meglehetősen önzetlen jellegű volt. Sokkal fontosabb volt számára az asszony boldogsága, mint a magáé. Majdnem mindig rágondolt, de vezető gondolata mindig ez volt: «Mi volna Dianának a legjobb?» Hosszú időn át megszokta, hogy Dianát nélkülözze, és ezért most már szó sem lehetett arról, hogy sürgetően lépjen fel vele szemben. Ez különben sem felelt meg jellemének. De azért Diana hosszúkás arca, sötét szeme, elragadó szája és orra, kissé szomorú arckifejezése állandóan elhomályosították Adrian szeme előtt az őskori állkapcsok, combcsontok és egyéb érdekes leletek körvonalait. Diana két gyermekével egy kis chelseai házban élt férjének jövedelméből, aki négy év óta egy magán-elmeógyógyintézet gyógyíthatatlannak tartott lakója volt. Diana közel járt már a negyvenhez és szörnyű dolgokon ment keresztül, amíg Fersen végleg kitört az elmebaj. Adrian életmódjában és gondolkozásában a régi iskolához tartozott, bizonyos magasabb távlatból szemlélte az emberiség történetét és az életet többé-kevésbé humoros fatalizmussal fogadta. Nem tartozott a minden áron változtatni akarók közé és szerelme nem keltette fel benne a vágyat, hogy minden áron feleségévé tegye Dianát. Azt akarta, hogy az asszony boldog legyen, de nem tudta pontosan, hogy miként tehetné azzá az adott körülmények

között. Dianának most minden esetre nyugta és megfelelő jövedelme volt attól a férfitől, akit oly súlyosan büntetett a végzet. Adrianban ezenkívül volt valami abból a babonás tiszteletből, amit a primitív emberek éreznek e különös szerencsétlenek iránt. Ferse derék fickó volt egészen addig, míg a téboly jelei nem kezdtek átütni azon az egészség- és jólneveltségrétegen, mely egyéniségét körülvette. A téboly kitörése előtti két évben tanúsított magatartását csakis betegségével lehetett megmagyarázni. Azok közé tartozott, akiket Isten a legsúlyosabban megvert és védtelen helyzetében a legtisztességesebb bánásmódot érdemelte. Adrian elfordult az állkapocstól és leemelte a polcra a pithecanthropus egy gipszöntvényét. Ez a különös lény, mely a jávaszigeti Trinilből származott, sokáig okozott komoly problémát a tudósoknak, akik nem tudták, hogy embermajomnak, vagy majomembernek nevezzék-e. Milyen nagy távolság választja el attól a modern emberkoponyától, mely ott honol a kandallón! Ha végigkérdezzük az összes szaktekintélyeket, akkor sem kapunk soha választ arra a kérdésre, hol volt a homo sapiens bölcsője, hol hagyta el fejlődésében a trinili, piltdowni, neanderthali embert, vagy valamelyik, eddig még fel nem fedezett, oldalági rokonukat? Adriannak csak egy szenvedélye volt Diana Fersen kívül: égett a vágytól, hogy felkutassa ezt a helyet. A szakemberek most azzal az elmélettel játszadoznak, hogy a mai ember a neanderthalitól származik. Adrian azonban úgy érezte, hogy ez nem igaz. Ha egy faj már elérte a specializálódás olyan határozott fokát, mint amit ezek az állatias példányok felmutatnak, akkor már nem fejlődhetett ki belőle egy egészen más típus. Ilyen alapon azt is fel lehetne tételezni, hogy a vörösszarvas a jávorszarvastól származik. Odalépett a hatalmas földgömbhöz, melyen megjelölte mindazokat a helyeket, ahol fontos adatokat találtak a mai ember eredetéről. Tiszta, gondos írásával jegyezte a földgömbre a geológiai változásokat, korra és éghajlatra vonatkozó adatokat. Hol lehet? Hol keresse? Valóságos detektív feladat, melyet csakis a franciák módszerével lehet megoldani: ösztönösen kitalálni, hogy melyik lehet a legvalószínűbb hely és azután a kiválasztott helyen megkezdeni a kutatást. A világ legnehezebb detektívfeladata ez. Hol ringott a mai ember bölcsője: a Himalája lábánál, Fájumban, vagy valami olyan helyen, melyet ma már a tenger borít. Ha valóban tenger van már fölötte, akkor sohasem lehet biztos választ kapni a kérdésre. Tisztára akadémikus jellegű volna tehát ez a kérdés? Nem, mert szorosan összefügg vele az ember lényegének kérdése, az ember igazi ősi jellege, amelyre a társadalomfilozófiát lehetne és kellene felépíteni. Itt volna a nyitja annak a kérdésnek, mely az utóbbi időkben megint feléledt: milyen az ember alaptermészete? Derék és békés-e, (erre mutat az állatok és egyes, úgynevezett vad népek életének vizsgálata) vagy alapjában véve agresszív és nyugtalan? (erre vallanak a történelem gyászos feljegyzései.) Ha megtaláljuk a homo sapiens bölcsőjét, akkor talán olyan adatokat is kapunk, melyek eldöntik, hogy ördög-angyalnak, vagy angyal-ördögnek nevezzük ezt a fajtát. Adrian hajlamainak nagyon megfelelt volna az ember szelid alaptermészetéről szóló, újból népszerűvé vált tétel, de gondolkozásmódja nem engedte, hogy teljes egészében könnyen elfogadjon valamilyen tételt. Még a szelid állatok és madarak is az önfenntartás törvényét követik, éppúgy mint annak idején az ősemlék. A fejlett agyú ember ördögi cselekedetei természetesen akkor kezdődtek, amikor működési területe kitérült, vetélytársai megszorodtak - másszóval akkor, amikor az úgynevezett civilizációval bonyolulttá vált az önfenntartás. A civilizálatlan ember egyszerű élete sokkal kevesebb alkalmat adott az önfenntartási ösztön sötét megnyilatkozásaira. Ebből azonban még nem sok következik. Legjobb ha a mai embert olyannak fogadjuk el, amilyen, ha igyekezzünk csökkenteni gonoszkodási lehetőségeit. Különben sem építhetünk valami sokat a primitív népek természetes szelidségére. Adrian éppen az előző este olvasta egy középafrikai elefántvadászat leírását. A primitív néger férfiak és nők, akik a fehér vadászok hajtói voltak, örjöngve vetették magukat a leölt elefántok tetemére, darabokra szaggatták őket, felfalták a nyers, vértől csöpögő húsdarabokat, aztán párosával eltűntek az erdőben, hogy ott fejezzék be orgiájukat. Hiába, azért mégis van valami értelme a civilizációnak! Ebben a pillanatban belépett a szolga és így szólt:

- Valami Allorsen tanár akar önnel beszélni, uram. Meg akarja nézni a perui koponyákat.

- Hallorsen? - mondta megdöbbenten Adrian. - Nem téved? Úgy tudom James, hogy ő Amerikában van.

- Azt mondja, hogy Allorsennek hívják, magas uriember és amerikánusul beszél. Itt a névjegye.

- Hm. Küldje be, James.

Közben ezt gondolta: «Nahát Dinny! Mit mondjak most ennek az embernek?»

Igen magas, igen csinos férfi lépett a szobába. Körülbelül harmincnyolc éves lehetett. Simára borotvált arcáról csak úgy sugárzott az egészség, sötét hajában itt-ott egy-két korai ősz hajsza csillogott. Mintha friss levegő áradt volna vele a szobába. Rögtön beszélni kezdett.

- A kurátor úrhoz van szerencsém?

Adrian bólintott.

- Ejnye! Hiszen mi már találkoztunk is, fenn a hegy tetején, úgy-e?

- Igen - válaszolta Adrian.

- Úgy! Nagyon érdekes. Nevem Hallorsen. - Tudja, bolíviai expedíció! Hallom, hogy remek perui koponyái vannak. Magammal hoztam az én kis bolíviai anyagomat, szeretném most mindjárt összehasonlítani az ön perui csontjaival. Rengeteg zaggyvaságot firkálnak össze a koponyákról olyan emberek, akik nem is látták az eredeti példányokat.

- Úgy van, tanár úr. Nagyon kíváncsi vagyok bolíviai anyagára. Egyébként azt hiszem tudja a nevemet. Parancsoljon.

Átnyújtotta névjegyét Hallorsennek.

- No nézd csak! Talán bizony rokona Charwell kapitánynak, aki engem hátbatámadott.

- Nagybátyja vagyok. Én eddig úgy tudtam, hogy Ön támadta őt hátba.

- Cserben hagyott engem.

- Ő azt mondta, hogy Ön hagyta őt cserben.

- Nézze, Charwell úr...

- Cherrellnek ejtik a nevünket, ha nem haragszik.

- Persze, Cherrell, emlékszem. Hát tudja kurátor úr, ha az ember felvesz egy alkalmazottat egy bizonyos munkára, és erre az alkalmazott soknak találja a munkát és egyszerűen faképnél hagyja, akkor mit tehet az ember: adjon neki egy aranyérmet?

- Azt hiszem, meg kellene gondolni, hogy emberileg megoldható volt-e az a munka. Ezt kell kutatni mielőtt előrántjuk a késünket.

- Ez a munkavállaló dolga lett volna. Különben is, úgyszólván nem is volt munka, amire szerződöttem. Csak az volt a dolga, hogy rendben tartson néhány félvért.

- Nincsenek részletes értesüléseim, de úgy tudom, hogy ezenkívül még az igavonó állatok is az ő felügyelete alatt álltak.

- Persze. És az egész anyag kicsúszott a kezéből. De hiszen nem kívánhatom Öntől, hogy unokaöccse ellen foglaljon állást. Megnézhetném a peruiakat?

- Természetesen.

- Igazán kedves.

Az anyagok kölcsönös átnézése közben, Adrian sűrűn pillantott a mellette álló remek *homo sapiens* példányra. Ritkán látott ilyen túláradó egészségű és életerejű embert. Érthetőnek találta, hogy ezt az embert minden balsiker vadul elkészeríti. Hatalmas vitalitása nem engedi meg, hogy a másik fél szemszögéből lássa a dolgokat. Olyan mint az egész amerikai nemzet: a maga túláradó erejével megköveteli, hogy minden úgy történjen, ahogy ő akarja. «Utóvégre - gondolta - ő nem tehet róla, hogy Isten legújabb teremtményéhez, a *homo transatlanticus superbus* fajtához tartozik.»

Finom gúnnyal kérdezte:

- Szóval, tanár úr, a nap ezentúl nyugat felől halad majd kelet felé?

Hallorsen elmosolyodott. Végtelenül szeretetreméltó volt a mosolya.

- Azt hiszem kurátor úr, megegyezünk abban, hogy a civilizáció a mezőgazdasággal kezdődött. Ha be tudjuk bizonyítani, hogy mi az amerikai kontinensen már évezredekkel a régi nilusparti árpa- és búzacivilizáció előtt termeltünk kukoricát, akkor nem is olyan lehetetlen, hogy a civilizáció terjedésének iránya éppen a fordítottja annak, aminek eddig hittük.

- És be tudják ezt bizonyítani?

- Hús-huszonötféle kukoricafajtát ismerünk. Hrwldicka szerint körülbelül húszezer év kellett ahhoz, hogy ennyire differenciálódjanak. Ebből tisztán kiderül, hogy Amerika volt a mezőgazdaság szülőföldje.

- Sajnos azonban, a kukoricának egyik fajtáját sem ismerték az óvilágban, Amerika felfedezése előtt.

- Nem uram, de egyik óvilági gabonafajtát sem ismerték Amerikában az előtt az időpont előtt. Ha az óvilág kultúrája átszivárgott a Csendes-óceánon, akkor mért nem hozta magával a gabonaneműeket is?

- De ebből ügyebár még mindig nem következik, hogy Amerika hozta a világosságot a világ többi részének?

- Lehet, hogy nem. Amerika mindenesetre a gabonaneműek felfedezése után fejlesztette ki a maga ősi civilizációit, a világ legelső civilizációit.

- Hisz Ön az Atlantisz-elméletben, tanár úr?

- Néha kacérkodom ezzel az elmélettel, kurátor úr.

- Úgy? Egyébként, ha szabad megkérdezni, élvezetet okozott Önnek, hogy megtámadhatta unokaöcsémet?

- Dehogy. Nem szívesen írtam azt a dolgot, de hiába, nem tudtam összeférni az unokaöccsével.

- Ebben az esetben még jobban meg kellene gondolnia, hogy igaza van-e vagy sem.

- Ha visszavonnám róla írt bírálatomat, nem volnék őszinte.

- Önnek az a meggyőződése, hogy saját maga semmivel sem járult hozzá expedíciója kudarcához?

Az óriás töprengve ráncolta össze homlokát. Adrian ezt gondolta: «Mindenesetre becsületes ember.»

- Nem értem mire céloz - mondta lassan Hallorsen.

- Ön maga választotta az unokaöcsémet, ha jól tudom.

- Igen. Húsz jelentkező közül.

- Ön tehát rosszul választott.

- Kétségekívül.

- Tehát rossz az ítélőképessége.

Hallersen elnevette magát.

- Ezt nagyon ravaszul csinálta kurátor úr. Én azonban nem vagyok az az ember, aki nyilvánosan bevallja ballépéseit.

- Önnek - mondta Adrian szárazon - olyan emberre lett volna szüksége, akiben a szájalomnak egy szikrája sem él. Elismerem, hogy ezt nem találta meg.

Hallorsen elvörösödött.

- Ebben a kérdésben nem fogunk egyetérteni, uram. Most tovább viszem ezt a kis koponyagyűjteményt. Köszönöm a szívességét.

Néhány perc múlva elment.

Adrian egyedül maradt zavart gondolataival. Ez a fickó mégis csak rendesebb ember, mint ahogy gondolta volna. Testileg remek példány, szellemileg sem megvetendő, lelkileg pedig - lelkileg tipikus képviselője volt annak az új világnak, ahol az ember számára az ő közvetlen egyéni célja a legfontosabb, amíg csak el nem éri és ez a cél szentesíti az eszközöket. «Kár lenne, gondolta, ha ezek öltre mennének. Bizonyos, hogy ennek a fickónak nincs igaza. Nem volna szabad nyomtatásban ilyen könnyörtelenül megtámadni valakit. Hallorsen barátunk túlságosan szereti önmagát.» E megállapítás után visszatette fiókjába az állkapcsot.

5. FEJEZET.

Dinny a St. Augustine's-in-the-Meads-i paróchia felé igyekezett. A nyomornak ez a városnegyede különösen vígasztalanul hatott faluhoz szokott idegeire, ezen a verőfényes napon. Nagyon meglepte viszont, hogy milyen vidáman játszadoznak az utcán a gyermekek. Amikor az egyiket megkérdezte, hogy merre van a paplak, öten szegődtek a nyomába. Nem tágítottak mellőle egészen addig, amíg be nem csengetett és ebből arra következtetett, hogy nem teljesen önzetlen szándékkal kísérték el. Mikor az ajtó kinyílt, mindenáron vele együtt akartak bemenni és csak akkor mentek el, amikor mindegyiküknek egy pennyt adott.

Dinnyt csinos kis szobába vezették. Ez a szoba szemmel láthatóan örült, hogy valaki néha időt szakít magának és belép. Dinny éppen Castelfranco «Francesca» című képének reprodukcióját tanulmányozta, amikor egy hang megszólalt:

- Dinny!

Nagynénje, May volt. Hilary Cherrellné mindig azt a benyomást keltette, hogy egyszerre három helyen is jelen tud lenni. Arca nyugalmat, békét és örömet árult el, mert szerette unokahugát.

- Bevásárolni jöttél a városba, drágám?

- Nem, May néni, azért jöttem, hogy ajánló levelet kérjek Hilary bácsitól.

- Nagybátyád a rendőrbírószágon van.

Dinnyből kibuggyant a nevetés.

- Mit követett el?

A nagynéni mosolygott:

- Egyelőre még semmit, de nem felelek érte, abban az esetben, ha a rendőrbíró oktanul találna viselkedni. Egy fiatal nő ügyét tárgyalják, a kerületünkből való és azzal vádolják, hogy férfiakat szólított meg az utcán.

- Csak nem Hilary bácsit?

- Nem, kedvesem, azt már nem. Nagybátyádnak tanuvallomást kell tennie a lány erkölcséről.

- Hát van neki erkölcs, amiről vallomást lehet tenni?

- Éppen ez a kérdés. Hilary szerint igen, én azonban nem vagyok benne olyan biztos.

- A férfiak nagyon jóhiszeműek. Még sohasem voltam rendőrbírószágon. Szeretnék odamenni a bácsiért.

- Nekem is arrafelé van dolgom. Az épületig együtt mehetünk.

Öt perccel később együtt elindultak. Az utcák, melyeken végigmentek, egyre nyomasztóbban hatottak Dinnyra, aki eddig csak a falu festői szegénységét ismerte.

- Ezt eddig sohasem vettem észre - mondta hirtelen. - London olyan, mint valami rossz álom.

- Melyből nincs felébredés. Ez a legszörnyűbb az egészben. Nem értem, hogy ma, amikor olyan nagy a munkanélküliség, miért nem szerveznek egy nagyszabású mozgalmat a nyomor-tanya-épületek lebontására, és új lakások építésére. Húsz év alatt kifizetődne. A politikusok az erély és az elvhűség csodáit művelik a hivatalon kívül, de amint hivatalba jutnak, gépiesen követik elődeiket.

- Az a baj, hogy nincsenek köztük nők.

- Gúnyolódol, Dinny?

- Egyáltalában nem. A nőknek nem okoz minden olyan nehézséget, mint a férfiaknak. A nők nehézségei fizikai természetűek és valódiak, a férfiak nehézségei lelki jellegűek és formálisak. Mindig azt mondják: «Nem lehet megoldani.» A nők ilyet sohasem mondanak. Először cselekszenek, és aztán állapítják meg, hogy lehet-e, vagy nem.

Hilaryné egy pillanatig hallgatott.

- Én is azt hiszem, hogy a nők aktívabbak. Frissebb a szemük és kevesebb a felelősség-érzésük.

- A világ minden kincséért sem lennék férfi.

- Nagyon helyes. De azért általában még mindig a férfiaknak van jobb dolguk.

- Ők azt hiszik, de én kétkedem benne. A férfiak olyanok, mint a struccok, amit nem akarnak látni, azt nem látják meg. Ehhez ők jobban értenek, mint mi, de én ezt nem tartom előnynek.

- Ha itt lagnál a Meadsban, előnynek tartanád, Dinny.

- Ha itt kellene laknom a Meadsban, meghalnék.

Hilaryné figyelmesen nézte unokahugát. Kissé törekenynek látszott, mintha a szél is el tudná fújni, de volt benne valami «tartás», látszott rajta, hogy szelleme uralkodik teste felett. Rendkívül szívós természetű lánynak látszott, akit nem tudnak megtörni az élet viszontagságai.

- Nem olyan biztos, Dinny. Ti nagyon edzettek vagytok. Enélkül az edzettség nélkül a nagybátyád is régen meghalt volna. No, itt a rendőrbíróság. Sajnálom, hogy nem érek rá, és nem mehetek be veled. Mindenki nagyon kedves lesz hozzád. Rendkívüli emberi környezet ez, ha nem is mindig a legfinomabb. Jó lesz, ha ügyelsz a szomszédaidra.

Dinny felvonta egyik szemöldökét.

- Tetvesek, May néni?

- Nem merem határozottan mondani, hogy nem. Ha lehet, jöjj vissza uzsonnára.

Ezzel elment.

Az emberi ocsmányságok vásárcsarnoka a zsúfolásig tele volt. A közönség csálhatatlan szimattal sejtette meg, hogy itt izgalmakban lesz része. Abban az ügyben, melyben Hilary tanuként szerepelt, a rendőrség becsülete is szőnyegen forgott. Az egyszer már elnapolt tárgyalást már javában folytatták, mikor Dinny elfoglalta a tárgyalóteremben az utolsó talpalatnyi helyet. Jobboldali szomszédai emlékeztették a régi gyermekversre: «A hentes, a pék és a mézeskalácsos.» Baloldali szomszédja egy megtermett rendőr volt. A füledt levegőben erős szagot árasztottak a ruhák. Dinny a rendőrbíróra nézett. Aszkétaszerű volt, mintha olajban főzték volna. Dinny csodálkozott, hogy íróasztaláról mért nem száll fel tömjénfüst. Aztán a vádlottak padján ülő nőre nézett. Vele egykorú és egymagasságú lány volt, csinos ruhát viselt.

Jóképű lány volt, csak éppen az ajka volt kissé túlérzéki és ez nem vált különösebb előnyére ebben a helyzetben. Mint Dinny kivehette, szőke volt a haja. Mozdulatlanul állt, sápadt arca kissé elpirult, szemének pillantása nyugtalan és riadt volt. Millicent Pole volt a neve. Mint Dinny az elhangzottakból kivette, egy rendőr azzal vádolta, hogy két férfit megszólított a Euston Roadon. A két férfi nem jött el tanuskodni. A tanuk zárkájában egy trafikosnak látszó fiatalember állt és azt vallotta, hogy a lány kétszer-háromszor elsétált az üzlete előtt. Azért tűnt fel neki, mert nagyon «jóképű hölgy» volt. Elmondta, hogy a lány nyugtalannak látszott, mintha keresne valamit.

- Talán úgy akarja mondani, hogy valakit?

Ezt már nem tudja a tanu. Nem, nem nézett le a járdára, nem hajolt le. A tanura rá sem nézett, amikor elment mellette. Hogy megszólította-e a tanu? Dehogya. Mit keresett a tanu odakint? Zárás után kissé kiállt az üzletajtóba levegőt szívni. Nem látta, hogy a lány beszélgetett volna valakivel, igaz, hogy nem sokáig álldogált odakint.

- Kérem Hilary Charwell tiszteletet!

Dinny látta, hogy nagybátyja felkel egy padról és a tanuzárka mennyezete alá áll. Élénk volt, egyáltalán nem látszott paposnak. Dinny örömmel szemlélte hosszúkás, határozott, barázdás és szellemes arcát.

- Az ön neve Hilary Charwell?

- Bocsánat: Cherrell.

- Kérem. Ön ugyebár a St. Augustine's-in-the-Meads egyházközség lelkipásztora?

Hilary bólintott.

- Mióta?

- Tizenhárom éve.

- Ismeri a vádlottat?

- Gyermekkorra óta.

- Kérem, Cherrell úr, mondja el, mit tud róla.

Dinny látta, hogy nagybátyja határozottabban fordul a rendőrbíró felé.

- Apja és anyja minden tiszteletet megérdemeltek. Tisztességben nevelték fel gyermekeiket. Az apa cipész volt. Természetesen szegény. Mindnyájan szegények vagyunk az egyház-kerületben. Mondhatnám, hogy a szegénység ölte meg 5-6 évvel ezelőtt. Két lányukat azóta többé-kevésbé szemmel tartottam. A Petter és Poplin cégnél dolgoznak. Sohasem hallottam semmi panaszt Millicent ellen. Derék és tisztességes lánynak ismerem.

- Önnek, Cherrell úr, bizonyára nem volt alkalma, hogy tüzetesebben megfigyelje őt.

- Meg szoktam látogatni azt a házat, ahol nővérével lakik. Ha bíró úr látná azt a házat, elismerné, hogy némi jellemzilárdságra van szükségük, hogy olyan környezetben tisztességesek maradjanak.

- Látogatja az Ön istentiszteleteit?

Dinny nagybátyja elmosolyodott és mosoly jelent meg a bíró ajka körül is.

- Nem igen, bíró úr. A fiatalok manapság alaposan ki akarják használni a vasárnapokat. De Millicent azok közé a lányok közé tartozik, akik az ünnepnapokat a mi üdülőtelepünkön töltik, Dorking közelében. Csupa jó lány van ott. Unokaöcsém felesége, Michael Montné, aki a telepet vezeti, kedvező jelentést küldött a lányról. Felolvashatom a levelet.

«Kedves Hilary Bácsi!

Felvilágosítást kérsz Millicent Pole-ról. Háromszor volt lenn és a felügyelőnő azt mondta, hogy igen derék lány és egyáltalában nem könnyelmű. Nekem is ez a benyomásom róla.»

- Az Ön véleménye szerint tehát a vádlott tévedés áldozata lett.

- Meg vagyok róla győződve, bíró úr.

A lány a vádlottak padján zsebkendőt szorított a szemére. Végtelenül kétségbeesett helyzete felkeltette Dinny lázadó felháborodását. Még ha elkövette is, amivel vádolják, milyen szörnyű lehet, ott állni a tömeg előtt! Különben is, miért nem szólíthat fel egy lány egy férfit, hogy menjen vele? Utóvégre a férfi nem köteles a felszólításnak eleget tenni.

A magas rendőr megmozdult, lenézett Dinnyre, mint aki lázadó szellemet szimatol és megköszönlte a torkát.

- Köszönöm, Cherrell úr - mondta a bíró.

Hilary kilépett a tanúzárkából. Észrevette unokahugát. Újjával intett neki. Dinny látta, hogy az ügy már lezárult, a rendőrbíró most latolgatja az ítéletet. Teljes mozdulatlanságban ült a bíró, ujjainak hegyét egymáshoz szorította és a lányra meredt, aki időközben megtörülte szemét és most visszanézett rá. Dinny visszafojtotta lélekzetét. Egy pillanat - és talán egy élet sorsa dől el. A magas rendőr egyik lábáról a másikra nehezedett. Vajjon kinek a pártján állhat az a rendőr: vádoló kollegájáén, vagy a lányén. A tárgyalóteremben elhalt a legkisebb zaj is, csak egy toll percegése hallatszott. A bíró végül szétnyitotta egymáshoz szorított kezeit és megszólalt:

- Nem tartom elégségeseknek a bizonyítékokat ebben az ügyben. A vádlottat felmentem, elmehet.

A lány valami fuldokló kis hangot hallatott. Dinny jobbán rekedten szólalt meg a mézeskalácsos: «Halljuk, halljuk!»

- Csend - mondta a magas rendőr. Dinny látta, amint nagybátyja a lány oldalán elhagyta a termet. Mosolygott, mikor Dinny mellett ment el.

- Várj meg, Dinny, két perc az egész.

Dinny kiosont a magas rendőr háta mögött és az előcsarnokban várakozott. Ez a környezet olyan hangulatot váltott ki belőle, amit akkor érzünk, amikor éjszaka hirtelen világosságot gyújtunk egy konyhában. Fertőtlenítő szer szaga csípte az orrát. A külső ajtó felé húzódott. Egy rendőrőrmester megszólította:

- Parancsol valamit, kisasszony?

- Köszönöm, a nagybátyámat várom. Már jön is.

- A tiszteletes úr?

Dinny bólintott.

- Nagyon jó ember a tiszteletes úr. Felmentették a lányt?

- Igen.

- Hát Istenem, tévedni emberi dolog. Már itt is van a tiszteletes úr.

Hilary hozzájuk lépett és belekarolt Dinnybe.

- Jónapot, őrmester, hogy van a felesége?

- Remekül, uram. Ki tetszett húzni a csávából a lányt?

- Ki, - mondta Hilary - most pedig pipára szeretnék gyújtani. Gyere, Dinny.

Fejbólintással köszönt az őrmesternek és Dinnyt a levegőre vezette.

- Hogy kerülsz te ide, Dinny?

- Utánad jöttem, bácsi. May néni hozott ide. Valóban ártatlan ez a lány?

- Mit tudom én? Annyi bizonyos, hogy ha elítélik, akkor mindenképpen megnyitják az útját a pokol felé. Lakbérhátraléka van, és a nővére beteg. Várj egy pillanatig, amíg meggyújtom a pipámat. - Füstfelhőt fújt a magasba, aztán ismét belekarolt a lányba. - Mit parancsolsz, kedvesem?

- Szeretnék megismerkedni lord Saxendennel.

- Snubby Banthammel? Miért?

- Hubert ügyében.

- Úgy? Szóval meg akarod hódítani.

- Feltéve, hogy összehozol vele.

- Harrowban együtt jártam Snubbyval, akkor még csak baronet volt. Azóta nem láttam.

- De viszont Wilfred Bentworth a zsebedben van és az ő birtokaik szomszédosak.

- Akkor Bentworth bizonyára ad néhány ajánló sort.

- De én nem ezt akarom. Én társaságban akarok vele megismerkedni.

- Hm, persze, e nélkül bajosan csavarhatod el a fejét. Miről van szó tulajdonképpen?

- Hubert jövőjéről. Szeretném elintézni ezt az ügyet, még mielőtt súlyosabbra fordul.

- Értem. Figyelj ide, Dinny. Lawrence a legalkalmasabb erre a feladatra, jövő kedden Bentworth náluk lesz fogolyvadászat, Lippinghallban. Te is lemehetnél.

- Magam is gondoltam Lawrence bácsira, de azért semmiesetre sem akartam elmulasztani, hogy veled találkozzam.

- Kedvesem, - mondta Hilary - az ilyen elragadó nimfáknak, mint amilyen te vagy, nem szabad ilyent mondaniok, mert könnyen elcsavarjátok az ember fejét. No, itt is vagyunk. Gyere, uzsonnázz velünk.

A paplak szalonjában Dinny, nagy meglepetésére, ismét Adrian bácsival találkozott. Az egyik sarokban ült, hosszú lábát a szék alá húzva, két tanítónő külsejű fiatal hölgy között. Kanalát lengette Dinny felé és nyomban odament hozzá.

- Képzeld csak, Dinny, alig hogy elváltunk, megjelent hivatalomban a haragvó ördög saját személyében, hogy megnézzé perui koponyáimat.

- Csak nem Hallorsen?

Adrian névjegyet nyújtott át. «Edward Hallorsen tanár.» Alatta ceruzával «Piedmont Hotel».

- Most sokkal elviselhetőbb, mint annak idején, amikor csapzottan és szakállasan találkoztam vele a Dolomitokban. Azt hiszem, nem rossz fiú, csak bánni kell vele tudni. Azt ajánlom neked: próbálj vele úgy bánni, ahogyan kell.

- Te nem olvastad Hubert naplóját.

- Nagyon szeretném elolvasni.

- Valószínűleg el is fogod. Lehet, hogy kiadjuk.

Adrian halkan fütyöntött.

- Jól gondold meg, drágám. A kakasviadal mindenkinek élvezetet okoz, kivéve a kakasoknak.

- Hallorsen kezdte. Most Hubertnek kell védekeznie.

- Kedves Dinny, én azt hiszem, jól meg kell fontolni, hova dobjuk a labdát! Szeretnék egy kis vacsorát összehozni. Diana Ferse meghív minket, te aztán ott maradhatsz nála éjszakára. Hétfő megfelelne?

Dinny összehúzta kissé pisze orrát. Ha, szándéka szerint, a jövő héten Lippinghallba megy, akkor hétfő megfelelne. Utóvégre nem árt, ha megnézi ezt az amerikaiit, mielőtt hadat izenne neki.

- Jól van, Adrian bácsi. Köszönöm szépen. Ha a nyugati városrész felé mész, veled jövök. Fel akarom keresni Emily nénit és Lawrence bácsit. Azt hiszem, a Mount Street utadba esik.

- Helyes, amint befejezted a táplálkozást, indulhatunk.

- Teljesen jóllaktam - mondta Dinny és felállt.

6. FEJEZET.

Dinnynek szerencséje volt, harmadik nagybátyját is megtalálta. A Mount Streeten álldogált, saját háza előtt és úgy mustrálgatta, mintha meg akarná venni.

- Á, Dinny, Isten hozott, gyere be, nagynénéd megint éppen szomorú kedvében van. Nagyon fog neked örülni. Hiányzik nekem az öreg Forsyte - tette hozzá, mikor a hallba értek. - Éppen azon töprengtem, hogy mit kérjek ezért a házért, ha a jövő szezonban bérbe adjuk. Te nem ismerted az öreg Forsytet. Igazi jellem volt.

- Mi baja van Em néninek, Lawrence bácsi?

- Semmi, kedvesem. Azt hiszem, annyi az egész, hogy látta holtan feküdni a szegény öreg Cuthbert bácsit, és ennek hatása alatt most a jövő fölött töpreng. Szoktál néha a jövőre gondolni, Dinny? Komor dolog ez, egy bizonyos koron túl.

Kinyitott egy ajtót.

- Kedvesem, itt van Dinny.

Lady Emily Mont faburkolatú szalonjában állott és tollseprőjével simogatott egy *famille verte* porcellánt. Vállán egy papagály gubbasztott. Félárbócra eresztette a tollseprőt, távolbarévedő pillantással közeledett vendégéhez. «Vigyázz, Polly», mondta a papagálynak és megcsókolta unokahugát. A papagály áttelepedett Dinny vállára, lehajtotta fejét és kíváncsian nézett a lány arcába.

- Nagyon édes, - mondta Lady Mont - ugy-e, nem zavar, ha megcsípkedi a füledet? Nagyon örülök, hogy eljöttél, Dinny, éppen mindenféle temetésekre gondoltam. Közöld velem véleményedet a túlvilágról.

- Van egyáltalában túlvilág, néni?

- Dinny! Rendkívül lesújtó lenne, ha nem volna!

- Talán azoknak van, akik kívánják.

- Olyan vagy, mint Michael. Ő is olyan intellektuális. Hol szedted fel Dinnyt, Lawrence?

- Az utcán.

- Ez nagyon illetlenül hangzik. Hogy van apád, Dinny? Remélem, nem tett rá rossz hatást az a szörnyű porthminsteri ház. Olyan rémes egérszaga volt.

- Mindnyájunknak sok gondot okoz Hubert, Em néni.

- Persze, Hubert. Tudod, én azt hiszem, nem jól tette, hogy megkorbácsolta azokat az embereket. Agyonlőni, Istenem, azt meg lehet érteni! De megkorbácsolni - ez olyan nyers dolog és emlékeztet az öreg herceg eljárására.

- Mondd, néni, te nem szeretnéd néha megkorbácsolni a kocsisokat, akik ostorcsapásokkal hajtják fel a hegyre a túlterhelt lovakat?

- Dehogynem. Ezt tették?

- Még sokkal rosszabbat. Csavargatták az öszvérek farkát, késekkel döfködték őket és általában pokolian gyötörték a szegény párákat.

- Igazán? Akkor örülök, hogy megkorbácsolta őket. Igaz, hogy nem szeretem az öszvéreket, amióta egyszer felmentünk a Gemmire. Emlékszel, Lawrence?

Sir Lawrence bólintott. Arcán megjelent az a szeretetteljes, de kissé gúnyoros kifejezés, melyet Dinny mindig felfedezett rajta, ha feleségére nézett.

- Miért, néni?

- Rettenetesen ficánkoltak, illetve nem mind, csak az, amelyiken én ültem. Azt mondták, hogy ez volt az első eset, hogy öszvér ficánkolt valaki alatt.

- Szörnyű lehetett.

- Igen. Különösen itt belül. Mit gondolsz, Hubert szívesen jönne a jövő héten Lippinghallba fogolyvadászatra?

- Nem hiszem, hogy akárhova is el lehetne most vinni. Rendkívül letört. De ha akad még nálatok egy kis zúg, ahova lehajthatnám a fejemet, én szívesen jönnék.

- Hogyne volna. Rengeteg hely van. Nézzük csak: ott lesz Charlie Muskham az új feleségével, Bentworth és Hen, Michael és Fleur, Diana Ferse, esetleg Adrian, de ez nem biztos, mert ő nem vadászik és Wilmet néni. Ja igen, és ezenkívül még lord Saxenden.

- Micsoda? - kiáltotta Dinny.

- Miért? Nem úriember?

- De néni, hiszen ez remek. Éppen őrá vadászom!

- Milyen rémes kifejezés! Még nem is hallottam ilyen vonatkozásban. Egyébként pedig egy lady Saxenden is van a világon, aki azonban betegen fekszik.

- Ugyan, Em néni! Csak Hubert miatt akarok vele összebarátkozni. Apa azt mondja, hogy ő a főmufti.

- Igazán, Dinny, te és Michael a legfurcsább kifejezéseket használjátok. Micsoda mufti?

Sir Lawrence megtörte azt a merev csendet, melyet mindig megőrzött felesége jelenlétében.

- Dinny azt akarja mondani, kedvesem, hogy Saxendennek a kulisszák mögött igen nagy befolyása van a katonai ügyekre.

- Mondd, Lawrence bácsi, milyen ember?

- Snubby? Nagyon régóta ismerem, szinte még kamaszkorából.

- Túlságosan izgalmas - mondta Lady Mont és ismét magához vette a papagályt.

- Ne félts engem, kedves néni.

- Téged nem, de esetleg ezt a lordot.... Snubbyt. Mindig igyekeztem megőrizni a jó erkölcsöket Lippinghallban. Ami azt illeti, némi kételyeim vannak Adrian iránt e tekintetben, de... - tette hozzá, miközben a papagályt a kandallóra tette - ő a legkedvesebb testvérem és a legkedvesebb testvéreért mindent megtesz az ember.

- Meg bizony - mondta Dinny.

- Jól van, Em, - szólt közbe Sir Lawrence - én majd vigyázok Dinnyre és Dianára, te pedig szemmel tartod Adriant és Snubbyt.

- Nagybátyád évről-évre frivolabb lesz, Dinny. A legszörnyűbb történeteket meséli nekem.

Lady Em odalépett férjéhez, aki beléjekarolt. Dinny azt gondolta: «A vörös király és a fehér királynő».

- No, Isten veled, Dinny, - mondta hirtelen a nagynéni - most le kell feküdnöm. Svéd masszírozónőm hetenként háromszor alaposan megdolgoz. De meg is van a látszatja: fogyok.

- Tekintete végigsiklott Dinnyen. - Te viszont kissé meghízhatnál.

- Kövérebb vagyok, mint amilyennek látszom, néni.

- Én is, és ez nagyon szomorú. Ha nagybátyád nem volna olyan vékony, mint egy pizskafa, akkor nem bánnám annyira. - Dinny felé nyujtotta arcát, Dinny cuppanósan megcsókolta.

- Végre egy csendes csók - mondta Lady Mont. - Évek óta nem csókoltak így meg. Általában csak úgy csippentenek az emberen. Gyere, Polly - szólt, és a papagállyal a vállán kiimbolygott a szobából.

- Em néni remek színben van.

- Nincs is semmi baja, drágám. Az a mániája, hogy hízik, és körömszakadtáig védekezik a képzelt hízás ellen. A legfurcsább kosztot élünk. Lippinghallban jobb a helyzet, mert Augustine az orrunknál fogva vezet. Még mindig éppen olyan ízig-vérig francia ez a nő, mint harmincöt évvel ezelőtt, amikor a nászútunkról hoztuk magunkkal. Még mindig szenzációsan főz. Szerencsére én semmitől sem hízom el.

- Em néni sem.

- N-nem.

- És milyen gyönyörű a járása. A mi járásunk nem ilyen szép.

- A szép járás Edward királlyal halt meg, - mondta sir Lawrence - a nyargalás jött a helyébe. Ti, fiatal nők mind úgy nyargaltok, mintha folyton ugrásra készülnétek. Igyekszem elképzelni, hogy mi jön majd ezután. Logikusan az következne, hogy ezentúl majd csak ugrálni fogtok, de az is lehet, hogy beáll a reakció, és eljön a vontatott, fáradt járás ideje.

- Mondd, Lawrence bácsi, milyen ember ez a lord Saxenden?

- Azok közé tartozik, akik azért nyerték meg a háborút, mert soha senki sem fogadta meg a tanácsaikat. Ismered ezt a típust, amely így beszél: «Weekendre Cooquersbe mentem. Ott voltak Capersék és Gwen Blandish asszony. Igen jó formában volt és sok mondanivalója volt a lengyel frontról. Nekem még több volt. Beszélgettem Capers-szel, azt hiszi, hogy a bocheok már kifáradtak. Nem osztottam nézetét. Nagyon lecsepülte lord T.-t. Arthur Prose is átjött vasárnap. Az a véleménye, hogy az oroszoknak körülbelül két millió puskájuk lehet, de nincs municiójuk. Szerinte januárra vége lesz a háborúnak. Megdöbbentőnek találja veszteségeinket. Ha tudná azt, amit én tudok! Ott volt lady Thrupp is a fiával, aki elvesztette a ballábát. A lady rendkívül elragadó. Megigérttem, hogy megnézem a kórházát és adok neki néhány hasznos tanácsot hogyan vezesse. A vasárnapi vacsora nagyon kellemes volt. Mindenki nagy estélyi ruhában. Kártyáztunk. Vacsora után megjött Alic és azt jelentette, hogy a legutolsó támadásban 40,000 embert veszítettünk, de a franciák még többet. Megjegyeztem, hogy a helyzet nagyon komoly. Senki sem szívelte meg szavaimat.»

Dinny elnevette magát.

- Valóban voltak ilyen emberek?

- De még mennyire voltak, drágám. Rendkívül értékes fickók voltak. Mit kezdtünk volna nélkülük? Istenem, hogy megőrizték higgadtságukat, bátorságukat és társalgó tehetségüket! Aki akkor nem látta őket, az most már el sem hiszi. És csaknem valamennyien megnyerték a háborút. Különösen Saxendennek volt igen felelősségteljes szerepe. Aktív működést fejtett ki egész idő alatt.

- Mi volt a szerepe?

- Ő volt a Nagy Beavatott. Mindig mindenről jobb értesülései voltak, mint másnak, legalább is ezt mondja ő. Ezenkívül remek testi kondícióban van és ezt nem is titkolja. Kiváló versenyző.

- Nagy várakozásokkal nézek elébe.

- Snubby - sóhajtotta sir Lawrence, - inkább azok közé tartozik, akikre visszapillantani szeretne az ember. Itt maradsz éjszakára, Dinny, vagy hazamész?

- Haza kell mennem estére. Nyolckor indul a vonatom a Paddington-pályaudvarról.

- Ebben az esetben, ha megengeded, elkísérlek a Hyde-Parkon keresztül. Rendelek neked valami hideg vacsorát a Paddington-pályaudvaron, aztán felteszlek a vonatra.

- Oh, igazán ne fáradj, Lawrence bácsi.

- Okvetlenül végig akarok veled menni a parkon. Nem mulaszthatom el azt a lehetőséget, hogy letartóztassanak, amiért egy fiatal nővel sétálok. Tudod mit: talán le is ülünk a padra, hogy nagyobb szerencsénk legyen. Te valóban az a típus vagy, aki bajba sodorja az idősebb urakat. Van benned valami Botticelli-szerű. Gyerünk.

Hét óra felé járt, mikor a szeptemberi estében beléptek a Hyde-Parkba és elindultak a hervadt fűvön, a platánok alatt.

- Még nagyon korán van - mondta sir Lawrence, - a nyári időszámítás miatt. Az erkölcsatlenség csak nyolc órakor kezdődik. Azt hiszem Dinny, nem érdemes leülnünk. Felismered a polgári ruhás rendőröket? Ez nagyon fontos. Mindig kemény kalap van rajtuk, hogy ne fájjon nagyon, ha valaki fejbe üti őket. Majdnem mindig úgy tesznek, mintha könyvet olvasnának. Rendőr-voltukat titkolni igyekeznek, ajkuk körül valami erélyes vonás van, foguk erőteljes. Ha nem néznek rád, akkor rendszerint lesütik a szemüket. Keményen állnak a lábukon, egyenesen tartják magukat, mintha mérce alatt állnának. Természetesen magas cipőt viselnek, ez hagyományos.

Dinny vihogott.

- Tudod mit, Lawrence bácsi? Rendezzünk egy megszólítási jelenetet. A paddingtoni kapunál bizonyára akad egy rendőr. Én először egyedül sétálok egy kicsit, aztán mikor a közelembre érsz, megszólítalak. Mit kell mondanom?

Sir Lawrence felvonta egyik szemöldökét.

- Ha jól emlékszem, valami ilyesmit: «Gyere be szép fiú.»

- Remek. A rendőr orra előtt fogom ezt neked mondani.

- Át fog látni a szitán, Dinny.

- Á, már szeretnél visszavonulni!

- Hosszú idő óta már senki sem veszi komolyan az ajánlataimat. Különb is «Az élet súlyos és komoly, s a vége rosszabb mint a börtön».

- Csalódtam benned, bácsi.

- Megszoktam ezt kedvesem. Majd ha te is komoly és tekintélyes leszel, akkor benned is mindig csalódnai fog az ifjúság.

- Igazán, olyan remek volna! Képzeld, hasábokat írnának a lapok. Napokon át foglalkoznának velünk. «Nagy erkölcsbotrány a paddingtoni kapunál. Az állítólagos nagybácsi gyanus szerepe.» Nem értem mért nem kapsz az alkalmon, hogy állítólagos nagybácsi lehess és háttérbe szoríthasd Európa legfontosabb problémáit. Annak sem örülsz, hogy kínos helyzetbe hozhatod a rendőrséget? Igazán gyáva vagy, Lawrence bácsi.

- Soit - mondta sir Lawrence. - Elég naponta egy nagybácsi a rendőrbíróság előtt. Veszedelemesebb vagy, mint gondoltam volna, Dinny.

- Igazán nem értem, mért kell azokat a szegény lányokat letartóztatni. Ez még a multból maradt vissza, amikor a nők még alacsonyabb rendű állatnak számítottak.

- Teljesen osztom a véleményedet Dinny, de nálunk még mindig nem halt ki a puritán erkölcsi felfogás és azonkívül a rendőrséget is kell valamivel foglalkoztatni. Nem lehet a rendőrök létszámát csökkenteni, mert ez növelné a munkanélküliséget. A munkátlan rendőrlegénység viszont súlyos veszélyt jelentene a szakácsnők számára.

- Bácsi, beszéljünk komolyan.

- Azt már nem, drágám, mindent csak azt nem. De tudom, hogy eljön még az idő, amikor mindnyájan szabadon szólíthatjuk meg egymást és e ténykedésünknek csak a legelemibb illem fog korlátot szabni. A mai szöveg javított és bővített kiadásban fog megjelenni férfiak és nők számára: «Asszonyom, nem akar sétálni?» «Uram, nem óhajtja a társaságomat?» Ez talán nem lesz aranykor, de mindenesetre csillogó kor lesz. No, itt van már a paddingtoni kapu. Volna szíved lóvá tenni ezt a nemes külsejű rendőrt? Menjünk át.

- Nagynénéd - folytatta később, mikor a Paddington-pályaudvarra értek, - ma már nem kel fel és ezért veled vacsorázom a büffében. Iszunk egy korty likőrt, egyébként pedig, mint pályaudvarainkat ismerem, ökörfarklevest, fehér halat, roastbeefet, főzeléket, sültburgonyát és szilvástortát kapunk. Nagyon jó, csak kissé angolos ételek.

- Lawrence bácsi - mondta Dinny, mikor a roastbeefnél tartottak, - mi a véleményed az amerikaiakról?

- Nincs olyan hazafias érzésű ember, Dinny, aki erre a kérdésre az igazat, csakis a tiszta igazat mondaná. Az amerikaiakat, éppúgy mint az angolokat, két csoportra lehet osztani: amerikaiakra és amerikaiakra. Más szóval, vannak köztük kellemes és kellemetlen emberek.

- Miért nem férünk velük jobban össze?

- Erre könnyű válaszolni. A kellemetlen angolok azért nem férnek velük össze, mert azoknak több pénzük van, mint nekik. A kellemes angolok azért nem férnek velük össze, mert az amerikaiak túlságosan közlékenyek és az amerikai hanghordozás nem tetszik az angol fülnek. De nézhetjük a másik szemszögből is a dolgot. A kellemetlen amerikaiak nem férnek össze az angolokkal, mert az angolok hanghordozása nem esik jól az ő fülüknek. A kellemes amerikaiak azonban nem férnek össze velünk, mert túlságosan tartózkodók vagyunk és nagyon fent hordjuk az orrunkat.

- Nem gondolod, hogy az amerikaiak nagyon önfejtűek?

- Mi is azok vagyunk. Nem ezen múlik. A modoron múlik. A modor és a nyelv választ el minket.

- Hogyan?

- Valamikor közös volt a nyelvünk, de már régóta nem az. Reméljük, hogy az amerikai nyelv fejlődése előbb-utóbb odáig vezet, hogy külön meg kell tanulnunk egymás nyelvét.

- Mi pedig mindig arról beszélünk, hogy a közös nyelv kapcsol minket össze.

- Mért érdeklődöl ennyire az amerikaiak iránt?

- Hétfőn együtt leszek Hallorsen professzorral.

- A bolíviai fiúval? Adhatok neked egy tanácsot, Dinny: adj neki mindig igazat és akkor a kezedből fog enni. Ha nem adsz neki igazat, azt sem engedi meg, hogy te egyél az övéből.

- Igyekezni fogok uralkodni magamon.

- Mindig csak balra tarts, vigyázat! Most pedig, kedvesem, ha befejezted a vacsorát, mennünk kell. Öt perc múlva nyolc.

Beültette Dinnyt az egyik kocsiba és egy esti lapot vett neki. Mikor a vonat már mozgott, megjegyezte:

- Vess rá egy Botticelli-pillantást, Dinny, egy valódi Botticelli-pillantást!

7. FEJEZET.

Adrian hétfőn este elgondolkozva haladt Chelsea felé. Chelsea már nem volt a régi. Adrian visszaemlékezett. Még a késői Viktória-korban is különyszerűek voltak e kerület lakosai, akik rendszerint lehajtott fejjel jártak az utcán. Helyenként egy-egy kimagasló művész vagy történetíró is akadt köztük. Kik laktak itt annakidején? Takarítónők, művészek, akik azt remélték, hogy ki tudja fizetni házbérüket, hölgyek, akik hajlandóak voltak egy shilling órabérért levetközni, válóperre megérett házaspárok, egy-egy jó pohár itóka lelkes barátai, Turner, Carlyle, Rossetti és Whistler imádói, néhány «vámszedő», nem kevés bűnös és néhány olyan ember, aki négyszer egy héten birkahúst eszik. Egy folyóparti, palotaszerű ház sor mögött kezdődött a tisztességes negyed, mely az idők folyamán egyre jobban elterjeszkedett, úgyhogy most már lassanként hatalmába kerítette a javíthatatlannak hitt King Roadot, ahol a művészet és a divat bástyái álltak.

Diana háza az Oakley Streeten volt. Adrian emlékezett arra az időre, amikor ennek a háznak még semmi egyénisége sem volt és egy szigorú birkahúsfogyasztó család lakott benne. De hat év óta Diana lakott itt és a házat London egyik legeragadóbb pontjává varázsolta. Adrian jól ismerte a csinos Montjoy-lányokat, akik nagy társadalmi életet éltek. Diana volt közülük a legfiatalabb, legcsinosabb, legízlesebb és legszellemesebb. Azok közé az asszonyok közé tartozott, akik jelentékeny vagyon és erkölcstelen életmód nélkül is általános féltékenységet tudnak kelteni, elegáns megjelenésük és környezetük révén. Két gyermeke, skót juhászkutyája (talán az egyetlen egész Londonban), régi módi spinetje, mennyezetes ágya, Bristol-üveg-készlete, bútorainak anyaga és szőnyegek, mind finom ízlésről beszéltek és megnyugtatóan, gyönyörködtetően hatottak Adrianra. Éppúgy, mint maga az asszony is: még ma is tökéletes alakjával, tiszta, élénk, sötét szemével, ovális arcával, elefántcsont bőrével és kiejtésének különös friss sajátosságával. Valamennyi Montjoy nővérnek megvolt ez a sajátos kiejtése, melyet skót származású anyjuktól örökölték és amely az utolsó harminc év alatt kétségkívül erős hatást tett a Társaság kiejtésére. Adrian azon töprengett, hogy miért látták Dianát mindig szívesen a Társaságban, annak ellenére, hogy jövedelme nagyon szerény és férje a tébolyda lakója. Adriannak ilyenkor mindig a baktriai teve jutott eszébe. Ennek az állatnak két púpa olyan mint a Társaság (mindig nagy T-vel) két csoportja. Keskeny híd köti őket össze, ha egyszer átmentünk rajta, alig van visszatérés. A Montjoyok régi dumfriesshirei földbirtokos törzs voltak, sok szál fűzte őket a nemességhez, úgyhogy szinte már ősi jogon volt állandó ülőhelyük az elülső púpon. Kissé unalmas hely volt ez, mert a teve feje eltakarta a kilátást. Dianát gyakran hívták meg «nagy házakhoz», ahol az emberek vadászattal, kórháztámogatással, udvari szerepléssel és fiatal lányok társadalmi debüjének előkészítésével töltötték idejüket. Adrian jól tudta, hogy Diana csak ritkán fogadta el ezeket a meghívásokat. Sokkal szívesebben ült a második púpon, ahonnét széles perspektívájú, érdekes kilátás nyílt a teve farka fölött. Ó, rendkívül furcsa, vegyes társaság ült ezen a hátsó púpon! Sokan, köztük Diana is, az elülső púpról jöttek át a hídon, mások a teve farka felől érkeztek, néhányan pedig az égből, vagy - mint egyesek nevezik, - Amerikából pottyantak oda. Adrian tudta, hogy ha valaki ezen a hátsó púpon akar elhelyezkedni (ő maga nem volt erre alkalmas), annak sokoldalúnak és ügyesnek kell lennie. Vagy elsőrendű emlékezőtehetséget követeltek meg tőle, hogy pontosan be tudjon számolni olvasmányairól, vagy pedig természetes ötletességet. Akiben egyik tulajdonság sincs meg, az egyszer eljuthat ugyan a púpra, másodszor azonban már nem. Természetesen egyéniségre is szükség van. Nem szabad véka alá rejteni egyéniségüket, de azért ne is legyünk nagyon feltűnőek. Kíváncsi, hogy az ember valamilyen tevékenységi körben kiváló legyen, ez azonban nem *conditio sine qua non*. A jólneveltséget örömmel fogadják, de csak akkor, ha az ember nem válik ezáltal unalmassá. A szépség biztos útlelél ebbe a birodalomba, de csak akkor, ha élénkséggel is párosul. A pénz kíváncsi, de *csak pénzzel* nem lehet a púpon ülőhelyet szerezni. Adrian azt is megfigyelte, hogy az előadó

művészetet többre értékeli, mint az alkotót. A jó szervezőképességet elismerik, feltéve, hogy nem jár túlságosan száraz és csendes egyéniséggel. Sokan annak köszönhetik helyüket, hogy jól tudnak a kulisszák mögött dolgozni és mindenbe beleütik az orrukát. De a legelső és legfontosabb követelmény az, hogy az ember jó társalgó legyen. Rengeteg szál fut össze ezen a hátsó púpon, de, hogy utasai valóban irányítani tudják a teve menetelését, azt nem lehet biztosan tudni. Ők mindenesetre azt hiszik. Adrian tudta, hogy Dianának olyan biztos állandó helye van ebben a heterogén csoportban - mely szüntelen ebédekben és vacsorákban éli ki magát, - hogy ha akarná, egész éven át egy fillért sem kellene étkezésre költenie és egyetlen weekendet sem kellene az Oakley Streeten töltenie... Adrian mély hálát érzett az asszony iránt, aki mindezt rendszeresen feláldozta azért, hogy gyermekeivel és vele tölthesse idejét. Alighogy Ronald Fersehez feleségül ment, kitört a háború. Sheila és Ronald a háború után születtek, amikor Ferse visszatért a frontról. Most hét, illetve hat évesek voltak. Adrian mindig hangsúlyozta Diana előtt, hogy a gyerekek igazi kis Montjoyok. Valóban a csalódásig hasonlítottak anyjukra, és temperamentumát is örökölték. Adrianon kívül senki sem tudta, hogy Diana tekintete nem szenvedései miatt szokott elborulni, hanem azért, mert arra gondolt, hogy jobb lenne, ha nem születtek volna meg gyermekei. Azt is csak Adrian tudta, hogy azok az idegelmények, melyet az egyre kiegyensúlyozatlanabb Ferse-szel való együttélés jelentett, teljesen kiölték az asszonyból a szexuális ösztönt. Diana ez alatt a négy év alatt valóságos özvegyi életet élt és nem vágyódott szerelemre. Adrian valószínűnek tartotta, hogy az asszony ösztöne vonzalmat érez iránta, amiből azonban egyelőre teljesen hiányzik a szenvedély.

Félórával a vacsora előtt érkezett meg. Felment a legfelső emeleten levő tanulószobába, hogy megnézzé a gyerekeket. Éppen lefekvéshez készülődtek, piskótát és tejet kaptak francia nevelőnőjüktől. Zajos lelkesedéssel fogadták Adriant és hangosan követelték, hogy folytassa a mesét, amit legutóbb elkezdett. A francia nevelőnő, aki tudta, hogy most mi következik, visszavonult. Adrian szembeült a két gyerekkel, elnézte ragyogó kis arcukat, aztán folytatta a mesét ott, ahol legutóbb elhagyta.

- Hát tudjátok, az az ember, aki a csónakokra vigyázott, éktelenül nagy volt, és egészen barna volt a bőre. Nagyon erős volt és ezért őt bízták meg a csónakok őrzésével, mert a partvidék tele volt fehér egyszarvúakkal.

- Juj, Adrian bácsi, nincsenek is egyszarvúak.

- De akkoriban még voltak, Sheila.

- És hová lettek?

- Ma már csak egy van, de fehér ember nem mehet közelébe a Bubulégynak miatt.

- Mi az a Bubulégynak?

- A Bubulegyet, Ronald, arról lehet megismerni, hogy belefúrja magát a borjú lábába és ott családot alapít.

- Nahát!

- Azt mondtam tehát, mielőtt félbeszakítottatok, hogy egyszarvúak hemzsegték azon a partvidéken. Az őrt Mattagornak hívták és remekül tudott az egyszarvúakkal bánni. Először lecsalta őket a víz mellé, a krinibogyók segítségével...

- Mi az, hogy krinibogyó?

- A krinibogyó olyan, mint az eper, de az íze olyan mint a sárgarépaé. Hát szóval, az egyszarvúak mögé lopakodott...

- Az nem lehet, mert hiszen ő előttük ment a krinibogyókkal.

- Rendszerint úgy csinálta, hogy a krinibogyókat növényi rostokra fűzte és azután ezt a láncot kifeszítette két varázsfá közé. Erre odajöttek az egyszarvúak és mikor rácsálni kezdték a krinibogyókat, Mattagor elősettenkedett a bozótból, ahova elbújt, mezítlénül a hátuk mögé osont és két-két állat farkát összekötözte.

- Hát nem érezték, hogy összekötözi a farkukat?

- Nem, Sheila, a fehér egyszarvúak farka teljesen érzéketlen. Akkor aztán visszavonult a bozótba csettintett egyet a nyelvével és az egyszarvúak vad rémülettel szaladni kezdtek.

- És nem szakadt ki a farkuk?

- Nem. Nagyon vigyázott erre, mert nagyon szerette az állatokat.

- Úgy-e az egyszarvúak soha többé nem jöttek vissza?

- Tévedsz Ronny. Nagyon szerették a krinibogyót és ezért visszajöttek.

- Rájuk is ült?

- Igen. Néha könnyedén ráugrott két összekötözött állat hátára. Az egyik lába az egyik állaton volt, a másik a másikon. A dzsungelbe vágattak vele és ő csendesen nevetett magában. Így vigyázott a csónakokra, nem is történt semmi bajuk. Ekkor már elmúlt az esős időszak, a piócák már nem voltak nagyon sokan és az expedíció éppen indulásra készült, amikor...

- Meséld tovább Adrian bácsi. Csak az anyuka jön.

- Folytassa Adrian.

De Adrian elhallgatott és pillantása a közeledő nőalakra szegződött. Aztán elfordította tekintetét, Sheilára nézett és így folytatta:

- Most még el kell nektek magyaráznom, hogy mért volt olyan fontos a holdvilág. Addig nem indulhattak, amíg a félhold sugara nem emelkedett fel a két varázsfá között.

- Mért nem?

- Mindjárt megmagyarázom. Abban az időben az emberek, különösen a phwataba-törzsbeliek nagyon fontosnak tartották a szépséget. Az olyan szép dolgok, mint például anyuka, a karácsonyi énekek és az újkrumpli, mély hatást tettek rájuk. Mielőtt valamihez hozzáfogtak volna, égi ómenre volt szükségük.

- Mi az, hogy ómen?

- Azt tudjátok, hogy mi az amen. Az amen mindig utoljára következik, az ómen pedig mindig kezdetben jelentkezik és szerencsét hoz. Az ómennek nagyon szépnek kell lennie. A félholdat tartották a legszebb ómennek a száraz időszakban és ezért megvárták, amíg a félhold feléjük haladt a varázsfák között, úgy mint ahogy az előbb anyuka jött felénk az ajtón keresztül.

- De a holdnak nincs is lába.

- Nincs lába, csak lebeg. Egy este aztán feléjük lebegett a félhold. Páratlanul gyönyörű és karcsú volt és már szemeinek kifejezéséből is tudták, hogy vállalkozásuk sikerülni fog. Leborultak eléje és így szóltak: «Ómen! Ha velünk maradsz, és mindig a szemünk előtt látunk, akkor át fogunk haladni a vizek és a homok sivatagján és boldogok leszünk attól a boldogságtól, melyet te árasztasz. Amen.» E szavakkal beszálltak a csónakokba, kettesével, két-két fiú és két-két lány. A félhold ott állott a varázsfák fölött és szeme pillantásával megáldotta őket. Egy ember azonban a parton maradt. Ez egy öreg phwataba-legény volt, aki annyira vágyódott a félhold után, hogy mindenről megfeledkezett és térden csúszva kúszott a félhold felé, hogy megérinthesse lábát.

- De hiszen a holdnak nincs is lába!

- Igen, de ő azt hitte, hogy van, mert ő a félholdat ezüstből és elefántcsontból faragott asszonyalaknak nézte. Keresztül-kasul csúszott a varázsfák között az asszonyalak felé, de nem tudta elérni őt, mert hiszen csak a hold volt.

Adrian elhallgatott. Egy pillanatig némaság töltötte be a szobát, aztán Adrian ennyit mondott: «Folytatása következik.» és kiment a szobából. Diana a hallban érte utól.

- Adrian, maga elrontja a gyerekeket. Nem tudja, hogy nem szabad többé tündérmesékkal zavarni a gépek iránti érdeklődésüket? Alig hogy maga kiment a szobából, Ronald ezt mondta: «Mondd anyuka, Adrian bácsi valóban azt hiszi, hogy te vagy a félhold?»

- És maga mit felelt?

- Diplomátikus választ adtam. De ők olyan éles eszűek, mint a kis mókusok.

- Most pedig énekelje el nekem a «Vízholdó fiút», mielőtt még Dinny és lovagja megérkezik.

Diana leült és énekelt, Adrian pedig nézte és imádta. Dianának jó hangja volt, szépen énekelte a különös, kísértő dalt. Alighogy az utolsó akkord elhangzott, belépett a szobalány és jelentette:

- Cherrell kisasszony. Hallorsen tanár úr.

Dinny emelt fővel lépett a szobába. Adrian semmi biztosat sem tudott kiolvasni a lány arc-kifejezéséből. Iskolásgyerekeknek van néha ilyen arcuk, amikor egy új fiút akarnak «ugratni». A nyomában jött Hallorsen. Hihetetlenül magasnak látszott a kis szalonban. Szeméből csak úgy áradt az egészség. Mélyen meghajolt, amikor Dinnynek bemutatták.

- Ugyebár a lánya, kurátor úr.

- Nem, az unokahugom. Hubert Cherrell kapitány huga.

- Igazán? Nagy megtiszteltetés számomra, hogy megismerkedhettem önnel, kisasszony.

Adrian észrevette, hogy szempillantásuk egymásba kapcsolódik és nehezen tud szétválni. Megszólalt:

- Hogy felel meg a «Piedmont»-szálló, tanár úr?

- A konyha kitűnő, de a szállodában túlsok a honfitársam.

- Persze, most úgy fészkelnek ott, mint a fecskék.

- De két héten belül valamennyien kirepülnek.

Dinny igazi nő és igazi angol volt.

Hallorsen túláradó egészsége egészen elütően hatott Hubert megtört tekintete után és ez a kiáltó ellentét a végsőkéig fokozta Dinny hangulatának feszültségét. Azzal az elhatározott szándékkal ült le a «diadalmas hím» e megtestesülése mellé, hogy lehetőleg mennél több nyilat fog beléje szúrni. Hallorsen azonban rögtön élénk beszélgetésbe kezdett Dianával. Dinny még a levesnél tartott (fehérleves szilvával), amikor hirtelen lopva rápillantott és megváltoztatta tervét. Utóvégre Hallorsen külföldi és még hozzá vendég, Dinny pedig állítólag úrihölgy. «Ha egy macskát el akarunk tenni láb alól, nem kell mindjárt felakasztani.» Elhatározta, hogy nem fog rejtett és fájdalmas nyilakat beleröpíteni, hanem «csábos mosolyával» igyekszik megigézni. Ennyi kímélettel tartozik nagybátyjának és Dianának és azonkívül ez a harcmódor előnyösebb is, ha következetesen végigviszi. Bámulatos ravaszsággal megvárta, amíg az amerikai mélyen belemerészkedett az angol politika tengerébe (melyet

ügylétszik az emberiség egyik legkomolyabb megnyilatkozásának tartott), aztán Botticelli-pillantást vetett rá és megjegyezte:

- Nekünk is ilyen komolyan kellene vennünk az amerikai politikát, tanár úr. Az amerikai politika azonban ügylétszik nem ilyen komoly.

- Azt hiszem igaza van, Cherrell kisasszony. A politikusok az egész világon csak egy szabályt követnek: «Ha uralomra kerültél, tagadd meg azt, amit ellenzéki korodban hirdettél, mert különben kénytelen leszel megkísérelni azt, amit már elődeid is megoldhatatlannak találtak.» Azt hiszem a pártok között csak annyi a különbség, hogy az állam autóbuszában egyik párt ül, a másik pedig csak áll és a fogantyúba kapaszkodik.

- Oroszországban a pad alatt fekszik a másik párt maradványa.

- Olaszországban szintén - jegyezte meg Diana.

- Hát Spanyolországban? - kérdezte Adrian.

Hallorsen felnevetett. Nevetése járványszerűen hatott a többiekre.

- A diktatura nem politika. A diktatura tréfás dolog.

- Éppen nem tréfadolog, tanár úr.

- Rossz tréfa, tanár úr.

- Mit nevez ön tréfának, tanár úr?

- A blöfföt. Egy darabig úgy tűnik, mintha az emberi természet követné azt az irányt, amit a diktátor kijelöl. Aztán egy pillanat alatt kiderül a blöff és fuccs - vége az egésznek.

- De - mondta Diana, - tegyük fel, hogy a nép többsége egyetért a diktátorral. Ilyen esetben a diktatúra tulajdonképpen demokrácia, mert hiszen a kormányzottak egyetértének kormányzóikkal.

- Csak abban az esetben, nagyságos asszonyom, ha a többség minden évben megerősíti helyében a diktátort.

- A diktátorok sok mindent alkotnak - jegyezte meg Adrian.

- De milyen áron, kurátor úr? Itt van például a mexikói Diaz. Húsz éven át valóságos paradicsomot varázsolt Mexikóból, de nézze meg, mi történt távozása után. Nem lehet egy népből mindig azt megkövetelni, ami hiányzik belőle.

- Az a hibája - válaszolt Adrian, - a mi politikai rendszerünknek és az önökének is, hogy sok olyan reformot, melyet a nép józan esze szükségesnek tart, nem lehet megvalósítani, mert rövid időre választott politikusaink, akik féltik nemlétező hatalmukat, megakadályozzák.

- May néni azt mondja - mondta halkan Dinny, - hogy a munkanélküliséget azzal lehetne enyhíteni, ha lebontanák a nyomortanyákat és új lakótelepeket építenének. Így egy csapásra két legyet fognánk.

- Szenzációsan remek ötlet - mondta Hallorsen és feléje fordította sugárzó arcát.

- A befektetett tőkeérdekeltségek - mondta Diana - a nyomornegyedek háztulajdonosai és az építési vállalkozók olyan hatalmasak, hogy ezt meg tudják akadályozni.

- És ezenkívül pénz is kellene a dologhoz - jegyezte meg Adrian.

- Mi sem könnyebb ennél. Az önök parlamentje megszerezhetné a felhatalmazást egy ilyen nagy nemzeti akcióhoz. Mért nem bocsátanak ki egy nagyarányú kölcsönt? A pénz megtérülne. Ez nem olyan, mint a hadikölcsön, mely puskaporra és ágyúgolyóvá változott. Mennyit költ az állam munkanélküli segélyekre?

Egyikük sem tudta megmondani.

- Azt hiszem, hogy amit ezen megtakarítanak, abból kifizethetnék egy nagyszabású kölcsön kamatait.

- Mindehhez - mondta Dinny mézédeseen - naiv hitre volna szükség. E tekintetben önök, amerikaiak előnyben vannak felettünk, Hallorsen professzor.

Az amerikai gyors pillantást vetett rá és mintha ezt gondolta volna: «Macska!»

- Minden esetre volt bennünk egy adag naiv hit, amikor átmentünk harcolni Franciaországba. De meg is ütöttük a bokánkat. Legközelebb szépen otthonmaradunk és csak a saját portánkra lesz gondunk.

- Valóban olyan naiv volt akkor a hitük?

- Sajnos igen, Cherrell kisasszony. Húsz ember közül egy sem akadt, aki feltételezte volna, hogy a németek elbánhatnának velünk.

- Megadom magamat tanár úr.

- Miért? Erre nincs oka. Csak éppen túlságosan európai szemszögből ítéli meg Amerikát.

- Gondoljon Belgiumra, tanár úr - mondta Diana - kezdetben bennünk is volt némi naiv hit.

- Bocsásson meg, asszonyom, valóban meghatotta önt Belgium esete?

Adrian, aki villájával köröket rajzolt, felpillantott.

- Engem személyileg igen - mondta - de nem hiszem, hogy meghatotta volna a hadsereg, a haditengerészet vezetőit, a nagy üzletembereket, sőt a társadalom szélesebb rétegeit, a politikusokat és másokat sem. Mindnyájan előre tudták, hogyha háborúra kerül sor, nekünk Franciaország mellé kell állnunk. De a magamfajta egyszerű emberek, a lakosság be nem avatott kétharmad része, a munkásosztály másképpen gondolkozott. Úgy láttuk a helyzetet, hogy egy szörnyű óriás rárohan egy kis pehelysúlyú törpére, aki bátran és férfiasan várja a támadást.

- Ezt nagyon jól fogalmazta meg kurátor úr.

Dinny elpirult. Nagylelkűségre is képes ez az ember? Aztán, mintha attól félne, hogy elárulja Hubertet, fanyarul megszólalt:

- Olvastam, hogy ez a kép még Rooseveltet is kihozta a sodrából.

- Jó néhány embert kihozott nálunk a sodrából Cherrell kisasszony, de mi nagyon messze voltunk ezeknek az eseményeknek a színhelyétől. Csak a közeli események izgatják fel az ember fantáziáját.

- Igen, de aztán, mint az előbb mondta, a háború vége felé mégis csak beavatkoztak.

Hallorsen mereven nézett a lány kissé gúnyos arcába és szótlanul meghajolt.

De, amikor a különös est végén elbúcsúzott tőle, megjegyezte:

- Attól félek, hogy ön neheztel rám, Cherrell kisasszony.

Dinny mosolygott és egy szót sem szólt.

- Ennek ellenére remélem, hogy még viszontláthatom.

- Igazán? Miért?
- Az az érzésem, hogy megváltoztathatom a rólam táplált véleményét.
- Én nagyon szeretem a fivéremet, Hallorsen tanár úr.
- Még mindig azt hiszem, hogy nekem több panaszom lehet a fivérére, mint megfordítva.
- Remélem, hogy nemsokára igaza lesz.
- Ez vésztjósloan hangzik.

Dinny felvetette a fejét.

Bosszankodva harapdálta az ajkát, mikor felment lefeküdni. Ellenségét nem sikerült sem megigéznie, sem megtámadnia. Tiszta, világos ellenszenv helyett egészen vegyes érzésekkel volt iránta.

Hallorsen, méreteinél fogva, mindenesetre kínosan fölényes helyzetben volt. «Olyan, mint azok a prémnadrágos fickók az amerikai filmekben - gondolta - akik félig kétségbeesett cow-girlöket rabolnak el. Úgy néz az emberre, mintha máris a hatalmában tartaná. Primitív öserő frakkban és fehér mellényben! Erős, de nem szűkszavú ember.» Dinny szobája az utcára nyilott, ablakából a rakodópart platánfáit, a folyót és a végtelen csillagos eget láthatta.

«Talán - mondta magában hangosan - nem fogsz olyan könnyen elszabadulni Angliából, mint ahogy reméled.»

- Bejöhetek?

Diana állt az ajtóban.

- Nos Dinny, mi a véleményed barátunkról, az ellenségről?
- Tom Mix és Góliát kereszteződése.
- Adriannek tetszik.
- Adrian bácsi túlsokat él a csontok között. A hús és vér látványa nyomban a fejébe száll.
- Igen. Hallorsen mindenesetre az a bizonyos «hím»-típus, melyért a nők annyira rajonganak. Helyesen viselkedtél Dinny, bár kezdetben nagyon zölden csillogott a szemed.
- Azt hiszem, most még zöldebb, mert bosszant, hogy egyetlen karmolás nélkül kiengedtem a kezemből.
- Nem baj. Lesz még erre alkalmad. Adrian meghívatta holnapra Lippinghallba.
- Micsoda?
- Nincs más teendő, minthogy ott összeveszítsd Saxendennel és Hubertnek máris nyert ügye van. Adrian nem szólt neked, mert félt, hogy elárulnád örömdet. Az amerikai szeretne résztvenni egy igazi angol «vadászaton». Szegény, nem is sejti, hogy egyenesen a nőstényoroszlán barlangjába megy. Em nagynénéd elbájolóan kedves lesz hozzá.
- Hallorsen - mormogta Dinny - a neve után ítélve skandináv származású lehet.
- Azt mondja, hogy anyja régi újangliai családból származott, de bevándorlóhoz ment feleségül. Wyoming államból való. Gyönyörű szó: Wyoming.
- A nagy tágas mezők birodalma. Nem tudod Diana, mért bosszant engem annyira a «hím» kifejezés?
- Úgy hat ez a szó, mintha egy szobában volnék, mely tele van kábító illatú napraforgókkal. De a «hímek» nem csupán a nagy, tágas mezőkön találhatók. Saxenden is olyan.

- Igazán?

- Igen. Jó éjszakát drágám. Aztán ne álmoldj «hímekről».

Mikor Dinny levetkőzött, ismét elővette a naplót és újból elolvasott belőle egy részt. Így hangzott: «Ma este nagyon pocsékul érzem magam, mintha minden életkedv kiszikkadt volna belőlem. Csak az tartja bennem a lelket, hogy Condafordra gondolok. Kíváncsi vagyok, mit szólna az öreg Foxham, ha látná, hogy gyógyítgatom az öszvéreket. Attól a kotyvaléktól, amit kólikájuk gyógyítására feltaláltam, még egy billiárdgolyónak is égnek állna a haja. Az öszvéreknek azonban jót tett. Isten jókedvében lehetett, amikor az öszvérek belét teremtette. Tegnap éjjel azt álmodtam, hogy otthon vagyok, a bozót szélén állok, fácánok húznak előttem és képtelen vagyok megnyomni a ravaszt, mintha megbénult volna a kezem. Szörnyű! Folyton az öreg Haddont hallom, amint ezt mondja: «Csak előre Bertie urfi. Mélyessze az oldalába a sarkantyút és jól fogja meg a fejét.» Jó öreg Haddon! Derék ember volt. Az eső elállt. Tíz nap óta most először van egy kissé száraz idő. Látszanak a csillagok.

Hajó, sziget, felettük újhold,
Kevés csillag, de mind mily ragyogó!

Ó, bárcsak tudnék aludni ma éjjel!»

8. FEJEZET.

A régi angol vidéki kastélyokat az különbözteti meg minden másféle háztól, hogy berendezésük egészen szabálytalan: minden szoba más-más stílust képvisel. Ilyen volt a lippinghalli kastély is. A vendégek minden szobában más atmoszférát és másfajta bútorokat találtak. Nem tartották kötelességüknek, hogy a szobát olyan állapotban hagyják el, amilyenben találták. Nem is nagyon tudták, hogy milyen volt, mikor beléptek. Remek, régi bútorok hanyagul keveredtek selejtesebb szobatöltelekkel, melyek gyakorlati vagy kényelmi szempontokat szolgáltak. Ősök sötét tónusú vagy sárga arcképei néztek szembe még sárgább vagy még sötétebb tónusú hollandi és francia tájképekkel. Itt-ott gyönyörű régi nyomatok és bájos miniatűrök függtek. Legalább két szobában szép, régi kandallók voltak, melyeknek rácsozatára kényelmesen le lehetett ülni. A sötétben hirtelen lépcsők tűntek fel. Egy-egy hálószoa hollétét csak a legnagyobb nehézségek árán lehetett kinyomozni és azután rögtön el is felejtette az ember. Milyen volt egy ilyen hálószoa berendezése? Valószínűleg akadt benne egy értékes, régi gesztenyefa ruhaszekrény, egy mennyezetes ágy, valamelyik remek korszakból, az ablaknál párnázott padka és néhány francia színnyomat. Még egy kisebb szoba egészítette ki keskeny ágygal, továbbá egy fürdőszoba, mely kissé elhanyagolt volt ugyan, de a fürdőső készlet nem hiányzott belőle. A Montok egyik őse valamikor tengernagy volt. Ezért a folyosók elhagyott zugaiban itt-ott furcsa, régi térképek voltak, melyeken sárkányok a farkukkal a tengert korbácsolták. Az egyik Mont, sir Lawrence nagyapja, a hetedik baronet, szerette a lovassportot és ezért egy telivér ló és egy zsoké anatómiáját (az 1860-1883. korszakból) is lehetett tanulmányozni az egyik falon. A nyolcadik baronet politikával foglalkozott és következképp hosszabb életű volt mint a többiek. A korai Viktória-korból való nyomokat hagyott hátra, melyek feleségét és leányait krinolinban, őt magát pedig szép pofaszakállal ábrázolták. A ház külseje általában I. Károly stílusú volt, itt-ott azonban György, sőt Viktória korabeli nyomok is voltak rajta, annak jeléül, hogy a hatodik baronet néha szükségét érezte a renoválásnak. A modern kort az egész épületen csak a vízvezetékálózat képviselte.

Szerdán reggel tíz órára tervezték a vadászat kezdetét. Amikor Dinny lement reggelizni, három hölgy és - Hallorsen kivételével - valamennyi úr ott ült vagy sétált a reggeliző asztalok között. Dinny a lord Saxenden mellett álló üres székbe siklott. A lord kissé felemelkedett és ennyit mondott:

- 'Reggelt.

- Dinny - kiáltotta Michael az egyik büfféasztal mellől - kávé, kakaót, vagy gyömbérsört parancsolsz?

- Kávé és füstölt heringet kérnék, Michael.

- Nincs füstölt heringünk.

Lord Saxenden felpillantott: «Nincs füstölt hering?» mormogta, majd tovább ette virstlijét.

- Nem parancsolsz gadóchalat? - kérdezte Michael.

- Nem, köszönöm.

- És te Wilmet néni?

- Indiai rizottót kérnék.

- Nincs indiai rizottó. Vese van, szalonna, rántotta, sonka, hideg fogolypástétom.

Lord Saxenden felállt helyéről. «Á, sonka» mondta és átment a büfféasztalhoz.

- Nos, Dinny?

- Csak egy kis gyümölcsízt kérnék Michael.

- Egres-, eper-, áfonya- vagy narancsdzsemet?

- Egrest.

Lord Saxenden visszaült helyére egy tányér sonkával, hozzálátott az evéshez és közben levelet olvasott. Dinny nem tudott sokat kiolvasni Saxenden arcából, mert nem láthatta a szemét, szája pedig tele volt. Arca vörös, világosszínű haja és bajusza őszes volt. Délceg testtartással ült az asztalnál. Hirtelen odafordult Dinnyhez.

- Ne haragudjék, hogy olvasok. A feleségem írta. Betegen fekszik.

- Szegény.

- Szörnyű ügy. Szegény asszony!

Zsebetette a levelet, sonkával tömte meg a száját és ránézett Dinnyre. A leány megállapította, hogy Saxenden szeme kék, és hajánál valamivel sötétebb színű szemöldökének vonala halász-horogra emlékeztet. Pillantása kissé kihívó volt, mintha mindig azt mondaná: «Nézzétek, micsoda legény vagyok én!» Mikor Dinny idáig jutott megfigyeléseiben, észrevette, hogy Hallorsen lépett a szobába. Bizonytalanul állt meg a szoba közepén, majd megpillantotta Dinnyt. Odament hozzá és megállt a mellette levő üres szék előtt.

- Leülhetek ide, Cherrell kisasszony? - mondta meghajolva.

- Természetesen. Az étel odaát van, ha érdekli.

- Ki ez a legény? - kérdezte lord Saxenden, mialatt Hallorsen ételért ment. - Úgy-e amerikai?

- Hallorsen professzor.

- Úgy? Igen? Ez az, aki könyvet írt Bolíviáról?

- Igen.

- Jóképű fickó.

- Igazi «hím».

Saxenden meglepetten pillantott Dinnyre.

- Parancsoljon ebből a sonkából. Úgy emlékszem, hogy Harrowban ismertem egyik nagybátyját.

- Hilary bácsit? - mondta Dinny. - Említette.

- Egyszer fogadtam vele három adag eperkrémbe kettő ellenében, hogy előbb érek le a dombról a sporttelepre, mint ő.

- Megnyerte a fogadást, lord Saxenden?

- Nem, de sohasem fizettem meg a fogadást a nagybátyjának.

- Miért?

- Ő megrándította a bokáját, nekem meg a térdem ficamodott ki. Neki sikerült féllábon a sporttelep kapujáig ugrálnia, én azonban mozdulni sem tudtam. A tanév végéig mindketten betegen feküdtünk, aztán én elhagytam a főiskolát - mondta halk nevetéssel lord Saxenden - úgy hogy még most is tartozom neki három adag eperkrémmel.

- No, az amerikai reggeli se kutya, de azért eltörpül a mellett, amit itt adnak - mondta Hallorsen és visszaült helyére.

- Ismeri lord Saxendent?

- Lord Saxenden! - mondta meghajolva Hallorsen.

- Örvendek. Úgyebár Önöknél Amerikában nem ismerik a mi fogolyfajtánkat?

- Nem, nem hiszem. Nagyon kíváncsi vagyok a fogolyvadászatra. Isteni ez a kávé, Cherrell kisasszony!

- Igen - mondta Dinny - Em néni nagyon büszke a kávéjára.

Lord Saxenden kiegyenesedett.

- Izlelje meg ezt a sonkát. Könyvét nem olvastam.

- Ha megengedi, elküldöm Önnek. Büszke leszek rá, ha elolvassa.

Lord Saxenden tovább evett.

- Igen, el kellene olvasnia, lord Saxenden - mondta Dinny. - Utána majd én küldök egy másik könyvet ugyanerről a tárgyról.

Lord Saxenden rábámult.

- Nagyon kedvesek mind a ketten - mondta. - Eperdzsem? - kérdezte és a feléje nyújtott edény után nyúlt.

- Cherrell kisasszony - mondta halkan Hallorsen - szeretném ha átfutná a könyvemet és megjelölné azokat a részeket, melyek ön szerint igazságtalanul foglalkoznak a bátyjával. Nagyon elkeseredett hangulatban írtam azt a könyvet.

- Sajnos, ez most már alig segíthet.

- Ha akarja, kihagyom ezeket a részeket a második kiadásból.

- Nagyon kedves - mondta fagyosan Dinny - de a baj már megtörtént, tanár úr.

- Rettenetesen sajnálom, hogy fájdalmat okoztam önnek - mondta még halkabban Hallorsen.

Dinnyt vegyes érzés fogta el, a düh, a diadal, a ravasz számítás és a gúny keveréke. Hangulatát ilyen felkiáltás tudta volna a legjobban kifejezni: «Igazán, ne mondja!»

- A fivéremnek okozott fájdalmat, - mondta.

- Talán jóvá tehetnők egyesült erővel.

- Nem hiszem.

Dinny felállt. Hallorsen is felemelkedett. Meghajolt amint Dinny elment mellette. «Rettentően udvarias» gondolta magában a lány.

A délelőtt egy részét a napló tanulmányozásával töltötte a kert egy zugában. A kertnek ez a része, mely valósággal eltűnt a tiszafák között, kitűnő buvóhely volt. Melegen sütött a nap, a méhek idegzsongítóan duruzsoltak a cineráriák, kövirózsák, őszirózsák és százszorszépek között. Ebben az édes, kerti zúgban megint erős ellenállást érzett az iránt, hogy Hubert legbenső érzelmeit kiteregesse a világ elé. «Nem mintha férfiatlan síránkozással volna tele a napló - gondolta, - de mindenesetre olyan élesen fejezi ki a testi és lelki fájdalmakat, hogy egyáltalában nem való a nyilvánosság számára.» Időnként lövések zaja hallatszott. Dinny felállt, a tiszafasövény tetejére támasztotta könyökét és a mezők felé nézett, ahonnét a lövések zaja szállt. Egy hang szólalt meg mögötte:

- Hát te itt vagy?

Nagynénje állt mögötte, széles szalmakalapban, melynek karimája a vállát verte.

- Téged kereslek Dinny. Boswell és Johnson, maguk most elmehetnek. Majd délután nézzük meg a portulaca-bokrot. - Felpillantott óriási kalapkarimája alól. - Majorcából való ez a kalap, - mondta - jól megvéd a naptól.

- Boswell és Johnson? Mért viselik a híres írópár nevét?..

- Boswell már régen nálunk dolgozott és nagybátyád minden áron egy Johnsont keresett melléje. Most mindig együtt dolgoztatja őket. Mi a véleményed dr. Johnsonról, Dinny?

- Azt hiszem túlsokat használta az «Uram!» felkiáltást.

- Fleurnél maradt a kerti ollóm. Hát ez itt mi?

- Hubert naplója.

- Szomorú?

- Igen.

- Kerestem az előbb Hallorsen professzort. El kell látni a baját.

- Csak rajta, Em néni!

- Remélem, lőnek néhány nyulat, - mondta lady Mont - a nyúlleves igen kellemes eledel. Wilmet és Henrietta Bentworth máris megállapodtak, hogy összevesznek.

- Miért?

- Nem tudnám megmondani... sohasem tudnak egyetérteni. Tudod, Hen sokáig volt az udvarnál.

- Ez hatott rá olyan végzetesen?

- Helyes nő. Szeretem Hent, csak kár, hogy mindig henceg. Mit akarsz ezzel a naplóval?

- Meg akarom mutatni Michaelnek és tanácsot akarok tőle kérni.

- Meg ne fogadd a tanácsát! - mondta lady Mont. - Nagyon kedves fiú, de ne fogadd meg a tanácsát. Sok furcsa embert ismer, kiadókat meg efféléket.

- Éppen ezért akarok hozzá fordulni.

- Beszélj inkább Fleurrel, annak van esze. Nálatok Condafordban is vannak ilyen cineráriák? Te, Dinny, én azt hiszem, hogy Adrian egy kicsit megbolondult.

- Em néni!

- Úgy járkal, mint egy holdkóros. Azt hiszem, azt sem venné észre, ha tűket szurkálnának belé. Nem szép, hogy ilyet mondok neked, de azt hiszem jó volna, ha végre megkapná Dianát.

- Én is azt hiszem.

- De nem akarja.

- Talán Diana nem akarja.

- Egyikük sem akarja. Így aztán bajosan lehet nyélbeütni. Diana negyven éves.

- És Adrian bácsi?

- Lionel után ő a legfiatalabb. Én ötvenkilenc éves vagyok, - mondta lady Mont elszántan. - Tudod, hogy ötvenkilenc éves vagyok, apád hatvan. Nagyanyád ebben az időben úgy látszik gőzerővel működött, egymásután szült bennünket. Mi a véleményed a gyermekáldásról?

Dinny leküzdte kibuggyanó nevetését és azt mondta:

- Hát, házasembereknek talán nem árt, de persze csak módjával.

- Fleur márciusban kap egy új gyereket. Rossz hónap. Micsoda gondatlanság! Hát te mikor mész férjhez, Dinny?

- Majd ha ifjú szívem lángra lobban. Addig nem.

- Nagyon helyes. Remélem, nem mész amerikaihoz.

Dinny elpirult, vésztlóan mosolygott.

- Mért ne mennék amerikaihoz?

- Az ember sohasem tudhatja, - mondta lady Mont és letépett egy hervadt virágot. - Az ilyesmi mindig a körülményektől függ. Mikor én Lawrencehez hozzámentem, rettenetesen rajongott értem.

- Még most is, néni. Nem csodálatos?

- Szemtelen!

Lady Mont álmodozva nézett maga elé. Kalapja most szélesebbnek látszott mint valaha.

- A házasságról jut eszembe Em néni, hogy nagyon szeretnék egy lányt találni Hubert számára. Nagy szüksége volna egy kis szórakozásra.

- Nagybátyád azt mondaná: szerezzzen magának egy táncosnőt, az majd szórakoztatja.

- Forduljunk Hilary bácsihoz, ő talán tud egy táncosnőt ajánlani?

- Nagyon tiszteletlen vagy, Dinny. Mindig mondtam, hogy nagyon tiszteletlen vagy. Várj csak, hadd gondolkozzam. Volt egy lány... nem, az már férjnél van.

- Talán azóta már elvált.

- Nem, most válnak, de az ilyesmi sokáig elhúzódik. Elragadó kis teremtés.

- Bizonyára. Gondolkodj még egy kicsit, néni.
- Ezek a méhek Boswell tulajdonai. Olasz méhek. Lawrence azt mondja, hogy fasiszták.
- Fekete ingük van és nem sokat gondolkoznak. Igen agilis méheknek látszanak.
- Igen, össze-vissza röpködnek és ha a legkisebb mértékben zavarod őket, megszúrnak. Hozzám nagyon kedvesek a méhek.
- Az egyik a kalapodra szállt. Levegylem?
- Várj! - kiáltotta lady Mont, felhajtotta kalapja karimáját és szája egy kissé nyitva maradt. - Eszembe jutott!
- Micsoda?
- Jean Tasburgh, az itteni pap leánya. Nagyon jó családból való. Pénze természetesen nincs.
- Semmi?

Lady Mont megrázta fejét, kalapja beleremegett.

- Jean nevű nőknek soha sincs pénzük. De nagyon csinos. Olyan mint egy nősténypárduc.
 - Nem nézhetném meg, néni? Elég jól ismerem Hubert ízlését.
 - Majd meghívom ebédre. Nekik rém rossz konyhájuk van. Valamelyik ősünk házasságot kötött egy Tasburghal. Azt hiszem Jakab király idejében. Ezek szerint Jean unokatestvérem, persze egy kicsit távoli. Van egy fiú is a családban, a haditengerészetnél szolgál és nincs bajusza. Azt hiszem, most ő is ott van a paplakban. Vedd le ezt a méhet a kalapomról. Nagyon kedves vagy.
- Dinny zsebkendőjével levette a kis méhet a nagy kalapról és a füléhez tette.
- Szívesen hallgatom a zümmögését, - mondta.
 - A fiút is meg fogom hívni - Alannak hívják, nagyon helyes fiú. - Rápillantott a lány hajára. - Szép hajad van, naspolyaszínű. Azt mondják, hogy a fiúnak szép kilátásai vannak, csak nem tudom, hogy mire. A háború alatt levegőbe röpült.
 - Remélem, hogy egészben került vissza a földre.
 - Igen. Valami kitüntetést is kapott ezért. Azt mondja, hogy most nagyon unalmas a haditengerészet. Csupa szögmérés, hajókerék és mindenféle szagok. Csak kérdezd meg tőle.
 - Mért mondtad a lánynak, hogy olyan mint egy nősténypárduc?
 - Tudod, ha úgy rádnéz, az az érzés fog el, hogy mindjárt rádugrik egy párduc. Az anyja meghalt, most ő uralkodik a paróchia felett.
 - Hubert felett is uralkodna?
 - Nem, ellenben elbánná akárkivel, aki Hubert fölött uralkodni szeretne.
 - Akkor jó. Elvihetem üzenetedet a paplakba?
 - Majd elküldöm Boswellt és Johnst. - Lady Mont a karórájára pillantott. - Nem, ők most már ebédelnek. Mindig hozzájuk igazítom az órát. Akkor hát magunk megyünk, Dinny. Itt van a közelben, alig egy negyed mérföldnyire. Nem zavar a kalapom?
 - Ellenkezőleg, drágám.
 - Helyes. Akkor menjünk erre. Keresztülhaladtak a tiszafaszegélyezte kerten, lementek néhány lépcsőn, végigmentek egy hosszú, füves uton, kiléptek egy kapun és hamarosan eljutottak a paróchiához. Dinny megállt a befuttatott kapu előtt és nagynénje kalapja mögé rejtőzött. Az ajtó nyitva állt, be lehetett látni a faburkolatos, homályos folyosóra, mely barátságosnak látszott. Régi fa- és rózsalevélszag áradt belőle. Női hang kiáltott belülről:

- A-lan!

Férfihang válaszolt:

- Hal-ló!

- Ma csak hideg ebéd lesz, nem baj?

- Nincs csengő, - mondta lady Mont - legjobb lesz, ha kopogtatunk.

Egyesült erővel dörömböltek.

- Mi a mennydörgős...

Szürke flanelruhájú fiatalember jelent meg az ajtóban. Széles, barna arc, fekete haj, mély, határozott pillantású szürke szem.

- Ó! - kiáltotta. - Lady Mont!... Halló, Jean! - A széles kalap mögött megpillantotta Dinnyt, szemébe nézett és tengerésmódra elmosolyodott.

- Alan, nem vacsorázna ma este nálunk Jeannel? Dinny, bemutatom Alan Tasburghot. Hogy tetszik a kalapom?

- Remekmű, lady Mont.

Tökéletes alakú, acélosan hajlékony testű, rugalmas járású lány közeledett most feléjük. Barna, ujjatlan dsempes és hozzávaló szoknya volt rajta. Arca és csupasz karja majdnem olyan barna volt, mint ruhája. Dinny most megértette nagynénje hasonlatát. A széles járomcsontú arc állban elkeskenyedett. Zöldesszürke szemei időnként eltűntek hosszú, fekete pillái mögött. Ha kinyitotta szemét, fény csillogott nyílt tekintetében. Orra finom metszésű, homloka alacsony és széles, rövidre vágott haja sötétbarna. «Érdekes!» - gondolta Dinny. Amikor a lány rámosolygott, Dinnyn valami kis izgalomféle futott végig.

- Ez itt Jean, - mondta nagynénje - ez pedig Dinny Cherrell, az unokahúgom.

Egy karcsú, barna kéz erősen megszorította Dinny kezét.

- Hol van az édesapja? - kérdezte lady Mont.

- Valamilyen egyházi konferenciára ment. Azt akartam, hogy vigyen magával, de nem vitt.

- Akkor biztosan Londonban van és színházakba jár.

Dinny észrevette, hogy a lány gyors pillantást vet nagynénjére, aztán eszébe jut, hogy lady Monttal beszél és elmosolyodik. A fiatalember nevetett.

- Szóval, mind a ketten eljönnek vacsorára? Negyedkilencre. Dinny, most vissza kell mennünk ebédelni. Fecskefark kötelező - tette még hozzá széles kalapja alól és kiment a kapun.

- Társaság van nálunk - magyarázta Dinny, mikor látta, hogy a fiatalember csodálkozva vonja fel szemöldökét. - Nagynéném frakkra és fehér nyakkendőre célzott.

- Ah, úgy. Hát akkor te is csípd ki magadat, Jean.

Kart karba öltve álltak a kapuban. «Milyen csinosak», gondolta Dinny.

- Nos? - kérdezte nagynénje, mikor ismét a füves úton haladtak.

- Igen, valóban párducszerű. Nagyon szép, de azt hiszem, hogy kurta pórázra kellene fogni.

- Ott van Boswell-Johnson - kiáltotta lady Mont, mintha csak egy személyről volna szó. - Szent Isten, úgy látszik, már elmúlt két óra.

9. FEJEZET.

Nem sokkal az ebéd után (melyhez Dinny és nagynénje későn érkezett) Adrian és a négy fiatalabb hölgy lesétált az ösvényen arra a helyre, mely a délutáni hajtóvadászat központja volt. Néhány vadászszéket vittek magukkal, melyeket a komoly vadászok hátrahagytak. Adrian Dianával és Cicely Muskhammal ment, előttük haladt Dinny és Fleur, Dinny unoka-fivérének felesége. A két fiatal nő körülbelül egy év óta nem találkozott. Általában felületesen ismerték egymást. Dinny szemügre vette Fleur fejét, melyet nagynénje a figyelmébe ajánlott. Kerek, határozott, jótartású fej volt, kis kalap volt rajta. Csinos arca kissé keménynek, de - mint Dinny megállapította - igen értelmesnek látszott. Finom alakjára úgy simult a ruha, mintha amerikai volna. Dinny úgy érezte, hogy ebből a forrásból talán meríthet egy kis gyakorlati józan eszt.

- Hallottam, amint a rendőrbírószágon felolvasták a leveledet, Fleur.

- Igen? Én azt írtam, amire Hilarynek szüksége volt. Valójában nem sokat tudok azokról a lányokról. Rendkívül zárkóztak. Vannak persze olyan emberek is, akik idővel mindenkinek a bizalmába tudnak férkőzni. Én nem értek ehhez, és nincs is hozzá semmi kedvem. A falusi lányok hozzáférhetőbbek?

- Nálunk valamennyi lánynak olyan régi kapcsolata van a családjukkal, hogy mindent előbb tudunk róluk, mint ők maguk.

Fleur vizsga szemmel mérte végig.

- Igen, azt hiszem, te nagyon ügyes lány vagy, Dinny. Remek «ősi képmást» lehet majd rólad festeni. Csak azt nem tudom, hogy kivel kellene lefestetned magadat. Olyan festőre volna szükséged, akiben van valami a korai olasz mesterek hangulatából. A prerafaelitáknál ennek nyoma sem volt, képeikből hiányzott a zene és a humor. A te arcképedhez pedig mindkettőre szükség volna.

- Nem tudod, - kérdezte Dinny kissé elkedvetlenedve - hogy Michael bent volt-e a Házban, amikor Hubert ügyében interpelláltak?

- Igen. Nagyon dühösen jött haza.

- Joggal.

- Újból szóba akarta hozni a dolgot, de két nap múlva véget ért a Ház ülésszaka. Különben is mit számít a parlament? Az emberek ma ügyet sem vetnek rá.

- Apám azonban rettenetesen szívére vette ezt az ügyet.

- No igen, a régi generáció! A közönséget azonban a parlament működéséből ma már kizárólag csak a költségvetés érdekli. Nem is csoda: minden a pénzen múlik.

- Ezt mondod Michaelnek is?

- Fölösleges mondanom. A parlament ma nem más, mint adógyár.

- De törvényeket is hoz.

- Igen, drágám, de mindig csak a befejezett tények után. Szentesíti azt, amit már úgyis mindenki megtesz, vagy legalábbis gondol. Sohasem kezdeményez. Hogyan is tehetné? Ez nem volna demokratikus. Bizonyítékokra van szükséged? Nézd meg az ország mai állapotát. A parlament ezzel törődik a legkevésbé.

- Hát akkor ki kezdeményez?

- Tudod, honnan indul ki minden? A kulisszák mögül. Ez a legfontosabb: a kulisszák világa. Ki mellett akarsz állni a lesen?

- Lord Saxenden mellett.

Fleur rábámult.

- Nem hiszem, hogy szép szemeiért, vagy szép címéért ragaszkodnál hozzá. Akkor hát miért?

- Mert meg kell főznöm Hubert ügyében és nincs sok veszteni való időm.

- Úgy? Akkor hadd figyelmeztesselek valamire. Saxenden nem olyan, mint amilyennek látszik. Agyafúrt, öreg róka - és amellet nem is olyan öreg. Ha valamit ad, nyomban ellenszolgáltatást is követel. Mit tudsz neki nyújtani? Azonnal, készpénzben kell fizetni.

Dinny elfintorította az arcát.

- Megteszek mindent, amit lehet. Lawrence bácsi már adott nekem néhány jó tanácsot.

- «Vigyázz legény, a lány bolondít» - dúdolta Fleur. - No, most megkeresem Michaelt, jobban talál célba, ha a közelében vagyok és erre nagy szüksége van szegénykének. Bentworth és a baronet örülni fognak, ha békében hagyjuk őket. Cicely természetesen Charlesszel lesz együtt, még mindig nagyon benne van a mézeshetek hangulatában. Ezek szerint Dianára marad az amerikai.

- Remélem, - mondta Dinny - hogy Diana el fogja rontani Hallorsen minden lövését.

- Azt hiszem, hogy ezt az embert senki sem tudja zavarba hozni. Adrianról megfeledkeztem. Ő majd a vadászszekén fog kuksolni és csontokra és Dianára gondol. Már itt is vagyunk. Látnod? Menjünk át ezen a sövénykapun. Itt van Saxenden, ő kapta a díshelyet. Kerüld meg azt a kis emelkedést, és közeledj feléje hátulról. Michael biztosan megint a vadászterület szélébe szorul, mindig ő kapja a legrosszabb helyet.

Elhagyta Dinnyt és lefelé haladt az ösvényen. Dinnynek eszébe jutott, hogy nem kérdezte meg Fleurtól azt, amit tulajdonképpen akart. Átment az emelkedésen és óvatosan lopakodott lord Saxenden felé a túlsó oldal felől. A lord a számára kijelölt sarokban fel és alá sétált két sövény között. Egy földbe szúrt hosszú bot mellett, melyen számmal ellátott fehér cédula volt, fiatal vadőr állott. Két puskát tartott a kezében. Lábánál egy kopó hevert lógó nyelvvel. Az ösvény túlsó felén meglehetősen meredeken emelkedett a tarló. Dinny, aki valamit értett a vadászathoz, megállapította, hogy a feléjük hajtott madarak gyorsan és magasan fognak repülni. «Ha csak - gondolta - nincs bozót a terep végében». Megfordult, körülnézett. Megállapította, hogy nincs bozót a közelben. Igen nagy füves réten volt. A legközelebbi répa föld körülbelül háromszáz méter távolságyira lehetett. «Kíváncsi vagyok, hogy rosszabbul, vagy jobban céloz-e, ha egy nő áll mellette és figyeli. Azt hiszem, nincsenek is idegei.» Ismét megfordult. A lord észrevette.

- Nem zavarom, lord Saxenden? Nyugton maradok.

A lord megbillentette sapkáját, melynek elől és hátul is ellenzője volt.

- Hm, - mormogta - jól van.

- Szóval zavarom. Menjek el?

- Nem, nem. Maradhat. Ma még úgy sem találtam el semmit. Talán maga szerencsét hoz.

Dinny szétnyitotta vadászszekét. Leült a kutya mellé és játszani kezdett az állat füleivel.

- Ez az amerikai fickó már háromszor lőtte el a madarat az orrom elől.

- Micsoda ízléstelenség!

- A leghetehetlenebb madarakat veszi célba, de el is találja őket, vinné el az ördög. Lepuffantja az összes madarakat, melyeket én eltéveszték. Úgy dolgozik, mint egy vadorzó: először hagyja, hogy a madarak elröpjenek mellette, aztán jobbra vagy balra fordul és hetven yard távolságból lelövi a kiszemelt zsákmányt. Azt mondja, hogy ha közvetlenül a szeme előtt röpjének el, akkor nem látja őket.

- Ez mulatságos - mondta Dinny, némi önkéntelen elismeréssel.

- Egyetlen egyszer sem tévesztett célt - mondta bosszúsan lord Saxenden - megkérdeztem tőle, hogy mért céloz olyan átkozottul jól; mire azt felelte: «Expedícióimon megszoktam, hogy ebédre, vagy vacsorára valót lőjjek magamnak és olyankor nem szabad célt tévesztenem, mert különben felkopik az állam.»

- Kezdődik, mylord - szólalt meg a fiatal vadőr.

A vizsla halkan lihegni kezdett. Lord Saxenden az egyik puska után nyúlt, a vadőr azonban a másikat adta a kezébe.

- Raj balfelől, mylord.

Dinny surrogást és vijjogást hallott a magasból. Nyolc madár húzott el, az ösvény felé. Bumm... bumm... bumm...

- Azt a mindenséget! - mondta lord Saxenden. - Mi a mennydörgős...

Dinny látta, amint a nyolc madár elrepül a sövény fölött a rét túlsó végén.

A vizsla kissé fuldokló hangot hallatott és nagyon erősen lihegett.

- Rettenetesen vakíthat itt a fény - mondta Dinny.

- Nem a fény az oka, - kiáltotta lord Saxenden - hanem a májam.

- Három madár jön szemközt, mylord.

Bumm... bumm... bumm! Egy madár megvonaglott, összehúzódott, felfordult és négy méternyire Dinny mögött a földre esett. Valami fojtogatta a lány torkát. Lehetetlen, hogy ez a madár, mely egy pillanattal előbb még élt, most itt heverjen holtan! Gyakran látott már madarat lőni, de még sohasem érezte ezt. A két másik madár most repült át a sövény felett. Eltűntek, Dinny halk sóhajjal nézett utánuk. A vadászkutya, szájában a halott madárral, visszafutott a vadórhöz, aki elvette tőle a madarat. A kutya leült és lógó nyelvvel, mereven nézte a madarat. Dinny látta, hogy a kutya nyelvéről csöpög a nyál. Behúnyta szemét.

Lord Saxenden alig hallhatóan morgott valamit.

Aztán még kevésbé hallhatóan megismételte a szót, amit az előbb morgott. Amikor Dinny újból kinyitotta a szemét, a lord célzásra emelte fegyverét.

- Fácántyúk, mylord - figyelmeztette a fiatal vadőr.

A fácántyúk mérsékelt magasságban repült el felettük, mintha érezte volna, hogy még nem ütött az órája.

- Hm - mormogta lord Saxenden és térdére fektette fegyverét.

- Raj jobbfelől. Nagyon messze van, mylord.

Néhány lövés dördült, két madár röpjött el a sövény fölött, az egyiknek tollai hullottak.

- Ezt eltalálták - mondta a vadőr. Kezével beárnyékolta szemét, úgy nézett a madár után. - Már hullik.

A kutya lihegve pillantott rá.

Balfelől újabb lövések dördültek.

- A mindenségét, - mondta lord Saxenden - erre nem jön semmi.

- Nyúl, mylord, - mondta hirtelen a vadőr - ott, a sövény mentén.

Lord Saxenden gyorsan megfordult és felemelte fegyverét.

- Ne! - mondta Dinny - de hangja elveszett a lövés zajában. A golyó hátulról találta el a nyulat. Az állat megtorpant, aztán fájdalmas visítással vánszorgott tovább.

- Aport! - kiáltotta a vadőr.

Dinny befogta fülét és becsukta szemét.

- A pokolba is! - dörmögte lord Saxenden. - Ez nem jól sikerült.

Dinny lehúnyt szemmel is magán érezte a lord fagyos pillantását. Mikor szemét kinyitotta, a nyúl már holtan feküdt a madár mellett. Végtelen szelídség volt ebben a halott állatban. Dinny hirtelen felállt, el akart menni, aztán visszaült helyére. Amíg a vadászatnak nincs vége, sehova sem mehet, mert bárhol eltalálhatja egy golyó. Ismét lehúnyta szemét. Újabb lövések dördültek.

- Sok madár jön, mylord.

Lord Saxenden visszaadta a puskát. Újabb három madár hevert a nyúl mellett.

Dinny kissé szégyelte új, szokatlan érzéseit, felállt, összecuska a vadászszéket és az emelkedés felé indult. Dacolva a hagyományokkal, keresztülvágott az emelkedésen és megvárta a lordot.

- Sajnálom, hogy rosszul lőttem meg azt a nyulat, - mondta a lord - ma egész nap foltok táncoltak a szemem előtt. Magával nem szokott ez előfordulni?

- Nem. Néha csillagokat látok. Szörnyű a nyúl visítása, nem?

- Igen. Én sohasem szerettem.

- Egyszer pikniket rendeztünk a mezőn, és egy nyúl leült a közelünkben. Úgy ült, mint egy kis kutya. A nap keresztülsütött a fülén: egészen rózsaszínű volt. Azóta szeretem a nyulakat.

- Nem komoly sport a nyúllövés. Egyébként jobban szeretem a nyulat kisütve, mint pörköltlen.

Dinny lopva rápillantott. A lord vörös arca elégedettséget árult el.

«Itt az alkalom», gondolta Dinny.

- Lord Saxenden, ha ön amerikaiakkal beszél, elismeri, hogy ők nyerték meg a háborút?

A lord fagyosan nézett rá.

- Mért tenném ezt?

- De hiszen valóban ők nyerték meg. Vagy nem?

- Ez a legény... ez a tanár azt állítja?

- Elöttem egyszer sem mondta, de biztos, hogy ez a véleménye.

A lord arcán ismét megjelent az előbbi gyanakvó pillantás.

- Mít tud erről az emberről?

- A fivérem résztvett az expedíciójában.

- A fivére? Úgy!

Ez úgy hangzott, mintha azt mondaná: «Ez az ifjú hölgy akar tőlem valamit.»

Dinnynek hirtelen az volt az érzése, mintha egészen vékony jégfelületen csúszkálna.

- Ha ön olvasta Hallorsen professzor könyvét, - mondta - akkor remélem, hogy el fogja olvasni a fivérem naplóját is.

- Én sohasem olvasok, - válaszolta lord Saxenden - nem érek rá. De most már emlékszem. Bolivia... ha jól tudom, lelőtt egy embert és emiatt felbomlott az expedíció szállító-apparátusa.

- Kénytelen volt lelőni azt az embert, hogy megmentse saját életét. Kénytelen volt két embert megkorbácsolni, mert állandóan kínozták az öszvéreket. Erre aztán, három kivételével, valamennyien megszöktek és magukkal hajtották az öszvéreket is. Ő volt az egyetlen fehér ember a sok félvér indián között.

Dinnynek eszébe jutott sir Lawrence intelme: «vess rá egy Botticelli-pillantást», és ezért bátran viszonzta a lord fagyos, ravasz pillantását.

- Felolvashatnék önnek egy kis részletet fivérem naplójából?

- Ha lesz rá időm, igen.

- Mikor?

- Lehet ma este? Holnap vadászat után el kell utaznom.

- Amikor önnek jól esik - mondta elszántan a lány.

- Vacsora előtt bajosan. Meg kell írnom néhány levelet.

- Én fennmaradhatok akármilyen sokáig.

Dinny látta, hogy a lord fürkésző szeme tetőtől talpig végigméri.

- Majd meglátjuk - mondta röviden a lord. Ebben a percben odaértek hozzájuk a többiek.

Dinny megszökött a vadászat utolsó felvonása elől. Egyedül sétált hazafelé. Humorérzékét izgatta az új helyzet, de azért egy kissé mégis kényesnek találta. Tisztában volt vele, hogy a napló nem teszi meg a kellő hatást lord Saxendenre, ha az nem kap valami ellenszolgáltatást azért, hogy meghallgatta. Dinny most érezte igazán, hogy milyen nehéz odaadni valamit, a nélkül, hogy megválnánk tőle. Balkéz felől egy szénaboglyáról vadgalambraj repült fel és egy folyóparti erdő felé szállt. Az alkonyuló nap fénye bearanyozta a tarlót. A fák levelei alig kezdtek sárgulni, még friss színben pompáztak. Távol, a partmenti fák közül előcsillant a folyó kék szalagja. A levegőt a kora őszi párás, kissé csípős illata töltötte be. A parasztkunyhók kéményei már füstöltek. Gyönyörű óra, gyönyörű est!

Mit olvasson fel a naplóból? Nem tudott elhatározásra jutni. Maga előtt látta Saxenden arcát, amint ezt mondja: «A fivére? úgy!» Látta arcának kemény, hideg, számító kifejezését. Eszébe jutottak sir Lawrence szavai: «De mennyire voltak ilyen emberek!... Rendkívül értékes fickók.» Dinny éppen most olvasta egy embernek az emlékiratait, aki a háború alatt kizárólag számokban gondolkodott és csapatmozdulatokkal törődött. Első elszörnyedését leküzdve, nem gondolt többé a csapatmozdulatok és számok mögött levő szenvedésekre. Meg akarta nyerni a háborút és ezért szigorúan ügyelt, nehogy a dolog emberi részére gondoljon. És még ha gondolt volna is rá, akkor sem tudta volna élethűen elképzelni. Értékes fickók! Hubert gúnyosan lebiggyesztett szájjal szokott a «karosszékekben ülő hadvezérekről» beszélni, akik élvezték a háborút, akiket izgatott a számok és csapatmozdulatok játéka. Örültek, hogy ezt vagy azt előbb tudják, mint más és ez növeli jelentőségüket. Értékes fickók! Egy másik könyvet is olvasott nemrég. Eszébe jutott egy fejezet, mely azokról az emberekről szólt, akik az úgynevezett haladást irányítják. Bankokban, a City irodáiban, minisztériumokban ülnek, csapatmoz-

dulatokkal és számokkal dolgoznak, és nem törődnek a hússal és vérrel, csak a sajátjukkal. Különféle vállalkozásokat indítanak, tervezeteket vázolnak egy darab papírra és így szólnak alantasaikhoz: «Hajtsa ezt végre, de vigyázzon, hogy jól sikerüljön!» Cilinderes, bőnadrágos urak: a kezükben futnak össze trópusi vállalkozások, ásványkitermelések, nagy üzletek, vasútépítő munkálatok és koncessziók számai, innét, onnét, mindenünnét. Értékes fickók! Jókedvű, egészséges, jóltáplált, rettenthetetlen, fagyos tekintetű fickók. Mindig vacsoráznak, mindig mindent tudnak és sohasem törődnek az emberi szenvedéssel és az emberi lélekkel. «És mégis - gondolta - kell, hogy értékesek legyenek, mert nélkülük hogy volna gummink, szenünk, gyöngyünk, vasútunk, tőzsdénk vagy megnyerni való háborúnk?» Hallorsenre gondolt: ő legalább dolgozik és szenved az ötleteiért, maga hajtja végre a terveit, nem ül otthon, mint a bennfentesek, akik sonkát esznek, ügyetlenül megsebesítik a nyulakat és mások mozgólatait irányítják.

Elérkezett a kastélyhoz tartozó mezőre és megpihent a krosztpályán. Wilmet néni és lady Henrietta, úgy látszik, megint éppen megegyeztek, hogy összevesznek. Dinnyéhez fordultak döntésért.

- Úgy-e, igazam van, Dinny?

- Nem, néni. Ha a labdák összeérnek, neked tovább kell játszaniod, és nem szabad elmozdítani lady Henrietta labdáját, miközben a tiedet megütöd.

- Úgy-e mondtam? - mondta lady Henrietta.

- Persze, hogy mondtad, Hen. Szép kis kutyaszorítóba jutottam. Nem bánom, egyezzünk meg abban, hogy nem értünk egyet és gyérünk tovább - mondta Wilmet néni, keresztülverte labdáját egy karikán és közben nagy távolságra gurította ellenfele labdáját.

- Teljesen lelkiismeretlen nő! - mormolta lady Henrietta panaszosan és Dinny megértette: milyen óriás előny rejlik abban, ha az emberek megegyeznek, hogy nem fognak egyetérteni.

- Olyan vagy, néni, mint Wellington, a vasherceg, azzal a különbséggel, hogy te nem használod olyan sokszor a «fene» szót, mint ő.

- Dehogyan nem használja! - mondta lady Henrietta. - Borzalmas kifejezéseket használ.

- Te következel, Hen - mondta Wilmet néni, akinek látszólag hízelgett ez a megállapítás.

Dinny elhagyta őket és a ház felé indult.

Átöltözött, majd belépett Fleur szobájába.

Nagynénje szobalánya éppen egy kis miniatűr aratógéppel nyírta Fleur tarkóját. Michael öltözőszobájának ajtajában állott és fehér nyakkendőjét kötözte.

Fleur megfordult.

- Halló, Dinny! Gyere be és ülj le. Köszönöm, Powers, elég lesz. Gyere ide, Michael.

A szobalány észrevétlenül eltűnt a szobából. Michael odalépett feleségéhez, aki megigazította a nyakkendőjét.

- Úgy - mondta Fleur, majd Dinnyre nézve így folytatta: - Saxenden miatt jöttél?

- Igen. Ma este felolvasok neki néhány részletet Hubert naplójából. Az a kérdés: milyen hely volna alkalmas és illő, hogy ifjúságom és...

- És ártatlanságod? Ilyent ne mondj, Dinny, te sohasem leszel ártatlan. Úgy-e, Michael?

Michael mosolygott.

- Ártatlan - soha, de mindig erényes. Már kicsi korodban is rendkívül raffinált kis angyal voltál, Dinny. Úgy néztél mindig magad elé, mintha nem értenéd, mért nincsenek szárnyaid. Merengő jelenség voltál, ez a helyes kifejezés.
- Talán azt gondoltam, hogy te tépted ki a szárnyaimat.
- Kis nadrágban kellett volna járnod és lepkéket fognod, úgy, mint a Nemzeti Képtárban a két kis Gainsborough-lány.
- Szüntessétek be az enyelgést, - mondta Fleur - már csöngettek a vacsorához. Azt hiszem, legjobb lesz az én kis szalonom itt mellettünk. Ha baj van, csak kopogj és Michael mindjárt beszalad, kezében egy cipőt lobogtatva, mintha patkányra akarna vadászni.
- Remek, - mondta Dinny - de remélem, hogy Saxenden olyan lesz, mint a kezes bárány.
- Nem lehet tudni - mondta Michael. - Inkább bakkecskére emlékeztet, mint bárányra.
- Ez az a szoba - mondta Fleur, miközben kimentek, - *Cabinet particulier*. Sok szerencsét!...

10. FEJEZET.

Dinny Hallorsen és a fiatal Tasburgh között ült az asztalnál. Oldalról látta nagynénjét és lord Saxendent, akik az asztalfőnél ültek és Jean Tasburghot, aki a lord jobboldali szomszédnője volt. «Csodálatos szépségű párdúc.» Dinnyt lenyűgözte a fiatal nő napbarnított bőre, ovális arca és csodálatos szeme. Úgy látszik, hogy lord Saxendenre is ilyen hatással volt. A lord arca kipirult, és olyan jókedvű volt, amilyennek Dinny még nem látta. Csaknem kizárólag Jeannel foglalkozott, úgy hogy lady Mont a szófukar Wilfred Bentworthra maradt. A «Földesúr», bár sokkal előkelőbb volt, mint Saxenden, (olyan előkelő volt, hogy el sem fogadta a lordságot) mégis a háziasszony balján ült, mert pontosan betartották a rangsort. Utána Fleur következett, aki Hallorsent foglalta le, úgy hogy Dinnyvel a fiatal Tasburgh foglalkozott. A fiatalember könnyedén, közvetlenül, gátlás nélkül beszélgetett, látszott rajta, hogy a nőtársaság még nem tette fölényesen unottá. Dinnynek az volt az érzése, hogy a fiatalember imádja. Ennek ellenére többízben «álmodozásba» esett és magasra emelt fejjel mozdulatlanul bámult Tasburgh hugára.

- Mi a véleménye róla? - kérdezte Tasburgh.
- Elragadó.
- Elmondom neki, de egy arcizma sem fog megrándulni tőle. A legtárgyilagosabb nő a földkerekségen. Úgy látom, hogy alaposan elcsavarja szomszédjának a fejét. Ki az illető?
- Lord Saxenden.
- Úgy? És ki az a John Bull a mi oldalunkon?
- Wilfred Bentworth, vagy amint itt nevezik: «a Földesúr».
- És ki az aki maga mellett ül és Michael feléségével beszélget?
- Hallorsen tanár. Amerikai.
- Nagyon csinos fiú.
- Ezt mondja mindenki - mondta Dinny szárazon.
- Magának nem ez a véleménye?

- A férfiak ne legyenek túlságosan csinosak.
 - Boldog vagyok, hogy ezt mondja.
 - Miért?
 - Mert akkor a csúnyáknak is vannak magánál esélyeik.
 - Ó! Gyakran indul hódító körutakra?
 - Tudja, rettenetesen boldog vagyok, hogy végre találkoztam magával.
 - Végre? Ma reggel még azt sem tudta, hogy a világon vagyok.
 - Nem. És mégis maga az ideálom.
 - Szent Isten! Ez így szokás tengerészkörökben?
 - Úgy van. Mindig arra tanítanak bennünket, hogy a legfontosabb a gyors elhatározás.
 - Tasburgh úr...
 - Nevezzen Alannek.
 - Kezdem megérteni, mért mondják, hogy a tengerésznek minden kikötőben van egy felesége.
 - Nekem - mondta komolyan a fiatal Tasburgh - egyetlen egy sincs. Maga az első, akit el-
vennék.
 - No de ilyet!
 - Higgye el. Tudja, a tengerészlét kemény és fáradságos. Ha tudjuk, hogy mit akarunk, akkor
nyomban hozzálátunk, hogy megszerezzük. Hiszen olyan kevés lehetőségünk van.
- Dinny elnevette magát.
- Hány éves?
 - Huszonnyolc.
 - E szerint nem vett részt a zeebruggei tengeri csatában.
 - De igen.
 - Úgy? Szóval ott szokta meg a rohamozást.
 - És azt is, hogy közben a levegőbe repüljek.
- Dinny barátságosan pillantott rá.
- Most az ellenséggel kell beszélnem.
 - Az ellenségével? Szolgálatára lehetek valamiben?
 - Most még nincs rá szükségem, hogy eltegye láb alól, mert az illetőnek először még meg kell
tennie valamit, ami nekem nagyon fontos.
 - Sajnálom. Veszélyesnek látszik.
 - Muskhamné már régóta les magára - mondta halkán Dinny és Hallorsen felé fordult.
 - Cherrell kisasszony! - mondta Hallorsen olyan áhitattal, mintha Dinny egyenesen a holdból
pottyant volna melléje.
 - Hallom milyen szerencséje volt a vadászaton professzor.

- Hát persze. Én nem szoktam megkérni a madarakat, hogy várjanak amíg lelövöm őket. Maguknál ez a szokás. Lehet, hogy előbb-utóbb én is megszokom. Egyelőre minden újszerű élményt jelent itt a számomra.

- Szóval, úgy érzi magát, mintha a paradicsomba került volna?

- Természetesen. Mély örömmel tölt el, hogy egy fedél alatt lehetek önnel, Cherrell kisasszony.

«Ágyú dörög jobbkéz felől, ágyú dörög balkéz felől» idézte magában Dinny a verset. Aztán hirtelen megkérdezte:

- Gondolkozott már, hogy mit tehetne a fivérem érdekében?

Hallorsen hangja elhalkult.

- Cherrel kisasszony, én rajongok önért és megteszek mindent amit akar. Ha kívánja, helyreigazítást küldök be az itteni lapoknak és visszavonom azt, amit könyvemben állítottam.

- És mit kíván ennek ellenében?

- Mit? Semmit, csak a jóindulatát.

- Fivérem odaadta nekem a naplóját, hogy nyomassam ki.

- Ha ön ezt szükségesnek tartja, tegye meg.

- Kíváncsi vagyok, hogy maguk ketten meg tudnák-e egyszer érteni egymást.

- Azt hiszem, hogy sohasem értettük meg egymást.

- Pedig mindössze négyen voltak fehérek az egész táborban. Meg tudná nekem mondani, hogy mi az, ami a fivéremben bosszantotta?

- Megharagudna rám, ha megmondanám.

- Dehogy. Én is tudok tárgyilagos lenni.

- Hát először is, a fivére túlságosan csökönyösen ragaszkodott egyes elgondolásaihoz, és semmiből sem akart engedni. Mi olyan országban voltunk, melyet egyikünk sem ismert, indiánok és félvadak vettek minket körül, a kapitány azonban mindent úgy akart berendezni, mintha odahaza volna, Angliában. Szabályokat állított fel és ragaszkodott hozzá, hogy ezeknek érvényt szerezzen. Azt hiszem, hogyha engedték volna, esténként szmokingot öltött volna a vacsorához.

- Ne felejtse el - mondta Dinny kissé megdöbbenve - hogy mi angolok talán éppen azért arattunk nagy sikereket az egész világon, mert ragaszkodtunk a formákhoz. A legvadabb, legkietlenebb tájakon is megálltuk a helyünket, mert megmaradtunk angoloknak. Én azt látom a napló alapján, hogy fivérem éppen azért vallott kudarcot, mert nem volt elég erélyes és kemény.

- Mindenesetre nem az a John Bull típus - intett fejével az asztalfő felé Hallorsen - mint lord Saxenden és Bentworth úr. Lehet, hogyha ilyen lett volna, jobban megértettük volna egymást. Nem, ő rendkívül érzékeny és igen tartózkodó. Csendben kínlódik, befelé. Olyan mint egy bérkocsiba fogott versenyló. Úgy-e az önök családja nagyon régi?

- Régi, de nem degenerált.

Hallorsen tekintete megpihent a szemközt ülő Adrianon, majd Wilmet nénire és lady Montra siklott.

- Szeretnék nagybátyjával a régi családokról beszélgetni - mondta.

- Mi kivetni valót talált még a fivéremen?

- Tudja Isten, ha együtt voltam vele, mindig olyan faragatlannak éreztem magam mellette.

Dinny kissé felvonta szemöldökét.

- Tudja - folytatta Hallorsen - átkozottul ronda helyen voltunk... bocsásson meg a kifejezésért. Olyan volt az egész ország, mint a nyers vasérc. Én is nyers vasérből vagyok: vállalni tudtam azt az életet. Ő viszont nem akarta.

- Talán nem tudta. Talán az volt a hiba, hogy maga amerikai, ő pedig angol? Vallja be, hogy az angolok nem túlságosan rokonszenvesek magának.

Hallorsen nevetett.

- Maga rettenetesen rokonszenves nekem.

- Köszönöm, de a kivételek csak megerősítik a...

- Nézze - mondta Hallorsen és arca kemény kifejezést öltött - én nem vagyok hajlandó meghajolni egy olyan fölény előtt, amelyben nem hiszek.

- Csak mi vagyunk fölényesek? Hát a franciák?

- Ha én orangután lennék Cherrell kisasszony, füttyülnék rá, hogy egy csimpánz többre tartja magát nálam.

- Értem. Túlságosan távol esnek egymástól. De, bocsásson meg, maguk talán nem elbizakodottak? Az amerikaiak nem tartják magukat kiválasztott népnek? Nem hangoztatják ezt elégszer? Hajlandók volnának bármely nemzettel cserélni?

- A magam részéről semmi esetre sem.

- Ez pedig olyan fölény, amelyben *mi* nem hiszünk. Nincs igazam?

Hallorsen nevetett.

- Most megfogott, de azért ezt a kérdést még nem oldottuk meg. Bizonyos fokig mindenki sznob. Mi fiatal nemzet vagyunk, nincsenek olyan mély gyökereink és hagyományaink mint maguknak, nem vagyunk olyan megállapodottak. Sokféle elemből tevődött össze a mi népünk, mely még most is fejlődésben van. Mindenesetre más vívmányainkért is lehet irigyelni bennünket, mint a dollárjainkért és a fürdőszobáinkért.

- Mit irigyeljük maguktól? Nagyon szeretném, ha felvilágosítana.

- Nézze, Cherrell kisasszony, tudjuk hogy vannak olyan tulajdonságaink, melyekért megirigyelhetnének bennünket: az energiánk, az önbizalmunk, a lehetőségeink. Maguk ezt nem akarják elismerni, mi viszont visszautasítjuk ezt a megcsontosodott, elaggott fölényt. Olyan ez, mintha egy hatvanéves ember lenézne egy harmincéves ifjút. Átkozott oktalanság ez - ne haragudjon.

Dinny csendben elgondolkozva nézett Hallorsenre, láthatólag hatottak rá a szavai.

- Maguk angolok - folytatta Hallorsen - főleg azért bosszantanak minket, mert úgylátszik, hogy teljesen kiveszett magukból a kutató szellem, vagy ha még megvan, akkor rettentő elegánsan titkolják. Elismerem, hogy sok tekintetben mi is bosszantjuk magukat, mi azonban csak a maguk bőrfelületét ingereljük, maguk viszont a mi központi idegrendszerünket. Ez a helyzet, Cherrell kisasszony.

- Értem - mondta Dinny. - Mindez rettenetesen érdekes és azt hiszem, meglehetősen igaz. Nagynéném azonban már asztalt bont és ezért el kell innét távolítanom bőrfelületemet és magára hagynom az ön központi idegrendszerét, hogy egy kissé megnyugodjon.

Felkelt az asztal mellől, egy pillanatra még hátranézett és rámosolygott.

A fiatal Tasburgh az ajtóban várta. Erre is rámosolygott és odasugta:

- Beszélgesse barátommal, az ellenséggel. Érdemes.

A szalonban a «nősténypárduc» közelébe férközött, de a beszélgetés nem akart megindulni köztük, mert mind a ketten elragadtatással csodálták egymást és mind a ketten titkolni akarták ezt. Jean Tasburgh még csak huszonegy éves volt, de Dinny idősebbnek tartotta magánál. Látszott rajta, hogy tökéletes pontossággal ismeri a dolgokat és az embereket, ha nem is mélyrehatóan. Bármi került szóba, mindenről kiforrott véleménye volt. «Csodálatosan viselkedhetik ez a lány - gondolta Dinny - ha valamilyen válságba kerül, vagy a sarokba szorítják. Bizonyára hű marad az övéihez, de a mellett ura marad bármilyen helyzetnek.» Kemény tárgyilagossága mellett Dinny valami különös, szinte macskaszerű bájt fedezett fel, mellyel a lány, ha akarná, minden férfit meg tudna részegíteni. Hubert egy pillanat alatt a lábainál heverne. Kérdés, hogy Jean akarná-e ezt. Ilyen lányt keresett Dinny, hogy bátyját lekösse és szórakoztassa. De kérdés, hogy Hubert elég erős-e ehhez a szórakozáshoz? Mi lenne ha Hubert beleszeretne, de a lánynak nem kellene? Vagy mi lenne, ha beleszeretne és a lány teljesen a hatalmába kerítené? Aztán itt van a pénzkérdés. Ha Hubert nem kap fizetést, vagy elveszti tiszti rangját, miből fognak élni? Hubertnek a fizetésén kívül mindössze háromszáz font jövedelme van, a lánynak pedig valószínűleg semmi. Fonák helyzet! Ha Hubert ismét belevethetné magát a katonaéletbe, nem volna szüksége figyelemelterelő szórakozásra. Ha azonban végleg félreállítják, akkor nagy szüksége lesz rá, de nem engedheti meg magának. Pedig ez olyan lánynak látszik, aki jól tudná férje karrierjét egyengetni.

Egyelőre az olasz festészetről beszélgettek.

- Egyébként - mondta hirtelen Jean - lord Saxenden azt mondja, hogy valamit akarsz tőle.

- Igazán?

- Miről van szó? Majd én ráveszem.

Dinny mosolygott.

- Hogyan?

Jean sokatmondó pillantást vetett rá szempillái alól.

- Csak bízd rám. Mit akarsz tőle?

- Azt akarom, hogy a fivéremet vegyék vissza az ezredébe... illetve, hogy valamilyen munkát adjanak neki. Nyomasztóan hat rá a Hallorsen-féle bolíviai expedíció ügye.

- Hallorsen az a magas ember? Szóval ezért hívtátok ide?

Dinny úgy érezte, hogy minden ruha lehull róla a lány átható pillantása alatt.

- Őszintén megvallom: igen.

- Nagyon csinos fiú.

- Ezt mondta a fivéred is.

- Alan végtelenül nagylelkű. Egyébként egészen belédhabarodott.

- Ezt is mondta.

- Igen naiv gyerek. De, tréfán kívül, intézkedjem lord Saxendennél?

- Ugyan, ne fáradj.

- Szeretem mások ügyeibe beledugni az orromat. Adj nekem szabad kezet és tálcán hozom a kinevezést.

- Megbízható értesüléseim szerint lord Saxenden igen kemény dió.

Jean kinyújtózott.

- Hasonlít rád a fivéred?

- Cseppet sem. Barna a szeme és sötétbarna a haja.

- Tudod, hogy családjaink valamikor összeházasodtak? Érdekel a fajtenyésztés problémája? Én airdeleket tenyészték, de nem sokat tartok arról az elméletről, mely szerint kizárólag az apa, vagy kizárólag az anya tulajdonságai öröklődnek át. A kiemelkedő tulajdonságokat akár nőágon, akár férfiágon lehet örökölni és gyakran ugrások is történnek a családfán.

- Lehet. Annyi bizonyos, hogy apám és fivérem a csalódásig hasonlítanak legrégibb ősünkre, akiről képünk van, csak éppen nincs rajtuk olyan vastag, sárga firniszréteg.

- Családunkban volt egy Fitzherbert lány, aki 1547-ben ment feleségül egy Tasburgh-hoz. Megvan a képe: tökéletesen az én képem lehetne, eltekintve a fodros gallérjától. Még a keze is teljesen olyan mint az enyém.

A lány Dinny elé nyújtotta hosszúkás kezét és kissé meggörbítette ujjait.

- Egy-egy vonás - folytatta - gyakran generációk múlva is kiütkezik, amikor látszólag már teljesen kiveszett. Rendkívül érdekes ez. Kíváncsi vagyok, hogy bátyád valóban annyira más-e mint te.

Dinny mosolygott.

- Majd intézkedem, hogy Condafordból értem jöjjön kocsival. Lehet, hogy nem fogod érdekesnek találni.

Ebben a pillanatban a férfiak bejöttek a szobába.

- Olyanok most - sugta Dinny - mintha azt mondanák magukban: «Érdemes leülni egy nő mellé? És ha igen, miért érdemes?» A férfiak nagyon furcsák vacsora után.

Sir Lawrence hangja törte meg a csendet.

- Saxenden és Bentworth, akarnak bridsezni?

E szavakra Wilmet néni és lady Henrietta gépiesen felemelkedtek a pamlagról, melyen csendes nézeteltérésben ültek, és átvonultak a másik szobába, ahol azután egész este játszottak. Lord Saxenden és a Földesúr követték őket.

Jean Tasburgh elfintorította az arcát:

- A brids-szenvedély úgy belepi az embereket, mint valami penész.

- Állítsak be még egy asztalt? - kérdezte Lawrence. - Adrian? Nem. Tanár úr?

- Azt hiszem, nem, sir Lawrence.

- Hát akkor Fleur, mi ketten játszunk Em és Charles ellen. Gyerünk, essünk túl rajta minél előbb.

- Lawrence bácsit még nem lepte be a penész - mormolta Dinny. - Á, professzor! Ismeri Tasburgh kisasszonyt?

Hallorsen meghajolt.

- Csodálatos éjszaka - szólalt meg a fiatal Tasburgh - nem mennénk ki a szabadba?

- Michael - mondta Jean és felállt - kimegyünk.

Az éjszaka valóban csodálatos volt. A tölgyek és szilfák lombjai mozdulatlanok voltak a sötétben. Gyémántcsillogással ragyogtak a csillagok. Harmat még nem nedvesítette be a fűvet. A virágok színét csak akkor lehetett kivenni, ha egészen közel hajolt hozzájuk az ember. Hang csak ritkán hallatszott, néha a folyó felől egy-egy bagoly huhogott. Időnként egy-egy repülő bogár döngése hallatszott. A levegő meleg volt, a nyirott ciprusok között elmosódottan látszottak a kivilágított ház körvonalai. Dinny és a tengerész elől mentek.

- Ez az az éjszaka - mondta - amikor az ember egy kissé belelát a mindenség rendszerébe. Az én öregem drága öreg fiú, de istentiszteletei alkalmasak arra, hogy minden hitet kiöljenek az emberből. Maga hisz még?

- Istenben? - mondta Dinny. - I-igen, de valahogy egészen öntudatlanul.

- Nem találja, hogy csakis a szabadban és csakis egyedül lehet Istenre gondolni?

- Bennem a templom is hangulatot tud kelteni.

- A hangulat nem elég, szerintem. Az ember szeretné felfogni a végtelen teremtetést, melynek lényege a végtelen nyugalom. Örök mozgás és örök béke egyszerre. Az amerikai derék fiúnak látszik.

- Beszélt vele a rokoni szeretetről?

- Ezt magának tartom fenn. Egyik dédükapánk közös volt, Anna királyné idejében. Megvan az arcképe, szörnyű alak, parókát viselt. Ezek szerint rokonok vagyunk - ebből pedig szerelem következik.

- Gondolja? A vérségi kapocsnak kétféle hatása lehet. Minden esetre szembetűnővé teszi a legkisebb különbséget is.

- Az amerikaiakra gondol?

Dinny bólintott.

- Lehet - mondta a tengerész - de azért veszély esetén jobb szeretném, ha amerikaiak állnának mellettem, mint másfajta idegenek. Mi a haditengerészetnél általában így gondolkozunk.

- Ennek talán csak a nyelvközösség az oka.

- Nem. Életünkben és nézeteinkben van valami közös vonás.

- De ez csak a brit származású amerikaiakra áll.

- Még ma is ezek az amerikaiak számítanak és velük együtt a hollandi és skandináv származásúak, mint például ez a Hallorsen. Hiszen tulajdonképpen mi is abból a fajtából származunk.

- Hát a német-amerikaiak?

- Bizonyos fokig. Ők is közel állnak hozzánk. De azért nézze meg a német koponyák alakját. A németek már inkább közép- vagy keleteurópaiak.

- Adrian bácsival kellene erről beszélgetnie.

- Ő az a magas, kecskeszakállas úr? Nagyon rokonszenves arca van.

- Nagyon drága ember, - mondta Dinny. - De most egészen elkerültünk a társaságtól és már a harmat is kezd leszállni.

- Még egy pillanat. Amit vacsora közben mondtam azt egész komolyan gondoltam. Maga az ideálom és remélem, meg fogja engedni, hogy továbbra is törekedjem ideálom elérésére.

Dinny mélyen meghajolt.

- Ah mily hízogó, ifjú lord. De - folytatta és kissé elpirult - hadd figyelmeztessem nemes hivatására, mely...

- Sohasem tud komolyan beszélni?

- Ha harmat permetez ránk - soha.

Tasburgh megragadta a kezét.

- Egyszer mégis csak komoly lesz és ennek én leszek az oka.

Dinny gyengéden viszonzta kézszorítását, aztán kiszabadította kezét az övéből és tovább sétált.

- «Kéz a kézben.» - Szereti ezt a kifejezést? Úgy látszik, hogy rengeteg embernek okoz őszinte örömet.

- Szép unokahugom - mondta a fiatal Tasburgh - éjjel-nappal magára fogok gondolni. Erre nem kell válaszolnia.

Kinyitott egy üvegajtót.

Odabent Cicely Muskhame a zongoránál ült, Michael mögötte állt. Dinny odalépett hozzá.

- Michael, én most bemegyek Fleur szalonjába. Légy szíves irányítsd oda lord Saxendent. Ha éjfélig nem jön, lefekszem aludni. Ki kell választanom azokat a szemelvényeket, melyeket fel akarok neki olvasni.

- Jól van, Dinny, le fogom tenni a küszöbödre. Sok szerencsét.

Dinny elővette a naplót, kitárta a kis szalon ablakát és leült, hogy kiválogassa a szemelvényeket. Féltizenegy volt. Egy hang sem hallatszott. Hat, meglehetősen hosszú részletet választott ki, melyekből kitűnt, hogy mennyire megvalósíthatatlan volt bátyjának feladata. Aztán cigarettára gyújtott, kihajolt az ablakon és várt. Az éjszaka nem volt sem csodálatosabb, sem kevésbé csodálatos, mint az előbb, Dinnyt azonban most komolyabb hangulat fogta el. Örök mozgás és örök béke? Ha ezt jelenti az Isten, akkor nincs belőle túlságosan sok gyakorlati hasznuk a halandóknak. De miért is lenne? Amikor Saxenden golyója eltalálta a nyulat és az állat felsikoltott: hallotta ezt Isten és megremegett? Amikor az imént a fiatalember megszorította a kezét: látta ezt Isten és mosolygott rajta? Amikor Hubert a bolíviai vadonban lázban feküdt és a jégmadár vijjogását hallgatta, talán bizony leküldött hozzá Isten egy angyalt kininnel? Amikor majd sokbillió év múlva kialszik az a csillag odafent és hidegen, sötétben marad a mennybolton, Isten feljegyzi majd ezt az eseményt a kezelőjére? A sok-sok millió levél és fűszál, melynek szövevénye most sötétben festi alá az éjszakát, a sok millió és millió csillag, melynek fénye mellett ezt a sötétséget látni lehet - mindez örök mozgás és örök béke eredménye és Istennek alkatrésze. És magát Dinnyt, és cigarettájának füstjét és a láthatatlan színű jázmint a sötétben és Dinny agyának mozgását, mely megsejti, hogy a virág nem lehet sárga, a távoli kutyaugatást, mely vékony fonal a csend szöttesében - mindezt át-meg-áthatja Isten távoli, végtelen, hatalmas és felfoghatatlan célja.

Megborzongott és visszalépett az ablaktól. Leült egy karosszékre, ölébe tette a naplót. Körülnézett a szobában. Fleur ízlése átalakította ezt a szobát: finom színe volt a szőnyegnek, a hangulatvilágítás szépen sugározta be Dinny tengerzöld ruháját, és a naplón nyugvó kezét. Hosszú, eseményteljes nap volt Dinny mögött, fáradt volt. Hátradőlt, felfelé fordította arcát és álmosan nézte a majolikafríz kis Ámorjait, melyekkel valamelyik régi-régi Mont díszítette fel a szobát. Mulatságos kövér kis jószágok voltak, rózsaláncok kötözték őket össze és egyik a másiknak hátulját szemlélte tiszteletteljes távoból. «Műnek a rózsás órák, a rózsás...» Dinny szempillája elnehezült, ajka kinyílt, elaludt. A halvány fény megvilágította arcát, haját és nyakát. Most valóban olyan szemtelenül csinos és finom volt, mint azok a szőke, angol típusú olasz nők, akiket Botticelli festett. Egyik rövid tömött hajfürtje ketté vált, félignyílt ajka körül mosoly játszadozott, hajánál valamivel sötétebb szempillája időnként megsimogatta áttetsző arcát. Orra néha-néha gyengéden megvonaglott és reszketett álmában, mintha saját piszeségét

gunyolná ki. Olyan volt ez a felfelé fordított arc, mint egy virág, melyet egyetlen mozdulattal le lehetne tépni a virágszárhoz hasonló fehér nyakról.

Hirtelen megrezzent és kiegyenesedett. Lord Saxenden állt a szoba közepén. Ridegen, keményen nézett feléje kék szemével.

- Sajnálom - mondta. - Olyan jól elszundikált.

- Pástétomról álmodtam - mondta Dinny. - Igazán nagyon kedves öntől, hogy ilyen későn idefáradt.

- Remélem, nem fog sokáig tartani. Nem haragszik, ha pipára gyujtok?

Leült a diványra Dinnyvel szemben és tölteni kezdte pipáját. Látszott rajta, hogy szeretne minél előbb túl lenni a felolvasáson és ítéletét majd csak ezután fogalmazza meg. Dinny ebben a pillanatban értette meg igazán a közügyek vezetésének lényegét. «Persze - gondolta - ad valamit és nem tudja, hogy kap-e érte ellenszolgáltatást. Ennek Jean az oka.» Sem Dinny, sem más nő nem tudta volna megmondani, hogy hálás-e e pillanatban a «párducnak», amiért magára vonta a lord érdeklődését, vagy pedig féltékeny-e rá. Dinny szíve erősen vert. Gyorsan, tárgyilagos hangon kezdett felolvasni. Három fejezetet olvasott fel és csak aztán pillantott a lordra. Saxenden mozdulatlan arca olyan volt, mintha fából faragták volna. Csak ajka mozgott, amint a pipát szívta. Még mindig kíváncsian, sőt most már kissé ellenségesen nézett Dinnyre, mintha ezt gondolná: «Ez az ifjú hölgy érzéseket akar bennem fakasztani. Késő.»

Dinny egyre nagyobb ellenszenvvel olvasott tovább. Sietett. A negyedik fejezet volt a legmegkapóbb - az utolsót kivéve. Legalább is Dinny így érezte. Kissé remegett a hangja, amint felolvasta.

- No ez egy kissé erős - jegyezte meg lord Saxenden. - Az öszvérek úgyszólván teljesen érzéketlenek. Egészen különleges bestiák.

Dinnyben háborgott az indulat. Nem is nézett többé a lordra. Tovább olvasott. Egyre mélyebben érezte át a gyötrődő vallomásokat, melyek most először szólaltak meg fennhangon, rajta keresztül. Mire a felolvasás végére ért, lélekzete kifogyott, és egész testében reszketett az erőfeszítéstől, hogy ne engedje hangját elcsuklani. Lord Saxenden állta a kezén nyugodott. A lord elaludt.

Dinny most úgy bámult rá, mint ahogy nem sokkal előbb az nézte őt. Egy pillanatig arra gondolt, hogy kiüti a lord kezét állá alól. Szerencsére volt benne annyi humor, hogy ezt nem tette meg. Úgy nézett rá, mint Vénus Marsra, Botticelli híres képén. Aztán kivett egy papírlapot Fleur íróasztalából és ezt írta rá: «Nagyon sajnálom, hogy kifárasztottam. Jó éjszakát.» A papírt végtelenül óvatosan a lord ölébe tette. Azután összegöngyölítette a naplót, az ajtóhoz lopakodott, kinyitotta és visszanézett. A lord halk hangokat hallatott, melyek már közeljártak a horkoláshoz. «Az ember az érzéseire akar hatni és ő elalszik, - gondolta. - Biztosan így nyerte meg a háborút is.» Dinny sarkon fordult: Hallorsen professzor állt előtte.

11. FEJEZET.

Amikor Dinny látta, hogy Hallorsen az alvó lordra pillant, alig tudott visszafojtani egy sikoltást. Mit gondolhat most róla ez az ember, aki azt látja, hogy éjfélkor kions egy intím kis szobából, egy előkelő úr mellől. Hallorsen most Dinnyre nézett, pillantása végtelenül komor volt. Dinny megrémült arra a gondolatra, hogy Hallorsen azt találja mondani: «Bocsánat» és ezzel felébreszti az alvót. Ezért összehajtotta a naplót, ujját ajkára tette: «Alszik a bébi, ne ébressze fel» - súgta és kisietett a szobából.

Szobájába érve, sokáig nevetett, aztán felült és átgondolta helyzetét. Hallorsen bizonyára a legrosszabbra gondol, a nemesi családoknak rossz híruk van a demokratikus államokban. De Dinny igazságosan ítélte meg Hallorsent. Tudta, hogy bármit gondol is róla, senkinek sem fog szólni. Minden hibája ellenére is komoly és becsületes ember. Elképzelte, amint másnap a reggelinél komolyan így szól hozzá: «Cherrell kisasszony, igazán örülök, hogy ilyen jó színben van.» Hirtelen nagyon elszomorodott, amiért ilyen gyöngén intézi Hubert ügyét és lefeküdt. Rosszul aludt, fáradtan és sápadtan ébredt és a szobájában reggelizett.

A vidéki kastélyösszejövetelek napjai egyformán telnek. A férfiak mindig ugyanazokat a színes nyakkendőket, ugyanazokat a térdnadrágokat viselik, ugyanazt a reggelit eszik, ugyanazzal a barometerrel bíbelődnek, ugyanazokat a pipákat szívják és ugyanazokat a madarakat lövik le. A kutyák mindig ugyanazt a farkukat csóválják, ugyanazokon a váratlan helyeken tűnnek fel, ugyanolyan izgatottak, csaholnak és ugyanazon a pázsiton hajszolják ugyanazokat a galambokat. A hölgyek ugyanazt a reggelit fogyasztják el ágyban, vagy az ágyon kívül, ugyanazokat a sókat hintik ugyanabba a fürdőbe, ugyanabban a kertben sétálgatnak, és ugyanazokról az ismerősökről ugyanolyan rosszmájúan mondják: «Én természetesen nagyon szeretem őket». Ugyanazokon a sziklákon ugyanúgy gyönyörködnek a portulaca-bokorban, ugyanazokat a kroket vagy teniszpartikat játsszák ugyanolyan sikolyokkal, ugyanazokat a leveleket írják ugyanazoknak a pletykáknak megcáfolására, ugyanazokat a régiségeket tanulmányozzák, ugyanolyan egyetértéssel veszekszenek és ugyanolyan veszekedéssel értenek egyet. A személyzet mindennap egyformán láthatatlan, kivéve a hivatalos órákat, melyek mindennap egyformák. A házat mindig ugyanaz a levendula-virág, dohány-, könyv- és diványpárna-szag tölti be.

Dinny levelet írt a fivérének. Egy szót sem írt Hallorsenről, Saxendenről, vagy Tasburghékről, ellenben igen élénken foglalkozott Em nénivel, Boswellel és Johnsonnal, Adrian bácsival, lady Henriettával és arra kérte, hogy jöjjön érte kocsival. Délután Tasburghék átjöttek teniszezni. Dinny sem lord Saxendent, sem az amerikaiakat nem látta, amíg a vadászat véget nem ért. Lord Saxenden egy sarokból, a teázó-asztal mellől, olyan hosszú és olyan különös pillantást vetett rá, amiből Dinny kiolvasta, hogy «Snubby» Bantham nem bocsátott meg neki. Úgy tett, mintha nem venné észre, de szíve nagyon nehéz lett. Eddig még csak ártott Hubert ügyének. «Rászabadítom Jeant», gondolta, és kiment, hogy megkeresse a «nősténypárducot». Útközben Hallorsennel találkozott, és hogy sürgősen visszaszerezze előtte erkölcsi alapját, így szólt:

- Hallorsen professzor, ha tegnap este valamivel korábban jött volna be, hallhatta volna azokat a szemelvényeket, amiket bátyám naplójából olvastam fel lord Saxendennek. Azt hiszem, önre jobb hatással lett volna, mint őrá.

Hallorsen arca felderült.

- Aha, - mondta - én meg éppen azon törtem a fejemet, hogy miféle altató port adhatott be a szegény lordnak.

- Előkészítettem az ön könyvére. Ugy-e, ad neki egy példányt?

- Nem hiszem, Cherrell kisasszony. Nem nagyon érdekel, hogy a lord tud-e aludni, vagy nem. Én miattam akár egész éjjel is ébren maradhat. Nem tudom, mit kezdjek egy olyan emberrel, aki el tud aludni, miközben magát hallgatja. Egyébként mivel foglalkozik ez a lord?

- Mivel foglalkozik? Úgynevezett «nagy fiú». Nem tudom pontosan, hogy hol és milyen tekintetben, de apám azt mondja, hogy olyan ember, aki számít. Remélem, professzor, hogy ma megint lepuffantotta az orra elől a madarakat. Mennél jobban bosszantja őt, annál több lehetősége van fivéremnek, hogy visszaszerezze állását, melyet az ön expedíciója miatt elvesztett.

- Igazán? Itt személyes érzelmi szempontból szokták elbírálni az ilyen dolgokat?
- Odaát maguknál nem?
- Dehogyan nem. De azt hittem, hogy ilyen régi országban a hagyományok ezt nem engedik meg.
- Természetesen mi nem valljuk be, hogy nálunk ezek a szempontok döntőek.

Hallorsen mosolygott.

- Remek. Az egész világ egyforma. Cherrell kisasszony, maga élvezné Amerikát. Szeretném, ha egyszer én mutathatnám meg magának.

Úgy beszélt, mintha Amerika valamilyen műtárgy volna, ami itt van vele a bőröndjében. Dinny nem tudta, hogyan válaszoljon erre a megjegyzésre, amely vagy teljesen jelentéktelen, vagy mérhetetlenül sokat jelentő. A következő pillanatban már látta az amerikai arcán, hogy Hallorsen számára ez a mondat valóban mérhetetlenül sokat jelentett. Elmosolyodott, megmutatta fogsorát és annyit mondott:

- Köszönöm, de ön még mindig az ellenségem.

Hallorsen feléje nyújtotta kezét, de Dinny hátralépett.

- Cherrell kisasszony, minden tőlem telhetőt meg fogok tenni, hogy megváltoztassam rólam táplált kedvezőtlen véleményét. Én az ön alázatos szolgája vagyok, de remélem, hogy egyszer majd más is lehetek a számára.

Nagyon magas és csinos volt, nagyon egészségesnek látszott és Dinny ezt nagyon rossz néven vette tőle.

- Semmit se vegyünk túlságosan komolyan, professzor, mert az nem vezethet jóra. Most pedig bocsásson meg, meg kell keresnem Tasburgh kisasszonyt.

Ezzel ellibeggett. Nevetséges! Megható! Hízlgő! Utálatos! Örült helyzet! Bármit tesz az ember, a legnagyobb bonyodalmakba kerül. Legjobb mindent a véletlenre bízni.

Jean Tasburgh éppen most fejezte be teniszjátzmáját Cicely Muskhammal és levette hajáról a vékony hálót.

- Gyere uzsonnázni, - mondta Dinny - lord Saxenden eleped utánad.

Az uzsonnázó-szoba ajtajában sir Lawrence fogta el Dinnyt. Azt mondta, hogy még alig látta Dinnyt és meghívta, hogy tekintse meg miniatűr-festmény gyűjteményét.

- Különböző nemzeti típusokat gyűjtök, Dinny. Amint látod, csupa nő: van francia, német, olasz, hollandi, amerikai, spanyol és orosz. Nagyon szeretnék rólad is egy ilyen képet. Hajlandó volnál modelt ülni egy fiatal festőnek?

- Én?

- Te.

- Miért?

- Azért, - mondta sir Lawrence és monokliján keresztül vizsgálgatta a lányt - mert rólad lehetne megfesteni az angol hölgy képét, melyhez eddig nem sikerült modelt találnunk. Én az egyes nemzeti kultúrák lényeges különbségeit gyűjtöm.

- Ez rendkívül izgalmasan hangzik.

- Nézd meg ezt. A francia kultúra kvintesszenciája. Gyors felfogóképesség, szellem, szorgalom, határozottság, intellektuális, de nem érzelmi esztétizmus, semmi humor, kizárólag

konvencionális érzések, hírvágy. Figyeld a szemét - formaérzék, nem sok eredetiség, tiszta, de korlátozott látókör. Nincs benne semmi álmodozó vonás. Vérmérséklete heves, de uralkodni tud fölötte. Egységes egyéniség, igen határozott körvonalakkal. Ez pedig a legtisztább amerikai típus, az a bizonyos kultúrált amerikai. Figyeld meg: nem olyan az arckifejezése, mintha láthatatlan zabla volna a szájában? Szemében elektromos battéria, de ezt csak az illem határain belül hozza működésbe. Élete végéig nagyon jó karban lesz testileg. Ízlése jó, sokat tud, a nélkül, hogy sokat tanult volna. Ez meg itt a német! Érzelmileg zabolátlan és kevesebb a formaérzéke, mint a másik kettőnek, de lelkiismeretes, keményen tud dolgozni, kötelesség-érzése nagyon fejlett, ízlése nem túlságosan jó, humora kissé ügyetlen. Ha nem vigyáz, el fog hízni. Érzelmi élete gazdag, de ugyanakkor józan észért sem kell a szomszédba mennie. Minden tekintetben tehetségesebb, mint a többiek. Lehet, hogy nem a legtalálóbóbb kifejezője típusának, de nem találtam jobbat. Itt van olasz díszpéldányom. Érdekes nő, gyönyörű festékmáz borítja, de mögötte valami vadság rejlik, vagy mondjuk: valami természetes. Csinos, ízléses álarcot visel, mely igen könnyen lehullhat róla. Talán túlságosan is jól tudja, hogy mit akar, a maga útján halad, ha teheti, ha pedig nem, akkor valaki másén. Költői hajlandóságú, de csak az érzékein keresztül. Családi és egyéb érzései mélyek. Józanul néz szembe a veszéllyel, nagyon bátor, de idegei könnyen felmondják a szolgálatot. Ízlése finom, de gyakran vannak súlyos kisiklásai. Nem rajong a természetért. Látod ezt a vonását? Ítéletképesége biztos, de nem szorgalmas és nincs benne tudásvágy... Most pedig - mondta sir Lawrence és hirtelen Dinny felé fordult - nemsokára megszerez az angol díszpéldányom is. Jellemezzem őt is?

- Segítség!

- Ó, nem fogok személyeskedni. Tehát: fejlett öntudat, amely azonban olyan önuralom alatt áll, hogy szinte már önmegtagadásnak számít. E hölgy számára az Én hivatlan vendég, akinek nem tud megbocsátani. Szellemes humorérzékét találunk nála, mely bizonyos fokig uralkodik minden más érzés fölött és némileg sterilizálja őket. Egyik vonása azt árulja el, hogy szeret szolgálatokat tenni, nem annyira házi, mint inkább társadalmi jellegű szolgálatokat. Ez a vonás hiányzik a többi típusból. Testileg szinte áttetsző, mintha levegőből és harmatból szövődött volna szervezete. Műveltsége, cselekedetei, gondolatai, ítéletei nem túlságosan szabatosak, de mindig határozottak. Érzékei nem nagyon fejlettek. Szépérzékét inkább a természet ragadja meg, mint a műalkotások. Hiányzik belőle a német nő munkaképessége, a francia nő éleslátása, az olasz nő sokszínűsége, az amerikai nő fegyelmezett tisztasága. De van benne valami egészen különleges vonás, - te talán szavakba tudod foglalni, én nem - ami miatt nagyon ragaszkodom ahhoz, hogy téged is besorozhassalak kultúra-gyűjteményembe.

- De én egy cseppet sem vagyok kultúrált, Lawrence bácsi.

- Csak azért használom ezt az átkozott szót, mert nem talállok helyette jobbat. Nem a tanultságra gondolok, hanem arra a bizonyos bélyegre, amit a származás és a nevelés - a kettő mindig csak együtt - üt az egyéniségre. Ha azt a francia nőt éppen úgy nevelték volna, mint téged, egyénisége mégsem volna olyan, mint a tied - és megfordítva. Nézd meg ezt a háború előtti orosz nőt. Bizonytalanabb és állhatatlanabb, mint a többiek. A Caledonian Marketen találtam. Ez a nő mindennek a mélyére akart hatolni, de mikor odaért, nem volt kedve sokáig időzni. Fogadok, hogy vad tempóban rohant végig az életen, és még most is rohan, ha meg nem halt. Ez azonban nem jelent számára olyan sokat, mint amennyit számodra jelentene. Arcvonásaiból arra lehet következtetni, hogy sokkal több érzést élt át, mint a többiek, és ez sokkal kevésbé merítette ki. Itt van végül a spanyol nő: talán a legérdekesebb. Ez az a nő, aki a férfiaktól elkülönítve nevelkedett. Azt hiszem, ma már ritka ez a típus. Van benne valami édes vonás, a kolostor lehellete. Nem túlságosan kíváncsi, nem túlságosan erélyes, nagyon büszke, nagyon kevésbé rátartó. Szenvedélye valószínűleg pusztító erejű - nem gondold? -

és, azt hiszem, nehezen lehet vele beszélni. Nos, Dinny, hajlandó vagy modelt ülni fiatal festőmnnek?

- Természetesen, ha ragaszkodik hozzá.

- Ragaszkodom. Ez a vesszőparipám. Akkor hamarosan el is intézzük. Lemehet hozzád Condafordba. Most vissza kell mennem a társasághoz és el kell kísérenem «Snubbyt», aki elutazik. Megkérted már a kezét?

- Tegnap este álomba ringattam Hubert naplójával. Rettenetesen utál. Semmit sem merek tőle kérni. Valóban olyan nagy fiú?

Sir Lawrence rejtelmesen bólintott.

- Snubby az ideális politikus. Úgyzólván egyáltalában semmi szimatja sincs, és érzései kizárólag Snubby köré csoportosulnak. Az ilyen embert nem lehet elnyomni, mindig a felszínen marad. Mintha gummiból volna. Persze, persze, az államnak szüksége van rá. Ha nem volnának vastagbőrű emberek, kiket ültethetnénk a hatalmasok székeibe? Kemény fickók ezek, Dinny, mintha részsegekkel volnának kiverve. Egyszóval kárba vezett a fáradságod?

- Nem hiszem: kitűnő tartalékot szereztem magamnak.

- Remek. Egyébként Hallorsen is elutazik. Szeretem ezt a fiút. Nagyon amerikai, de jó fából faragták.

Lawrence bácsi elment. Dinny, aki most sem a gummival, sem a jó fával nem akart találkozni, felment a szobájába.

A vidéki összejövetelek bámulatos gyorsasággal oszlanak fel. Másnap reggel tíz órakor Fleur és Michael autójukon bevitték a városba Adriant és Dianát, Muskhamék még előbb elutaztak vonaton, a «Földesúr» és lady Henrietta autón igyekeztek northamptonshirei birtokukra. Csak Wilmet néni és Dinny maradt itt. Úgy volt, hogy Tasburghék eljönnek ebédre, és elhozzák apjukat is.

- Végtelenül kedves ember, - mondta lady Mont - a régi iskolából való, rendkívül udvarias és racsol. Kár, hogy nincs pénzük. Jean elragadó. Nem találod?

- Kissé félek tőle, Em néni, olyan határozott.

- A házasságközvetítés - mondta a nagynéni - meglehetősen mulatságos dolog. Már régen nem foglalkoztam ezzel. Kíváncsi vagyok, mit mond majd nekem Con és az anyád. Álmatlan éjszakáim lesznek emiatt.

- Először Hubertet ejtsd törbe, néni.

- Mindig nagyon szerettem Hubertet. Megvan benne a közös családi arcvonás. Belőled hiányzik. Nem tudom, honnan veszed a színeidet, Dinny. Remekül üli meg a lovat. Hol szerzi be lovagló nadrágjait?

- Azt hiszem, hogy a háború óta nem is vett magának újat.

- És milyen szép, hosszú mellényeket visel. Ezek a mai feszes, rövid mellények megrövidítik a férfiak alakját. Majd elküldöm Jeannel a sziklaterraszra. A portulaca-bokor a legalkalmasabb arra, hogy fiatal párokat összehozzon. Á, itt van Boswell és Johnson. El kell csípnem.

Hubert nem sokkal tizenkettő után érkezett. Első szava ez volt:

- Dinny, meggondoltam a dolgot, nem adom ki a naplót. Rendkívül kínos dolog, sebeinket a nyilvánosság elé tárni.

Dinny örült, hogy még nem tett lépéseket ebben az irányban. Szelíden válaszolt:

- Jól van, drágám.

- Arra gondoltam, hogy ha itt nem tudok elhelyezkedni, beállhatok valamelyik szudáni ezredbe. Azt hiszem, az indiai rendőrségnek is szüksége van emberekre. Boldog leszek, ha megint kikerülhetek az országból. Ki van itt?

- Nincs más, csak Lawrence bácsi, Em néni és Wilmet néni. Az esperes átjön ebédre a családjával. Tasburghék - távoli rokonaink.

- Ó - mondta Hubert kedvetlenül.

Dinny szinte rosszmájúan várta Tasburghék érkezését. Hubert és a fiatal Tasburgh rögtön rájöttek, hogy együtt szolgáltak Mezopotámiában, és a perzsa öbölben. Már javában beszélgettek erről, amikor Hubert hirtelen észrevette Jeant. Dinny látta, hogy hosszú, kutató, érdeklődő pillantást vet a lányra, mintha valami újfajta madarat szemlélne. Aztán levette róla a szemét, tovább beszélgetett és nevetett, majd újra ránézett.

A nagynéni megszólalt:

- Hubert nagyon sovány.

Az esperes felemelte karjait, mintha tömzsi termetére hívná fel a figyelmet:

- Kedves asszonyom, az ő kochában én még soványabb voltam.

- Én is - mondta lady Mont - valamikor olyan sovány voltam, mint te, Dinny.

- Échdemtelenül gyachapodunk, ha-ha. Nézzék meg Jeant. Most olyan, mint egy nádszál, de negyven év múlva... Különben az is lehet, hogy a mai fiatalok sohasem fognak meghízni. Fogyókucháznak, he-he.

Délben már rövid asztal mellett ebédeltek. Az esperes, sir Lawrence-szel ült szembe, a két idősebb hölgy ült köztük. Alan Huberttel, Dinny pedig Jeannel ült szembe.

- Hálát adunk neked, Ucham, azért, amit osztályrészünkül juttatsz!

- Remek ima, - súgta a fiatal Tasburgh Dinny fülébe - megáldja a gyilkosságot.

- Nyulat kapunk, - mondta Dinny - láttam, amint megölték. Vonított.

- Szívesebben ennék kutyahúst, mint nyulat.

Dinny hálás pillantást vetett rá.

- Úgy-e eljönnek hozzánk Condafordba, hugával?

- Hívjon meg.

- Mikor tér vissza a hajójára?

- Még egy hónapi szabadságom van.

- Úgy-e nagyon szereti a hivatását?

- Igen, - mondta egyszerűen a másik - átöröklött vonzalom ez. Mindig volt a családban egy tengerész.

- A mienkben pedig mindig volt egy katona.

- Rendkívül stramm fiú a bátyja. Nagyon örülök, hogy megismertem.

- Köszönöm, Blore, - mondta Dinny a lakájnak - inkább hideg foglyot kérek. Tasburgh úr is valami hideget kér.

- Marhahúst, bárányt, vagy foglyot parancsol, uram?
- Köszönöm, foglyot.
- Egyszer láttam egy nyulat, amint a fülét mosta - mondta Dinny.
- Amikor így maga elé néz, - mondta a fiatal Tasburgh - akkor olyan, mintha...
- Mintha?
- Mintha itt se volna.
- Köszönöm.
- Dinny, - szólalt meg sir Lawrence - ki is mondta, hogy a világ olyan, mint egy osztriga? Én azt mondom, hogy olyan, mint egy óriáskagyló. Mi a te véleményed?
- Nem tudom, milyen az óriás-kagyló, Lawrence bácsi.

- Szerencséd van. A tisztességes kéthéjű kagylónak ez a paródiája az amerikai ideáizmus egyetlen kézzelfogható bizonyítéka. Piedesztálra helyezték, sőt odáig mennek, hogy meg is eszik. Ha az amerikaiak egyszer lemondanak az óriáskagylóról, akkor ezzel együtt át is térnek a reálpolitikára és belépnek a Népszövetségbe. Mi ezt már nem fogjuk megérni.

Dinny ezalatt Hubert arcát figyelte. Hubert arcáról eltűnt a merengő kifejezés, pillantása szinte megbabonázva szegződött Jean mély, csábító szemeire. Dinny felsóhajtott:

- Igazán kár, - mondta sir Lawrence - hogy nem érhetjük meg, amikor az amerikaiak feladják az óriáskagylót és magukhoz ölelik a Népszövetséget. Mert - folytatta és felvonta bal szemöldökét - végeredményben mégis csak egy amerikai alapította a Népszövetséget, amely korunk egyetlen értelmes alkotása. Viszont rendkívül lelkesen undorodott tőle egy másik amerikai, egy bizonyos Monroe nevű, aki 1831-ben halt meg, és akiről a Snubby-szerű emberek nem tudnak gúnyszavak nélkül megemlékezni.

Egy bőszt vigyor, egy-két rugás,
Kevés gúnyszó, de milyen ragyogó.

Ismered ezt a verset? Elroy Flecker írta?

- Igen - mondta Dinny és összerezsent - Hubert is idézi naplójában. Felolvastam lord Saxendennek, éppen akkor, amikor elaludt.
- Persze, hogy elaludt. De ne felejtsd el, Dinny, hogy Snubby átkozottan okos fickó és remekül ismeri a maga világát. Ebben a világban te talán még meghalni sem szeretnél, viszont a közelmúltban tízmillió többé-kevésbé fiatal ember meghalt miatta. Furcsa, - fűzte hozzá sir Lawrence elgondolkodva - hogy az utóbbi időben milyen kitűnő ételeket kapok a saját házámban. Nem tudom, mi történhetett nagynénéddel.

Ebéd után kroszt-játszma következett. Dinny Alan Tasburghgal játszott, annak apja és Wilmet néni ellen. Közben megfigyelte, hogy Jean és Hubert a sziklaterraszok felé mennek. A kert mélyenfekvő részéből haladtak egy régi gyümölcsöskert felé, amely után kissé lejtős mező következett.

- Ők nem időznek a portulaca mellett - gondolta.

Dinny két játszmát fejezett be, amikor Jean és Hubert ismét feltűnt. Más irányból jöttek, mély beszélgetésbe merülve. «Ez - gondolta, miközben teljes erejéből ráütött az esperes labdájára - a leggyorsabb dolog a világon.»

- Jóságos Isten - dörmögte a megvert tiszteletes. Wilmet néni, aki olyan egyenesen állt, mint egy gránátos, elkiáltotta magát:

- Dinny, az ördögbe is, lehetetlenül viselkedel.

Később, mikor Dinny a fivére mellett ült a nyitott autóban, csendben elgondolkozott. Bekövetkezett ugyan, amit remélt, de mégis szomorúságot érzett. Eddig ő állt az első helyen Hubert szívében. Minden filozófikus önuralmát össze kellett szednie, amint a bátyja ajka körül játszadozó mosolyt figyelte.

- Nos, mi a véleményed rokonainkról? - kérdezte.

- Nagyon derék fiú. Azt hiszem, meglehetősen belédbolondult.

- Azt hiszed? Mikorra hívjam meg őket?

- Amikorra akarod.

- A jövő hétre?

- Igen.

Dinny látta, hogy bátyja most nincs közlékeny kedvében. Elhallgatott és érzékei megteltek a lassan hanyatló nap fényével és szépségével. A wantagei dombokat és a faringdoni utat be- ragyogta a rézsút eső napsugár. Wittenham Clumps bátyyaként emelkedett a láthatáron. A kocsí jobbra kanyarodott. Hamarosan elérkeztek a hídra. A híd közepén Dinny megérintette bátyja karját.

- Látod, ott az a hely, ahol egyszer jégmadarakat láttunk. Emlékszel?

Az autó megállt. Nézték a csendes, elhagyatott folyót, mely alkalmas tanya volt e csillogó tollú madarak számára. A hunyó nap fénye keresztülvillant a déli part fűzfáinak ágai között. A világ legnyugodtabb folyója ez, hűségesen alkalmazkodik az emberek szeszélyeihez, egyenletesen, tisztán áramlik a napfényes mező és a hajlongó, karcsú fák között. Egyénisége van ennek a folyónak, különös, bájos, barátságos lénye.

- Háromezer évvel ezelőtt - mondta hirtelen Hubert - ez a vén folyó még olyan volt, mint amilyeneket én láttam a vadonban: szabálytalan áramlással tört magának utat a sűrű dzsungelben.

Tovább hajtott. Most háttal ültek a napfénynek. A táj, mely felé közeledtek, olyan volt, mint valami festmény.

Így mentek tovább, miközben az eget elborította az alkony pírja. A tarló lassanként homályba borult. Madarak röpködtek a csendes, magányos estében.

A condafordi kastély kapuja előtt Dinny kiugrott a kocsiból. «Gyönyörű pásztorlányka volt» dúdolta és bátyja arcába nézett. Hubert azonban a kocsival foglalatoskodott és úgy látszik, nem értette meg a célzást.

12. FEJEZET.

Nehéz megrajzolni annak a fiatal angol férfinak a jellemképét, aki a hallgatag típushoz tartozik. A beszédes típust könnyű leírni. Modora, szokásai szembetűnőek, de nem jelentékenyek a nemzet életében. Hangos, kritizáló természetű, ötletes. Csak a saját fajtáját ismeri és hirdeti. Olyan, mint a láp felszínén csillogó szivárványszínű fény, mely elrejtje az alatta lévő sarat. Nincs mondanivalója, de ezt szünet nélkül és szellemesen mondja. Azok, akik életüket céltudatos munkával töltik, láthatatlanok maradnak, de azért egyéniségük mégis erős. Mert az állandóan hangoztatott érzések előbb-utóbb megszűnnek érzések lenni, a sohasem hangoz-

tatott érzéseket viszont mélyebbé és erősebbé teszi a némaság. Hubert nem látszott erőteljesnek, és nem is volt korlátolt: a hallgató típusnak még ezek az ismérvei is hiányoztak belőle. Ügyes volt, érzékeny, cseppet sem buta és olyan nyugodt és találó véleményeket formált emberekről és eseményekről, hogy alaposan meglepte volna a bőbeszédűeket. Ő azonban véleményét mindig megtartotta magának. Egészen mostanáig nem is igen volt ideje és alkalma a hangos véleménymondásra. De aki csak egyszer látta őt a szalonban, vagy az ebédlőasztal mellett, olyan helyeken, ahol a beszédes, fecsegő emberek csillognak - rögtön megállapíthatta róla, hogy ezt az embert sem a ráérő idő, sem a bőségesen kínálkozó alkalom nem tudná fecsegővé tenni. Nagyon fiatalon vonult hadba, mint hivatásos katona, és így elkerülte az egyetemi élet és a londoni társaság hatását. Nyolc évet töltött Mezopotámiában, Egyiptomban és Indiában, egy évig beteg volt, aztán a Hallorsen-féle expedíció következett: ezek az élmények zárkózott, hűvös, kissé keserű arckifejezést adtak neki. Ahhoz a fajtahoz tartozott, amelynek szívét fájdalmasan emésztí a tétlenség. Lóháton vagy vadászpuskával a kezében, kutyával az oldalán még valahogy elviselhetőnek találta a tétlenséget - de éppen csak elviselhetőnek. És ha még erről is le kellett mondania, teljesen magábaroskadt.

Három nappal azután, hogy Dinnyvel együtt hazamentek Condafordba, a terraszon odalépett Dinnyhez, egy *Times*-szel a kezében.

- Olvasd ezt el.

És Dinny olvasta:

Levél a szerkesztőhöz.

Uram!

Bocsásson meg, hogy lapját igénybe veszem. Tudomásomra jutott, hogy «A titokzatos Bolivia» című, júliusban megjelent könyvemnek egyes fejezetei súlyosan megbántották helyettes parancsnokomat, Hubert Charwell kapitányt, a vitézségi érem tulajdonosát, aki az expedíció jármű-csoportját irányította. Újból elolvastam ezeket a fejezeteket, és arra a megállapításra jutottam, hogy expedícióm részleges kudarca fölötti elkeseredésemben és túlfeszített, kimerült idegállapotomban igazságtalan bírálatot gyakoroltam Charwell kapitány magatartása fölött. Miután könyvemnek második, javított kiadása előreláthatólag nemsokára megjelenik, megragadom az alkalmat, hogy az önök nagy nyilvánossága előtt visszavonjam sértő szavaimat. Kellemes kötelességemnek tartom, hogy Charwell kapitányt és a brit hadsereget őszintén megkövessem és sajnálkozásomat fejezzem ki, ha esetleg Charwell kapitányt megbántottam.

Piedmont Hotel, London.

*Igaz híve:
Edward Hallorsen, tanár.*

- Nagyon rendes - mondta Dinny, kissé reszketve.

- Hallorsen Londonban! Az ördögbe is, mit jelentsen ez most egyszerre?

Dinny egy agapantus elsárgult leveleit kezdte tépdetni. Most látta csak, hogy milyen veszélyes dolog mások érdekében cselekedni.

- Ez úgy hangzik, drágám, - mondta - mintha megbánta volna, amit tett.

- Ez a fickó bána meg valamit? Lehetetlen. Emögött lappang valami.

- Valaki. Én.

- Te!

Dinny mosolyogva próbálta rémületét leplezni.

- Dianánál véletlenül találkoztam Hallorsennel. Aztán Lippinghallban is ott volt. Így aztán... Megpróbáltam...

Hubert sápadt arca elvörösödött.

- Kérted?... Könyörögtél neki...?

- Dehogy!

- Hát akkor?

- Úgy látszik, megtetszettem neki. Ez furcsa, de igazán nem tehetek róla, Hubert.

- Szóval azért tette, hogy megnyerje kegyeidet.

- Ezt férfihez és fivérhez illően fogalmaztad meg.

- Dinny!

Most már Dinny is elvörösödött. Megint mosolygott, de most már harag volt a mosolya mögött.

- Nem kezdtem ki vele. Oktalanul belémbolondult, annak ellenére, hogy folyton hideg zuhanásokat kapott tőlem. De, hogy őszinte legyek Hubert, alapjában véve egészen tisztességes ember.

- Természetes, hogy ez a véleményed - mondta hidegen Hubert. Arca megint sápadt volt, szinte hamúszerű.

Dinny hirtelen megragadta a karját.

- Drágám, ne légy buta. Nem mindegy, hogy milyen okból ad neked a nyilvánosság előtt elégtételt? Az a fontos, hogy ez használ ügyednek.

- De akkor nem, ha a nővérem keze van benne. Én most olyan vagyok... mintha... mintha - a fejéhez kapott - pellengérré állítottak volna, mindenki belém rughat és én meg sem mozdulhatok.

Dinny nyugalma visszatért.

- Ne félj, nem foglak kompromittálni. Ez a nyílt levél igen hasznos, elveszi a dolognak az életét. Ki szólhatna egy szót is ezután a nyilatkozat után?

Hubert Dinny kezében hagyta az ujságot és bement a házba.

Dinny nem ismerte a kicsinyes büszkeséget. Humorérzéke mindig megóvta attól, hogy túlzott jelentőséget tulajdonítson saját cselekedeteinek. Úgy érezte, hogy számolnia kellett volna ezzel az eshetőséggel, bár nem tudta, hogyan.

Meglehetősen érthető, hogy Hubert bosszankodik. Ha Hallorsen nyilatkozata meggyőződésből fakadt volna, kiengesztelte volna Hubertet. Most azonban csak fokozta elkeseredettségét, hogy Hallorsen azért szolgáltatott neki elégtételt, mert tetszeni akart a hugának. Iszonyat töltötte el arra a gondolatra, hogy Hallorsen szerelmes a hugába. Ezt Dinny megértette. De hiába, a levél mégis megjelent: Hallorsen nyíltan és határozottan elismerte, hogy helytelenül ítélte meg Hubertet és ezzel megváltozott az egész helyzet. Dinny azon gondolkozott, miképpen lehetne kihasználni ezt a kedvező fordulatot. Beküldje a nyilatkozatot lord Saxendennek? Elhatározta, hogy ezt fogja tenni, ha már úgy is belekeveredett ebbe az ügybe. Bement szobájába és megírta a kísérőlevelet:

Condaford, szeptember 21.

Kedves Lord Saxenden!

Engedje meg, hogy elküldjem önnek a mellékelt nyilatkozatot, mely a Times mai számában jelent meg. Úgy érzem, hogy a nyilatkozat tartalma bizonyos fokig menti legutóbb tanúsított vakmerőséget. Igazán nem lett volna szabad Önt egy hosszú, fárasztó nap végén fivérem naplójával untatnom. Ez megbocsáthatatlan cselekedet volt és nem csodálkozom, hogy Ön úgy védekezett ellenem, ahogy lehetett. A mellékelt közleményből azonban meg fogja látni, hogy milyen igazságtalanság érte bátyámat. Remélem, hogy meg fog nekem bocsátani.

*Szívélyes üdvözléssel
Elizabeth Charwell.*

Betette a borítékba az ujságkivágást, a «Who's Who»-ból kikereste lord Saxenden londoni címét, megcímezte a borítékot és ráírta: «Magánügy».

Ezután Hubertet kereste. Közölték vele, hogy Hubert autón Londonba utazott.

Hubert teljes sebességgel haladt London felé. Rendkívül megzavarta az, amit Dinny a nyilatkozat háttéréről elmondott. Az ötven egynéhány mérföldnyi utat alig két óra alatt tette meg. Egy órára érkezett a «Piedmont Hotel»-be. Egy szót sem váltott Hallorsennel azóta, hogy hat hónappal ezelőtt elváltak. Felküldte hozzá névjegyét és a hallban várakozott. Nem volt vele tisztában, hogy mit fog mondani. Amikor az amerikai magas alakja feltűnt az egyenruhás boy mögött, hideg dermedtség járta át egész testét.

- Cherrell kapitány - kiáltotta Hallorsen és feléje nyújtotta kezét.

Hubert semmitől sem irtózott úgy, mint a «jelenetektől» és ezért elfogadta Hallorsen kezét, de nem szorította meg.

- A Timesből tudtam meg, hogy ön itt van. Hol beszélgethetnénk néhány percig?

Hallorsen egy ablakmélyedéshez vezette. «Két cocktailt» mondta a pincérnek.

- Én nem kérek, köszönöm. Ellenben rágyujthatok?

- Remélem, kapitány, hogy ez a békepipa lesz.

- Nem tudom. Egy olyan elégtételnek, mely nem meggyőződésből fakadt, számomra a semminél is kevesebb értéke van.

- Ki mondja, hogy nem meggyőződésből fakadt?

- A hugom.

- Az ön huga, Cherrell kapitány, páratlanul bájos ifjú hölgy és nem szeretném megcáfolni szavait.

- Megengedi, hogy őszintén beszéljek?

- Természetesen.

- Sokkal szívesebben vettem volna, ha egyáltalában nem adott volna elégtételt, helyett, hogy egy hozzátartozóm iránti vonzalma miatt nyilatkozott volna.

- Sajnos - mondta rövid szünet után Hallorsen, - nem írhatok a Timesnek egy újabb levelet, melyben kijelentem, hogy tévedésből adtam önnek elégtételt. Azt hiszem ezt nem közölné. Én azt a könyvet rendkívül elkeseredett lelkiállapotban írtam. Ezt megmondtam a hugának és megmondom most önnek is. Egy időre kiveszett belőlem a szájalom és ezt utólag nagyon megbántam.

- Nekem nem száanalomra, hanem igazságra van szükségem. Én okoztam expedíciója kudarcát vagy nem?

- Nem vitás, hogy az rontotta el utolsó esélyemet, hogy ön nem tudta összetartani a tábort.

- Ezt elismerem. Kérdés, hogy miért nem voltam erre képes: önhibámból-e vagy azért, mert feladatom megoldhatatlan volt?

A két férfi egy percre némán nézett egymásra. Aztán Hallorsen ismét kezét nyújtott:

- Csapjon bele - mondta, - én voltam a hibás.

Hubert önkéntelenül is feléje nyújtotta kezét, de félúton visszarántotta.

- Még egy pillanat! Ezt azért mondja, hogy hugom kedvében járjon?

- Nem, uram. Meggyőződésből mondom.

Hubert megszorította kezét.

- Remek - mondta Hallorsen, - mi annakidején nem tudtuk egymást megérteni kapitány, de amióta néhány napot töltöttem egy régi, angol kastélyban, azt hiszem rájöttem, hogy miért. Azt kívántam öntől, amit a magukfajta előkelő angoloktól sohasem lehet megkapni: érzéseinek őszinte megnyilatkozását. Magukat valósággal le kell fordítani, ha megértésükre törekszünk. Én erre nem voltam képes és ezért nem tudtuk egymást megérteni. Ez vezetett azután az összetűzésre.

- Annyi bizonyos, hogy alaposan összetűztünk.

- Szeretném, ha újra kezdhethetnők az egész ügyet.

Hubert megborzongott.

- Én nem.

- Most pedig kapitány, ebédeljen velem és mondja meg miképpen lehetnék szolgálatára. Mindent megteszek, amit csak akar, hogy helyrehozzam hibámat.

Hubert egy pillanatig hallgatott, arca mozdulatlan volt, de kezei kissé reszkettek.

- Köszönöm - mondta, - szóra sem érdemes.

Ezzel bementek a grill-roomba.

13. FEJEZET.

Sok minden kétséges, de egy dolog biztos: a bürokráciában semmi sem történik úgy, mint ahogy a magánember várna.

Egy Dinnynél tapasztaltabb és kevésbé naivan hűséges nővér nem zavarta volna fel az alvó oroszánt. Ő azonban még nem tudta, hogy ha magasrangú uraknak leveleket írunk, ezek a levelek rendszerint éppen az ellenkező hatást érik el, mint amit akartunk. Dinny levele lord Saxenden hiúságát érintette - ami közéleti szereplőknél mindig gondosan kerülendő - és ezért a lord elejtette az ügyet. «Azt hiszi ez a fiatal nő - gondolta, - hogy nem látom, hogy ez az amerikai fickó úgy szalad utána, mint egy kis kutya?» A sors iróniája volt, hogy Hallorsen nyilatkozata csak fokozta a hatóságok gyanakvását és ridegségét Hubert ügyében. Két nappal szabadságának lejártá előtt Hubert értesítést kapott, hogy szabadságát bizonytalan időre meghosszabbították, és fél fizetést kap mindaddig, amíg a vizsgálat be nem fejeződik abban az

ügyben, melyet Motley őrnagy-képviselő vetett fel az alsóházban. Ez a civil-katona nyílt levélben válaszolt Hallorsen nyilatkozatára. Felvetette a kérdést, hogy tévesek voltak-e könyvének azok az állításai, melyek szerint Charwell kapitány korbácsolt és lövöldözött. Ha valóban megtörténtek ezek a dolgok, mivel tudja megindokolni Hallorsen azt a meglepő különbséget, mely könyve és nyilatkozata között mutatkozik. Hallorsen erre a maga részéről ismét válaszolt és kijelentette, hogy azok a tények, melyeket könyvében felsorolt, valóban megtörténtek, viszont ő téves következtetéseket vont le belőlük, és azóta rájött, hogy Charwell kapitány eljárása teljesen jogosult volt.

Amikor Hubert értesítést kapott, hogy szabadságát meghosszabbították, felment a hadügy-miniszteriumba. Itt azonban semmi vígasztalót sem hallott. Egy ismerőse nem-hivatalosan közölte vele, hogy a bolíviai kormány is beleavatkozik az ügybe. Ez a hír mély megdöbbenést keltett Condafordban. A fiatal nemzedék négy képviselője (Tasburghék még ott voltak vendégségben, Clare viszont Skóciában volt) nem értékelte teljes mértékben a hír jelentőségét. Nem tudták, hogy milyen messzire képes elmenni a bürokrácia, ha egyszer a fejébe vette, hogy teljesíteni fogja kötelességét. A tábornokra azonban olyan lesújtóan hatott a hír, hogy nyomban felutazott Londonba és klubjában töltötte az éjszakát.

Uzsonna után Jean Tasburgh a billiard-szobában bekrétázta dákóját és nyugodt hangon kérdezte:

- Mit jelent ez a bolíviai hír, Hubert?
- Sok mindent jelenthet. Tudod, hogy lelöttem egy bolíviait.
- De hiszen ő meg akart téged ölni.
- Igen.

Jean letette az asztalra a dákót. Karcsú, barna, erős keze az asztal posztóbevonatába mélyedt. Hirtelen odalépett Huberthez és átölelte a nyakát.

- Csókolj meg - mondta, - a tied akarok lenni.
- Jean!

- Nem Hubert, hagyjuk most a lovagiasságot és minden egyéb ostobaságot. Nem fogod egyedül elviselni ezeket az aljasságokat. Meg akarom veled osztani a sorsodat. Csókolj meg.

Hubert megcsókolta. Hosszú csók volt: mindkettőjüket megnyugtatta. De Hubert rögtön utána így szólt:

- Jean, teljesen lehetetlen, mindaddig, amíg ügyem nem jön rendbe.
- Feltétlenül rendbe fog jönni, de én is segítek rendbehozni. Esküdjünk meg minél előbb, Hubert. Apámtól évi száz fontot kaphatok. Mennyit tudsz te szerezni?
- Évi háromszáz font jövedelemem van a magánvagyonomból és ezenkívül a fél fizetésem. Ezt azonban megvonhatják.
- Tehát négyszáz font biztos jövedelem. Sokkal gyengébb anyagi alapon is kötöttek már házasságokat. Különben is, később jobbra fordulhat a helyzet. Feltétlenül megházasodhatunk. Hol lesz az esküvő?

Hubertnek elállt a lélekzete.

- A háború alatt - folytatta Jean, - az emberek hirtelen házasodtak. Nem várhattak, hiszen a férfit halál fenyegette. Még egy csókot!

Ismét átfonta Hubert nyakát. Hubert lélekzete még jobban elakadt. Így talált rájuk Dinny.

Jean nem is vette le karjait Hubert nyakáról, úgy szólt oda Dinnynek:

- Összeházasodunk, Dinny. Mit gondolsz, hol tartsuk meg az esküvőt? Anyakönyvi hivatalban? A kihirdetés oly sok időt vesz igénybe.

Dinny alig tudott szóhoz jutni a megdöbbenéstől.

- Nem hittem volna, Jean, hogy ilyen hamar megkéred a kezét.

- Kénytelen voltam. Hubert tele van gyerekes lovagiassággal. Apám nem szívesen venné, ha anyakönyvvezető előtt esküdnénk. Nem lehetne dispenzációt kérni?

Hubert Jean vállára tette kezét és kissé eltolta magától.

- Beszélj végre komolyan, Jean.

- Azt teszem. Ha dispenzációt kapunk, az emberek csak utólag fogják megtudni, tehát nem tehetnek ellene semmit.

- Azt hiszem - mondta nyugodtan Dinny, - hogy igazad van. Ha valamit elhatároztunk, hajtsuk végre a leggyorsabban. Azt hiszem, Hilary bácsi szívesen összead benneteket.

Hubert keze tehetetlenül lehanyatlott.

- Mind a ketten megbolondultatok.

- Milyen udvarias vagy - mondta Jean. - A férfiak igazán lehetetlenek. Kívánnak valamit, de ha felajánlják nekik, úgy viselkednek, mint a vénasszonyok. Ki az a Hilary bácsi?

- A St. Augustine's-in-the-Meads-i esperes. Nagyon kevés érzéke van az illendőség iránt.

- Remek. Akkor Hubert, te holnap a városba mész és megszerzed az engedélyt. Mi utánad jövünk. Hol kaphatunk szállást, Dinny?

- Diana biztosan szívesen lát bennünket.

- Helyes. Közben be kell térnünk Lippinghallba is, hogy néhány ruhát vegyek magamhoz és apámmal beszéljek. Akkor adom be neki a dolgot, mialatt a haját nyírom. Így nem fog sokat akadékoskodni. Alan is velünk jöhet, hiszen úgymint szükségünk van vőfélyre. Dinny, beszélj Hubert lelkére.

Mikor Dinny magára maradt bátyjával, így szólt hozzá:

- Csodálatos lány, Hubert, és igazán nem bolond. Gyors a tempója, de rendkívül okos. Mindig szegény lány volt, úgyhogy az anyagi szempontok nála nem játszanak szerepet.

- Nem erről van szó. Az bánt, hogy valami, ami Damoklesz kardjaként lebeg felettem, most már őt is fenyegeti.

- Ha nem veszed el, még súlyosabban fogja fenyegetni. Én a te helyedben elvenném. Apának nem lesz kifogása ellene. Szereti őt és örül, ha inkább jócsaládból való derék lányt vesz feleségül, mint valami pénzeszsákot.

- Nem egészen rendes dolog... dispenzációval - mormogta Hubert.

- Nagyon romantikus és megvan az az előnye is, hogy az embereknek nem lesz alkalmuk beleszólni és kifogásokat emelni. Szokás szerint elfogadják majd a befejezett tényleket.

- Anya mit fog szólni?

- Majd én bejelentem neki, ha akarod. Nem lesz ellene kifogása. Örülni fog, hogy nem követed a divatot és nem valami görült vagy más efféle vesz feleségül. Bámulja Jeant, éppen úgy, mint Em néni és Lawrence bácsi.

Hubert arca felderült.

- Rendben van, megteszem. Milyen csodálatos ez! De hát utóvégre nem követtem el semmit, ami miatt szégyenkeznem kellene.

Odalépett Dinnyhez, csaknem hevesen megcsókolta és kisietett. Dinny a szobában maradt és egy billiárdlökést gyakorolt. Látszólagos nyugalma izgatott lelkiállapotot takart. Rendkívül heves volt az az ölelés, melyre rányitott. Ez a lány különös keveréke a szenvedélynek és önuralomnak, a lánynak és az acélnak. Olyan parancsolóan erős és közben olyan nevetségesen fiatal! Lehet, hogy a lépés kockázatos, de Hubertre máris jó hatással van. De azért Dinny tudta, hogy ő maga nem volna képes erre, nem tudná magát ilyen hallatlanul gyors odaadásra szánni. Ha ő egyszer odaadja valakinek a szívét, akkor ezt nem rohamlépésben fogja tenni. Már öreg skót dajkája is mondogatta: «Dinny kisasszony mindig tudja, honnan fúj a szél.» De azért nem volt büszke «szellemes humorérzékére, és amely bizonyos fokig minden más érzés felett áll és némileg sterilizálja őket». Irigyelte Jean friss határozottságát, Alan nyílt meggyőződését, Hallorsen robusztus vakmerőségét. «De azért nekem is megvannak a jó oldalaim», mondta és halványan elmosolyodott. Aztán elindult, hogy felkeresse anyját.

Lady Cherrell a hálósobája melletti szentélyben tartózkodott. Muszlin zacskókat varrt az illatos verbénalevelek számára, melyeknek indái a ház falára kúsztak.

- Drágám - mondta Dinny, - szedd össze magad, egy kis megrázkódtatás fog érni. Nemrég azt mondtam, jó lenne ha egy remek lányt találnánk Hubert számára. Most megtaláltuk. Jean éppen az előbb kérte meg a kezét.

- Dinny!

- Sürgősen megesküsznek, dispenzációval.

- De...

- Igen drágám. Holnap bemegyünk a városba. Én Jeannel Dianánál fogok lakni az esküvőig. Hubert majd bejelenti apának.

- De Dinny, igazán...

Dinny keresztültörte magát a muszlinrengetegen, letérdelt anyja mellé és átölelte.

- Teljesen veled érzek - mondta, - legfeljebb annyi a különbség érzéseink között, hogy mégsem én szültem őt. Ne félj anyukám, nincs semmi baj. Jean csodálatos teremtés és Hubert fülig belebolondult. Ez nagyon jót tett neki már eddig is. Jean gondoskodik majd róla, hogy ne hagyja elcsüggedni.

- De Dinny... mi van a pénzzel?

- Semmit sem kívánnak apától. Valahogy csak meglesznek. Gyerekre egyelőre nincs szükségük.

- Azt elhiszem. Szörnyen hirtelen jött ez az egész. Mi szükség van dispenzációra?

- Nagyon egészséges ötlet - mondta Dinny és gyengéden megszorította anyja karcsú testét, - Jeannek jutott eszébe. Hubert helyzete nem a legkedvezőbb.

- Tudom, nagyon félek. Apád is fél, érzem, bár nem beszél róla.

Ennél jobban egyikük sem árulta el nyugtalanságát. Arról kezdtek tanácskozni, hogy hol fog lakni a vállalkozó szellemű ifjú pár.

- Mért ne lakhatnának itt, amíg az ügy nem rendeződik? - mondta lady Cherrell.

- Azt hiszem sokkal mulatságosabbnak fogják találni, ha a saját konyhájukban mosogathatják az edényt. Most csak az a fontos, hogy Hubertet valamivel lekössük.

Lady Cherrell felsóhajtott. A levelezés, kertészkedés, a személyzet irányítása és a községi bizottságok ülésein való részvételek valóban nem nevezhetők izgalmasnak. A fiataloknak még ennyi elfoglaltságban sem lenne részük, úgyhogy Condaford még kevesebb izgalmat jelentene számukra.

- Hát bizony, itt meglehetősen csendes az élet - ismerte be.

- Hála Istennek - mormolta Dinny, - azt hiszem azonban, hogy Hubertnek most mozgalmas életre van szüksége és ezt majd megtalálja Jean mellett Londonban. Talán egy bérkaszárnnyában vesznek lakást, persze nem hosszú időre. Anyuskám, ma este tégy úgy, mintha nem tudnál semmiről, de mi azért valamennyien fogjuk tudni, hogy már tudod.

Megcsókolta anyja gondterhelten mosolygó arcát és kiment.

Másnap reggel az összeesküvők már korán talpon voltak. Hubert, Jean szerint, olyan volt, mint ha akadályversenyre készülne.

Dinny elhatározta, hogy mindent humorosan fog felfogni. Alan máris tökéletes vőfély-jelölt volt. Csak Jean volt olyan, mintha egyáltalában nem érintenék az események. Tasburghék barna túrakocsiján indultak el. Hubertet letették a pályaudvaron, aztán továbbmentek Lippinghall felé. Jean vezette a kocsit, a másik kettő mögötte ült.

- Dinny - mondta a fiatal Tasburgh, - nem szerezhethénk mi is dispenzációt?

- Gondolja, hogy nagyobb megrendelésnél árengedményt adnak? Viselkedjék rendesen. Nemsokára újra tengerre száll és egy hónap alatt elfelejt engem.

- Olyannak látszom?

Dinny ránézett barna arcára.

- Helyenként.

- Beszéljen komolyan.

- Képtelen vagyok rá. Elképzelem, amint Jean levágja apjának egy fürtjét és azt mondja: «Apám, add ránk áldásodat, különben kopaszra nyírom a hajadat.» Az esperes erre azt mondja: «Nahát, ez bochzalmas». Jean levágja még egy fürtjét és így szól: «Rendben van, ígérd meg, hogy évi száz fontot kapunk, különben lenyírom a szemöldöködet.»

- Jean valóságos terrorista. Legalább azt ígérje meg Dinny, hogy máshoz nem megy feleségül.

- Mi lesz, ha találkozom valakivel, aki nekem rettenetesen tetszeni fog? Azt akarja, hogy ifjú életem elhervadjon?

- Azt.

- A filmekben nem így szoktak válaszolni.

- Dinny, maga még egy szentet is káromkodásra kényszerítene.

- Egy szentet igen, de egy tengerésztisztet nem. Erről eszembe jut valami. Ismeri azokat a rövid bibliai idézeteket, melyeket a *Times* közöl minden nap az első oldal negyedik hasábjának élén? Ma reggel eszembe jutott, hogy milyen remek titkos levelezésre lehetne felhasználni a salomoni énekeket, vagy a Leviathanról szóló zsoltárt. «Hasonlatos az én szerelmesem a fiatal özhöz», ez esetleg annyit jelenthetne: «Nyolc német cirkáló a doveri kikötőben, jöjjetek azonnal.» Vagy: «Ez pediglen az a Leviathan, melynek öröme telik benne»,

annyit jelenthet: «Tirpitz vezényli a német flottát» és így tovább. Senki sem tudná megfejteni a titkos nyelv kulcsa nélkül.

- Fokozom a sebességet! - szólt Jean és hátranézett.

A sebességmérő rohamosan emelkedett: 40-45-50-55 mérföld!... A tengerész keze Dinny karja alá siklott.

- Fel fog robbanni ez a kocsi. De azért izgalmas ez a száguldás!

Dinny megkövült mosollyal ült. Irtózott a túlságos sebességtől. Amikor Jean visszatért a rendes 35 mérföldes sebességre, Dinny panaszosan megszólalt:

- Jean, a gyomrom úgy látszik még XIX. századbeli.

Folwellnél ismét előrehajolt.

- Nem akarom, hogy Lippinghallban meglássanak. Menjünk egyenesen a paplakhoz. Rejts el valahol, mialatt atyáddal tárgyalasz.

Jean az ebédlőben rejtette el, azzal a régi arcképpel szemközt melyről megismerkedésük estéjén beszélt. Dinny figyelmesen vizsgálgatta a képet. Ez a felírás volt alatta: «1553. Catherine Tastburgh, szül. Fitzherbert, sir Walter Tastburgh neje, 35 éves korában.»

Eltekintve a csipkegallértól, mely hosszú nyakát körülfogta, a megsárgult arc szakasztott olyan volt, mint amilyen Jean lesz majd tizenöt év múlva. Ugyanaz a vonal, ugyanazok a kiálló arccsontok, ugyanaz az áll, ugyanazok a hosszú fekete pillájú csábító szemek. Még a fűző fölött keresztbetett kezek is szakasztott másai voltak Jean kezeinek. Milyen lehet ennek a különös ösnek az élettörténete? Vajjon ismerik-e és vajjon Jean élete is szakasztott mása lesz-e az övének?

- Úgy-e rettenetesen hasonlít Jeanre? - mondta a fiatal Tasburgh. - A feljegyzések szerint remek pofa volt. Azt mondják, hogy előre megrendeztette és lejátszatta a saját temetését. A XVI. század hatvanas éveiben, amikor Erzsébet üldözni kezdte a katolikusokat, elhagyta az országot. Tudja mi várt akkoriban valakire, aki katolikus misén vett részt? Többek között felvágták a hasát, de ez csak kis incidens volt ahhoz képest, amit ezenkívül műveltek vele. Kereszténység! Szép! Ez a hölgy, azt hiszem, mindig tudta honnan fúj a szél. Biztosan idejében elszelelt az országból.

- Mi hír a frontról?

- Jean bevonult apám dolgozószobájába egy régi *Times*szel, egy törülközővel és egy ollóval felfegyverkezve. A többi néma csend.

- Nem figyelhetném valamilyen rejtekhelyről, hogy mikor jönnek ki?

- Leülhetünk a lépcsőre. Nem fognak minket észrevenni, ha csak véletlenül nem találnak felmenni.

Kimentek, leültek a lépcsőház egy sötét sarkában, ahonnan a korláton keresztül figyelhették a dolgozószoba ajtaját. Dinny gyermekes izgalommal várta, mikor nyílik az ajtó. Hirtelen ki-lépett Jean. Egyik kezében újságpapírzacskó volt, másik kezében olló. Hallották amint visszazsolt:

- Vigyázz drágám, nehogy kalap nélkül menj el.

Az érthetetlen dörmögést elnyelte a becsukódó ajtó zaja. Dinny felállt és kihajolt a korlát fölé. «Nos?»

- Minden rendben van. Egy kissé nyugösködik, nem tudja, hogy ki fogja ezentöl a haját lenyírni és más hasonló aggályai vannak. A dispenzációt felesleges pénzkidadásnak tartja, de megadja a havi 100 fontot. Mikor elhagytam, éppen a pipáját tömködté. - Elhallgatott, bele-nézett a zacskóba. - Nagyon hosszú volt már a haja. Rögtön ebédelünk Dinny, aztán megyünk tovább.

Az esperes ebédnél udvarias volt, mint mindig. Dinny csodálattal figyelte. Utóvégre nem mai gyerek, özvegy ember, megfosztják egyetlen lányától, aki a háztartás lelke volt és még borbélyi szolgálatokat is teljesített, de ő mégis teljesen nyugodt, egyetlen halk zokszó sem hagyja el ajkát. Mi ez? Jólneveltség, jóindulat, vagy talán titokban örül, hogy megszabadul a lányától? Nem lehet tudni. Dinny szíve kissé megremegett. Nemsokára Hubert foglalja el Jean mellett a pap helyét. Figyelmesen nézte Jeant. Ő is képes volna rá, hogy előre megrendeztesse a temetését, sőt talán másokét is. Parancsoló lény, de parancsolásában nincs semmi nőietlen vagy nyers, távol áll a «házisárkány»-típustól. Bárcsak elég humorérzék volna benne és Hubertben is.

Ebéd után az esperes félrevonta Dinnyt.

- Dchága Dinny - ugy-e megengedi, hogy így szólítsam - mi a véleménye echöl az ügychöl és mit szól a kedves anyja?

- Mind a ketten úgy érezzük, hogy az eset kissé emlékeztet arra, mikor «A bagoly és a cica tengerre szállt».

- «Szép bochsözöld ladikban.» Valóban így van, de attól félek, hogy sok pénzt nem visznek magukkal. De azécht, - tette hozzá elgondolkozva - Jean jó lány, nagyon... ő... tehetséges. Nagyon öchülök, hogy családjaink megint... ö... egyesülni fognak. Nekem pechsze hiányozni fog, de hát nem szabad... ö... önzőnek lenni.

- Amit elvesztünk a vámon, azt megnyerjük a réven - mondta halkan Dinny.

A pap kék szemével hunyorított.

- Igen - mondta, - úgy van. Ki fogják egészíteni egymást. Jean nem engedi, hogy a szechachtás-nál én adjam át féchjének. Itt a születési bizonyítványa, ha esetleg... ö... kéchdezösködnének. Nagykokhú.

Hosszú, sárgult lapot vett elő. «Nahát - mondta elérzékenyülten, - nahát.»

Dinny még mindig nem tudta, hogy sajnálja-e vagy nem. Átvette a születési bizonyítványt, aztán tovább folytatták útjukat.

14. FEJEZET.

Alan Tasburghot letették a klubja előtt, aztán tovább haladtak Chelsea felé. Dinny nem sürgönyzött, a véletlen szerencsére bízta magát. Az Oakley Streeti ház előtt kiszállt a kocsiból és becsöngetett.

- Fersené önagyasága itthon van?

- Nem, kisasszony, Ferse kapitány úr van itthon.

- Ferse kapitány úr?

A lány lopva körülnézett, aztán izgatottan suttogta:

- Igen, kisasszony. Rettenetesen oda vagyunk, nem tudjuk, mit csináljunk. Ferse kapitány úr ebédidőben állított be hirtelen, nem is sejtettünk semmit. A nagyságos asszony nem volt itthon. Később sürgőnyt hoztak számára, de a kapitány úr vette át. Azóta valaki kétszer is kereste a nagyságos asszonyt, de nem hagyott üzenetet.

Dinny szava elakadt az aggodalomtól.

- Milyen... milyennek látszik?

- Nem tudom, kisasszony. Csak bejött és annyit mondott: «Hol van a nagyságos asszony?» Úgy látszik, mintha rendben volna, de nagyon félünk, mert senki sem jelezte az érkezését. A gyerekek itthon vannak, és nem tudjuk, hogy hol van a nagyságos asszony.

- Várjon egy kicsit - szólt Dinny és visszament a kocsihoz.

- Mi baj? - kérdezte Jean, miközben kiszállt.

A két lány a járdán tanácskozott, a kapuból a szobalány figyelte őket.

- Értesíteni kellene Adrian bácsit - mondta Dinny. - Itthon vannak a gyerekek.

- Ezt majd te elintézed, én azalatt bemegyek a lakásba és megvárlak. Úgy látszik, hogy a lány rettenetesen fél.

- Úgy tudom, hogy Fersenek annak idején dührohamai voltak. Lehet, hogy most megszökött az intézetből.

- Csak vidd magaddal a kocsit, velem ne törődj.

Dinny megszorította a kezét.

- Taxival megyek, a kocsit itthagynom neked, ha esetleg szükséged lenne rá.

- Helyes. Mondd meg a lánynak, hogy ki vagyok, aztán robogj el. Már négy óra.

Dinny felnézett a házra. Hirtelen egy férfi arca tűnt fel az ebédlőablakban. Annak idején mindössze kétszer látta Ferset, de most rögtön megismerte. Ezt az arcot nem lehetett elfelejteni: vasrácsos mögött lobogó tűzre emlékeztetett. Éles vonású, kemény arc, fogkefeszzerű bajusz, széles arccsontok, erősnövésű, sötét, alig-őszülő haj, acélszürke, szikrázó szemek. Ez a szempár most olyan nyugtalan erővel meredt rá, hogy fájdalmas volt elviselni. Dinny félrepillantott.

- Ne nézz fel. Ott van az ablakban - mondta Jeannak. - A szemétől eltekintve, egész normálisnak látszik. Öltözete kifogástalan. Tudod mit, Jean, menjünk el együtt, vagy pedig maradjunk itt együtt.

- Nem. Nem történik semmi bajom. Menj - mondta Jean és bement a házba.

Dinny elsietett. Megdöbbenő volt ennek az embernek hirtelen visszatérése, hiszen mindenki azt hitte, hogy lelke reménytelenül elborult. Dinny nem ismerte Ferse internálásának közelebbi körülményeit, nem tudott róla semmit, csak azt, hogy borzalmas szenvedéseket okozott Dianának, mielőtt teljesen kitört volna rajta a téboly. Valószínűleg Adrian az egyetlen, aki részleteket tud ezekről a dolgokról.

Végtelenül hosszúnak tűnt előtte az idő, amíg végre megérkezett a múzeumhoz. Nagybátyja éppen távozni akart az épületből, Dinny lélekszakadva számolt be az esetről. Nagybátyja elborzadva meredt rá.

- Nem tudod, hol van Diana? - fejezte be beszámolóját Dinny.

- Ma este Fleurnél és Michelnél kell vacsoráznia. Én is hivatalos vagyok oda. Hogy addig hol van, azt nem tudom. Menjünk vissza az Oakley Streetre. Villámcsapásként ért ez a hír.

Beszálltak a taxiba.

- Nem telefonálhatnál az elmeegógyintézetbe, Adrian bácsi?

- Nem merek, mielőtt nem beszéltem Dianával. Azt mondod, hogy normálisnak látszik?

- Igen, csak a szeme... de ha jól emlékszem, a szeme mindig ilyen volt.

Adrian a fejéhez kapott.

- Szörnyű! Szegény Dianám!

Dinnynek összeszorult a szíve: Adrian miatt éppen úgy, mint Diana miatt.

- Az is szörnyű - mondta Adrian - hogy ilyen érzéseket kelt bennünk a szegény ördög visszatérése. Jóságos Ég, nagyon szomorú ügy ez, Dinny, nagyon szomorú!

Dinny megszorította a karját.

- Jogilag mi a helyzet?

- Tudja Isten. Hivatalosan sohasem nyilvánították elmebetegnek, ezt Diana nem engedte. Mint magánbeteget vették fel a szanatóriumba.

- De azért valószínűleg nem hagyhatja el az intézetet, amikor jólesik neki.

- Ki tudja, mi történhetett? Lehet, hogy éppen olyan örült, mint azelőtt, de egy világos pillanatában kiszabadult. Akárhogy is áll a dolog, - tette hozzá olyan arckifejezéssel, ami Dinnyt egészen megrendítette - őrá épp úgy tekintettel kell lennünk, mint magunkra. Nem szabad szenvedéseit fokoznunk. Szegény Ferse! A legnagyobb gondokat, a betegséget, szegénységet, a bűnöket össze sem lehet hasonlítani az elmebajjal. Ez a legtragikusabb, a hozzátartozókat is ez sújtja a legjobban.

- Mi lesz éjszaka? - kérdezte Dinny.

Adrian felnyögött.

- Dianát mindenesetre biztonságba kell helyezni.

Az Oakley Street sarkán elküldték az autót és gyalog mentek a ház felé...

Amikor Jean magára maradt és belépett a házba, így szólt a szobalánynak:

- Jean Tasburgh vagyok. Dinny kisasszony elment Cherrell urért. A szalon fent van? Ott fogok várni. Láttá már a kapitány a gyermekeket?

- Nem, kisasszony. Csak egy félórája, hogy megjött. A gyerekek fent vannak a tanulószobában a francia kisasszonnyal.

- Akkor én majd vigyázok rájuk. Vezessen fel.

- Maradjak a kisasszony mellett?

- Nem. Lesse, hogy mikor jön a nagyságos asszony és rögtön mondjon el neki mindent.

A lány csodálattal bámult rá, aztán magára hagyta a szalonban. Jean félig kinyitotta az ajtót és kifigyelt. Egy hang sem hallatszott. Ha Diana a házhoz közeledik, elébe szalad, és értesíti a helyzetről. Ha Ferse jön fel, kimegy hozzá a folyosóra. Szíve kissé gyorsabban vert a szoktnál, de nem volt ideges. Egy negyedóra hosszat járkált fel és alá a szobában. Hirtelen zajt hallott. Megfordult Ferse lépett a szobába.

- Ó, - mondta Jean - a nagyságos asszonyt várom. Ön Ferse kapitány?

A férfi meghajolt.

- És ön?

- Jean Tasburgh. Attól félek, hogy nem ismer engem.

- Kivel jött az előbb?

- Dinny Cherrellel.

- Hova ment?

- Azt hiszem, valamelyik nagybátyját kereste fel.

Ferse furcsa hangot hallatott - majdnem nevetés volt.

- Adriant?

- Azt hiszem.

Ferse végigjártatta szikrázó szemét a csinos szobán.

- Szebb itt, mint valaha - mondta. - Egy ideig nem voltam itthon. Ismeri a feleségemet?

- Lady Montnál találkoztam vele.

- Lippinghallban? Diana jól van?

Nyers mohósággal szakadtak ki belőle ezek a szavak.

- Igen. Teljesen.

- És szép?

- Nagyon.

- Köszönöm.

Jean figyelmesen nézte hosszú pillája mögül. Végignézte tetőtől talpig, de az elmezavar legcsekélyebb jelét sem tudta felfedezni rajta. Polgári ruhás katona állt előtte, elegáns, tartózkodó férfi... Minden rendben volna, csak azok a szemek!...

- Négy év óta nem láttam a feleségemet - szólalt meg Ferse - egyedül akarok vele maradni.

Jean az ajtó felé indult.

- Megyek - mondta.

- Nem! - ijesztő hirtelenséggel csapott le ez a szó. - Maradjon.

Ferse elállta az ajtót.

- Miért?

- Nem akarom, hogy mástól tudja meg, hogy hazajöttem.

- Ez természetes.

- Hát akkor maradjon.

Jean visszament az ablakhoz.

- Ahogy tetszik - mondta. Aztán hallgattak.

- Mit hallott rólam? - mondta hirtelen Ferse.

- Nagyon keveset. Úgy tudom, hogy nem volt jól.

Ferse közelebb jött hozzá.

- Lát rajtam valami rendelleneset?

Jean felpillantott, merően a szemébe nézett, míg végül Ferse félrefordította szikrázó tekintetét.

- Semmit. Nagyon egészségesnek látszik.

- Az is vagyok. Kérem, üljön le.

- Köszönöm. - Jean leült.

- Helyes - mondta Ferse. - Tartson szemmel.

Jean a cipője orrát nézte. Ferseből ismét kitört az előbbi furcsa nevetés.

- Úgy látom, hogy maga sohasem volt elmebeteg. Ha lett volna, akkor tudná, hogy mindenki állandóan szemmel tartja az embert, úgyhogy végül maga is kénytelen mindenkit szemmel tartani. Most le kell mennem, au revoir.

Gyorsan megfordult, kiment, betette maga mögött az ajtót. Jean mozdulatlanul ült, mert arra számított, hogy Ferse ismét benyit. Legyőzöttnek érezte magát, furcsa, égő érzés futott végig egész testén, mintha nagyon közel járt volna a tűzhöz. Ferse nem nyitott be többé, ezért ő maga lépett az ajtóhoz, hogy kinyissa. Az ajtó zárva volt. Jean elgondolkozva bámult az ajtóra. Csengessen? Dörömböléssel hívja fel a szobalány figyelmét? Elhatározta, hogy egyiket sem teszi, visszament az ablakhoz és az utcát figyelte. Dinny nemsokára visszaérkezik, és akkor majd lekiálthat neki. Hűvös nyugalommal gondolta át helyzetét. Ferse bezárta, mert nem akarta, hogy megzavarják feleségével való találkozását. Mindenkire gyanakszik - ez nagyon érthető! Jean fiatal, egészséges lelke halványan megsejtette: mit jelenthet az, ha valakit mindenki elmebetegnek néz. Szegény ember! Törte a fejét, hogy nem szökhetne-e meg feltűnés nélkül az ablakon át, aztán megállapította, hogy ez lehetetlen. Állt az ablak mellett és az utcát figyelte, várta a segítséget. Hirtelen, minden látható ok nélkül végigfutott rajta a hideg. Ez még a Ferse-zel való találkozás utóhatása volt. Azok a szemek! Borzalmas sorsa lehet a feleségének. Még jobban kitárta az ablakot és kihajolt...

15. FEJEZET.

Dinny és nagybátyja megálltak a küszöbön, amikor észrevették Jeant az ablakban.

- Bezárt a szalonba - mondta nyugodtan Jean. - Kiengedhetnétek.

Adrian visszavezette unokahugát az autóhoz.

- Maradj itt, Dinny. Majd kiküldöm hozzád Jeant. Kerüljünk minden feltűnést.

- Vigyázz, Adrian bácsi. Olyan vagy, mint Dániel, aki az oroszlanbarlang felé indul...

Adrian bágyadt mosollyal becsengetett a házba.

Ferse maga nyitott ajtót.

- Á, Cherrell. Jöjjön be.

Adrian kezet nyújtott, Ferse nem fogadta el.

- Igazán nem számíthatok meleg fogadtatásra - mondta Ferse.

- Drága barátom!

- Nem, nem számíthatok meleg fogadtatásra, de azért látni akarom Dianát. Ne próbáljon ebben megakadályozni, Cherrell... Sem maga, sem más!

- Persze, hogy nem. Megengedi, hogy kihozzam a lakásból a fiatal Jean Tasburghot? Dinny várja a kocsiban.

- Bezártam - mondta komoran Ferse. - Itt a kulcs. Küldje haza.

Bement az ebédlőbe.

Jean már az ajtóban állott.

- Menjen ki Dinnyhez - mondta Adrian - és vigye magával. A többi én elintézem. Remélem, nem esett bántódása.

- Nem történt semmi, csak rámozdította az ajtót.

- Mondja meg Dinnynek, - folytatta Adrian - hogy Hilary minden bizonnyal szállást tud adni mindkettőjüknek. Menjenek most oda, ott fogom keresni magukat szükség esetén. Ön igazán bátor ifjú hölgy.

- Szóra sem érdemes, - mondta Jean - vizionlátásra.

Lefutott a lépcsőn. Adrian hallotta, amint az ajtó becsukódott, azután lassan az ebédlőbe ment. Ferse az ablakból figyelte a lányok távozását. Hirtelen megfordult. Olyan ember mozdulata volt ez, aki megszokta, hogy folyton lesnek rá. Négy év óta alig változott: valamivel kevésbé karcsú és szikár, haja valamivel szürkébb, mint akkor - ennyi az egész. Öltözködése gondos, mint mindig, modora nyugodt - csak a szemei... azok a szemek!

- Nos, - mondta Ferse barátságtalanul - bizonyára sajnál, de azért jobb szeretné, ha holtan látna. Mindenki így gondolkozik. Aki megbolondul, az így jár - ne bolondult volna meg. De most már megint teljesen egészséges vagyok, Cherrel, jól vigyázzon!

- Egészséges? Most valóban annak látszik - de meddig?

Ferse ismét megszólalt:

- Persze, valamennyien azt hitték, hogy nem térek többé vissza. Három hónappal ezelőtt kezdett javulni az állapotom. Ezt sokáig gondosan titkoltam. Gondozóinknak - végtelen keserűséggel mondta ezt a szót - olyan bizonyítékok kellenek a gyógyulásunkról, hogy, ha rajtuk állna, sohasem gyógyulnánk meg. Ez az ő érdekük. (Égő pillantása Adrian szemébe szegződött, mintha azt mondta volna: «És a maguké is.») Ezért titokban tartottam gyógyulásomat. Volt bennem annyi akaraterő, hogy teljesen józan állapotban három hónapig úgy viselkedtem, mintha még mindig örült volnék. Csak a múlt héten mutattam meg nekik, hogy egészséges vagyok. Ők azonban ilyenkor még sokáig várnak, mielőtt a családot értesítenék. Nem akartam, hogy hazaírjanak, egyenesen haza akartam jönni, és meg akartam mutatni magamat. Nem akartam, hogy Diana, vagy bárki más előre tudja, hogy jövök. Tisztába akartam jönni magammal és ez most megtörtént.

- Szörnyű! - lihegte Adrian.

Ferse égő pillantása megint belefúródott Adrian szemébe.

- Cherrell, maga valamikor szerelmes volt a feleségembe. Most is az. Nos?

- A helyzet azóta nem változott, - mondta Adrian - jó barátok vagyunk, ennyi az egész.

- Más nem is mondhatna.

- Lehet. De nincs is semmi más mondani valóm, legfeljebb annyi, hogy első sorban mindig az ő érdekét tartom szem előtt - mint mindig.

- Szóval most is azért jött ide.

- Az Istenért, hát nem látja be, hogy milyen megrázkódtatást jelentene ez az ő számára? Talán még emlékszik rá, hogy mennyi szenvedést okozott neki, mielőtt oda bevonult. Azt hiszi, hogy ő már elfelejtette? Nem volna sokkal kíméletesebb Dianával szemben és önmagával szemben is, ha esetleg nálam találkozának először, a múzeumban?

- Nem. Itt akarok vele találkozni, a saját házámban.

- Ez az a ház, ahol annak idején pokollá tette az életét, Ferse. Talán jól tette, hogy az orvosok előtt titkolta gyógyulását, de képzelje el, milyen érzés lesz Diana számára, ha itt hirtelen, váratlanul eléje áll.

Ferse heves mozdulatot tett.

- Maga távol akarja tartani tőlem.

Adrian lehajtotta fejét.

- Lehet - mondta szelíden. - De figyeljen ide, Ferse. Magának épp úgy meg kell értenie ezt a helyzetet, mint nekem. Képzelje magát Diana helyébe. Képzelje el: bármely percben megérkezhet, mitsem sejtve. Semmit sem tud arról, hogy maga meggyógyult, csak a borzalmas napok emléke él benne - és egyszerre csak megpillantja magát. Ez a helyzet a maga számára sem kedvező.

Ferse felnyögött.

- És akkor talán kedvezőbb lesz, ha az egyetlen kínálókozó lehetőséget sem ragadom meg? Azt hiszi, hogy tudok még bízni valakiben? Próbálja meg, csinálja utánam ezt a négy évet - pillantása gyorsan körüljárt a szobában - próbálja meg mi az, amikor folyton figyelik az embert, és úgy bánnak vele, mint egy veszedelmes gyerekkel. Az utolsó három hónap alatt tökéletesen józan állapotban figyeltem, hogy bánnak velem. Ha még a feleségem sem hisz a felgyógyulásomban, most, amikor teljesen józanul, rendesen felöltözve állok előtte, akkor ki higgyen benne?

Adrian odalépett hozzá.

- Ne vesse el a sulykot - mondta. - Nincs igaza. Ne felejtse el, hogy felesége akkor látta magát utoljára, amikor a legrosszabb állapotban volt. Éppen ezért az ön helyzete most nehezebb, mint bárki másé.

Ferse eltakarta az arcát.

Adrian várt, arca hamuszürkére vált az izgalomtól. Amikor Ferse ismét feltekintett rá, nem tudta elviselni a pillantását, és félrenézett.

- Cherrell, tudja mi az elhagyatottság? - mondta Ferse. - Bolonduljon meg, akkor majd megtanulja, mit jelent az, amikor az embert életfogytiglani elhagyatottságra ítélik.

Adrian rátette kezét a vállára.

- Nézze, kedves barátom, a lakásomban van egy felesleges szoba, jöjjön, lakjék nálam, amíg a dolgok rendbejönnek.

Ferse arcára ismét kiült a gyanú kifejezése. Átható, fürkésző pillantással nézte Adriant. Aztán szinte hálásan meglágyult az arca, majd keserű lett, de végül ismét szelíd kifejezést öltött.

- Maga mindig derék ember volt, Cherrell, de nem, köszönöm, ez lehetetlen. Itt kell maradnom. Még a rókának is megvan a maga oduja. Ez a zúg itt az enyém.

Adrian felsóhajtott.

- Helyes. Akkor meg kell várnunk Dianát. Láttá már a gyerekeket?
- Nem. Emlékeznek még rám?
- Nem hiszem.
- Tudják, hogy életben vagyok?
- Igen. Úgy tudják, hogy távol van, mert beteg.
- De azt nem tudják, hogy... - Ferse a homlokára mutatott.
- Nem. Menjünk fel hozzájuk?

Ferse megrázta fejét. Adrian ebben a pillanatban az ablakon át látta, hogy Diana közeledik a ház felé. Gyorsan az ajtó felé indult. Mit tegyen, mit mondjon neki? Keze már a kilincsen volt, amikor Ferse odaugrott és kilökte a hallba. Dianának saját kapukulcsa volt, maga nyitotta ki az ajtót. Adrian észrevette, hogy Diana halálosan elsápad kis kalapja alatt. Az asszony a falnak tántorodott.

- Nincs semmi baj, Diana - mondta gyorsan Adrian, és kinyitotta az ebédlőajtót. Diana mindkettőjük mellett elsietett és bement az ebédlőbe. Ferse követte.
- Ha valami tanácsot akarnak tőlem kérni, itt vagyok - mondta Adrian és becsukta maga mögött az ajtót...

Férj és feleség lihegve álltak egymással szemben, mintha messziről futottak volna.

- Diana! - mondta Ferse. - Diana!

Az asszony nem tudott beszélni, Ferse hangosabban folytatta:

- Meggyógyultam. Nem hiszed el?
- Diana még mindig nem szólt, lehajtotta fejét.
- Egy szavad sincs hozzám? Még egy kutyához is lehet beszélni.
 - Nagyon... nagyon megijedtem.
 - Gyógyultan jöttem el. Három hónap óta egészséges vagyok.
 - Úgy örülök... úgy örülök!
 - Úristen, szebb vagy, mint valaha!

Hirtelen megragadta, magához szorította és mohón csókolni kezdte. Amikor ismét elengedte, Diana elfulladva rogyott egy székre, és a rémületnek olyan kifejezésével nézett rá, hogy Ferse eltakarta az arcát.

- Ronald... nem lehet... nem lehet úgy, mint azelőtt. Nem bírnám ki... nem bírnám.

Ferse térdreesett előtte.

- Nem akartalak bántani, bocsáss meg.

Aztán mind a ketten felálltak, az izgalomtól kimerülten és eltávolodtak egymástól.

- Nyugodtan kellene ezt megbeszélni - mondta Ferse.
- Igen.
- Nem lakhatom itt?
- Tied a ház. Tedd azt, ami számodra a legjobb.

Ferse torkából megint kiszakadt a nevetésszerű hang.

- A legjobb az lenne a számomra, ha te és mindenki úgy kezelnétek, mintha semmi se történt volna.

Diana hallgatott. Olyan sokáig hallgatott, hogy Ferseből ismét kiszakadt az a hang.

- Ne! - mondta Diana. - Megteszek minden tőlem telhetőt... de... de... külön hálósobára van szükségem.

Ferse bólintott. Hirtelen vadul ránézett.

- Szeretted Cherrellt?

- Nem.

- Valaki mást?

- Nem.

- Tehát félsz?

- Igen.

- Értem. Ez természetes. Játékszerek vagyunk Isten kezében. Mi nem szabhatjuk meg életünk feltételeit. Elfogadjuk azt, amit kapunk. Légy szíves, táviratozz arra a helyre, hogy küldjék utánam a dolgaimat. Ezzel elejét vesszük, hogy lármát csapjanak. Búcsúzás nélkül jöttem el tőlük. Valószínűleg tartozunk is nekik még valami pénzzel.

- Természetesen. Mindent elintézek.

- Hazaküldhetjük most Cherrellt?

- Majd szólok neki.

- Nem. Én.

- Nem, Ronald. Én - mondta Diana és határozott léptekkel kisietett.

Adrian az ajtóval szemben levő falhoz támaszkodott. Ránézett Dianára és mosolyogni próbált. Sejtette, hogy mi lesz az eredmény.

- Itt marad, de külön szobánk lesz. Kedvesem, hálásan köszönök mindent. Kérem, intézze el helyettem az ügyet a szanatóriummal. Mindenről értesíteni fogom. Most felviszem őt a gyerekekhez. Isten vele.

Adrian megcsókolta az asszony kezét és elment.

16. FEJEZET.

Hubert Cherrell megállt apja klubhelyisége előtt a Pall Mallban. Idősebb urak klubja volt ez, ő még nem lehetett a tagja. Kissé izgatott volt, mert tisztelte apját, ami meglehetősen ritkaság napjainkban, amikor az apákat a fiatal emberek öccsökként kezelik, vagy pedig «az öreg»-nek nevezik. Idegesen lépett be tehát az épületbe, melyben több gőg és előítélet honolt, mint a világ bármely más épületében. A gőgből és előítéletekből azonban most nem sokat mutattak annak a szobának a vendégei, amelybe Hubertet bevezették. Egy alacsony, élénk, sápadt arcú, fogkefebajuszú férfi a tollat rágva, nyílt levelet szerkesztett a *Times* számára az iraki kérdésről. Egy szerény külsejű, alacsony tábornok, kinek kopasz feje és szürke bajusza volt, egy szerény külsejű magas alezreddel vitatkozott Cyprus flórájáról. Egy tagbaszakadt, kiálló pofacsontú, oroszlánszemű férfi olyan komoran ült az ablak mellett, mintha most jött volna a

nagynénje temetéséről, vagy azon töprengene, hogy átússza-e jövőre a La Manche-csatornát. Sir Conway a «Whitaker's Almanac»-ot olvasta.

- Halló, Hubert. Ez a szoba nagyon kicsi. Menjünk az előcsarnokba.

Hubert rögtön érezte, hogy nemcsak ő akar az apjával közölni valamit, hanem annak is mondanivalója van az ő számára.

Egy kis alkóvban foglaltak helyet.

- Mi szél hozott ide?

- Meg akarok nőszülni, atyám.

- Meg akarsz nőszülni?

- Jean Tasburghot akarom elvenni.

- Ó!

- Arra gondoltunk, hogy dispenzációt szerzünk és teljes csendben esküszünk meg.

A tábornok a fejét csóválta.

- Nagyon bájos lány, örülök, hogy tetszik neked, helyzeted azonban e pillanatban igen nehéz. Éppen most értesültem valamiről.

Hubert hirtelen észrevette, hogy apja arca mennyire gondterhelt.

- Arról a fickóról van szó, akit agyonlőttél. Kiadatásodat követelik, gyilkosság címén.

- Micsoda?

- Borzalmas dolog, de nem tudom elképzelni, hogy bekövetkezzék, hiszen, mint mondd, ő támadott meg téged. Szerencsére még ott van a sebhely a karodon. A bolíviai lapok átkozott lármát csapnak az ügy miatt. Ezek a félvérek az ilyen ügyekben nagyon összetartanak.

- Azonnal beszélnem kell Hallorsennel.

- Azt hiszem, hogy hatóságaink nem fogják túlságosan elsietni a dolgot.

Csendben ültek egymás mellett a nagy előcsarnokban és egyforma arckifejezéssel néztek maguk elé. Lelkük mélyén mind a ketten régóta félték ettől a lehetőségtől, de egyikükben sem érlelődött határozottá ez a gondolat. Ezért most fokozott erővel sujtotta le őket ez a hír. A tábornokot még jobban gyötörte, mint Hubertet. Az a gondolat, hogy egyetlen fiát gyilkosság vádjával végighurcolják a fél világon, olyan szörnyű volt, mint valami lidércnyomás.

- Ne töprengjünk most efölött, Hubert - szólalt meg végül. - Ha még akad egy kis józan ész ebben az országban, akkor meg fogják akadályozni. Nem tudom milyen befolyásos emberhez lehetne fordulni. Én egészen gyámoltalan vagyok ilyen ügyekben, de vannak egyesek, akik mindenkit ismernek és mindenütt van befolyásuk. Azt hiszem, a legjobb lesz, ha Lawrence Monthoz fordulunk. Ő mindenesetre ismeri Saxendent és valószínűleg a külügyminisztériumi embereket is. Nekem Topsham szólt a dologról, de ő nem tehet az ügyben semmit. Menjünk egy kicsit sétálni. Jót fog tenni mindkettőnknek.

Hubertet nagyon meghatotta, hogy apja ennyire azonosítja magát vele. Megszorította apja karját és mindketten elhagyták a klubot. Amikor a Piccadillyre értek, a tábornok minden erejével semleges témára akarta terelni a társalgást.

- Nagyon megváltozott ez a hely. Kár.

- Én alig veszek észre valami változást, a Devonshire Housetól eltekintve.

- Különös, hogy a Piccadilly szelleme erősebb, mint maga az utca. Ezt az atmoszférát nem lehet elpusztítani. Ma már nem látni itt cilindereket, de ez nem tesz semmit. Amikor a háború után végigsétáltam a Piccadillyn, ugyanazt éreztem, mint mikor ifjúkoromban megérkeztem Indiából. Az embernek itt mindig az az érzése, hogy végre hazaért.

- Igen, az ember néha különös honvágyat érez a Piccadilly iránt. Ezt éreztem Mezopotámiában és Boliviában. Csak le kellett hunynom a szememet és máris feltűnt előttem ez az utca.

- Ez itt az angol élet ütőere - mondta a tábornok és hirtelen elhallgatott. Meglepődött azon, hogy ilyen tömör meghatározást mondott.

- Még az amerikaiak is megérik ezt - mondta Hubert, amikor befordultak a Half Moon Streetre. - Hallorsen említette, hogy odaát náluk nincs ehhez hasonló jelentőségű utca. «Nemzeti életerejüknek nincs gyűjtőpontja», így fejezte ki magát.

- Pedig mégis van bennük életerő - mondta a tábornok.

- Kétségtelenül, apám, de nem lehet tudni, hogy minek köszönhetik. Talán a gyors tempójuknak.

- Hová vezeti őket az a gyors tempó? Elvben mindenhova, de lényegében sehova. Nem, én azt hiszem, hogy a pénzükben van az erejük.

- Én azt hiszem, hogy e tekintetben tévesen ítélik meg az amerikaiakat, mert ők a pénzt önmagában véve kevésre becsülik. Szeretik gyorsan megszerezni, de könnyen túladnak rajta. Inkább gyorsan elveszteni, mint lassan megszerezni - ez az elvük.

- Furcsa dolog, hogy egy országnak nincs belső tartalma.

- Túl nagy az országuk. De azért mégis van valami belső tartalmuk: nagyon büszkék a hazájukra.

A tábornok bólintott.

- Furcsák ezek a régi kis utcák. Emlékszem, itt mentünk végig az apámmal a Curzon Streetről a St. James klubba 1882-ben, aznap, amikor először mentem a harrowi kollégiumba. Azóta úgyszólván semmi sem változott itt.

Tovább beszélgettek ezekről a semleges témákról, amíg a Mount Streetre értek.

- Ott megy Em nénéd. Ne szólj neki a dologról.

Néhány lépésnyire előttük lady Mont libegett hazafelé. Néhány száz méternyire a kaputól utólérték.

- Con, - mondta - nagyon megsoványodtál!

- Világéletemben sovány voltam, drágám.

- Dehogy! Ejnye, Hubert, szerettem volna valamit kérdezni tőled. Tudom már! Dinny azt mondja, hogy a háború befejezése óta nem vettél magadnak új lovaglónadrágot. Hogy tetszik Jean? Úgy-e elragadó?

- Igen, Em néni.

- Sohasem csapták ki az iskolából.

- Miért csapták volna ki?

- Mit lehet tudni? Az bizonyos, hogy engem sohasem terrorizált. Lawrence-szel akartok beszélni? Most Voltairebe és Swiftbe bolondult bele. Én feleslegesnek tartom, mert rendkívül elcsépett téma, de ő nagyon szeret velük foglalkozni, mert nagyon harapós írók voltak. Hogy is volt csak azokkal az öszvérekkel, Hubert?

- Milyen tekintetben?

- Mindig elfelejtem, hogy a számár apja-e az öszvérnek vagy anyja.

- A számár az apa és a ló az anyja.

- Igen. És az öszvérek sohasem szülnek - micsoda áldás! Hol van Dinny?

- Valahol a városban.

- Férjhez kellene mennie.

- Miért? - kérdezte a tábornok.

- Hen azt mondja, hogy nagyon jó udvarhölgy válna belőle, olyan önzetlen. Ez nagyon veszedelmes.

Lady Mont elővette retiküljéből a kapukulcsot és bedugta a zárba.

- Nem tudom rávenni Lawrencet, hogy teát igyék. Ti nem akartok teát?

- Nem, köszönjük, Em.

- Menjetek a könyvtárszobába, ott gubbaszt. - Megcsókolta fivérét és unokaöccsét és a lépcső felé imbolygott. Amikor a tábornok és Hubert a könyvtárszobába léptek még hallották, hogy Em néni ezt mondja: «Furcsa.»

Sir Lawrence Voltaire és Swift könyveibe temetkezett. Képzeltbeli párbeszédet írt, melyet e két komoly férfiú folytatna egymással. Komoran hallgatta a tábornok beszámolóját.

- Úgy látom - mondta, mikor sógora befejezte, - hogy Hallorsen megbánta tettét... Azt hiszem ez Dinny hatása. Össze kellene jönnünk Hallorsennel. Itt nem lehet... Nincs szakácsnőnk, Em még mindig fogyókúrát tart. Ebédeljünk valamennyien a Coffee House klubban.

Felvette a telefonkagylót.

- Hallorsen nincs otthon - közölték vele a szállodában - öt óra tájban jön haza, át fogják adni neki az üzenetet.

- Azt hiszem - mondta sir Lawrence - hogy ügyed inkább a külügyminisztérium, mint a rendőrség hatáskörébe tartozik. Menjünk el az öreg Shropshirehez. Azt hiszem nagyon jól ismerte az apádat. Az unokaöccse Bobbie Ferrar, a külügyminisztérium legnélkülözhetetlenebb oszlopa. Menjünk most át, az öreg Shropshire mindig otthon van.

A Shropshire-palotában sir Lawrence így szólt a komornyikhoz.

- Beszélhetünk a márkival, Pommatt?

- Azt hiszem, hogy most leckeórája van, sir Lawrence.

- Leckeórája? Mit tanul?

- Valami Heinsteint. Azt hiszem így hívják, sir Lawrence.

- Szóval vak vezeti a világtalant. Meg kell őt mentenünk. Itt az alkalmas pillanat. Vezessen be minket, Pommatt.

- Igenis, sir Lawrence.

- Nyolcvannégy éves korában Einsteint tanulja! Ki meri ezek után azt állítani, hogy az arisztokraták dekadensek? Szeretném látni azt a marhát, aki tanítja. Különös rábeszélő ereje lehet, mert az öreg Shropshire nem esett a fejelágyára.

E pillanatban az egyik belső szobából aszkétakülsejű, átható, hideg pillantású, erősen kopaszodó férfi lépett a hallba. Egy székről felvette kalapját és esernyőjét és eltávozott.

- Íme a tettes! - mondta sir Lawrence. - Kíváncsi vagyok, mit kér egy óráért. Einstein olyan, mint az elektron, vagy a vitamin: megfoghatatlan. Ez az ember a legszemérmetlenebbül csalja ki a pénzt Shropshire zsebéből. Menjünk be.

Shropshire márki fel és alá járkált dolgozószobájában. Szürkeshakállas fejével gyorsan, röviden bólintott, mintha sajátmagának köszönne.

- Á, a fiatal Mont! - mondta. - Találkozott azzal az emberrel? Ha felajánlja, hogy Einstein-órákat ad, ne álljon vele szóba. Nem tudja jobban megmagyarázni a korlátozott, de mégis végtelen tér fogalmát, mint jómagam.

- Maga Einstein sem tudja, márki.

- Még nem vagyok elég öreg ahhoz - mondta a márki, - hogy mással foglalkozzam, mint exakt tudományokkal. Megmondtam neki, hogy ne jöjjön többet. Kihez van szerencsém?

- Sógorom, sir Conway Cherrell tábornok és fia, Hubert Cherrell kapitány, a vitézségi érem tulajdonosa. Bizonyára emlékszik még Conway apjára, márki - madridi nagykövet volt.

- Persze, persze. Hilary fivérét is jól ismerem, rendkívül eleven fiú. Üljenek le. Üljön le, fiatalember. Az elektromossággal kapcsolatban akarnak velem beszélni?

- Nem egészen, márki. Inkább kiadatási ügyről van szó.

- Igazán?

A márki egyik lábát egy székre tette, térdére könyökölt és szakállát tenyerére támasztotta. Ebben a helyzetben maradt, miközben a tábornok előadta ügyét. Hubertre bámult, aki összehúzott szájjal, lesütött szemmel ült. Amikor a tábornok befejezte előadását, a márki megszólalt.

- Nagybátyja azt mondja, hogy vitézségi érme van. A háborúban szerezte?

- Igen uram.

- Megteszek minden tőlem telhetőt. Láthatom azt a sebhelyet?

Hubert feltúrta bal kabátujját, kigombolta ingujját és megmutatta csupasz karját, melyen hosszú, fényes sebhely húzódott végig a csuklótól majdnem a könyökig.

A márki halkán fütytyentett a fogán keresztül (még a saját foga volt).

- Veszélyes helyzetben lehetett, fiatalember.

- Igen uram, az utolsó pillanatban emeltem fel a karomat.

- És aztán?

- Hátraugrottam és mikor másodszor is felémrohant, lelőttem. Aztán elájultam.

- Ön ezt az embert előzőleg megkorbácsoltatta, mert kínozza az öszvéreket?

- Állandóan kínozza őket.

- Állandóan? - kérdezte a márki. - Egyes verziók szerint a húsiparosok és a zoológusok is állandóan kínozzák az állatokat, de még nem hallottam, hogy ezért megkorbácsolták volna őket. De hát, az ízlések természetesen különbözők. Nézzük csak, mit tehetnénk? Mondja, ifjú Mont, Bobbie a városban van?

- Igen, márki. Tegnap láttam a Coffee-Houseban.

- Meg fogom hívni reggelire. Ha jól emlékszem, nem engedi meg a gyermekeinek, hogy házi-nyulakat tartsanak és van egy kutyája, mely mindenkit megharap. Ezt jó jelnek tartom. Aki szereti az állatokat, az mindig hajlandó megkorbácsolni azokat az embereket, akik nem szeretik őket. Mielőtt elmenne, ifjú Mont, legyen szíves mondjon véleményt valamiről.

Visszahelyezte lábát a földre és a szoba sarkából előhozott egy falnak támasztott vásznat. A világosságra vitte a képet, mely több-kevesebb hasonlatossággal egy meztelen fiatal nőre emlékeztetett.

- Steinvitch festette - szólt a márki - úgy-e nem hatna erkölcstelenül, ha felakasztanám?

Sir Lawrence feltette monokliját.

- Kubista-irányzat... Hasáb-alakú nő. Erre vezet az, ha az ember mindig csak egyforma alakú nőkkel él együtt. Nem, ez a nő nem árt az erkölcsnek, viszont annál inkább árt az étváagnak: tengerzöld hús, paradicsomszínű haj, pacni-stílus. Vette?

- Dehogy, - szólt a márki. - Azt mondják, hogy nagyon sok pénzt ér. Mondja, ön... ön nem volna hajlandó megszöktetni ezt a hölgyet?

- Uram, sok mindenre kapható vagyok az ön kedvéért, de erre nem, nem, semmi esetre sem, - mondta sir Lawrence és hátralépett.

- Mindjárt gondoltam - mondta a márki - pedig azt mondják, hogy dinamikus ereje van ennek a képnek. Hát jól van. Nagyon szerettem az ön apját, tábornok - mondta komolyabban - ha az ő unokájának szava kevesebbet ér, mint egy sereg félvér öszvérhajcsáré, akkor ez az ország elérkezett az altruizmusnak olyan fokára, melyet már bajosan élhet túl. Értesíteni fogom, hogy mit mondott az unokaöcsém. Isten önnel, tábornok, Isten vele, kedves fiatalember - nagyon csunya a sebe. Isten vele ifjú Mont, maga javíthatatlan!

Sir Lawrence a lépcsőn elővette óráját.

- Az ügy eddig húsz percig tartott - mondjuk huszonöt percig, ha a két ház közötti távolságot is hozzászámítjuk. Ilyen tempóban Amerikában sem tudnak dolgozni - és közben majdnem ráadást is kaptunk egy hasábalakú fiatal hölgy képében. Most pedig menjünk a Coffee-Houseba Hallorsenhez.

Elindultak a St. James Street felé.

- Ez az utca - mondta sir Lawrence - a nyugati férfi Mekkája, mint ahogy a rue de la Paix a nyugati nő Mekkája.

Derült mosollyal nézte társait. Milyen kitűnő példányai annak a típusnak, melyet minden nemzet irigyel és egyben kicsúfol. Végig az egész brit birodalomban, mindenütt többé-kevésbé ilyenfajta emberek végzik a brit világ munkáját és játsszák játékait. A nap sohasem nyugszik le e típus fölött. A történelem rápillantott és elhatározta, hogy élni engedi. A gúny nyilai mindenünnen rázudulnak, de visszapattannak róla, mintha valami láthatatlan páncél védené. «Ez a típus nyugodtan sétál az idők változásán keresztül, - gondolta - a világ utcáin és terein minden különösebb egyéni modor, rendkívüli műveltség, erő vagy egyéb erények nélkül, önmagába vetett, csendes, rendíthetetlen hittel.»

- Ez itt - mondta, amikor a Coffe-House küszöbére értek - szerintem a világegyetem vízvezetéki központja. Mások azt tartják, hogy a föld középpontja az Északi Sark, Róma, a Montmartre - szerintem azonban a Coffe-House, a világ legrégebbi klubja, mert itt van a világ legrosszabb vízvezetéki hálózata. Mosdjunk meg, vagy halasszuk ezt kedvezőbb alkalomra? Rendben van. Akkor ülünk le és várjuk meg Hallorsent, a vízvezeték apostolát. Rendkívül agilis fiatalember. Kár, hogy nem lehet valamilyen meccset rendezni közte és a márki között. Én az öregre fogadnék.

- Itt jön - mondta Hubert.

Az amerikai hatalmas alakja még nagyobbnak látszott, amint belépett a világ legrégebbi klubjának alacsony mennyezetű előcsarnokába.

- Á, sir Lawrence Mont! - mondta. - Üdvözlöm kapitány! Sir Conway Cherrell tábornok úrhoz van szerencsém? Büszke vagyok, hogy találkozhatom önnel, tábornok. Uraim, mivel lehetek szolgálatukra.

Arca fokozatosan elborult, mialatt sir Lawrence beszámolóját hallgatta.

- Hiszen ez borzalmas! Ezt nem is tudom nyugodtan végighallgatni. Azonnal felkeresem a bolíviai követet. Kapitány, szerencsére megőriztem egyetlen hűséges emberének, Manuelnek a címét. Azonnal táviratozom la paz-i konzulunknak, hogy szerezzen tőle vallomást, mely megerősíti az ön előadását. Ki hallott már ilyen átkozott ostobaságot? Bocsássanak meg, uraim, de nem tudok nyugton maradni addig, amíg nem tettem meg minden elképzelhető.

Fejének egyetlen mozdulatával bólintott mindnyájunk felé és a következő pillanatban már el is tűnt. A három angol visszaült helyére.

- No, az öreg Shropshire emberére akadna benne - mondta sir Lawrence.

- Szóval ez Hallorsen - jegyezte meg a tábornok. - Remek fiúnak látszik.

Hubert megindultan hallgatott.

17. FEJEZET.

A két lány némán, nyugtalan hangulatban hajtatott St. Augustine's-in-the-Meads felé.

- Nem tudom melyiküket sajnáljam jobban, - szólalt meg hirtelen Dinny - eddig még sohasem gondolkodtam az elmebaj problémájáról. Az emberek vagy tréfálnak erről a kérdésről, vagy nem beszélnek róla. Én azt hiszem, hogy ez a legszomorúbb dolog. Különösen, ha az elmebaj csak részleges, úgy mint Ferse esetében.

Jean meglepetten nézett rá. Sohasem látta még Dinnyt a humor álarca nélkül.

- Merre forduljak most?

- Erre. Keresztül kell vágnunk a Euston Roadon. Nem hiszem hogy May néni szállást tudna nekünk adni. Biztosan tele van a háza olyan emberekkel, akik a nyomortanyákat akarják tanulmányozni. Ha nem kapunk nála helyet, akkor telefonálunk Fleurnek. Mindjárt ezt kellett volna tennünk.

Dinny sejtelve nem csalt, a paplakban nem volt üres hely. Csak nagybátyja volt otthon, nénje elment hazulról.

- Ha már itt vagyunk - sugta Dinny - tisztázzuk, hogy Hilary bácsi hajlandó-e összeadni benneteket.

Hilary bácsi most élvezte első szabad óráját három nap óta. Ezt az órát azzal töltötte, hogy ingujjban faragta egy vikinghajó modelljét. Most amikor már sem ideje, sem ereje nem volt a hegyi túrázáshoz, az volt a kedvenc szórakozása, hogy régimódi hajók miniatűrjeit faragta ki fából. Ekkor még nem kedvetlenítette el, hogy ez a munka rendkívül hosszadalmas és neki soha sincs annyi ideje, hogy egy ilyen hajót befejezhessen. Kezet szorított Jeannel és engedélyt kért, hogy tovább folytathassa munkáját.

- Hilary bácsi - mondta hirtelen Dinny - Jean feleségül megy Huberthez. Dispenzációval akarnak esküdni, arra kérünk téged, hogy add össze őket.

Hilary abbahagyta az esztergályozást, összehúzta a szemét, úgyhogy csak keskeny rés látszott belőle és így szólt:

- Azért siettek úgy, mert féltek, hogy megtaláljátok gondolni magatokat?

- Dehogya - mondta Jean.

Hilary figyelmesen nézte a lányt. Jean csak egyetlen szót mondott, egyetlen pillantást vetett rá, de a pap rögtön látta, hogy ez a lány jellem.

- Ismerem az édesapját - jegyezte meg. - Ő sohasem szokott sietni.

- Apa rendkívül előzékeny volt ebben az ügyben.

- Ez igaz - mondta Dinny - jelen voltam.

- És a te apád, Dinny?

- Ő is előzékeny lesz.

- Ebben az esetben - felelte Hilary és újból faragcsálni kezdte a hajó orrát - összeadom a fiatal párt. Valóban nincs célja a halogatásnak, ha egyszer már elhatározták a dolgot.

Jeanhez fordult:

- Maga jó turistának látszik. Ha nem volna vége a szezonnak, azt ajánlanám, hogy a hegyekbe menjenek nászútra. Nem volna kedvük egy teherhajón az Északi tengerre menni?

- Hilary bácsi egyszer visszautasított egy diakonusi kinevezést - mondta Dinny. - Híres aszkéta hajlamairól.

- A szép kalapdíszek miatt történt, Dinny. - Bevallom, hogy azóta is savanyú nekem a szőlő ezzel kapcsolatban. Nem is értem, hogy tudtam lemondani a nyugalmas életről. Ha elfogadtam volna a kinevezést, most nyugodtan kifaraghatnám a világ összes hajótípusait, elolvashatnám elejétől végig a világ összes ujságait és gyönyörködhetnék növekvő pocakomban. Nagynénéd állandó szemrehányást tesz emiatt. Ha elgondolom, hogy milyen méltóságteljesen élt Cuthbert bácsi és hogy milyen imponálóan halt meg, akkor eszembe jut egész elpocsékolt életem és szeretnék elsüllyedni szégyenemben. Édesapja nagyon sokat dolgozik, Tasburgh kisasszony?

- Éppen csak hogy nem ül tétlenül - mondta Jean - vidéken nincs sok munka.

- Ez nemcsak vidéken van így. Nagyon sokan vannak, akik éppen csak hogy nem ülnek tétlenül, de azért azt hiszik, hogy rengeteget dolgoznak. A legtöbbjükről azt tartják: «Ez az ember valaki!»

- Kivéve - mondta Dinny - azokat, akikre ez a meghatározás illik: «Ez az ember senki». Képzeld csak, Ferse kapitány ma hirtelen hazajött.

Hilary arca elkomorult.

- Ferse! Ez vagy nagyon borzalmas, vagy nagyon jó hír. Adrian bácsi tud már róla?

- Igen, rögtön érte mentem. Most együtt van Ferse kapitánnyal. Diana nem volt otthon.

- Láttad Ferset?

- Én beszéltem vele - mondta Jean. - Tökéletesen józannak látszott, eltekintve attól, hogy bezárt az egyik szobába.

Hilary mozdulatlanul nézett maga elé.

- Most elbúcsúzunk Hilary bácsi. Michaelékhez megyünk.

- Isten önnel, Cherrell úr, nagyon hálásan köszönöm.

- Igen, reméljük a legjobbat - mondta szórakozottan Hilary.

A két lány ismét autóba ült és a Westminster felé indult.

- Úgy látszik, a legrosszabbra számít - mondta Jean.

- Nem is csoda, hiszen mindkét eshetőség borzalmas.

- Nagyon szépen köszönöm.

- Dehogy, dehogy - mondta Dinny - nem rólad beszéltem. - Csodálattal vette észre, hogy Jean gondolatai milyen erősen összpontosulnak arra az egy dologra, ami a legjobban foglalkoztatja.

Michaelék háza előtt Adriannel találkoztak, aki időközben telefonon beszélt Hilaryval és megtudta, hogy a lányok odamentek. Miután meggyőződött róla, hogy Fleur szállást tud adni a lányoknak, eltávozott. Dinny, akit megdöbbsentett nagybátyjának arckifejezése, utánafutott. A tér sarkán érte utol nagybátyját, ki a folyó felé igyekezett.

- Nem zavarlak, Adrian bácsi?

- Téged szívesen látlok, Dinny. Kísérj el.

Gyors léptekkel haladtak a rakparton, nyugat felé. Dinny belekarolt nagybátyjába. Nem szólt egy szót sem, várta, hogy nagybátyja szólaljon meg, ha akar.

- Tudod, többször lentjártam abban az intézetben - szólalt meg rövid hallgatás után Adrian - érdeklődtem Ferse állapota iránt és utánanéztem, hogy rendesen bánnak-e vele. Az utóbbi hónapokban azonban elhanyagoltam és most itt a büntetés. Mindig rettegtem ettől a lehetőségtől. Most telefonon beszéltem velük. Fel akartak jönni érte, de lebeszéltem őket. Mi célja volna ennek? Elismerik, hogy két hét óta teljesen normális volt. Ilyen esetekben az intézet legalább egy hónapig vár, és csak azután számol be a gyógyulásról. Ferse azt mondja, hogy már három hónapja teljesen normális.

- Milyen az a hely?

- Meglehetősen nagy vidéki kastély. Körülbelül tíz beteget ápolunk benne. Minden betegnek megvan a maga lakosztálya és a maga ápolója. Azt hiszem, ennél jobb intézetet nem lehetne találni. Bennem mégis mindig borzadást keltett hegyes drótkerítéssel felszerelt kőfala, amely az egész birtokot körülveszi. Az egész azt a benyomást kelti, mintha rejtegetnének valamit benne. Talán túlérzékeny vagyok, Dinny, de ez a betegség egészen borzalmas hatással van rám.

Dinny megszorította a karját.

- Rám is. Hogy tudott elszabadulni onnan?

- Olyan normálisan viselkedett az utóbbi időben, hogy már nem is vigyáztak rá. Azt mondta, hogy felmegy a szobájába lefeküdni és ebédidőben kiszökött az épületből. Úgy látszik, megfigyelte, hogy valamilyen kereskedő a napnak egy bizonyos órájában szokott megjelenni,

mert azalatt szökött meg, míg a portás csomagokat vett át. Gyalog ment a pályaudvarra és ott felült az első vonatra. A szanatórium mindössze húsz mérföldnyire van Londontól. Azt hiszem, még észre sem vették eltűnését, amikor már a városban volt. Holnap odautazom.

- Szegény Adrian bácsi! - mondta halkan Dinny.

- Drágám, ilyen az élet. De azért nem a legnagyobb élvezet, két borzalmas lehetőség között vergődni.

- Családi betegség ez nála?

Adrian bólintott.

- Nagyatya mint dühöngő elmebeteg halt meg. Lehet, hogy ha a háború nem jön közbe, Fersen nem tört volna ki a betegség. Különben ki tudja? Öröklött elmebaj? Igazságos dolog ez? Nem, Dinny, én nem hiszek az isteni kegyelemnek semmi olyan formájában, melyet mi halandók megérthetnénk, vagy éppen mi magunk is gyakorolhatnánk. Mindent átfogó teremtmény, tervező hatalom, melynek nincsen kezdete sem vége, ez a legvalószínűbb. De ezt az erőt mi nem fogadhatjuk be a mi magunk gyenge szekerébe. Képzeld el, milyen lehet egy tébolyda! Szinte nem is merek rágondolni. Nem merek rágondolni, és tudod, hogy ez a gyávaság mennyit árt azoknak a szerencsétleneknek, akiknek ott kell szenvedniük? Az érzékeny lelkűek elborzadnak tőlük és rábízzák őket az érzéketlenekre. Akkor aztán az Isten irgalmazzon nekik!

- Szerinted nem fog irgalmazni.

- Valaki egyszer azt mondta, hogy Isten nem más, mint az ember támogató segítsége embertársa iránt. Mindenesetre ez az egyetlen elképzelhető gyakorlati magyarázata Istennek.

- És az ördög?

- Nem más, mint az ember gonosztette embertársa ellen, sőt, szerintem az állatok ellen is.

- Ez tiszta Shelley, Adrian bácsi.

- Talán még annál is rosszabb. Gonosz nagybácsi vagyok, megmételyezem az ifjúság hitét.

- Nem mételezheted meg azt, ami nincs, kedvesem. No, itt az Oakley Street. Akarod, hogy bemenjek a házba és megkérdezzem Dianától, hogy nincs-e szüksége valamire?

- De mennyire akarom. Megvárlak itt a sarkon, Dinny. Nagyon szépen köszönöm.

Dinny nem nézett sem jobbra, sem balra, gyors léptekkel haladt a ház felé. Becsöngetett. Az előbbi szobalány nyitott ajtót.

- Nem akarok bemenni. Kérem, feltűnés nélkül kérdezze meg a nagyságos asszonytól, hogy nincs-e semmi baj és nincs-e szüksége valamire. Mondja meg neki, hogy én Michael Monték-nál lakom és bármikor rendelkezésére állok. Ha akarja, nála is lakhatom.

Mialatt a szobalány felment, Dinny megfeszített figyelemmel hallgatózott, de egyetlen hangot sem hallott, amíg a lány vissza nem jött.

- A nagyságos asszony nagyon szépen köszöni a kisasszony szívességét és majd elküld a kisasszonyért, ha szükség lesz rá. Most nincs semmi baja. Jaj, kisasszony, mi egészen odavagyunk! Reméljük a legjobbat. Azt is mondta a nagyságos asszony, hogy csókolgatja a kisasszonyt és kéri Cherrell urat, hogy ne aggódjon.

- Köszönöm - mondta Dinny, - adja át üdvözlötünket és mondja meg, hogy valamennyien készen állunk.

Megint nem nézett sem jobbra, sem balra, hanem gyors léptekkel sietett Adrianhoz. Átadta az üzenetet, aztán tovább sétáltak.

- Vihar előtti csend - mondta Adrian. - Van-e ennél borzalmasabb? Ki tudja meddig fog tartani, Úristen, ki tudja meddig? Azt üzenete, hogy ne aggódjunk.

Keserűen, halkan felnevetett. Már alkonyodni kezdett, nem volt sem nappal, sem este és a barátságtalan félhomályban az utcák és hidak szürkén elmosódtak. Aztán besötétedett, kigyulladtak a lámpák és a tárgyak ismét tisztább és lágyabb körvonalakat kaptak.

- Kedves Dinny - mondta Adrian, - én most nem vagyok jó hölgykísérő. Forduljunk vissza.

- Gyere velem és vacsorázz Michaeléknál. Igazán!

Adrian a fejét rázta.

- Csontvázak ne járjanak lakomákra. Nem találom a helyemet ma este, mint ahogy öreg dajkád mondogatta annak idején.

- Nem hiszem, hogy ilyeneket mondott volna, mert skót volt. Ferse nem skót származású?

- Lehet, hogy a család eredetileg Skóciából származott, Ferse azonban Sussex nyugati részéből való, valahonnan a dombos vidékekről. Nagyon régi családból származik.

- A régi családok hajlamosak az elmezavarokra?

- Nem hiszem. Miért? Mindössze arról van szó, hogyha egy régi ismert családban előfordul egy ilyen eset, arról mindenki tudomást szerez, míg más családoknál titokban marad az ilyen. A régi családok nem keverednek egymással annyira, mint egyes elszigetelt falvak lakosai.

Dinny ösztönszerűleg megérezte, hogy ez a téma érdekli Adriant és elvonja figyelmét szomorú gondolataitól. Ezért folytatta a kérdezősködést.

- Számít valamit, ha egy család nagyon régi?

- Minden család egyformán régi, bizonyos szempontból. Ha azonban az a kérdés, hogy milyen lesz az egyének minősége, ha egy kaszt tagjai számos nemzedékeken át csakis egymás között házasodnak, ezen már gondolkozni lehet. Ilyen körülmények között mindenesetre kialakul egy bizonyos «jó fajta», olyan értelemben, mint ahogy ezt kutyákról vagy versenylovakról szoktuk mondani. Ezt az eredményt azonban mindenütt megkapjuk, ahol az emberek kedvezőbb fizikai körülmények között élnek: völgyekben, tengerparton. Az egészséges törzsnek egészséges a hajtása, ez nyilvánvaló. Ismerek falvakat egészen fent, Észak-Olaszországban, amelyekben nem él egyetlen magasabbrangú polgár sem, de azért mégis minden egyes lakosuk szép és jófajtájú. Ha azonban azt a kérdést vizsgáljuk, hogy milyen utódaik vannak a zseniknek, a különleges képességű embereknek, akkor élénk a gyanúm, hogy az ilyen esetekben a faj többször degenerálódik, mint ahányszor megőrzi értékeit. A legjobb kilátásaik talán a katona- és tengerészcsaládoknak vannak: jó fizikum, nem túlsok agyvelő. A tudomány, a jog, vagy a kereskedelem rossz hatással vannak az utókorra. Én azt hiszem, hogy a «régi» családok felsőbbrendűsége mással magyarázható: határozottabb elvek alapján nevelik gyermekeiket, határozott hagyományaik és határozott céljaik vannak, rendszerint kedvezőbb lehetőségeik nyílnak a házassági piacon, a legtöbben sokat tartózkodnak vidéken, szabad levegőn és bátran merik követni és gyakorolni kitűzött céljaikat. Amit az embereknek «fajnak» neveznek, az inkább szellemi, mint testi tulajdonságokra vonatkozik. Az egyén gondolatait és érzéseit elsősorban a hagyományok, szokások és a nevelés befolyásolják. De azt hiszem, untatlak, kedvesem.

- Dehogy, dehogy. Rettenetesen érdekel ez a dolog. Szóval szerinted nem annyira az átöröklődés a fontos, mint inkább az egyes tulajdonságok és életformák ismétlődése generációkon át.

- Igen, de ez a két dolog szorosan összefügg egymással.

- Azt gondolod, hogy a «régi» családok hagyományai lassanként elhalnak és nem marad belőlük semmi.

- Nem hiszem. A hagyományok rendkívül erősek és minálunk hatalmas apparátus gondoskodik arról, hogy életben maradjanak. Hatalmas adminisztrációs gépezet működik nálunk. Erre a munkakörre azok az emberek a legalkalmasabbak, akiket már gyermekkorukban önállóságra, céltudatosságra és kötelességtudásra neveltek. Ők dolgoznak az állami hivatalokban és azt hiszem, hogy ez a helyzet nem is fog megváltozni. A származás előjogai azonban ma már csak akkor érdemelnek tiszteletet, ha az ember addig dolgozik, amíg össze nem esik a fáradságtól.

- Sokan - mondta Dinny, - előbb esnek össze és csak aztán kezdődik a karrierjük. No, visszaérkeztünk Fleurékhez. Igazán maradj itt, Adrian bácsi! Így legalább Diana is megtalál, ha valamire szüksége lesz.

- Nem bánom - azon a ponton fogtál meg, amely nagyon sok gondot okoz nekem. Kígyó!

18. FEJEZET.

Jean hosszabb telefonálgatás után a Coffee-Houseban találta meg Hubertet és megtudta tőle a legújabb eseményeket. Rögtön elindult hazulról, a kapuban találkozott Dinnyvel és Adriannel.

- Hova-hova?

- Mindjárt visszajövök - mondta Jean és egy pillanat múlva eltűnt a sarkon.

Alig ismerte Londont. Beült az első taxiba. Az Eaton Square egy nagy és rideg külsejű palotája előtt megállott, elbocsátotta a taxit és becsöngetett.

- Lord Saxenden Londonban van?

- Igen asszonyom, de nincs itthon.

- Mikor jön haza?

- Őlordsága hazajön vacsorára, de...

- Akkor megvárom.

- Bocsásson meg... nagyságos asszony...

- Nem vagyok nagyságos asszony - mondta Jean és átadta névjegyét, - de azért a lord mindenesetre fogadni fog.

A lakáj egy pillanatig habozott, majd Jean átható pillantásának hatása alatt megszólalt:

- Hát... tessék bejönni, nagys... kisasszony.

Jean belépett. A kis szobában csak néhány aranyozott empire szék, egy csillár és két márványlapú konzolasztal volt.

- Kérem, adja át neki a névjegyemet, amint megérkezik.

A lakáj láthatóan összeszedte minden erejét:

- Ólordságának aligha lesz ideje, kisasszony.

- Nem siethet jobban mint én. Magának csak ne legyen erre gondja.

Leült az egyik aranyozott székre. A lakáj visszavonult. Jean hol a sötétedő térre nézett ki, hol az aranyozott márványtalapzatú állóórára esett pillantása. Ott ült, karcsún, elegánsan, életereje teljében. Napbarnított kezéről lehúzta a kesztyűt és ujjait összekulcsolta. A lakáj ismét bejött és összehúzta a függönyöket.

- Nem akar a kisasszony inkább valami üzenetet hagyni, vagy néhány sort írni?

- Nem, köszönöm.

A lakáj egy pillanatig ránézett, mintha arra gyanakodna, hogy nincs-e nála fegyver.

- Ugyebár Tasburgh kisasszony?

- Tasboroughnak kell kiejteni - mondta Jean. - Lord Saxenden ismer engem - tette hozzá és ránézett.

- Természetesen kisasszony - mondta gyorsan a lakáj és ismét visszavonult.

Az óra már majdnem hetet mutatott, amikor Jean hangokat hallott a hallból. A következő pillanatban kinyílt az ajtó és lord Saxenden lépett be, Jean névjegyével a kezében és olyan arccal, melyen kifejezte egész multját, jelenét és jövőjét.

- Á, örvendek - mondta, - nagyon örvendek.

Jean rávetette pillantását és ez jutott eszébe: «Olyan mintha egy tőkehal akarna behízelgően dorombolni». Kezét nyujtotta feléje.

- Végtelenül kedves öntől, hogy fogad.

- Ó kérem.

- Szeretném bejelenteni önnek, hogy eljegyeztem magam Hubert Cherrellel. Talán emlékszik a hugára, Montéknál voltunk vele együtt. Hallotta, hogy Hubert kiadatását kérik? Példátlan! Olyan ostobaság, hogy nem is találok szavakat a jellemzésére. Hiszen önvédelemből lőtt, még most is ott van a karján egy éktelen sebhely, mit bármely pillanatban megmutathat önnek.

Lord Saxenden alig hallhatóan morgott valamit. Pillantása fagyos lett.

- Szóval, azért jöttem - folytatta Jean, - hogy megkérjem önt: vessen véget ennek az ügynek. Tudom, hogy önnek ez hatalmában áll.

- Hatalmamban? Nem, egyáltalában nem.

Jean mosolygott.

- Dehogynem. Mindenki tudja. És számomra oly sokat jelentene ez.

- Amikor a multkor találkoztunk, még nem voltak jegyesek, ha jól emlékszem?

- Nem.

- Hirtelen történt.

- De hiszen minden eljegyzés hirtelen történik, nem igaz?

Jean talán nem is tudta megérteni, milyen hatással lehet ez a hír egy ötvenen felüli férfire, aki legalább is azzal a halvány reménnyel lépett a szobába, hogy hatást tett egy fiatal lányra. Azt azonban Jean észrevette, hogy nem váltotta be a lord várakozásait és a lord sem az övét. Saxenden arca most ravaszul udvarias kifejezést öltött.

«Keményebb dió, mint amilyennek képzeltem», villant át Jean agyán. Hirtelen hangnemet változtatott és hidegen csak ennyit mondott:

- Egyébként pedig Cherrell kapitány a vitézségi érem tulajdonosa és angol katonatiszt. Az angolok, úgy tudom, nem hagyják egymást cserben, különösen ha egy iskolából kerültek ki.

A rendkívül ravasz célzás megtette hatását Saxendenre, ebben a fanyar helyzetben.

- Ó! Ő is odajárt?

- Igen. Egyébként pedig nagyon sokat szenvedett azon az expedíción. Dinny felolvasott önnek néhány részletet a naplójából.

Saxenden elvörösödött és ingerülten csattant fel a hangja.

- Önök, fiatal hölgyek, azt hiszik, hogy nincs más dolgom, mint olyan ügyekbe avatkozni, melyek nem tartoznak rám. A kiadatás kérdésével a bíróság foglalkozik.

Jean hosszú szempillája alól felnézett rá. A szerencsétlen lord olyan mozdulatot tett, mintha le akarná hajtani a fejét.

- Mit tehetek? - mondta nyersen. - Nem hallgatnának meg.

- Próbálja meg - mondta Jean, - vannak emberek, akiket mindig meghallgatnak.

Lord Saxenden szeme kissé kidülledt.

- Azt mondja, hogy megvan még az a sebhely. Hol van?

Jean feltúrte jobbkarján az ujját.

- Innen idáig húzódik. Csak akkor lőtte le azt az embert, mikor az másodszor is rárohant.

- Hm.

Figyelmesen nézte Jean karját, megismételte mélyértelmű megjegyzését, aztán csend állt be. Jean hirtelen megszólalt.

- Mit szólna ön, lord Saxenden, ha önt akarnák kiadni.

A lord türelmetlen mozdulatot tett.

- De kérem, ifjú hölgy, ez kizárólag a hatóságok dolga.

Jean ismét ránézett.

- Valóban igaz lenne, hogy soha semmilyen téren nem érvényesül semmiféle befolyás?

A lord nevetett.

- Ebédeljen velem a «Piedmont»-szálló grill roomjában holnapután... nem, az utána következő napon. Addigra választ tudok adni, hogy tehetek-e valamit az érdekében.

Jean még annakidején az egyházkerületi tanácsuléseken megtanulta, hogy mikor kell idejében abbahagyni a rábeszélést. Felállt, kezét nyújtott.

- Nagyon szépen köszönöm. Fél kettőkor?

Lord Saxenden csodálkozva bólintott. Ez a fiatal nő rendkívül őszinte volt és ez nem tévesztette el hatását arra az emberre, aki egész életét politikai körökben töltötte, ahol az őszinteség a legritkább tünemény.

- A viszontlátásra - mondta Jean.

- A viszontlátásra, Tasburgh kisasszony, sok szerencsét.

- Köszönöm, ez öntől függ, nem igaz?

Mielőtt még a lord válaszolhatott volna, Jean már kint volt a szobából. Minden izgalom nélkül sétált hazafelé. Világosan, gyorsan átgondolta helyzetét. Természettől fogva irtózott attól, hogy ügyeit másokra bízza. Még ma este találkoznia kell Huberttel. Amint hazaért, azonnal a telefon után nyúlt és felhívta a Coffee-Houset.

- Te vagy, Hubert? Itt Jean.

- Igen drágám.

- Gyere át vacsora után. Beszélnem kell veled.

- Kilenc felé?

- Igen. Csókollak. Viszontlátásra. - Letette a kagylót.

Mielőtt felment átöltözni, egy pillanatig megállt és magaelé nézett. Most valóban olyan volt mint egy «nősténypárduc». Maga volt a megtestesült ifjúság, mely ugrásra készen néz a jövő felé, rugalmas, erőteljes, szigorúan céltudatos. Fleur kifinomult stílú szalonjában otthonosnak és mégis idegennek látszott, mint egy macska.

Ha egy vacsora valamelyik résztvevőjének komoly aggodalomra van oka és a többiek ezt tudják, akkor egész este gondosan ügyelnek arra, hogy csak felületes, közömbös dolgokról essék szó. Senki sem tett célzást a Ferse-ügyre. Adrian, alig hogy feketéjét megitta, eltávozott. Dinny kísért ki.

- Jó éjszakát, kedves Adrian bácsi. Úti nesseszerem ott lesz az ágyam mellett, bármikor taxiba ugorhatok, ha értesítést kapok. Ígérd meg, hogy nem fogsz nyugtalankodni.

Adrian mosolygott, de arcán a kétségbeesett aggodalom kifejezése ült. Amikor Dinny visszafelé indult, Jeannel találkozott, aki elmondta neki a Hubertről szóló legújabb híreket. A hír először teljesen lesujtotta Dinnyt, aztán lángoló felháborodást keltett benne.

- Határtalan gazság!

- Igen - mondta Jean. - Hubert néhány perc múlva itt lesz, négyszemközt akarok vele beszélni.

- Vezesd Michael dolgozószobájába. Majd én szólok Michaelnek. A parlamentben kellene szóvá tenni ezt a dolgot, sajnos azonban, most nincsenek ülések. A parlament, úgy látszik, csak akkor tart üléseket, amikor nem kellene.

Jean a hallban várta meg Hubertet, aztán felmentek abba a szobába, melynek falait az utolsó három nemzedék karikatura-metszetei borították. Jean Michael kényelmes székébe kényszerítette Hubertet, majd az ölébe ült. Itt maradt néhány percig, karjával átfonta a nyakát és ajkát csaknem egész idő alatt ajkára szorította.

- No, elég - mondta aztán, felállt és cigarettára gyújtott. - Ebből a kiadatási ügyből semmi sem lesz, Hubert.

- És ha mégis?

- Semmi sem lesz belőle. És ha mégis lenne, eggyel több ok, hogy sürgősen megesküdjünk.

- Drágám, nem tehetem meg.

- Meg kell tenned. Csak nem képzeled, hogy ha kiadnának, nem mennék veled? Természetesen veled mennék, ugyanabban a hajóban, akár házások volnánk, akár nem.

Hubert ránézett.

- Csodálatos vagy - mondta, - de...

- Tudom, tudom. Az apád, a lovagiasság, boldogtalanná akarsz tenni saját érdekemben, satöbbi. Már beszéltem Hilary nagybátyáddal. Hajlandó összeadni minket. Ő pap és tapasztalt ember. Elmondjuk neki a legújabb fejleményeket és ha ennek ellenére is hajlandó minket összeadni, akkor megesküszünk. Holnap délelőtt együtt elmegyünk hozzá.

- De...

- Semmi de. Benne igazán bízatsz. Talpig derék embernek látszik.

- Nincs nála derekabb ember.

- Akkor rendben van, ezt el is intéztük. Most megint megcsókolhatsz.

Visszaült Hubert ölébe. Ilyen helyzetben lephették volna meg őket, ha Jeannek nem lett volna rendkívül fejlett hallása. Ennek köszönhető, hogy mikor Dinny benyitott, Jean éppen a falon függő «Fehér majom» képet tanulmányozta, Hubert pedig cigarettatárcájával foglalatostkodott.

- Kitűnő ez a majom - mondta Jean. - Az újabb ostoba fejlemények ellenére is megesküszünk Dinny, feltéve, ha Hilary bátyád ezekután is hajlandó bennünket összeadni. Holnap délelőtt felkeressük, ha akarsz, gyere velünk.

Dinny Hubertre nézett, aki felállt.

- Reménytelen eset - mondta Hubert, - nem lehet ezzel a nővel boldogulni.

- Nélkülem még kevésbé boldogulhatsz. Képzeld csak, Dinny, azt hitte, hogy ha bekövetkezne a legrosszabb és elküldenek Dél-Amerikába, nem kísérném el. A férfiak valóban olyanok, mint a csecsemők. Nos, Dinny, mit szólna mindehhez?

- Boldog vagyok.

- Most Hilary bácsin múlik a dolog - mondta Hubert, - ezt ne felejtsd el, Jean.

- Helyes. Ő ért a gyakorlati élethez. Azt fogjuk tenni, amit ő tanácsol. Gyere értünk holnap reggel tíz órakor. Fordíts hátra Dinny, még egy utolsó csókot adok neki, aztán el kell mennie.

Dinny hátra fordított.

- Úgy - mondta aztán Jean. Lekísérték Hubertet, majd a két lány nyugovóra tért. Egymás mellett voltak a szobáik, melyeknek berendezése Fleur ízlésének bélyegét viselte. Egy darabig beszélgettek, aztán megölelték egymást és elváltak. Dinny lassan, elgondolkozva vetkőzött.

A csendes téren csak kevés ablak volt világos. Ezen a téren főleg képviselők laktak és nagyrészüket vakációra utazott. A szélcsendben mozdulatlanok voltak a fák sötét ágai. A nyitott ablakon beáramló levegő nem volt édes és balzsamos. A város dübörgő larmája behallatszott és Dinny nem tudta elfelejteni a hosszú viszontagságos nap eseményeit.

Nem tudnék Jeannel együtt élni - gondolta. - Aztán igazságosan hozzátette: De Hubert tudna. Neki szüksége van az ilyesmire. - Kissé fanyarul mosolygott, kicsúfolta magát, amiért szívére vette, hogy elfoglalták helyét bátyja oldalán. Az ágyban eszébe jutott Adrian félelme és kétségbeesése, Diana és szegény nyomorult férje, aki vágyódik utána... de láthatatlan rácsok választják el tőle... és mindenkitől. A sötétben Ferse szikrázó, égő szemeit látta: egy olyan

lénynek a szemét, aki otthonra, nyugalomra vágyik, reménytelenül. A paplant egészen a szeméig húzta, és hogy megnyugtassa magát, újra és újra elismételte a gyermekverset:

Mary, Mary, kicsi Mary,
Sétálj kint a kertben,
Szép virágok, szép kis lányok
Sütkéreznek csendben.

19. FEJEZET.

Ha valaki Hilary Cherrellnek, a St. Augustine's-in-the-Meads-i papnak a szívébe láthatott volna, a kimondott szavak és az emberi gesztusok mögé, akkor megállapíthatta volna, hogy ez a pap nem hisz abban, hogy hűséges munkája sok eredményre vezethet. De már a vérében és csontjában volt a «szolgálat». A szolgálat az ő számára mások vezetését és irányítását jelentette. A vizsla, ha nem is idomították, mégis nyomban szimatolni kezd, amint sétálni viszik. A vadászkutya, ha lovasa magával viszi, az első pillanattól kezdve kitartóan fut a ló után. Éppen így Hilarynak, akinek családja nemzedékek óta állt a köz szolgálatában, már a vérében volt, hogy életét a körülötte élő emberek vezetésével, irányításával és kiszolgálásával töltse. Nagyon jól tudta, hogy kötelességteljesítéséért nem számíthat jutalomra. Egy oly korban, melyben mindent elhomályosított a kétkedés és senki sem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy kigúnyolja egy kaszt hagyományait. Hilary klasszikus példája volt egy «rendnek», melyet arra neveltek, hogy elvégezze munkáját, nem azért, mintha ezzel másoknak vagy önmagának sokat használhatna, hanem egyszerűen azért, mert aki a munkáját abbahagyja, az szerinte katona-szőkevénynek számít. Hilarynak sohasem jutott eszébe, hogy életmódjával bebizonyítsa «rendének» létjogosultságát vagy plasztikussá tegye azt a kötelességteljesítést, melyet apja, a diplomata, nagybátyja, a püspök, fivérei, a katona, a «kurátor» és a bíró (Lionel éppen most kapta meg kinevezését) végeztek a maguk módján. Véleménye az volt, hogy hozzátartozói és ő maga is egyszerűen csak «húzzák az ígát», minden különösebb cél nélkül. Különböző tevékenységeinek megvolt ugyan a maga célja, ez a cél azonban - így érezte szíve mélyén - inkább csak futóhomokra, mint kősziklára épült.

A Ferse visszatérését követő reggel féltízkor éppen sokirányú levelezését intézte kissé kopott dolgozószobájában, amikor Adrian belépett.

Adriannak sok barátja volt, de csak Hilary fivére tudta igazán megérteni érzéseit és helyzetét. Mindössze két év korkülönbség volt köztük. Gyermekkorukban jó pajtások voltak, később együtt turistáskodtak. A háború előtti években együtt mászkáltak fel és le a legképtelenebb hegycsúcsokra és még képtelenebb völgyekbe. A háborúban mindketten részt vettek. Hilary tábori lelkész volt Franciaországban, Adrian pedig, aki arabul tudott, a Keleten volt összekötő tiszt. Temperamentumuk erősen eltérő volt és ez mindig elősegíti a maradandó barátságot két ember között. Kevés szóval meg tudták érteni egymást. Most is nyomban a dologra tértek.

- Mi a legújabb hír? - kérdezte Hilary.

- Dinny azt jelenti, hogy teljes a nyugalom. Ferse nyugalmát azonban előbb-utóbb fel fogja borítani az a feszültség amit az okoz, hogy megint otthon van. Pillanatnyilag talán jó hatással van rá, hogy szabad ember és otthon lehet. Ez az állapot azonban nem tarthat egy hétnél tovább. Leutazom az intézetbe, bár biztosan tudom, hogy ott sem tudnak többet, mint én.

- Bocsáss meg öregem, de én azt hiszem, hogy a legjobb volna, ha Ferse ismét normális házaseletet élne a feleségével.

Adrian arca megremegett.

- Ez emberfeletti megpróbáltatás volna. Olyan borzalmas dolgokkal jár az ilyesmi, amit nem is lehet szavakkal kifejezni. Ezt nem lehet egy nőtől kívánni.

- Ha ez a szerencsétlen ember egészséges marad, akkor igen.

- Ebben a kérdésben a döntés nem a mienk, nem is Ferseé, hanem csakis Dianáé. Olyan megpróbáltatás volna ez számára, amit nem lehet tőle megkívánni. Ne felejtsd el, hogy mi minden ment keresztül, mielőtt Ferse az intézetbe került! Ferset el kellene távolítani a házból.

- Egyszerűbb lenne, ha Diana menne el valahova.

- Ki adhatna neki szállást? Legfeljebb én, de ez aztán okvetlenül felborítaná Ferse lelki egyensúlyát.

- Ha Dianának nincsenek túlságosan nagy igényei, nálunk lakhatna.

- És a gyerekek?

- Nekik is tudnánk helyet szorítani.

- De a magány és a tétlenség nem fog használni Ferse állapotának. Alkalmas volna valamilyen munkára?

- Nem hiszem. Négy ilyen esztendő mindenkit tönkretesz. Különben is ki adna neki munkát? Bárcsak rá tudnám venni arra, hogy hozzám eljöjjön.

- Dinny és a másik lány azt mondja, hogy teljesen normálisnak látszik.

- Bizonyos fokig. Az intézetben talán többet tudnak mondani.

Hilary megragadta fivére karját.

- Szörnyű lehet ez számodra, öreg fiú. De azért fogadok tized egy ellen, hogy a helyzet nem olyan súlyos, mint amilyennek látszik. Én mindenesetre beszélek May-vel, te pedig keresd fel azokat az embereket, és ha úgy véled, hogy Dianának jót tenne, ha hozzánk költözne, hívd meg a nevünkben.

Adrian megszorította a karján nyugvó kezét.

- Most azonnal vonatra ülök.

Hilary magára maradt. A szoba közepén állt és komor arccal nézett maga elé. Munkássága során a gondviselésnek annyi kifürkészhetetlen cselekedetével találkozott, hogy most már templomi beszédeiben sem nevezte jótekonynak a gondviselést. Másrészt viszont sok olyan embert látott, akik tisztán kitartással fölbe tudtak kerekedni minden szerencsétlenségnek. Látott olyan embereket is, akiket legyőzött ugyan a szerencsétlenség, de ennek ellenére aránylag egész elégedetten éltek. Ezért arra a meggyőződésre jutott, hogy az emberek általában túlbecsülik a szerencsétlenség jelentőségét. Az életben a nyereségek és a veszteségek általában kiegyenlítik egymást. Csak az a fontos, hogy az ember kitartson és ne tépelődjön túlsokat. Amikor idáig jutott, újabb látogatót kapott Millicent Pole személyében. A lány, bár a rendőrbíróság felmentette, elvesztette állását a Petter és Poplin cégnél - mert egy felmentő ítélet még nem tudja eloszlatni az ember rossz hírét.

Már előre bejelentette magát a papnál és most pontosan meg is érkezett csinos kék ruhájában. Úgy látszott, hogy minden megtakarított pénzét ruhára költi. Csendben várta, hogy a pap kikérdezze.

- No, Millie, hogy van a nővére?

- Tegnap már ismét munkába állott, Cherrell úr.
- Már annyira jól van?
- Nem hiszem, de azt mondja, hogy elveszti az állását, ha sokat mulaszt.
- Ez nem valószínű.
- De igen, azt mondja, hogy ha sokáig távolmarad, akkor azt hiszik, hogy velem együtt belekeveredett abba az ügybe.
- No és mi van magával? Nem volna kedve vidékre menni?
- Ó nem.

Hilary elgondolkozva nézte. Csinos lány, csinos az arca és a bokája, a szája érzéki. A pap arra a meggyőződésre jutott, hogy legjobb volna, ha a lány minél előbb férjhez menne.

- Van valakije, Millie?

A lány elmosolyodott.

- Nem komoly a dolog, tiszteletes úr.
- Nem elég komoly ahhoz, hogy megesküdjének?
- Azt hiszem, nincs kedve hozzá.
- És magának?
- Nekem sem sürgős.
- Mégis, mik a tervei?
- Szeretnék... szeretnék manneken lenni.
- Ugyan? Pettersék adtak magának bizonyítványt?
- Igen. Azt mondták, nagyon sajnálják, hogy el kell küldeniök, de miután olyan sokat szerepeltem az ujságokban, félnek, hogy a többi lány...
- Értem. Figyelmeztetem, Millie, hogy a saját hibájából került abba a kínos helyzetbe. Én megvédtem magát, mert láttam szorult helyzetét, de azért én sem vagyok vak. Ígérje meg, hogy nem teszi többé. Ez az első lépés a romlás útján.

A lány válasza az volt, amire Hilary pontosan számított: semmi.

- Most bevezetem magát a feleségemhez. Kérjen tőle tanácsot. Ha nem tud olyan állást kapni, mint amilyen az előbbi volt, akkor gyorsan kiképeztetjük és megpróbáljuk elhelyezni pincérnőnek. Megfelelne?
- Nem bánnám.

Félig mosolygó, félig félénk pillantást vetett a papra. Hilary azt gondolta: «Az ilyen arcú lányokat az államnak kellene hivatalból kiházásítania, ez volna az egyetlen mód, hogy biztonságba helyezzük őket».

- No, Millie, adjon kezet és ne felejtse el, amit mondtam. A szülei barátaim voltak, és remélem, hogy nem fog szégyent hozni az emlékükre.
- Igenis Cherrell úr.

«Képzelem», gondolta Hilary és bevezette a lányt a szomszéd szobába, ahol felesége ült az írógép mellett. Aztán visszatért dolgozószobájába, kihúzta íróasztala egyik fiókját és bonyolult számadásokba fogott. Nincs még egy hely a világon, ahol olyan sokat számítana a pénz, mint e nyomornegyed keresztény közösségében, melynek vallása hivatalosan megveti a pénzt.

«A mezők lilioma - gondolta Hilary - nem dolgozik, nem sző és nem fon, hanem koldul. Honnan az ördögből teremtek elő annyi pénzt, hogy az intézetet fenn tudjam tartani az év végéig?»

A problémát még nem sikerült megoldania, mikor már jelentkezett a szobalány.

- Cherrell kapitány, Cherrell kisasszony és Tasburgh kisasszony van itt.

«Tyű - gondolta Hilary - itt ma nem nő fű.»

Unokaöccsét még nem látta, amióta az az expedícióról visszaérkezett. Megijesztette, hogy Hubert arca milyen sötét és mennyire megöregedett.

- Gratulálok, öreg fiú - mondta. - Már tegnap értesültem terveidről.

- Hilary bácsi, - mondta Dinny - készülj el Salamon szerepére.

- Vedd tudomásul, tiszteletlen hugom, hogy Salamon bölcs híre a lehető legalaptalanabb. Gondolj csak arra, hogy milyen sok felesége volt. Nos?

- Hilary bácsi, - mondta Hubert - arról értesültem, hogy esetleg kiadatásomat kérik, amiért lelőttem azt az öszvérhajtsárt. Jean azt akarja, hogy ennek ellenére azonnal házasodjunk meg...

- Nem ennek ellenére, hanem éppen ezért - szólt közbe Jean.

- Én túl kockázatosnak találom ezt a lépést és úgy érzem, nem volnék elég becsületes Jeannel szemben, ha megtenném. Abban állapotunk meg, hogy a te bölcseségedre bízunk a döntést.

- Köszönöm, - mormogta Hilary - mért éppen az enyémre?

- Azért, - szólt közbe Dinny - mert neked már nagyobb gyakorlatod van a gyors ítélethozatalban, mint egy rendőrbírónak.

Hilary elfintorította az arcát.

- Te olyan jól ismered a szentírást, Dinny, hogy eszedbe juthatna a teve és az a bizonyos utolsó szalmaszál, dehát... - Jeanre nézett, aztán Hubertre, aztán megint Jeanre.

- A várakozással semmit sem nyerünk, - mondta Jean - ha neki el kell mennie, én így is, úgy is vele megyek.

- Igazán?

- Ez csak természetes.

- Meg tudnád ezt akadályozni, Hubert?

- Nem hiszem.

- Úgy látszik, hogy itt a «Szerelmem első pillantásra» című esettel állunk szemben.

Hubert és Jean nem felelt, Dinny szólalt meg helyettük.

- A legnagyobb mértékben. Én már a lippinghalli krocketpályán észrevettem.

Hilary bólintott.

- Ez nem a legrosszabb megoldás. Velem is ez történt, és mind a mai napig nem bántam meg. Valószínű, hogy kiadnak?

- Nem - felelt helyette Jean.

- Mi a te véleményed, Hubert?

- Nem tudom. Apa nagyon aggódik, de többen fáradoznak, hogy megakadályozzák a dolgot. Szerencsére megvan még ez a sebhely - mondta és felgyúrte kabátujját.

Hilary bólintott.

- Nagy szerencse.

Hubert elmosolyodott.

- Akkor nem volt szerencse, abban az éghajlatban.

- Megvan már a diszpenzáció?

- Még nincs.

- Gyorsan szerezd meg és nyomban összeadlak benneteket.

- Komolyan?

- Lehet, hogy meggondolatlanul cselekszem... de nem hiszem.

- Bizony nem. - Jean megszorította a kezét. - Holnap délután két órákor alkalmas volna önnek, Cherrell úr?

- Mindjárt megnézem a naplókönyvemben.

Megnézte, aztán bólintott.

- Remek! - kiáltotta Jean. - Most pedig gyérünk, Hubert, szerezzük meg a diszpenzációt.

- Igazán nagyon hálás vagyok neked, Hilary bácsi - mondta Hubert. - Szóval nem találkoz, hogy aljasság tőlem?

- Kedves fiam, - mondta Hilary - ha valaki egy olyan lánynak udvarol, mint amilyen Jean, akkor számítania kell az ilyesmire. Au revoir, Isten áldjon meg mindkettőtöket.

Mikor a fiatal pár kiment, Hilary Dinnyhez fordult.

- Igazán meghat, Dinny, hogy hozzám fordultak. Kinek az ötlete volt ez?

- Jeané.

- Akkor Jean vagy nagyon jó, vagy nagyon rossz emberismerő. Ez gyors munka volt. Tíz óra öt perckor jöttetek be, most tíz óra 14 perc. Rövidebb idő alatt még nem döntöttem két ifjú lélek sorsa fölött. Ugy-e, a Tasburghoknak nincs semmi különösebb hibájuk?

- Nincs. Legfeljebb talán egy kicsit hirtelen emberek.

- Én szeretem a gyors elhatározású embereket. A legtöbb esetben bátrak.

- Ezt bebizonyították a zeebruggei tengeri ütközetben.

- Persze, hiszen a lány fivére tengerész, nem?

Dinny szempillája megremegett.

- Még nem közeledett hozzád hasonló szándékkal?

- Már több ízben.

- És?
- Én nem vagyok hirtelen elhatározású.
- Alaposan meghányod-veted a dolgokat?
- Főleg vetem. Elvetem.

Hilary szeretettel mosolygott kedvenc unokahugára.

- Kék szem, igaz szem - mondta. - Egyszer még téged is férjhezadlak, Dinny. De most bocsáss meg, beszélnem kell egy emberrel, akinek súlyos részletfizetési gondjai vannak. Belemászott valami részletüzletbe és most nem tud kievickelni belőle. Alaposan bent van szegény a kutyaszorítóban. Erről jut eszembe, itt van az a lány, akit a multkor a rendőrbíróság felmentett. Bent van nagynénédnél. Nem akarsz vele találkozni? Attól félek, hogy az úgynevezett megoldhatatlan problémák közé tartozik. Más szóval halandó ember. Tégy egy kísérletet, talán meg tudod oldani a problémáját.

- Szívesen megtenném, de attól félek, hogy nem engedi.

- Nem tudom. Mind a ketten fiatal lányok vagytok, azt hiszem, ki tudnál hozni belőle egyet-mást... ha sok jót nem is. Ez - tette hozzá - cinikusan hangzik. A cinizmus gyakran nagyon megnyugtató.

- Bizonyára.

- E tekintetben a római katolikusok előnyösebb helyzetben vannak, mint mi. No, de most Isten veled, kedvesem. Eljössz holnap a kivégzésre?

Hilary elzárta számadásait, a hallba vezette Dinnyt és beszólt:

- Drágám, itt van Dinny. Ebédre visszajövök.

Ezzel elsietett, még kalapját sem vitte magával.

20. FEJEZET.

A két lány együtt indult el a paplaktól a South Square felé. Fleurhöz igyekeztek, akitől Millie ajánló levelet akart kérni.

- Azt hiszem, - mondta Dinny, elfogódottságát leküzdve - hogy én a maga helyében bosszút állnék valakin. Nem látom be, hogy mért kellett magát kitenni az állásából.

A lány kutató oldalpillantást vetett rá és láthatóan azon törte a fejét, hogy őszinte legyen-e, vagy sem.

- Hírbe hoztam magamat - mondta végül.

- Tudom, véletlenül ott voltam a rendőrbíróságon, mikor felmentették. Felháborítónak találtam, hogy odahurcolták magát.

- Tényleg megszólítottam egy embert, - mondta meglepetésszerűen a lány - Cherrell úrnak nem akartam bevallani. Megtettem. Nem volt pénzem, nagyon el voltam keseredve. Mit gondol, rosszul tettem?

- Hát... én a magam részéről egyszerűen csak pénzhány miatt nem tudnám megtenni.

- Maga nem tudja, mi az, amikor az embernek egy vasa sincs.

- Lehet, hogy igaza van, bár nekem sincs sok pénzem.
 - Még mindig jobb, mint lopni - mondta keserűen a lány. - Tulajdonképpen mi van abban? Az ember elfelejti, aztán kész. Legalább is ezt gondoltam akkor. A férfit senki sem veti meg az ilyesmiért. De azért ne tessék elmondani Montné nagyságának, amit most mondtam.
 - Persze, hogy nem. Hát igazán olyan súlyos helyzetben volt?
 - Átkozott helyzetben voltam. A nővérem és én, ha munkában vagyunk, éppen annyit keresünk, hogy ne haljunk éhen. De a nővérem öt hétig beteg volt, és én meg hozzá elvesztettem a pénztárcámat. Benne volt az egész dohányom: harminc shilling. Igazán nem az én hibám volt!
 - Átkozott szerencsétlenség!
 - Rohadt dolog. Azt hiszi, hogy ha igazán rossz lány volnék, akkor lebuktam volna? Azért buktam le, mert még egészen zöld voltam. Fogadok, hogy az előkelő lányok nem kerülnek bajba, ha pénzzavarban vannak és hasonló módon segítenek magukon.
 - Mindenesetre - mondta Dinny - minden körben akadnak lányok, akik nem válogatják meg a pénzszerzési lehetőségeket. Az én véleményem az, hogy ilyesmit csak szerelemből volna szabad tenni. Lehet, hogy régimódi vagyok.
- A lány megint hosszan ránézett, pillantása most szinte csodálatot fejezett ki.
- A kisasszony úrihölgy. Én is szívesen lennék hölgy, de hát az ember már az marad, aminek született.
- Dinny legyintett.
- Hölgy! Hagyjuk ezt a szót! Azok az ismerőseim, akik a legjobban megérdemelnék ezt az elnevezést, öreg parasztasszonyok.
 - Igazán?
 - Igen. Azt hiszem, hogy sok londoni bolti kiszolgáló lány is felér akármilyen hölgygel.
 - Hát igen. Vannak rém rendes lányok is. Az én nővérem sokkal rendesebb, mint én. Ő sohasem tett volna olyasmit. A kisasszony nagybátyja mondott valamit, amit sohasem fogok elfelejteni, de azért nem tudok felelni magamért. Én ott keresem az örömeket, ahol akadnak. Mért ne?
 - Az a kérdés, hogy mit nevez tulajdonképpen örömmel? Egy jöttment férfitől, akivel az utcán összeakad, nem kaphat sok örömet, sőt ellenkezőleg.
- A lány bólintott.
- Hát ez már igaz. De, tetszik tudni, amikor az ember agyonemésztí magát, hogy honnan szerezzen pénzt, akkor sok mindennel hajlandó megbarátkozni, ami különben nem tetszene neki. Higye el.
- Erre most már Dinny bólintott.
- Ugy-e, a nagybátyám kedves ember?
 - Úriember. Sohasem dumál az embernek a vallásról. És mindig a zsebébe nyúl, ha van valamije.
 - Azt hiszem, ez ritkán fordul elő, - mondta Dinny - családom meglehetősen szegény.
 - Nem a pénz teszi az úriembert.

Dinnyből nem váltott ki különös lelkesedést ez a megállapítás. Mintha már hallotta volna valahol.

- No, most szálljunk fel egy autobuszra - mondta.

Sütött a nap, az autobusz tetején helyezkedtek el.

- Hogy tetszik az új Regent Street? - kérdezte Dinny.

- Csodaszép.

- Nem volt szebb a régi utca?

- Nem. Unalmas, sárga utca volt, nem volt benne semmi változatosság.

- De nem hasonlított egyetlen más utcára sem, és azért volt olyan szabályos, mert az megfelelt az utca vonalának.

A lány észrevette, hogy itt most már az ízlés kérdése merült fel. Kicsit habozott, aztán határozottan mondta:

- Most sokkal elevenebb ez az utca, mozgás van benne és nem olyan rideg, unalmas.

- Igen?

- Szeretek az autobusz tetején utazni, - folytatta a lány - mert innét annyi mindent lehet látni. Olyan érdekes az élet, nem?

A lány kissé külvárosias hangja és szavai ütősszerűen hatottak Dinnyre. Érdekes az élet? Az ő élete csendes, előre kiszabott, eseménytelen. Nincs benne kaland vagy kockázat. Sokkal kalandosabb azoknak az élete, akik a munkájukból élnek. Dinnynek eddig az volt a hivatása, hogy nem dolgozott. Jeanre gondolt és ezt mondta magában: «Attól félek, hogy nagyon unalmas az életem. Mindig csak várok, várok valami eseményre».

A lány ismét oldalpillantást vetett rá.

- De hiszen a kisasszony élete nagyon mulatságos lehet, mert a kisasszony nagyon csinos.

- Csinos vagyok? Ezzel a pisze orral?

- A megjelenés a fontos. Mindig csak a megjelenés. Akármilyen csinos valaki, nem sokat ér, ha nem jó a megjelenése.

- Én inkább csinos szeretnék lenni.

- Ó, dehogy. Csinos mindenki tud lenni. Az nem jelent semmit.

- És mégis olyan kevesen vannak. - Rápillantott a lány profiljára és hozzátette: - Magának szerencséje van.

A lány hátravetette fejét.

- Szóltam Cherrell úrnak, hogy manneken szeretnék lenni, de, úgy látszik, nem tetszik neki a dolog.

- Én is azt hiszem, hogy valamennyi haszontalan foglalkozás közül ez a legrosszabb. Folyton csak öltözködni egy csomó bolond, szeszélyes nő előtt.

- Ilyennek is kell lenni - mondta dacosan a lány. - Különben is, szeretek szép ruhákat viselni. De az ilyen álláshoz protekció kell. Talán Montné nagyságos asszony tehet valamit az érdekemben. A kisasszonyból bezzeg remek manneken lenne, hiszen olyan karcsú és előkelő megjelenésű.

Dinny elnevette magát. Az autobusz megállt a Whitehall végén, a Westminster apátság előtt.

- Leszállunk. Volt már a Westminster apátságban?

- Nem.

- Ajánlom, nézze meg, még mielőtt le találják bontani, hogy bérházakat vagy mozit építsenek a helyébe.

- Nahát! Ezt akarják tenni?

- Azt hiszem, egyelőre még csak homályosan gondolnak rá. E pillanatban csak arról beszélnek, hogy tatarozni akarják.

- Jókor hely! - mondta a lány. A hatalmas falak láttára elhallgatott. Némán léptek be a templomba. Dinny figyelte a lányt, aki hátravetett fejfel bámulta a chathami szobrot és szomszédját.

- Ki ez a meztelen öreg pasas?

- Neptun. Jelképes alak. «Britannia uralkodik a tengerek felett» - ezt jelképezi.

- Aha.

Tovább mentek és lassanként kibontakoztak előttük a régi múzeum hatalmas méretei.

- Nahát! Hogy tele van ez mindenfélével!

- Olyan, mint valami régiségkereskedés, nem? Itt összegyűjtötték úgyszólván az egész angol történelmet.

- Milyen sötét van itt. És az oszlopok rém piszkosak.

- Talán nézzük meg egy pillanatra a Költő-szögletet.

- Hát az mi?

- Oda temetik a nagy írókat.

- Azért, mert rímeket faragtak? - mondta a lány. - Milyen vicces.

Dinny nem válaszolt. Ismert néhányat a szóban forgó rímek közül és nem tudta, kinek van igaza. Megnézett néhány képet és nevet, érdekelték, a lányt egyáltalában nem. Aztán lassan végigmentek a hajón és eljutottak az Ismeretlen Katona aranyozott, fekete emléktáblájához, melyet két vörös koszorú díszített.

- Kíváncsi vagyok, tudja-e, hogy idekerült? - mondta a lány. - Azt hiszem, ha tudja, akkor sem törődik vele, mert senki sem tudja a nevét, úgy, hogy semmi haszna sincs az egészből.

- Nincs. A haszon a mienk - mondta Dinny. Torkát összeszorította az az érzés, mellyel a világ az Ismeretlen Katonának adózik.

Mikor ismét kiértek az utcára, a lány hirtelen megkérdezte:

- A kisasszony vallásos?

- Azt hiszem... bizonyos fokig - mondta Dinny bizonytalanul.

- Engem nem tanítottak vallásra. Az apám és az anyám szerették Cherrell urat, de helytelennek találták a vallást. Tetszik tudni, az apám szocialista volt és mindig azt szokta mondani, hogy a vallás a kapitalista rendszerhez tartozik. A mi osztályunkbéli emberek különben sem járnak templomba. Nem is érünk rá, meg aztán azt kívánják az embertől, hogy egészen mozdulatlanul, csendben üljön a templomban. Én szeretem a mozgást. És azonkívül: ha van Isten, miért nevezik Atyának? Én haragszom rá ezért. Azért bánnak így a lányokkal, mert az Istent

férfinek képzelik. Azóta, hogy a tárgyalásomon beszéltem a rendőrbíróági lelkéssel, sokat törtem a fejemet ezen a dolgon. A férfi semmit sem teremthet nő nélkül.

Dinny csodálkozva nézett rá:

- Mért nem mondta ezt el a nagybátyámnak? Igen érdekes gondolat.

- Azt mondják, hogy a nők most már egyenrangúak a férfiakkal, - folytatta a lány - de ez nem igaz. Azon a helyen, ahol én dolgoztam, nem akadt egy lány sem, aki ne félt volna a főnöktől. Ahol a pénz, ott a hatalom. És a rendőrtisztek, meg a bírák, meg a papok, meg a tábornokok, mind férfiak. Ők tartják a kezükben a korbácsot, pedig nélkülünk semmire sem tudnának menni. Csak volna valami hatalmam, majd megmutatnám én nekik!

Dinny nem felelt. A lányt elkéséríti és túlzásra ragadtatja az eset, ami vele történt, de azért van valami igazság abban, amit mond. Biztos, hogy a Teremtő kétnemű volt, különben nem indulhatott volna meg a teremtesi folyamat. A két nemnek eredetileg egyenlőnek kellett lennie. Dinnynek ez eddig nem jutott eszébe. Ha a lány az ő társadalmi osztályába tartozott volna, felelt volna neki, de így nem tudta leküzdeni tartózkodását vele szemben. Emiatt sznobnak érezte magát és végül is az iróniához menekült:

- Maga kis lázadó!

- Persze, hogy lázadó vagyok az után, ami velem történt - mondta a lány.

- No, megérkeztünk Montékhoz. Nekem még van egy pár elintézni való ügyem, magára hagyom Montnéval. Remélem, találkozunk még valamikor - kezet nyujtott. A lány elfogadta kezét.

- Nagyon jól éreztem magamat - mondta egyszerűen.

- Én is - mondta Dinny. - Sok szerencsét.

A hallban hagyta a lányt, aztán tovább indult az Oakley Street felé. Bosszantotta, hogy nem mert odáig menni, mint ameddig szeretett volna. Elérkezett egy kifürkészetlen terület határáig - és visszariadt. Gondolatai olyanok voltak, mint a fiatal tavaszi madarak csiripelése, mely még nem öltött határozott formát és dallamot. A lány hatása alatt valami furcsa vágyat érzett, hogy belevesse magát az életbe, de sejtelve sem volt, hogyan. Ha legalább szerelmes lenne valakibe! Milyen jó lehet, ha az ember tudja, hogy mit akar, úgy, mint Hubert és Jean. Hallorsen és Alan Tasburgh is azt mondják, hogy tudják, mit akarnak. Az élet inkább árnyjátéknak látszik, mint valóságnak. Dinny elégedetlenül könyökölt a rakodópart kőkorlátján. Alatta duzzadtan áradt a folyó vize. Vallásos vagyok? - kérdezte magától - bizonyos fokig, a magam módján. De milyen ez a mód?

Eszébe jutott Hubert naplójának egy mondata.

«Aki hisz a mennyországban, az előnyösebb helyzetben van, mint a magamfajta emberek. Biztos nyugdíjra van kilátása. Mi a vallás? A jutalomba vetett hit? Akkor meglehetősen prózai dolog. Inkább a jóságba vetett hit, magáért a jóságért, mert a jóság szép, mint egy tökéletes virág, mint egy csillagos éjszaka, mint egy bájos dallam!» Hilary bácsi nehéz munkát végez és egyetlen jutalma az, hogy jól végzi munkáját. Vajon vallásos-e Hilary bácsi? Meg kell tőle kérdezni. Hirtelen egy hang szólalt meg mellette:

- Dinny!

Összerezcent, megfordult. Alan Tasburgh állott előtte, széles mosollyal az arcán.

- Az Oakley Streeten kerestem magát és Jeant, de azt mondták, hogy Montéknál vannak. Éppen oda igyekeztem. Milyen szerencse, hogy találkoztam magával.

- Azon gondolkoztam, hogy vallásos vagyok-e vagy sem.
- Érdekes! Éppen én is ezen törtem a fejem.
- Azon, hogy én vagyok-e vallásos, vagy maga?
- Az igazat megvallva, kettőnket egy személynek számítom.
- Igazán? Nos, vallásosak vagyunk?
- Végszükség esetén. Mi ujság az Oakley Streeten?
- Ferse kapitány hazajött.
- Jóságos Ég!
- Mindenki ezt mondja. Láttá Dianát?
- Nem. A szobalánnyal beszéltem, kissé izgatottnak látszott. Még mindig bolond az a szegény ember?
- Nem, de azért Dianát még így is borzalmasan érinti a dolog.
- El kellene költöznie hazulról.
- Én költözöm hozzá - mondta hirtelen Dinny - ha úgy akarja.
- Nem nagyon tetszik nekem ez az ötlet.
- Lehet, de mégis megteszem.
- Miért, hiszen nincs is vele annyira jóba.
- Unom már az örökös céltalan lógást.

A fiatal Tasburgh rábámult.

- Nem értem.
- Maga nem tudja, milyen egy nyugodt, békés, eseménytelen élet. Szeretnék végre a magam lábán megállni.
- Akkor jöjjön hozzám feleségül.
- Igazán, Alan, még sohasem találkoztam ilyen ötletszegény emberrel.
- Nem az a fontos, hogy az embernek sok ötlete legyen, hanem az, hogy jók legyenek az ötletei.

Dinny elindult.

- Most elmegyek Dianához.

Egy darabig némán haladtak egymás mellett. Végül Tasburgh komoran megszólalt.

- Drága, egyetlenem, mi bántja?
- A saját természetem. Semmisem tud igazán izgatni.
- No, erről könnyen gondoskodnék.
- Most komolyan beszélek, Alan.
- Helyes! Addig úgysem jön hozzám feleségül, amíg nem kezd komolyan beszélni. De mondja meg, mért vágyik izgalmakra?

Dinny vállat vont.

- Úgy látszik, beleestem abba a longfellowi hangulatba: «Az élet súlyos, az élet komoly.» Maga, úgy látszik, nem érti, hogy milyen jelentéktelen és sekélyes a vidéki lány élete.

- Mondanék valamit, de nem merem.

- Csak mondja.

- Azt akarom mondani, hogy a vidéki lány könnyen válhat nagyvárosi anyává.

- Valamikor el kellett pirulni, ha ilyesmi szóba került - sóhajtotta Dinny. - Nem akarok mindent tréfára fordítani, de úgy látszik, elkerülhetetlen.

A fiatal Tasburgh belekarolt.

- Próbálja tréfára fordítani a házaseletet egy tengerész oldalán. Maga lenne az első, akinek ez sikerülne.

Dinny elmosolyodott.

- Senkihez sem megyek feleségül, amíg nem érzek iránta leküzdhetetlen vágyat. Tudom, hogy mit beszélek, ismerem magamat.

- Jól van Dinny, én nem sűrgetem.

Megint némán haladtak egymás mellett. Mikor az Oakley Street sarkára értek, Dinny megállt.

- Ne kísérjen tovább, Alan.

- Este beszólok Montékhoz, hogy megtudjam, mi történt magával. Ha szüksége van rám Ferse-zel kapcsolatban, csak hívjon fel a klubomban. Itt a szám.

Ceruzájával egy névjegyre írta a számot és átadta Dinnynek.

- Eljön holnap Jean esküvőjére?

- Persze - mondta Alan - én vezetem be a menyasszonyt. Bárcsak már...

- Viszontlátásra - mondta Dinny.

21. FEJEZET.

Dinny könnyedén vett búcsút a fiatalembertől, de mikor a ház lépcsőfeljáratánál megállt, idegei izgatottan feszültek meg. Még sohasem volt elmebeteggel dolga és ezért most borzalmasnak képzelte el a találkozást. Ugyanaz az idősebb szobalány engedte be, akivel előző nap beszélt. Közölte vele, hogy a nagyságos asszony és Ferse kapitány együtt vannak. A kisasszony fáradjon fel a szalonba. Abban a szobában várakozott, ahova tegnap Jeant bezárta Ferse. Sheila jött be egy pillanatra. «Hallo! Anyukára vársz?» mondta és ismét kiszaladt a szobából. Később megjelent Diana. Arc kifejezése olyan volt, mintha minden erejével össze akarná szedni magát és tisztába szeretne jönni saját érzéseivel.

- Bocsáss meg, drágám, hogy megvárakoztattalak. Az ujságokat néztük át. Minden erőmmel igyekszem úgy bánni vele, mintha misem történt volna.

Dinny odament hozzá és megsimogatta a karját.

- De nem fog sokáig tartani - mondta Diana - érzem, hogy nem tarthat sokáig.

- Engedd meg, hogy hozzád költözzem. Azt mondhatod, hogy ezt már előzőleg megbeszéltük.

- Nem Dinny, ez szörnyű következményekkel járhat. Nem tudom mit kezdjek vele. Irtózik attól, hogy elmenjen hazulról, vagy emberekkel találkozzék. De arról sem akar hallani, hogy elutazzunk valahova, ahol senkisé ismeri. Orvossal sem akar beszélni, tanácsot sem akar meghallgatni. Senkit sem akar látni.

- Majd lát engem és ilyen módon hozzászokik a társasághoz. Ezek valószínűleg csak az első napok nehézségei. Ha akarod, most mindjárt elszaladok és elhozom a holmimat.

- Igazán angyal vagy.

- Közben még Adrian bácsit is értesítem. Ő ma reggel elment abba az intézetbe.

Diana az ablakhoz lépett és hátat fordított Dinnynek. Hirtelen megfordult.

- Elhatároztam, hogy nem engedem visszavinni. Minden lehetőt megteszek, hogy újból talpraállítsam, ha lehet.

- Áldott teremtség vagy - mondta Dinny - én segíteni fogok neked.

Mintha nem bízna többé, sem Dianában, sem magában, kiszaladt és lefutott a lépcsőn. Kilepett az utcára, elhaladt az ebédlőablak mellett. Megint észrevette a lángoló szemű arcot, mely az ablak mögül figyelte őt. Valami tragikus önvádfelet érzett, miközben a South Square felé haladt.

Fleur így szólt ebéd közben:

- Nem érdemes aggódnod és kínlódnod Dinny. Várd meg, hogy mi fog történni. Még szerencse, hogy Adrian egész idő alatt úgy viselkedett, mint egy szent. Egyébként az egész eset jó példa arra, hogy milyen keveset ér a törvény. Tegyük fel, hogy Diana elválhatott volna Fersetől betegsége alatt: Ferse ugyanúgy visszajött volna hozzá az intézetből és az ő érzései is ugyanezek lettek volna. A törvény nem tud változtatni az örök emberi dolgokon. Diana szerelmes Adrianba?

- Nem hiszem.

- Biztos vagy ebben?

- Nem. Még abban sem vagyok biztos, hogy én mit érzek.

- Erről jut eszembe: felhívott amerikai barátod. El akar jönni.

- Jöhet, de én az Oakley Streeten leszek.

Fleur ravaszul nézett rá.

- Tehát a tengerész esélyeire fogadhatok.

- Nem. Tedd minden pénzedet «Vénkisasszonyra».

- Nem drágám, ez elképzelhetetlen!

- Nem látom sok célját a házasságnak.

Fleur kissé fanyar mosollyal válaszolt.

- Nem tudunk nyugton maradni, Dinny, vagy legalább is nem maradunk, mert túlságosan unalmas volna.

- Te modern vagy, Fleur, én viszont középkorias vagyok.

- Az arcod mindenesetre korareneszansz stílusú. De azok a régi olasz nők nem akartak elmene-külni a házaseslet elől. Ne táplálj hiú reményeket. Előbb-utóbb nagyon elunod magadat és akkor aztán...

Dinny ránézett: meglepte unokanővérének kiábrándult, józan okossága.

- Mit nyertél te a házassággal, Fleur?

- Most legalább egész nő vagyok, kedvesem - felelte szárazon Fleur.

- Mert gyermekeid vannak?

- Gyermekek, mint mondják, házasság nélkül is előfordulhatnak, bár ez sok esetben valószínűtlen. A te esetében például teljesen lehetetlen volna. Öskomplexumod akadályozna ebben. A régi családok tagjainak átöröklött hajlandóságuk van a törvényes szaporodás iránt. Enélkül tudniillik egy család sem válhatna nagyon régivé.

Dinny a homlokát ráncolta.

- Ez még sohasem jutott eszembe, de annyi bizonyos, hogy igen erős kifogásom volna egy törvénytelen gyermek ellen. Erről jut eszembe: adtál ajánlólevelet annak a lánynak?

- Igen. Nem tudom miért ne mehetne el mannekennek? Elég karcsú hozzá. A fiús alak még legalább egy évig divatos lesz. Utána azonban - jól jegyezd meg, amit mondok - ismét hosszabbak lesznek a szoknyák, mi pedig megint nekigömbölyödünk.

- Megalázó dolog ez, nem?

- Micsoda?

- Az, hogy állandóan változtatjuk az alakunkat, meg a hajunkat.

- Fellendítjük vele a kereskedelmet. Mi hajlandók vagyunk a férfiak hatalmában maradni, csak azért, hogy a kezünkben tarthassuk őket. Ez az igazi vamp-filozófia.

- Nem tartom valószínűnek, hogy ez a lány megmaradhat a tisztesség útján, ha egyszer manneken lesz belőle.

- Sőt ellenkezőleg. Még férjhez is mehet. Különbözik pedig nekem sohasem fáj a fejem embertársaim erkölcei miatt. Nektek Condafordban persze úgy kell tennetek, mintha adnátok erre, családokat már a normann hódítás óta ott él. Erről jut eszembe: intézkedett már apád, hogy halála esetén ne kelljen örökösödési adót fizetnetek?

- De Fleur, az apám még egyáltalában nem öreg.

- Nem, de az emberek meg szoktak halni. Van valamije a birtokán kívül?

- Csak a nyugdíja.

- Vannak nagy erdők a birtokaitokon?

- Írtódom attól a gondolattól, hogy fákat vágassanak ki. Favágás! Kétszáz év fejlődésének munkája és energiája elpusztul egy félóra alatt. Felháborító!

- Drágám, mégsem fog más hátramaradni, minthogy eladjátok és kivágassátok az erdőiteket.

- Majd csak megleszünk valahogy - mondta röviden Dinny - sohasem engedném, hogy Condaford idegen kézre jusson.

- Ne feledkezz meg Jeanról.

Dinny kiegyenesedett.

- Ő sem engedné. A Tasburghok éppen olyan régi család, mint mi.

- Megengedem. De ez a fiatal hölgy rendkívül mozgékony, nyughatatlan és nem lesz sokáig kedve egy helyben tsepedni.

- Condaford nem jelent tespedést.

- Ne sértődj meg, Dinny, én csak a ti javatokra gondoltam. Épp úgy nem szeretném, ha el kellene hagynotok Condafordot, mint ahogy nem szeretném, ha Kit elveszítené Lippinghallt. Michael teljesen bolond. Azt mondja, hogyha ő ennek az országnak egyik gyökere, akkor őszintén sajnálja azt az országot, melynek ilyen gyökerei vannak. Ez persze bolondság. Csak én tudom - tette hozzá hirtelen furcsán elkomolyodva, - hogy milyen hallatlanul értékes ember Michael! - Hirtelen észrevette Dinny meglepett pillantását és hozzátette: - Az amerikai nevét tehát kitörölhetem a listáról?

- Nyugodtan. Képtelen volnék háromezer mérföldnyire eltávolodni Condafordtól. Szó sem lehet róla.

- Akkor legalább ne engedd hiába reménykedni azt a szegény nyomorultat. Megvallotta nekem, hogy te vagy az ideálja.

- Nem akarom többé hallani ezt a szót.

- És azt is mondta, hogy teljesen belédbolondult.

- Ez nem jelent semmit.

- Meglehetősen sokat jelent egy olyan embernél, aki képes elutazni a világ végére csak azért, hogy kikutassa a civilizáció gyökereit. A legtöbb ember azért volna hajlandó a világ végére menni, hogy elkerülhesse ezt a fölfedezést.

- Amint Hubert ügye befejeződött, végzek Hallorsennel - mondta Dinny.

- Azt hiszem, ez csak úgy fog sikerülni, ha férjhezmész. Nagyon csinos leszel, amint a hosszú menyasszonyi fátyolban a tengerész oldalán végigvonulsz a falusi templomban, igazi feudális légkörben, német zene hangjaira. Bárcsak láthatnám!

- Egyáltalában nem fogok férjhezmenni.

- No jó. Addig azonban mindenesetre hívjuk fel Adriant.

Adrian lakásán azt a felvilágosítást adták, hogy csak délután négy órára jön haza. Megüzenték neki, hogy menjen el Michaelékhez. Dinny felment szobájába és becsomagolta holmiját. Fél négy volt, amikor elhagyta szobáját. Lent az akasztón ismerős kalapot fedezett fel. Vissza akart osonni a lépcső felé, amikor Hallorsen hangja szólalt meg.

- Remek, hogy itt találom. Már féltem, hogy nem lesz itthon.

Dinny kezét nyújtott. Együtt léptek be Fleur szobájába. A XV. Lajos korabeli bútorok között Hallorsen különösen férfiasan hatott.

- Cherrell kisasszony, szeretnék önnek beszámolni arról, hogy mit végeztem fivére ügyében. Megállapodtam a paz-i konzulunkkal, hogy kihallgattatja a Manuel nevű fiút, aki eskü alatt vallja, hogy a kapitányt késsel megtámadták. A hiteles vallomás szövegét a konzul Londonba fogja kábelelni. Ha a maguk hivatalos köreiben akadnak értelmes emberek, akkor Hubertnek nyert ügye van. Meg fogom akadályozni azt az ostobaságot, még akkor is, ha kénytelen volnék személyesen lemenni Bolíviába.

- Nagyon köszönöm, professzor.

- Nincs miért. Most már mindent hajlandó vagyok megtenni a bátyjáért. Úgy megszerettem, mintha a saját testvérem volna.

Olyan őszinte egyszerűséggel és emberi melegséggel mondta ezeket a sokat jelentő szavakat, hogy Dinny hirtelen egészen kicsinek érezte magát mellette.

- Nincs valami jó színben - mondta hirtelen Hallorsen. - Mondja meg, ha valami bántja, én majd elintézem.

Dinny beszámolt Ferse visszatéréséről.

- Ó, az a bájos hölgy! Szegény. De talán szereti a férjét és akkor biztos, hogy hamarosan meg fog nyugodni.

- Nála fogok lakni.

- Maga igazán bátor nő. Közveszélyes a kapitány?

- Ezt most még nem lehet tudni.

Hallorsen nadrágja hátsó zsebébe nyúlt és elővett egy kis pisztolyt.

- Tegye ezt a kezításkájába. Miniatür revolver, egyenesen angliai használatra vettem, mert amint látom, itt nem járkálnak nagy mordályokkal az emberek.

Dinny nevetett.

- Köszönöm professzor, nem kell, nálam biztosan a legrosszabb pillanatban sülné el. Különben is, még veszély esetén sem volna szép tőlem, ha fegyvert használnék vele szemben.

- Igaza van. Nekem ez nem is jutott eszembe, de igaza van. Az ilyen beteg emberrel a lehető legkíméletesebben kell bánni. Egyébként pedig nem tetszik nekem az a gondolat, hogy maga most ilyen veszélyes helyzetbe kerül.

Dinnynek eszébe jutottak Fleur intelmei és azért vakmerően így szólt:

- Miért nem?

- Mert maga nekem nagyon drága.

- Rettentő kedves magától. Szeretném azonban figyelmeztetni arra, hogy nem vagyok kapható.

- Minden nő kapható, amíg férjhez nem ment.

- Sőt, sokan csak azután kaphatók igazán.

- Engem - mondta komoran Hallorsen - nem érdekel a házasságtörés. Én a szexuális életben is az egyenes, becsületes eljárást szeretem.

- Remélem, hogy része is lesz benne.

Hallorsen kiegyenesedett.

- Magától szeretnék benne részesedni. Ezennel megkérem; nevezze magát a jövőben Hallorsennének. Nagyon kérem, ne kosarazzon ki mindjárt.

- Ha ön ragaszkodik a becsületes eljáráshoz, professzor, akkor kénytelen vagyok rögtön nemet mondani.

Dinny látta, hogy Hallorsen kék szeme elhomályosul a fájdalomtól. Nagyon sajnálta. Hallorsen kissé közelebb lépett hozzá, olyan volt most mellette, mint valami óriás. Dinny megborzongott.

- Azért, mert amerikai vagyok? - kérdezte Hallorsen.

- Nem tudom mért.

- Vagy talán még mindig haragszik rám a bátyja miatt?

- Nem tudom.

- Nem is remélhetek?

- Nem. Nagyon jól esik nekem, hogy megkért, nagyon hálás vagyok... de nem lehet.
- Bocsássa meg ezt a kérdést: van valaki más a háttérben?

Dinny a fejét rázta.

Hallorsen mozdulatlanul állt, arca töprengő kifejezést öltött, majd hirtelen felderült.

- Azt hiszem - mondta, - hogy még nem dolgoztam eleget magáért. Még ki kell érdemelnem.
- Semmit sem érdemes tennie értem. Egyszerűen arról van szó, hogy nem tudok úgy érezni maga iránt.
- Tiszta a kezem és tiszta a szívem.
- Tudom. Rendkívül nagyrabecsülöm magát, de sohasem tudnám szeretni.

Hallorsen kissé hátralépett, mintha nem bízna egészen magában. Mélyen meghajolt. Pompás emberpéldány volt, amint itt állt, egyszerű emberi méltósága teljében. Sokáig hallgattak, míg végül Hallorsen megszólalt.

- A változhatatlanba bele kell nyugodni. Én bármikor rendelkezésére állok. Mindig hűséges szolgája leszek.

Megfordult és kiment.

Dinny hallotta, amint a kapu becsapódott. Kissé összeszorult a torka. Fájt neki, hogy fájdalmat okozott Hallorsennek, de megkönnyebbülést is érzett. Ilyen megkönnyebbülést érez az ember, amikor valami hatalmas, őszerejű primitív veszélytől, tengertől, zivatartól, vagy egy bikától megszabadul. Dacosan állt Fleur egyik tükre előtt és úgy nézte magát, mintha csak most fedezné fel, hogy milyen túlfinomultak az idegei. Hogy vonzódhat ez a szép, egészséges férfi egy ilyen vézna törekeny teremtéshez? Egyetlen könnyed mozdulatával felkaphatná és feldobhatná a levegőbe. Talán ezért is riadt vissza Hallorsentől. Talán a nagy, tágas mezőktől riadt vissza, melyeknek Hallorsen szerves része, a maga hatalmas természetével, erejével, arcszínével és mély, erős hangjával! Talán ostobaság volt, de mégis visszariadt tőle. Hiába, ő már csak a maga világához tartozik és nem a Hallorsenéhez. Az ilyen ellentétes elemek összehasonlítása önkénytelenül is nevetségesen hat.

Fanyar mosollyal állt a tükör előtt, amikor Adrian belépett. Ösztönös mozdulattal feléje fordult. Közte és Adrian között nem volt ilyen hatalmas különbség. Nagybátyja sápadt, ráncos-arcú, fáradt, érzékeny, finom, megviselt ember volt - ez most megnyugtatóan hatott Dinny idegeire. Megcsókolta nagybátyját és azt mondta:

- Rád vártam, mielőtt Dianához költöznék.
- Hát mégis odamész, Dinny?
- Igen. Az a gyanum, hogy ma még nem is ebédeltél és nem is uzsonnáztál. - Csengetett. - Coaker, hozzon Adrian úrnak...
- Egy pohár brandyt szódával, Coaker.
- Nos? - mondta Dinny, mikor Adrian elfogyasztotta az italt.
- Sajnos, nem lettem sokkal okosabb attól, amit az intézetben hallottam. Az ő álláspontjuk az, hogy Fersenek vissza kellene menni az intézetbe. Én viszont nem tudom, hogy mért kellene visszamennie, amíg normálisan viselkedik. Kétségbe vonják, hogy meggyógyult volna, viszont elismerik, hogy az utóbbi hetekben teljesen normális volt. Elcsíptem az ápolóját is és kikérdeztem. Nagyon derék fiú és szerintem Ferse e pillanatban éppen olyan józan, mint ő maga. De - és ez az, ami nyugtalanít - azt is mondta az ápoló, hogy Ferse egyszer már három

hétig ugyanilyen állapotban volt és aztán hirtelen ismét visszaesett. Ő azt hiszi, hogyha valami ellenkezés vagy más efféle nagyon felingerli Ferset, vissza fog esni és legalább is olyan súlyos állapotba kerül, mint amilyenben azelőtt volt. Szörnyű ez a helyzet.

- Szoktak dührohamai lenni?

- Igen. Különös, komor dühöngések ezek, melyek inkább önmaga ellen irányulnak, mint mások ellen.

- Nem fognak semmiféle lépéseket tenni, hogy Ferse visszakerüljön hozzájuk?

- Nem áll módjukban. Ferse annakidején mint önkéntes beteg vonult be hozzájuk. Említettem már, hogy Diana nem jelentette be a hatóságoknál, mert nem akarta, hogy hivatalosan elmebetegnek nyilvánítsák. Diana hogy van?

- Fáradtnak látszik, de nagyon bájos. Azt mondja: minden lehetőt el fog követni, hogy talpra segítse férjét.

Adrian bólintott.

- Igen, ez ő. Csodálatosan bátor teremtés. Te is az vagy, drágám. Nagyon megnyugtat az a tudat, hogy mellette leszel. Hilary hajlandó volna szállást adni Dianának és gyermekeinek, de Diana ezek szerint nem szándékozik elköltözni hazulról.

- Most semmi esetre sem.

Adrian felsóhajtott.

- Akkor nem tehetünk egyebet: várunk.

- Adrian bácsi - mondta Dinny - úgy sajnállak.

- Nem fontos, drágám, hogy mi történik az ötödik kerékkel, csak az a fontos, hogy a kocsi jól menjen. Most nem akarlak tovább tartóztatni. Mindig megtalálhatsz, vagy a múzeumban, vagy a lakásomon. Isten veled, sok szerencsét. Üdvözlöm Dianát és mondd el neki, amit tőlem hallottál.

Dinny még egyszer megcsókolta nagybátyját, aztán podgyászával taxiba ült és az Oakley Streetre hajtatott.

MÁSODIK KÖTET

22. FEJEZET.

Bobbie Ferrar azok közé az emberek közé tartozott, akiknek a legnagyobb viharban sem rándul meg egyetlen arcizmus. Másszóval, eszményképe volt a megbízható állami hivatalnoknak. Olyan megbízható, hogy már el sem lehetett volna képzelni nélküle a külügyminisztériumot. Külügyminiszterek mentek, külügyminiszterek jöttek, de Bobbie Ferrar a helyén maradt, síma kifürkészhetetlen arcával, ragyogó fogsorával. Agyában megszámlálhatatlanul sok hivatalos titkot raktározott el. Hogy egyéb is akadt-e benne, azt nem tudta senki. Kora meghatározhatatlan, hangja lágy és mély volt. Mindig tökéletesen elfogulatlannak látszott. Fehér csíkozású fekete ruhájában, gomblyukában egy virággal, egy nagy előszobában honolt. Ebben a fogadószobában úgyszólván semmisem volt, kivéve azt a sok embert, akik mind azért jöttek, hogy a külügyminiszterrel beszélhessenek és helyette csak Bobbie Ferrarral beszélhettek. Bobbie Ferrar tökéletesen töltötte be az ütköző szerepét. Egyetlen gyöngéje volt csak: a kriminológia. Ott volt minden nagyobb gyilkossági per főtárgyalásán. Ha hosszabb időre nem szabadulhatott el, egy félórára mindenesetre beült a tárgyalóterembe, ahol mindig fenntartottak egy helyet a számára. A törvényszéki tudósításokat kívágta és beköttette. Nem lehet pontosan tudni, hogy milyen volt a jelleme, annyi azonban bizonyos, hogy még soha senki sem haragudott meg rá, pedig majdnem mindenkit ismert. Az emberek jöttek Bobbie Ferrarhoz és nem megfordítva. De miért? Mivel szolgálta meg ezt, hogy mindenki számára «Bobbie Ferrar» legyen? Még csak «méltóságos» címe sem volt, kisnemesi családból származott. Ez a szeretetreméltó és kifürkészhetetlen ember kétségkívül alappillére volt a minisztériumnak. Nélküle, gomblyukában viselt virága és finom mosolya nélkül a Whitehallból hiányzott volna egy olyan elem, mely csaknem emberi helyé tette. Már a háború előtt is a minisztériumban volt. A háborúból idejében visszahívták, még mielőtt a minisztérium az ő hiánya következtében végképp elveszthette volna állandó hangulatát - és még mielőtt Anglia elveszthette volna egyéniségét. Amíg Bobbie Ferrar egyenes, hozzáférhetetlen testtartással, gomblyukában egy virággal, mindennap végigsétált a Whitehall méltóságteljes sárga épületei között, Anglia nem tudott azzá az élesszavú, érdes, agresszív vénasszonnyá válni, amivé a háború akarta átalakítani.

Hubert esküvőjének reggelén Bobbie éppen egy tulipánhagyma-árjegyzéket tanulmányozott, amikor sir Lawrence Mont névjegyét tették az asztalára. A következő pillanatban belépett a névjegy tulajdonosa is.

- Úgy-e Bobbie, tudod, hogy miért jöttem?

- A legnagyobb mértékben - mondta Bobbie Ferrar mély hangon, kerekre nyílt szemmel, hátravetett fejjel.

- Beszéltél a márkival?

- Együtt reggeliztünk tegnap. Csodálatraméltó ember.

- A legremekebb öreg fiú - mondta sir Lawrence. - Mit szándékozol tenni ebben az ügyben? A néhai sir Conway Cherrell volt a legjobb madridi nagykövetünk, aki ebből a műhelyből valaha kikerült. Most az unokájáról van szó.

- Látható még a sebhelye? - kérdezte Bobbie Ferrar halvány mosollyal.

- Természetesen.

- Valóban olyan körülmények között szerezte?

- Ejnye, de hitetlen vagy! Természetesen.

- Csodálatos.

- Miért?

Bobbie Ferrar fogsora megvillant.

- Ki tudja ezt bebizonyítani?

- Hallorsen gondoskodik tanuvallomásról.

- Azt hiszem, tudod, hogy ez az ügy nem tartozik a külügyminisztérium hatáskörébe.

- Nem? Akkor mindenesetre beszélhetsz a belügyminiszterrel.

- Hm - mondta mély hangon Bobbie Ferrar.

- Ezenkívül a bolíviaiakkal is érintkezésbe léphetsz.

- Hm - mondta Bobbie Ferrar még mélyebb hangon és átnyujtotta az árjegyzéket. - Ismered ezt a tulipánfajtát? Úgy-e tökéletes?

- Ide figyelj, Bobbie - mondta sir Lawrence, - az unokaöcsémről van szó, az ügy egészen tiszta. Ilyesmit mégsem szabad engedni! Érted?

- Demokratikus korban élünk - mondta rejtelmesen Bobbie Ferrar - az alsóházban is szóba került az ügy. Ha jól tudom, megkorbácsolt néhány embert.

- Ha nem megy a dolog símán, fel lehet hozni a nemzeti szempontokat. Ezenkívül Hallorsen visszavonta támadását. Rád bízom a dolgot, tudom, hogy szabálytalanságra akkor sem vehetnélek rá, ha egész délelőtt itt ülnék. Tudom, hogy el fogsz követni minden tőled telhetőt, mert botrányos igazságtalanságra készülnek a fiúval szemben.

- Tökéletesen igazad van - mondta Bobbie Ferrar. - Nem akarsz eljönni a croydoni gyilkossági ügy főtárgyalására? Szenzációs! Két jegyem van, az egyiket felajánlottam nagybátyámnak, de ő nem hajlandó tárgyalásra jönni mindaddig, amíg nem vezetik be nálunk a villamos széket.

- Valóban a gyanúsított követte el a bűntényt?

Bobbie Ferrar bólintott.

- Bár a bizonyíték kissé hiányos - jegyezte meg.

- No, Isten veled Bobbie, számítok rád.

Bobbie Ferrar gyengén elmosolyodott, kezét nyujtott.

- Isten veled - mormogta a foga között.

Sir Lawrence nyugat felé indult. A Coffee Houseba ment, ahol a portás táviratot adott át neki. «Kettőkor feleségül veszem Jean Tasburghot St. Augustine's in-the-Meadsben, örülnék, ha eljönnétek Em nénivel. Hubert.»

Belépett a kávézóhelyiségbe és így szólt a főpincérnek:

- Egy unokaöcsém kivégzésére kell sietnem, Butts, adjon valami szíverősítőt.

Húsz perc múlva autóban ült és St. Augustine's felé robogott. Néhány perccel két óra előtt érkezett. Dinnyvel találkozott a lépcsőn.

- Sápadtanak és érdekesnek látszol, Dinny.

- Az is vagyok, Lawrence bácsi.

- Kissé hirtelen jött ez a dolog.

- Jean műve. Szörnyű felelősséget érzek, mert én szemeltem ki Jeant Hubert számára.

Bementek a templomba és az első széksorok felé igyekeztek. Nem volt itt más, csak a tábornok, lady Cherrell, Hilaryné, Hubert, két idegen néző és a templomszolga. Láthatatlan ujjak futottak végig az orgona billentyűin. Sir Lawrence és Dinny egymás mellé ültek.

- Nem is bánom, hogy Em nincs itt - súgta sir Lawrence, - nála nagyon könnyen eltörik a mécses. Ha férjhezmész, Dinny, ezt nyomasd a meghívóra: «Könnyek mellőzése kéretik». Nem tudom mi az, ami annyi vizet termel ki az emberek szeméből az esküvőkön. Ilyenkor még a végrehajtók is sírnak.

- Azt hiszem, ez a menyasszonyi fátyol hatása. Ma senki sem fog sírni, mert a menyasszony nem visel fátylat. Nézd, ott jön Fleur és Michael.

Sir Lawrence feltette monokliját és az újonnan érkezők felé nézett.

- Nyolc éve, hogy összeadtuk őket. Egészen véve, nem is sikerült nagyon rosszul a házasságuk.

- Nem - súgta Dinny, - Fleur éppen tegnap mondta, hogy Michael páratlanul értékes ember.

- Igazán? Ennek örülök. Egy időben némi kételyeim voltak a házasságukkal kapcsolatban.

- Csak nem Michael miatt?

- Nem, nem, ő igazán kitűnő fiú. De Fleur néhányszor már-már ott tartott, hogy kirepül a galambfészekből. Apja halála óta azonban példásan viselkedik. Á, már jönnek.

Az orgona belekezdett az indulóba. Alan Tasburgh Jeannel a karján végighaladt a templom hajóján. Dinny megcsodálta a fiatal ember nyugodt, erőteljes megjelenését. Jean csupa szín és élénkség volt. Hubert hanyagul állt, hátratett kézzel. Amikor Jean megjelent, Hubert hátrafordult és Dinny látta, hogy barázdás, komor arca hirtelen felragyog, mintha a nap sugara érte volna. Dinny torka összeszorult. Aztán feltűnt Hilary. Csendesen jött palástjában és megállt az oltár lépcsőjén.

«Hilary bácsi igazán nagyon tetszik nekem» gondolta.

Hilary beszélni kezdett.

Dinny, szokása ellenére, most kivételesen figyelt a templomban. Várta, hogy elhangozzék a szokásos «engedelmeskedni» szó, de nem hangzott el. Várta a célzásokat a szexuális dolgokra, ezek is elmaradtak. Hilary most a gyűrűket kérte. A fiatalok ujjára húzta. Most imádkozott. Következett a Miatyánk, aztán elindultak a sekrestye felé. Milyen gyorsan ment az egész!

Dinny felállt térdepléséből.

- Szenzációsan tökéletes, - súgta sir Lawrence - mint Bobbie Ferrar mondaná. Hova mennek az esküvő után?

- Színházba. Jean a városban akart maradni. Már talált egy kis lakást egy bérházban.

- Vihar előtti nyugalom. Bár csak vége volna már Hubert ügyének.

A fiatalok visszatértek a sekrestyéből. Az orgona most a Mendelssohn-indulóba kezdett. Az ifjú pár végigvonult a templom hajóján. Dinny utánuk nézett. Boldogságot és fájdalmat, féltékenységet és meglepődést érzett. Aztán hirtelen észrevette, hogy Alan úgy néz rá, mint akiben szintén mély érzéseket keltett a szertartás és ezért gyorsan Fleurék felé sietett. A bejáratnál azonban észrevette Adriant és hozzálépett.

- Mi ujság Dinny?

- Eddig minden jól megy, Adrian bácsi. Most egyenesen visszamegyek Dianához.

A templom ajtajában Hilary híveinek egy kis csoportja álldogált azzal az ösztönös érdeklődéssel, amit idegenek családi ügyei váltanak ki az emberekből. Gyér éljenkiáltások hangzottak fel, amikor Jean és Hubert beszálltak a barna túrakocsiba és elrobogtak.

- Szálljunk be ebbe a kocsiba, Adrian bácsi - mondta Dinny.

- Mit szolt Ferse ahhoz, hogy odaköltöztél? - kérdezte Adrian, amikor a kocsi elindult.

- Rendkívül udvarias, de nagyon csendes. Pillantása állandóan Dianára szegződik. Nagyon sajnálom szegény embert.

Adrian bólintott.

- És Diana?

- Bámulatosan tartja magát. Úgy viselkedik, mintha semmi sem történt volna. Ferse nem hajlandó elmenni hazulról. Állandóan az ebédlőablak előtt áll és onnan figyel ki az utcára.

- Bizonyára azt hiszi, hogy az egész világ összeesküszik ellene. Ha elég sokáig marad józan, akkor idővel el fog múlni ez az érzése.

- Gondolod, hogy okvetlenül vissza fog esni? Nem fordult még elő, hogy valaki teljesen kigyógyult ebből a betegségből?

- Vannak ilyen esetek, de, amennyire én a dolgokat meg tudom ítélni, ő nem tartozik ezek közé. Terheltsége és lelki alkata nem kecsegtet sok jóval.

- Majdnem tetszik nekem ez az ember, olyan bátor arca van. Csak a szeme félelmes.

- Láttad a gyerekek társaságában is?

- Még nem. A gyerekek nagyon kedvesen és elfogulatlanul beszélnek róla, amiből arra következtetek, hogy nem tett rájuk ijesztő hatást.

- Az intézetben a maguk műnyelvén mindenfélét összebeszéltek komplexumokról, kényszerképzetokról, elfojtásokról, öntudathasadásról és más hasonlókról. Szavaikból úgy vettem ki, hogy Fersenél a súlyos depressziós állapotok óriási izgalmi rohamokkal váltakoznak. Az utóbbi időben mindkét állapot annyira enyhült, hogy voltaképpen teljesen normálisnak látszott. Most csak arra kell vigyázni, hogy nem tér-e vissza egyik vagy másik állapota. Mindig volt benne valami lázadó hajlam. A háború alatt a vezetők ellen lázadozott, a háború után a demokrácia ellen. Bizonyára most is hamarosan fel fog lázadni valami ellen. Ebben az esetben a legrövidebb időn belül ismét összeomlik lelki egyensúlya. Amennyiben valamiféle fegyver volna a házban, sürgősen el kell távolítani.

- Megmondom Dianának.

A taxi a King's Roadra fordult be.

- Azt hiszem, jobb lesz, ha nem megyek egészen a házig - mondta szomorúan Adrian. Kiszállt a kocsiból és elment. Dinny is kiszállt. Egy pillanatra nagybátyja után nézett, kinek magas, görnyedt alakja lassan eltávolodott. Aztán befordult az Oakley Streetre és bement a házba. Ferse az ebédlőajtóban állott.

- Jöjjön be - mondta Dinnynek, - beszélni akarok magával.

A faburkolatos, zöldes-arany színre festett szobából már eltávolították az ebéd maradványait. A hosszú, keskeny asztalon ujság, dohányyszelence és néhány könyv hevert. Ferse széket hozott Dinnynek azután megállt, hátat fordított a kandallónak, melyet állandó mülángok

díszítettek. Nem nézett Dinnyre, úgyhogy a lány az eddigénél alaposabban szemügyre vehette arcát. Nyugtalanító látvány volt ez a csinos férfiarc. Magas arccsontja, kemény állkapcsa, göndör, szürkülő haja erősen elütött mohón lángoló acélkék szemétől. Egyenes tartása, csípőre tett keze, kissé előre hajtott feje is mintha ellentmondott volna szeme kifejezésének. Dinny hátradőlt székében és félve, halványan mosolygott. Ferse hirtelen feléje fordult és így szólt:

- Mit mondanak rólam az emberek?
- Nem hallottam semmit, a bátyám esküvőjéről jövök.
- Hubert bátyja megnősült? Kit vett el?
- Egy Jean Tasburgh nevű lányt. Úgy tudom, hogy tegnapelőtt ön megismerkedett vele.
- Úgy, ő az, akit bezártam?
- Igen. Mért zárta be?
- Veszedelmesnek látszott. Én annakidején önként mentem abba az intézetbe, nem erőszakkal vittek be.
- Tudom. Saját elhatározásából ment oda.
- Maga a hely nem is volt olyan rossz, de... különben hagyjuk ezt. Milyennek látszom?

Dinny szelíden mondta:

- Nézze, én azelőtt sohasem láttam magát közelről. Most az a benyomásom, hogy teljesen egészségesnek látszik.
- Az is vagyok. Egész idő alatt fejlesztettem az izmaimat. Az ápolóm gondoskodott erről.
- Sokat olvasott?
- Az utóbbi időben sokat. Mit gondolnak rólam az emberek?

Dinny most felnézett Ferse arcába.

- Nem gondolhatnak önről semmit, hiszen még nem is látták.
- Azt ajánlja, hogy menjek emberek közé?
- Nincs határozott véleményem erről, kapitány, de nem tudom, hogy miért ne érintkezhetne emberekkel. Velem is érintkezik.
- Maga rokonszenves nekem.

Dinny feléje nyújtotta a kezét.

- Ne mondja, hogy sajnál - mondta hirtelen Ferse.
- Mért sajnálnám? Biztos vagyok benne, hogy teljesen egészséges.

Ferse kezével eltakarta szemét.

- Igen, de meddig?
- Mért ne maradhatna állandóan egészséges?

Ferse a tűz felé fordult.

Dinny félénken megszólalt.

- Ha nem fog sokat tépelődni, akkor nem lesz semmi baj.

Ferse hirtelen megfordult.

- Gyakran volt együtt a gyermekeimmel?
- Nem túlgyakran.
- Hasonlítanak rám?
- Nem. Inkább Dianára emlékeztetnek.
- Hála Istennek. Mit gondol rólam Diana?

Ferse szemei mohón lesték Dinny pillantását. A lány érezte, hogy felelete mindent eldönthet, mindent...

- Diana nagyon örül, hogy ön hazajött.

Ferse hevesen megrázta fejét.

- Ez lehetetlen.
- Az igazság gyakran lehetetlenül hangzik.
- Szóval nem gyűlöl engem?
- Mért gyűlölné?
- Mi van közte és Adrian között? Ne mondja, hogy semmi.
- Nagybátyám imádja Dianát - mondta nyugodtan Dinny. - Csak jó barátság van köztük.
- Csak jó barátság?
- Csak jó barátság.
- Maga nyilván így tudja.
- Egész biztosan tudom.

Ferse felsóhajtott.

- Maga derék ember. Mit tenne az én helyemben?

Dinny ismét érezte, hogy milyen súlyos felelősség nehezedik rá.

- Azt hiszem, teljesíteném Diana kívánságait.
- Mík a kívánságai?
- Nem tudom. Azt hiszem, pillanatnyilag ő maga sem tudja.

Ferse az ablakhoz lépett, aztán megint visszajött.

- Tennem kellene valamit a többi szegény ördög érdekében, akik hasonló sorsra jutottak, mint én.

- Ó! - mondta megdöbbenve Dinny.

- Nekem még szerencsém volt. A legtöbb embert, ha olyan helyzetbe kerül, mint én, hatóságilag elmebetegnek nyilvánítják és erőszakkal bezárják valahova. Ha szegény volnék, nem engedhettem volna meg magamnak, hogy abban az intézetben lakjam. Rossz volt ott is, de még mindig sokkal kevésbé rossz, mint a közönséges tébolydákban. Beszélgettem erről az ápolómmal. Ő ismert két-három olyan helyet.

Elhallgatott. Dinnynek eszébe jutottak nagybátyja szavai. «Bizonyára most is hamarosan fel fog lázadni valami ellen. Ebben az esetben a legrövidebb időn belül ismét összeomlik lelki egyensúlya.»

Ferse gyorsan tovább beszélt.

- Mondja meg őszintén: ha akármilyen más kereseti lehetősége akadna, vállalkozna-e elme-betegek ápolására? Nem. Senki sem vállalkozna erre, akinek idegei és érzései vannak. Itt-ott talán akad egy szent, aki ilyesmit magára vállal, de a szent olyan ritka mint a fehér holló. Nem, nem! Aki velünk foglalkozni akar, annak ki kell ölnie magából a részvétet. Vasszívű, vastagbőrű, drótkötélidegű emberek kellene ehhez. Az érzékeny idegű ember rosszabb e tekintetben mint a vastagbőrű, mert idegessége megfertőz bennünket is. Szörnyű zsákutca ez. Istenem, mennyit töprengtem ezen! Aztán a pénzkérdés! Nem szabadna olyan embert ezekre a helyekre küldeni, akinek pénze van. Soha, soha! Internálják odahaza, vagy valahol másutt. Ha nem tudtam volna, hogy bármikor elhagyhatom az intézetet, ha nem kapaszkodtam volna görcsösen ebbe a tudatba még a legsúlyosabb óráimban is, akkor most nem volnék itt, hanem valamelyik cellában dühöngnék. Igen, dühöngnék. Pénz! Kinek van pénze!? Száz ember közül ötnek. És a többi kilencvenöt szegény ördögöt, akarata ellenére bezárják. Bezárják! Mindegy, hogy aránylag milyen jó, milyen tudományos színvonalú egy tébolyda - elevenen eltemetik azt, aki odakerül. Ez így van. Az emberek odakint úgy tekintenek bennünket, mint-ha meghaltunk volna - ki törődik velünk? Ez rejlik a tudományos kezelés álcája mögött. Azt tartják rólunk, hogy fékeveszetten szemérmetlenek vagyunk, hogy nem is vagyunk már emberek. Még mindig kísértének az elmebajról alkotott ősi fogalmak, Cherrell kisasszony. Gyalázatba esett, bukott emberek vagyunk, el kell minket rejteni a föld alá! Humánusan csinálják, mert a huszadik században élünk. Humánusan! Próbálja csak meg humánusan csinálni! Nem lehet. Csak máz az egész humanizmus, csak máz. Mi is lehetne egyéb? Ez így van, higgye el nekem. És higgye el az ápolónak, ő tudja mit beszél!

Dinny mozdulatlanul hallgatta. Ferse hirtelen felnevetett.

- De mi nem vagyunk halottak! Ez a mi szerencsétlenségünk. Nem vagyunk halottak. Bárcsak azok volnánk! Nem halottak ezek a szerencsétlen párák, nem halottak, éppen úgy tudnak szenvedni, mint más, sőt még jobban. Én tudom! És nincs segítség! - Kezével fejéhez kapott.

- Milyen nagyszerű volna, ha megtalálnák a segítséget - mondta Dinny szelíden.

Ferse rábámult.

- Vastagabb máz - ez minden, egyéb nem lehetséges.

- Akkor hát mért töpreng ezen - tólult önkénytelenül a kérdés Dinny ajkára, de az utolsó pillanatban elharapta a szót és e helyett ezt mondta:

- Talán maga fogja megtalálni a megoldást, de ehhez türelemre és nyugalomra van szükség.

Ferse nevetett.

- Azt hiszem, halálra untattam magát. - Az ablak felé fordult.

Dinny hangtalanul kiosont a szobából.

23. FEJEZET.

A beavatottak gyűlőhelyén, a «Piedmont-Hotel» grill-roomjában a táplálkozás legkülönbözőbb fázisait végezték a beavatottak. Egymás felé hajoltak, mintha az étel lelki kapcsokat teremtett volna köztük. Kettesével, helyenként négyesével, ötösével ültek, sőt akadt itt-ott egy-egy remete is, aki szivar mellett borongott, vagy pedig a többieket figyelte. Az asztalok között sovány és fúrge pincérek tipegtek megmerevedett, elváltozott arccal, mert annyi mindent kellett az eszükbe tartaniuk. Az egyik sarokban lord Saxenden ült Jeannel. Már elfogyasztottak egy

rákot, már kiittak egy félpohár rajnai bort és még mindig nem beszéltek semmi lényegesről. Jean, aki a rák egyik ollója fölött merengett, hirtelen felvetette pillantását és így szólt:

- Nos, lord Saxenden?

A lord kék szemei kissé kidagadtak Jean sűrű pillája tekintetének hatása alatt.

- Jó volt a rák? - kérdezte.

- Kitűnő.

- Mindig idejövök, ha jót akarok enni. Készül már az a fogoly, pincér?

- Igenis, mylord.

- Hozzák gyorsan. Kóstolja meg ezt a rajnai bort, Tasburgh kisasszony, alig ivott valamit.

Jean felemelte zöldes poharát.

- Tegnap óta Hubert Cherrellnének hívnak. Benn volt a lapokban.

Lord Saxenden arca ezt a gondolatot árulta el: «Mit jelent ez a számomra? Hogy mulatságosabb ez a fiatal hölgy, mint lány vagy mint asszony?»

- Nem vesztegetett sok időt - mondta a lord és kutató pillantást vetett rá, mintha valami változást keresne rajta. - Ha tudtam volna, nem lettem volna olyan szemtelen, hogy nélküle hívtam volna meg ebédre.

- Nagyon kedves, - mondta Jean - férjem mindjárt itt lesz.

Selymes szempillája alól megint ránézett. A lord elgondolkozva ürítette ki poharát.

- Van valami híre a számomra? - kérdezte Jean.

- Beszéltem Walterral.

- Ki az a Walter?

- A belügyminiszter.

- Ez igazán rendkívül kedves öntől.

- Úgy van. Útálom ezt a fickót. Olyan a feje, mint egy hajjal benőtt tojás.

- Mit mondott?

- Ifjú hölgy, hivatalos emberek semmit sem szoktak mondani. Ők mindent «meggondolás tárgyává tesznek». Ilyen a bürokrácia.

- De azért bizonyára figyelembe fogja venni, amit ön mondott. Mit mondott neki?

Lord Saxenden jeges pillantása ezt válaszolta: «Ejha, ez már mégis csak sok».

De Jean rámosolygott és a lord tekintete felengedett a mosoly hatása alatt.

- Maga a legelszántabb fiatal nő, akivel valaha dolgom volt. Ha tudni akarja, ennyit mondtam neki: «Hagyjátok abba, Walter».

- Nagyszerű.

- Ő nem volt elragadtatva. Rendkívül «egyeneselelkű» állat.

- Nem beszélhetnék vele?

Lord Saxenden nevetni kezdett. Úgy nevetett, mintha valami példátlanul furcsa dolgot hallott volna.

Jean megvárta, míg abbahagyja a nevetést, aztán megszólalt:

- Tehát beszélni fogok veled.

Megérkezett a fogoly, és rövid időre félbeszakította a társalgást.

- Figyeljen ide, - mondta hirtelen lord Saxenden - ha valóban beszélni akar veled, akkor csak egy ember eszközölheti ki a kihallgatást: Bobbie Ferrar. Együtt dolgozott Walterrel, amikor az még külügyminiszter volt. Adok majd egy ajánló levelet Bobbiehoz. Parancsol valami édességet.

- Nem, köszönöm. Feketét kérnék. Itt van Hubert.

Hubert éppen most szabadult ki a forgóajtó ketrecéből és feleségét kereste pillantásával.

- Hívja ide - mondta a lord.

Jean erősen nézett a férje felé, Hubert arca hirtelen felderült. Feléjük indult.

- Szuggeráló a pillantása - mormolta lord Saxenden, miközben felemelkedett. - Örvendek. Kitűnő asszonyt vett feleségül. Parancsol feketét? A konyak is nagyon jó.

Elővett egy névjegyet és tiszta, szabályos írással ezt írta rá:

- Robert Ferrar úrnak, K. M. Whitehall. Kedves Bobbie, kérlek, fogadd fiatal barátnőmet, Hubert Charwellné önnagyságát, és ha lehet, eszközöld ki, hogy Walter is fogadja.

Saxenden.

Átadta a névjegyet Jeannek, aztán számláját kérte a pincértől.

- Hubert, - mondta Jean - mutasd meg lord Saxendennek a sebhelyedet.

Jean felgyűrte Hubert kabátujját, kigombolta és feltúrte ingujját. A fehér heg furcsán, szomorúan hatott az abrosz fölött.

- Hm - jegyezte meg lord Saxenden - hasznos kis sebhely.

Hubert ismét lehúzta ing- és kabátujját.

- Feleségem kissé merész - jegyezte meg.

Lord Saxenden kifizette számláját és szivarral kínálta meg Hubertet.

- Bocsássonak meg, el kell rohannom. Maradjanak, igyák meg nyugodtan a feketéjüket. A viszontlátásra, sok szerencsét mindkettőjüknek.

Kezet szorított velük és keresztültörtte magát az asztalsorok között. A fiatal pár utána nézett.

- Azt hiszem, hogy ez a kivételes kedvesség nem állandó tulajdonsága - jegyezte meg Hubert.

- Nos, Jean?

Jean felnézett.

- Mit jelent «K. M.»?

- Külügyminisztérium, te kis vidéki.

- Idd ki a konyakodat, aztán nyomban felkeressük ezt az embert.

Az épület udvarában valaki utánuk kiáltott:

- Á! Kapitány, Tasburgh kisasszony!

- Már a feleségem, professzor.

Hallorsen kezét szorított velük.

- Remek hírem van. A zsebemben van egy kábeltávirat, kapitány, ami többet ér, mint a leg-szebb nászajándék.

Jean Hubert válla fölé hajolt és úgy olvasta: «Manuel eskü alatt tett mentő vallomását postára adtuk stop amerikai konzulátus la paz.»

- Hát ez igazán remek, - mondta Jean - jöjjön velünk, a külügyminisztériumba megyünk, hogy egy emberrel beszéljünk ebben az ügyben.

- Természetesen jövök. Minden követ meg akarok mozgatni. Vegyünk egy taxit.

Az autóban velük szemben foglalt helyet. Arcáról sugárzott a meglepetés és a jóindulat.

- Gyorsan nyélbeütötte ezt a dolgot, kapitány.

- Jean műve volt.

- Igen, - mondta Hallorsen, mintha Jean nem is volna jelen - már Lippinghallban, amikor elő-ször láttam, azt mondtam magamban: «Ez aztán a tettekre kész fiatal nő!» Huga örül a dolognak?

- Nos, Jean?

- De még mennyire.

- Csodálatra méltó fiatal hölgy... Az alacsony épületeknek is megvannak a maguk jó oldalai. Tetszik nekem a Whitehall. Mennél több napfény és csillagfény árad az utcára, annál erősebb a lakosság erkölcsi érzéke. Mondja, kapitány, kályhacső-kalapban ment az esküvőre?

- Nem. Az volt rajtam, ami most.

- Kár. Nagyon mulatságosnak találom a cilindereket. A cilinderes ember olyan, mintha valami vesztett ügyet cipelne a fején. Ha jól tudom, nagyságos asszony, ön is régi családból származik. Nagyon tiszteletreméltó az itteni régi családok hagyománya, hogy generációkon át szolgálják az államot.

- Erről még nem is gondolkoztam - jegyezte meg Hubert.

- Lippinghallban beszélgettem a bátyjával, asszonyom, aki elmondta, hogy évszázadok óta mindig volt egy tengerész a családjukban. Az önében, kapitány, mint hallom, mindig volt egy katona. Én hiszek a tulajdonságok átöröklésében. Ez itt a külügyminisztérium? - órára nézett.

- Kíváncsi vagyok, hogy hivatalában találjuk-e azt a fickót. Nekem az a benyomásom, hogy az itteni hivatalnokok rendszerint evés közben intézik el a hivatalos ügyeiket. Azt hiszem, legjobb lesz, ha három óráig várunk. Addig nézegethetjük a kacsákat a parkban.

- Itt hagyom számára ezt a névjegyet - mondta Jean. Néhány pillanat múlva visszatért hozzájuk. - Minden percben megérkezhet.

- Ez legalább egy félórát jelent - mondta Hallorsen. - Van itt egy kacsá, melyről szeretném az ön véleményét hallani, kapitány.

Keresztülmentek a széles úttesten, melynek túlsó oldalán volt a tó. Útközben majdnem el-gázolta őket két szokatlan tempóban egymás felé rohanó autó. Hubert görcsösen megragadta Jeant. Napbarnított arca elsápadt. Az autók az utolsó pillanatban fékeztek, az egyik jobbra ment, a másik balra. Hallorsen, aki Jean másik karját fogta meg, a szokottnál is amerikaiasabb hanghordozással mondta: - «Kis híjja mult, hogy le nem horzsolták a bőrünket!»

Jean nem felelt.

- Gyakran gondolkozom azon, - mondta Hallorsen, mikor a kacsákhoz értek - hogy mi hasznunk van a nagy sebességből. Mi a véleménye erről, kapitány?

Hubert vállat von.

- Ha autón utazunk vonat helyett, ezzel ugyanannyi időt veszünk, mint amennyit nyerünk.
 - Úgy van - mondta Hallorsen. - Csak repülőgépen lehet időt nyerni.
 - Ne dicsekedjünk olyan nagyon a repüléssel, még nem tudjuk, hogy hova fog vezetni.
 - Igaza van, kapitány. Azt hiszem, egyenes úton haladunk a pokol felé. A legközelebbi háború alaposan elbánik majd mindazokkal, akik részt vesznek benne. Képzelsen el egy olasz-francia háborút. Két héten belül nyoma sem maradna Rómának, Párisnak, Firenzének, Velencének, Lyonnak, Milánonak, Marseillenek. Mérgezett sivatagok maradnának a helyükön. Mindezt elintéznék a repülőgépek. A hadseregeknek és a hadihajóknak egyetlen lövést sem kellene leadniuk.
 - Igen. És ezt minden kormány tudja. Én katona vagyok, de azért nem értem, hogy mért költenek százmilliókat katonákra és tengerészekre, akiknek valószínűleg sohasem fogják hasznát venni. Nem lehet hadseregeket és flottákat irányítani, ha az ország idegközpontjai elpusztultak. Meddig bírná Franciaország és Olaszország, miután gázzal elpusztították egymás városait? Anglia vagy Németország egy hétig sem bírná.
 - Nagybátyja, a kurátor, azt mondta egyszer, hogy ha az ember sokáig így halad, nemsokára megint visszatérünk a hal-állapotba.
 - Hogyan?
 - Nagyon egyszerű. Visszafelé tesszük meg a fejlődés útját. A fejlődés eredetileg ez volt: halak, hüllők, madarak, emlősök. Most éppen azon vagyunk, hogy megint madarakká változzunk. Előbb-utóbb csúszni-mászni fogunk, és végül, ha már a Föld lakhatatlan lesz, visszamegyünk a vízbe.
 - Nem lehetne egyezmény útján lehetetlenné tenni a légi háborút?
 - Hogyan? - kérdezte Alan. - Az egyes államok sohasem bíznak egymásban. Különben is Amerika és Oroszország nem tagjai a Népszövetségnek.
 - Mi amerikaiak hajlandóak volnánk belemenni a dologba, szenátusunk azonban kevésbé.
 - A maguk szenátusa - mormogta Hubert - meglehetősen nehéz eset.
 - Olyan, mint amilyen az angol lordok háza volt, mielőtt 1910-ben egy kissé felfrissítették. Itt van az a kacs. - Hallorsen egy különös alakú madárra mutatott. Hubert elgondolkozva nézte.
 - Indiában lőttem egy ilyen madarat - mondta. - Hogy is hívják... elfelejtettem a nevét. Valamilyik táblán ott van a neve, nézzük csak meg.
 - Nem, - mondta Jean - már negyednégy. Azt hiszem, Ferrar már hivatalában lesz.
- Elindultak a külügyminisztérium felé, anélkül, hogy a kacs személyazonosságát tisztázták volna.
- Bobbie Ferrar híres volt kézzorításáról. Magasba rántotta ellenfelének kezét, aztán fent a magasban elengedte. Jean, mikor keze épségben visszaérkezett a magasból, nyomban a tárgyra tért.
- Ön bizonyára tud erről a kiadatási ügyről, Ferrar úr.
- Bobbie Ferrar bólintott.
- Ez itt Hallorsen tanár úr, aki az expedíciót vezette. Akarja férjem sebhelyét látni?
 - Hogyne - morogta Bobbie Ferrar a foga között.
 - Mutasd meg, Hubert.

Hubert keserves arccal ismét felgyúrte ingujját.

- Szenzációs - mondta Bobbie Ferrar. - Már szóltam Walternek.

- Beszélt vele?

- Sir Lawrence kérésére.

- Mit szólt Wal... a belügyminiszter?

- Semmit. Előzőleg lord Saxenden járt nála ebben az ügyben. Nem szereti Saxendent, és ezért az aktát továbbította a rendőrbíróságra.

- Ó! Ez azt jelenti, hogy tárgyalásra kerül az ügy?

Bobbie Ferrar bólintott és közben figyelmesen nézte a körmeit.

Hubert és Jean egymásra nézett.

Hallorsen nagyon komoran megszólalt:

- Hát nem lehet itt rendet teremteni?

Bobbie Ferrar a fejét rázta, szemét egészen kerekre nyitotta.

Hubert felállt.

- Sajnálom, hogy másokat fárasztottam ebben az ügyben. Gyerünk, Jean.

Könnyedén bólintott, megfordult, kiment. Jean követte.

Hallorsen egyedül maradt Bobbie Ferrarral.

- Nem értem ezt az országot - mondta Hallorsen. - Mit kellett volna tennünk?

- Semmit - felelte Bobbie Ferrar. - Ha az ügy a rendőrbíróság elé kerül, terjesszék elő az összes bizonyítékokat.

- Gondunk lesz rá, Ferrar úr, nagyon örülök, hogy megismerhettem.

Bobbie Ferrar mosolygott. Szeme a szokottnál is kerekre nyílt.

24. FEJEZET.

Az ügy tovább haladt a maga szabályos, hivatalos útján. Hubert a bow-streeti rendőrbíróság elé került. Dinny a család többi tagjával együtt passzív, tiltakozó hangulatban hallgatta végig a tárgyalást. A rendőrbíró előtt a következő adatok voltak: hat bolíviai öszvérhajcsár eskü alatt tett vallomása, mely szerint Hubert indokolatlanul lőtte le társukat, Hubert ellentétes értelmű vallomása, sebhelye, naplója és Hallorsen vallomása. Ennek alapján kellett a rendőrbírónak döntését meghoznia. Meg is hozta. A döntés ez volt: «A tárgyalást elnapolom, amíg a vádlottat mentő vallomás megérkezik». Ezután akörül folyt a vita, hogy szabadlábon hagyható-e Hubert óvadék ellenében. Dinny lélekzetviesszafojtva hallgatta a jogi vitát arról az angol jogelvről, melyet a gyakorlat állandóan megcáfol: «A fogoly ártatlannak tekintendő mindaddig, amíg nem merült fel bizonyíték a bűnössége mellett». Elviselhetetlen volt az a gondolat, hogy Hubertnek, aki most nősült és ártatlan, fogházcellában kell megvárnia, amíg a mentő vallomás megérkezik Dél-Amerikából. Végül azonban a rendőrbíró elfogadta a tekintélyes óvadékot, amit sir Conway és sir Lawrence felajánlott. Dinny megkönnyebbült sóhajással és emelt fővel hagyta el a tárgyalótermet. Odakint sir Lawrence csatlakozott hozzá.

- Szerencsére - mondta - Huberten látszik, hogy nem szokott hazudni.
- Az ügy valószínűleg belekerül az újságokba - mormogta Dinny.
- Erre leteheted a fejedet, drágám.
- Milyen hatással lesz ez Hubert karrierjére?
- Azt hiszem, használni fog. Az alsóházban elhangzott interpelláció ártott, de most már más a helyzet. Egy angol tiszt áll szemben boliviai félvérekkel. Ez fel fogja rázni azt az előítéletet, mellyel véreink iránt viseltetünk és mellyel mindig kiállunk mellettük.
- Apát sajnálom a legjobban. Haja határozottan fehérebb lett, amióta ez az ügy elkezdődött.
- Az ügyben nincs semmi becsületbevágó.

Dinny hátravetette fejét.

- Valóban nincs.
- Olyan vagy, Dinny, mint valami kétéves csikó, mint azok az izmos gesztenyebarna lovak, melyek tüzesen toporzékolnak az istállóban, a startnál kissé lemaradnak, de aztán mégis elsőnek futnak be. Amerikai barátod közeleg felénk. Várjuk be? Igen hasznos volt a vallomása.

Dinny vállat vont. A következő pillanatban megszólalt Hallorsen:

- Cherrell kisasszony.

Dinny feléje fordult.

- Nagyon köszönöm a vallomását, professzor.
- Szívesen hazudtam volna az ön kedvéért, de erre nem volt szükség. Hogy van az a beteg úriember, akinek házában ön most lakik?
- Egyelőre jól.
- Örömmel hallom. Sokat aggódtam maga miatt.
- Döntő hatással volt a bíróra - mondta sir Lawrence - az ön kijelentése, hogy még holtan sem szeretne együtt lenni azokkal az öszvérhajcsárokkal.
- Elég rossz volt elevenen együtt lenni velük. Autóval vagyok, hova vihetem önöket?
- Ha nyugat felé van dolga, elvihet minket is a civilizáció határára.
- Nos, professzor, - folytatta sir Lawrence az autóban - mi a véleménye Londonról? A világ legbarbárabb, vagy legcivilizáltabb városának tartja?
- Imádom - mondta Hallorsen és mereven nézett Dinnyre.
- Én nem, - mormolta Dinny - gyűlölöm az éles kontrasztokat és a benzinszagot.
- Én, mint külföldi, nem tudom megmondani, hogy miért szeretem Londont. Talán azért, mert olyan változatos, talán azért, mert a rend és a szabadság olyan jól megfér itt egymással, vagy talán azért, mert annyira más, mint a mi városaink. New York csodálatosabb, izgatóbb város, de ott az ember nem érzi magát ilyen otthonosan.
- New York olyan, mint a sztrichnin, - mondta sir Lawrence - először felvillanyozza, aztán megöli az embert.
- Én nem tudnék New Yorkban élni. Nekem Nyugat-Amerika kell.
- A nagy, tágas mezők - mormolta Dinny.

- Igen, Cherrell kisasszony, ön nagyon jól érezné magát azon a tájon.

Dinny bágyadtan elmosolyodott.

- Senkit sem lehet gyökerestől kitépni a földjéből.

- A fiam egy ízben a parlamentben felvetette a kivándorlás kérdését. Úgy találta, hogy a népet rendkívül erős gyökerek kötik a szülőföldjéhez és ezért hamarosan el is ejtette ezt a problémát.

- Érdekes - mondta Hallorsen. - Ha városuk satnya alakú, sápadt, kiábrándultnak látszó lakóit látom, nem nagyon értem, miféle gyökereik lehetnek.

- Mennél nagyvárosiasabb egy típus, annál erősebbek a gyökerei. Ezek nem tudnák elviselni a nagy, tágas mezőket. Utcai élet, sült hal és mozi kell nekik. Most azonban kiszállok, kedves tanár úr. Te hova mész, Dinny?

- Az Oakley Streetre.

Hallorsen megállíttatta a kocsit, sir Lawrence kiszállt.

- Cherrell kisasszony, nagyon örülnék, ha elvihetnem az Oakley Streetre.

Dinny bólintott.

Egymás mellett ültek a csukott autóban. Dinny nyugtalanul gondolt arra, miképpen fogja felhasználni ezt az alkalmat Hallorsen. A férfi hirtelen megszólalt, a nélkül, hogy ránézett volna:

- Amint a bátyja ügye elintéződött, hajóra szállok. Új-Mexikóba vezetek expedíciót. Mindig büszke leszek arra, hogy önt ismerhettem, Cherrell kisasszony.

Hallorsen térdei közé szorította és összekulcsolta két kezét. Ez a látvány meghatotta Dinnyt.

- Nagyon sajnálom, hogy bátyámmal együtt kezdetben igazságtalanul ítéltük meg önt.

- Ez érthető is volt. Boldoggá tesz az a remény, hogy ön jóindulattal viseltetik majd irántam, ha minden rendbe jött.

Dinny önkéntelenül feléje nyújtotta kezét.

- Biztos lehet ebben.

Hallorsen nagyon komolyan megfogta kezét, ajkához emelte, aztán szelíden elengedte. Dinny végtelenül boldogtalannak érezte magát. Félénken megszólalt:

- Ön megváltoztatta véleményemet az amerikaiakról.

Hallorsen mosolygott.

- Ez is eredmény.

- Azt hiszem, kissé primitív elképzeléseim voltak az amerikaiakról. Ennek az volt az oka, hogy alig ismertem amerikaiakat.

- Igen, éppen az a baj, hogy kevésbé ismerjük egymást. Apróságokkal megyünk egymás idegeire - ebben merülnek ki kapcsolataink. De ön, az én emlékezésemben, mindig a mosolyt fogja jelenteni Anglia arcán.

- Ez nagyon szép hasonlat - bárcsak igaz volna.

- Határtalanul boldog volnék, ha megkaphatnám egy fényképét.

- Feltétlenül adok. Nem tudom, hogy van-e jó képem, de mindenesetre ki fogom választani a legjobbat.

- Köszönöm. Ha megengedi, én itt kiszállok. Nem bírom eléggé magamban. A soffőr majd tovább viszi önt. - Kopogott az üveglablakon és kiszólt a soffőrnek.

- Isten vele - mondta azután. Megint kezébe vette Dinny kezét, hosszasan nézte, erősen megszorította, aztán kiszállt a kocsiból.

- Isten vele - mormolta Dinny és hátradőlt. Valami összeszorította a torkát.

Öt perccel később a kocs megállt Diana háza előtt. Dinny lesujtott hangulatban ment be a házba.

Diana, akivel reggel, mikor elment, nem találkozott, kinyitotta szobája ajtaját.

- Gyere csak be, Dinny - suttogta félve, és Dinny borzongás futott végig. Egymás mellé ültek a mennyezetes ágyon. Diana halkán, gyorsan beszélt.

- Tegnap este bejött ide és mindenáron itt akart maradni. Nem mertem visszautasítani. Változásokat veszek rajta észre: az az érzésem, hogy itt a vég kezdete, önuralma egyre gyengül. Azt hiszem, el kell küldenem hazulról a gyermekeket. Hilary magához venné őket?

- Feltétlenül. Sőt, anyám is szívesen látná őket.

- Ez még jobb lenne.

- Nem volna jó, ha magad is velük mennél?

Diana felsóhajtott és a fejét rázta.

- Ez csak siettetné a katasztrófát. Levihetné a gyerekeket?

- Természetesen. De valóban azt hiszed, hogy ő...

- Igen. Egyre izgatottabb lesz. Már ismerem ezeket a tüneteket. Nem vetted észre, Dinny, hogy esténként egyre többet iszik? Ez már a visszaesés jele.

- Bárcsak rá lehetne venni, hogy menjen újra emberek közé.

- Ez sem használna. Itt legalább tudjuk, hogy hányadán vagyunk és fel tudunk készülni a legrosszabbra. Szörnyű volna, ha idegenek között történne valami.

Dinny megszorította a karját.

- Mikor vigyem le a gyerekeket?

- Minél előbb. Én nem szólok neki semmit. Lehetőleg feltűnés nélkül utazz el velük. A francia kisasszony majd utánatok mehet, ha anyádnak az ő számára is van helye.

- Rendben van. Természetesen rögtön visszajövök.

- Nem, Dinny, ezt igazán nem engedhetem meg. Nem vagyok egészen egyedül, itt vannak a cselédek. Igazán nem tisztességes dolog, hogy ennyire zaklatlak az ügyeimmel.

- Természetesen visszajövök, erről nem is kell tovább beszélni. Kölcsön fogom kérni Fleur autóját. Férjednek nem lesz kifogása az ellen, hogy a gyermekek elmennek?

- Csak akkor volna kifogása, ha sejtené, hogy az ő állapota miatt küldtem el őket. Azt fogom mondani, hogy régi meghívásnak tesznek eleget.

- Mondd, Diana - kérdezte hirtelen Dinny - még mindig érzel iránta valami szerelmet?

- Szerelmet? Nem.

- Csak szájalmat?

Diana a fejét rázta.

- Nem tudom megmagyarázni. Nem tudom elfelejteni a multat és azonkívül az az érzésem, hogy teljesen tönkremegy, ha elhagyom. Borzalmas ez a gondolat.

- Értem. Nagyon sajnállak mindkettőtöket... Adrian bácsival együtt.

Diana végigsimította arcát, mintha a gond jelét akarná eltüntetni róla.

- Nem tudom mi vár még rám. Azt hiszem, szomorú dolgokat fogok még átélni. Drágám, semmi esetre sem akarom, hogy rám pazarold az idődet.

- Ezzel ne törődj. Nekem szükségem van valamire, ami elvonja a figyelmemet saját magamról. Tudod, a vénlányokat alaposan fel kell rázni használat előtt.

- Ó! Arról van szó, hogy valaki használatba vesz?

- Éppen most utasítottam vissza a nagy, tágas mezőket és rendkívül utálok magamat.

- Szóval most a nagy, tágas mezők és mély tenger között lebegsz?

- És valószínűleg meg is maradok ebben a helyzetben. Egy derék ember odaadó szerelme és a többi hasonló jó engem végtelenül hidegen hagy.

- Csak várj. Ilyen hajjal nem lehet kolostorba vonulni.

- Be fogom festeni olyan színre, mely megfelel egyéniségemnek. A jéghegyek tengerzöldek.

- Én csak annyit mondhatok: várj.

- Várok, - mondta Dinny...

Két nappal később Fleur maga vezette kocsiját a South Squareről Dianáék kapujához. Minden baj nélkül elhelyezték a kocsiban a gyermekeket és a poggyászt és elindultak. A gyerekek számára kissé szokatlan volt a gyors rohanás, mert ritkán ültek autón, Dinnynek azonban valóságos megkönnyebbülést jelentett. Csak most kezdte igazán érezni az Oakley Street atmoszférájának tragikus nyomását.

Condaford tája, melyet tíz nap óta nem látott, megváltozott azóta. Már ősziesebb volt a táj színe. Enyhe, langyos októberi napfényben fürdött. Mennél tovább haladtak a szabad mezők között, annál frissebb, balzsamosabb volt a levegő. Rőzsefüst szállt a parasztkunyhók kéményeiből, hollók röpködtek a csupasz tarló fölött.

Még idejében megérkeztek az ebédhez. Dinny a gyermekeket a francia kisasszonyra bízta, aki vonaton jött le, majd magányos sétára indult kutyáival. Megállt az egyik kunyhó előtt, mely a mély út fölött egy kis magaslaton állt. Az ajtó egyenesen a nappali szobába nyílt, ahol egy öreg nő ült a rőzsetűz mellett.

- Ó, Dinny kisasszony - mondta az öreg asszony - mennyire örülök! Már egy álló hónapja nem láttam.

- Távol voltam, Betty. Hogy van?

Az apró néni ünnepélyesen keresztbe tette a kezét a hasán.

- A gyomrom okoskodik megint. Különben nincs semmi bajom, azt mondja a doktor, hogy nagyon jókarban vagyok. Csak a gyomrommal van baj. Azt mondja, hogy többet kéne ennem. Nagy étvágyam van, Dinny kisasszony, de amint egy harapást eszem, mindjárt rosszul leszek tőle.

- Igazán nagyon sajnálom magát, kedves Betty. Sok baj van a gyomorral. A gyomorral meg a fogakkal. Igazán nem tudom, mért van szükségünk ezekre. Ha nincs fogunk, nem tudunk emészteni, és ha van fogunk, akkor sem tudunk emészteni.

Az öreg néni vékony hangon vihogott.

- Azt is mondta a doktor, hogy ki kellene huzatnom azt a pár fogamat, ami még megvan. De én nem akarok megválni a fogaimtól, Dinny kisasszony. Az apjukomnak egyetlen foga sincs, de azért kettéharap egy almát. Én, sajnos, nem vagyok ilyen erős.

- Mért nem szerez be műfogakat, Betty?

- Á, nem kell nekem hamis fog, az olyan flancos dolog. Azt hiszem, a kisasszony sem viselne hamis fogat.

- Dehogynem, Betty. Manapság minden jobb embernek hamis foga van.

- A kisasszony mindig csak tréfál. Nem, nem kell nekem hamis fog. Akkor inkább parókat viselnék, de arra nincs szükségem, mert még szép, sűrű a hajam. Jó karban vagyok én még, a koromhoz képest. Hálás is vagyok érte, csak a gyomrommal ne volna mindig baj. Mindig úgy érzem, mintha valami kő feküdne a gyomromban.

Dinny észrevette, hogy a fájdalom és szomorúság van a tekintetében.

- Hogy van Benjamin?

Az öregasszony pillantása megváltozott, jókedvű és egyben kissé fölényes kifejezést öltött, mintha egy kis gyermekről beszélne.

- Ó, jól van az apjuk, kisasszony. Nincs semmi baja, csak egy kicsit rehomás. Most kinn van a földeken és ás egy kicsit.

- Hát Goldie hogy van? - kérdezte Dinny és komoran nézett a kalitkában ülő stiglicre. Nem szeretett rabmadarat látni, de sohasem tudta magát rászánni, hogy ezt megmondja ezeknek az öreg embereknek, akiknek szemefénye volt az apró rabmadár. Különben is, az volt az uralkodó vélemény, hogyha szabadon engednek egy szelíd stiglicet, hamarosan agyoncsípi a társai.

- Ó, - mondta az öreg néni - ennek már egészen fejébe szállt a dicsőség, amióta a kisasszony ezt a nagyobb kalitkát adta neki. - Szeme felcsillant. - Nahát, hogy a kapitány úr megnősült! Hallom, hogy valami szörnyű hajszát indítottak ellene. Elment ezeknek az eszük. Életemben nem hallottam még ilyent! Egy Cherrellt a bíróság elé állítani ilyesmiért! Hallatlan dolog ez, kisasszony.

- Bizony az, Betty.

- Hallom, hogy nagyon szép a fiatal menyecske. Hol fognak letelepedni?

- Ezt még nem lehet tudni. Meg kell várni ennek az ügynek a végét. Lehet, hogy idelelni, de az is lehet, hogy a bátyám külföldön fog elhelyezkedni. Szegénységben fognak élni, az biztos.

- Rettenetes. Ilyesmi nem fordult elő a régi, jó időkben. Csunyán bánik most a világ a nemes urakkal... Bizony, bizony... Emlékszem még a kisasszony dédapjára. Négyesfogatot hajtott minden nap, amikor én még öklömnyi kis jószág voltam. Nagyon finom öreg úr volt, igazi gavallér.

Dinny mindig kellemetlenül érezte magát, ha ilyen kijelentéseket hallott a nemes urakról. Nagyon jól tudta, hogy ez az öreg néni nyolcadmagával egy földmunkás gyermeke volt. Apja heti tizenegy shillinget keresett. Most férjével együtt öregségi kegydíjből él, miután hét gyermeket felneveltek.

- Mondja, kedves Betty, mit bír el a gyomra, mit rendelhetek a szakácsnőmnél?

- Nagyon szépen köszönöm, Dinny kisasszony, egy szép sovány sertéskarajt még elbírok. - Szeme ismét sötét és zavaros lett. - Olyan rettenetesen fáj néha a gyomrom. Ilyenkor legjobban szeretnék meghalni.

- Ugyan, ugyan, Betty. Helyesen kellene táplálkoznia, akkor hamarosan rendbejönne.

Az öreg néni arca mosolyra derült.

- Jókarban vagyok én a koromhoz képest, nem is panaszkodom. Hát a kisasszony esküvőjére mikor harangoznak?

- Tudja a jó Ég. Egyhamar nem harangoznak, az bizonyos.

- Manapság az emberek nem házasodnak olyan korán, mint az én időmben. Nincs is olyan nagy családjuk, mint akkoriban. A nagynénémnek tizennégy gyereke született és tizenegyet fel is nevelt.

- Mostanában nem akadna munka ilyen sok ember részére.

- Bizony, bizony megváltozott az ország.

- Ezen a vidéken szerencsére kevésbbé, mint másutt.

Dinny pillantása végigsiklott a szobán, ahol ez a két öreg körülbelül ötven évet töltött az életéből. Ragyogóan tiszta volt ez a szoba, a téglakockás padlótól a gerendás mennyezetig, meghitt, kis otthon hangulata áradt belőle.

- No, Betty, most mennem kell. Londonban egy barátnőmnél lakom és estére vissza kell érkeznem. Majd szólok a szakácsnőmnek, hogy küldjön magának néhány jó falatot, ami még a sertéskarajnál is könnyebb. Ne álljon fel!

De a kis öreg asszony, már talpra ugrott. Szeméből odaadó szeretet sugárzott.

- Úgy örülök, hogy láthattam a kisasszonyt! Áldja meg az Isten! Remélem, hogy a kapitány úrnak nem lesz sok baja azokkal a rémes emberekkel.

- Isten vele, kedves Betty. Üdvözlöm Benjamint.

Dinny kezetszorított az öreg asszonnyal, aztán kiment a kavicsos útra, ahol a két kutya várta. Az ilyen látogatások után mindig nagyon megalázott hangulatban volt és sírni szeretett volna. Gyökerek! Ezek azok a gyökerek, melyek Londonban hiányzott neki, és amelyeket hasztalan keresne a «nagy, tágas mezőkön». A közeli, kissé meredeken fekvő bükkerdő felé ment. Egy kis, rozszant kapun keresztül lépett be az erdőbe. A kapu olyan rozszant volt, hogy ki sem kellett nyitnia. Lassan haladt fölfelé, a párás bükkösben a makkhüvely édes szaga töltötte be a levegőt. Balfelől a szürkés-kék eget helyenként eltakarták a bükkfák, jobbkéz felől tarló húzó-dott el. Egy nyúl ült a hátsó lábán: hirtelen felugrott és egy távoli sövény felé futott. Az egyik kutya fácánt riasztott fel, mely rikoltozva rebtent fel és repült a fák fölé. Végül Dinny elhagyta a sűrűséget és megérkezett a domb tetejére. Lenézett. Alatta terült el a házuk. A hosszú, kőszínű épület helyenként eltakarták a magnóliák és a füves előtér fái. Füst gomolygott a két kéményből. Az egyik tornyocskán galambok fehérlettek. Dinny mélyeket lélezett. Teljes tíz percig állt egy helyben, úgy érezte magát, mint egy megöntözött növény, mely táplálékot szív a földből. A levelek, a felásott föld és a közeli eső szaga vette körül. Utoljára május végén állt ezen a helyen. Akkor azt a nyár-szagot szíтта be, mely csupa emlékezés és ígéret, fájdalom és gyönyörűség...

Korán meguzsonnáztak, aztán visszaindultak a városba. Most már feltették a kocsikarosszériját. Dinny Fleur mellett ült.

- Mondhatom - szólalt meg az okos fiatal nő - Condaford a legbékésebb hely, ahol valaha jártam. Azt hiszem, meghalnék, ha soká kellene itt maradnom, Dinny. Lippinghall falusi csendje semmi, az ittenihez képest.

- Vén, roszkatag hely ez, úgye?

- Én mindig azt mondom Michaelnek, hogy a családnak az az ága, melyhez ti tartoztok, a legkevésbé ismert és a legérdekesebb régi angol jelenség. Rólatok nem hallani, ti nem álltok a rivalda fényében. A regényírók számára nem vagytok elég szenzációs téma. És mégis megvagytok, fennmaradtok, éltek, nem tudom hogyan. A világ minden intézménye ellenetek esküdött, az örökösödési adótól kezdve a gramofon lármájáig. De azért mégis fennmaradtok az idők végéig és senki sem tudja, senkit sem érdekel, hogy mit csináltok. A legtöbbeteknek már nincs is Condafordja, ahova elvonulhat meghalni. De azért mégis mély gyökereitek vannak és él bennetek a kötelességtudás. Belőlem mind a kettő hiányzik. Ennek talán az az oka, hogy félig francia származású vagyok. Apám családjának, a Forsyte-nemzetségnek talán vannak gyökerei, de hiányzik belőle a kötelességérzet. Vagy legalább is az a parancsoló hajlam, hogy az államot szolgálják. Bámulom ezt az érzést, de azért halálra untat. Ez az érzés okozta, hogy fiatal életed legszebb napjait tönkreteszed a Ferse-ügy miatt. A kötelességtudás betegség, Dinny, bámulatraméltó betegség.

- Mit tanácsolsz tehát, mit tegyek?

- Éld ki az ösztöneidet. Rettenetesen öregít az az életmód, amit folytatsz. Diana ugyanahhoz a típushoz tartozik, mint te. A Montjoyoknak is megvan a maguk Condafordjuk valahol fenn Dumfriesshireben. Bámulom őt, amiért így kitart Ferse mellett, de azért örülségnek tartom. Csak rossz vége lehet ennek és mennél tovább húzódik az ügy, annál rosszabbul fog végződni.

- Igen, én is azt hiszem, hogy rossz lapra tett föl mindent, de remélem, hogy az ő helyében magam is így cselekednék.

- Én bizony nem - mondta jókedvűen Fleur.

- Az ember nem tudhatja előre, hogy mit fog tenni, amíg nem kerül sor a cselekedetre.

- Meg kell akadályozni, hogy sor kerüljön rá.

Különösen keményen csengett Fleur hangja, amikor ezt mondta, Dinny látta, hogy kemény vonás jelenik meg ajkai körül. Mindig vonzónak találta Fleurt, mert sohasem tudta teljesen kiismerni.

- Te még nem láttad Ferset - mondta Dinny. - Nem tudod, hogy milyen szánalmas jelenség.

- Ez szentimentalizmus, drágám. Én nem vagyok szentimentális.

- Bizonyára neked is van multad, Fleur, ez pedig szentimentalizmus nélkül nem lehetséges.

Fleur gyors pillantást vetett rá és lábával megnyomta a sebességgyorsítót.

- Meg kell gyujtanom a lámpáimat, - mondta.

Az út további során Fleur művészetről, irodalomról s egyéb jelentéktelen dolgokról beszélt. Nyolc órára járt már, amikor Dinnyt letette az oakley streeti ház előtt.

Diana otthon volt, már fel is öltözött vacsorához.

- Dinny! - kiáltotta. - Ronald elment hazulról!

25. FEJEZET.

Nyomasztó erővel hatott ez a néhány egyszerű szó.

- Amikor reggel elutaztatok, nagy izgalomba jött. Azt hitte, valamennyien összeesküdtünk ellene és titkolunk előle valamit.

- Amiben igaza is van - mormolta Dinny.

- Amikor a francia kisasszony is elutazott, ismét nagyon izgatott lett. Nem sokkal ezután hallottam, amint a kapu becsukódik és azóta nem jött vissza. Eddig nem szóltam neked a tegnapi éjszakáról, csak annyit mondhatok: borzalmas volt. Mi lesz, ha nem jön vissza?

- Ó, Diana, bárcsak ne jönne vissza!

- Hová mehetett? Mihez foghat? Kihez fordulhat? Jóságos ég, milyen borzalmas!

Dinny csendes kétségbeeséssel nézett rá.

- Bocsáss meg, Dinny, bizonyára nagyon fáradt és éhes vagy. Nem várunk tovább a vacsorával.

Ferse «odújában», ebben a bájos, faburkolatos, zöldes-aranszínű szobában költötték el a vacsorát feszült, aggódó izgalomban. A hangulatvilágítás fénye pompásan világította be meztelen nyakukat és karjukat, a gyümölcsöt, a virágokat és az ezüst evőkészletet. Amíg a szobalány vissza nem vonult, közömbös dolgokról beszélgettek.

- Van nála kulcs? - kérdezte aztán Dinny.

- Igen.

- Hívjam fel Adrian bácsit?

- Mit tehetne? Csak rontana a helyzeten, ha Ronald hazajönne és itt találná Adriant.

- Alan Tasburgh felajánlotta, hogy szükség esetén bármikor rendelkezésünkre áll.

- Nem, nem. Ma este még ne vegyünk igénybe idegen segítséget. Holnap majd meglátjuk, mi a teendő.

Dinny bólintott. Félt és még jobban félt attól, hogy elárulja félelmét Diana előtt. Hiszen az ő hivatása az volt, hogy hűvös, nyugodt lélekjelenlétével bátorítsa Dianát.

- Menjünk fel, énekelj valamit, - mondta végül Dinny.

Felmentek a szalonba. Odafent Diana régi népdalokat énekelt: a «Rozmaringbokor»-t, a «Hegyi pásztor»-t, az «Árpaaratók dalá»-t és a «Dromore várá»-t. A szép szoba, a dal és az éneklő asszony különös álomszerű hangulatba ringatták Dinnyt. Egészen átadta magát ennek az álmodozó hangulatnak, amikor Diana hirtelen abbahagyta az éneklést.

- Valami zörgést hallok a kapu felől.

Dinny felállt és a zongora mellé lépett.

- Énekelj tovább, ne árulj el semmiféle izgalmat.

Diana ismét játszani kezdett, új dalba fogott. Ir dalt énekelt, ez volt a címe: «Szabad vagy, de rab vagyok én». Hirtelen kinyílt az ajtó. Dinny a szemközti tükörben megpillantotta Ferset, aki belépett a szobába. Megállt az ajtóban, hallgatta az éneket.

- Énekelj tovább, - súgta Dinny Dianának.

Szeretlek, de te nem szeretsz,
Szabad vagy, de rab vagyok én,
Szegény hű szívem megszakad.
Sohasem leszel az enyém!

Ferse az ajtóban állt és hallgatott. Rendkívül fáradtnak látszott vagy pedig nagyon sokat ivott. Haja csapzott volt, fogai kilátszottak felhúzott ajkai alól. Aztán megmozdult. Igyekezett zajtalanul mozogni. Megkerülte a pamlagot és a túlsó végére roskadt. Diana abbahagyta az éneket. Dinny, kinek keze Diana vállán nyugodott, érezte, hogy az asszony reszket, mialatt erőltetett nyugodt hangon megszólal:

- Vacsoráztál már, Ronald?

Ferse nem felelt. Furcsa, baljóslatú vigyorral bámult a szoba túlsó végére.

- Játssz tovább - súgta Dinny.

Diana most orosz dalt játszott, a «Piros Sarafan»-t. Újra és újra eljátszotta a végtelenül finom, egyszerű dalt, mintha ezzel akarná hipnotizálni a pamlag végében görnyedő néma alakot. Végül abbahagyta a dalt és elviselhetetlen szünet állt be. Dinny idegei nem bírták tovább. Csaknem éles hangon megszólalt:

- Esik az eső, Ferse kapitány?

Ferse kezével végigsimította nadrágszárát és bólintott.

- Talán jó volna, ha felmennél a szobádba és átöltöznél, Ronald.

Ferse térdére könyökölt, kezére támasztotta fejét.

- Bizonyára fáradt vagy, drágám. Nem akarsz lefeküdni? Felvigyek valamit a szobádba?

Ferse most sem mozdult. A mosoly elmult arcáról, szemét lehunyta. Úgy látszott, hogy hirtelen elaludt, mint valami agyoncsigázott igavonó állat, mely néha munkaközben is elbóbiskol.

- Csukd be a zongorát - súgta Dinny - menjünk fel.

Diana nesztelenül becsukta a zongorát és felállt. Karonfogva állt és várt a két nő, de Ferse nem mozdult.

- Talán alszik? - súgta Dinny.

Ferse felriadt.

- Aludni? Nem! Megint rámjön! Megint rámjön, érzem! Nem bírom tovább, Istenemre mondom, nem bírom tovább!

Kiegyenesedett. Arcát különös düh torzította el egy pillanatra. Mikor látta, hogy a két nő riadtan hátrátántorodik, visszaroskadt a pamlagra és kezébe temette arcát.

Diana ösztönös mozdulattal indult feléje.

Ferse felpillantott. Tekintete vad volt.

- Hagyj! - hörögte. - Hagyj magamra! El innen!

Az ajtóban Diana még megfordult.

- Ronald, nem akarod hogy valaki melletted maradjon? Addig, amíg elalszol... csak addig...

Ferse ismét felugrott.

- Senkitsem akarok látni. Ki innen!

Kimenekültek a szobából, felrohantak Dinny hálósobájába, ahol egymást átölelve, egész testükben reszketve megálltak.

- A lányok lefeküdtek már?

- Mindig korán fekszenek le, kivéve, ha valamelyiküknek kimenője van.

- Lemegyek és telefonálok, Diana.

- Nem Dinny, majd én. De kinek telefonáljak?

Ez valóban nagy kérdés volt. Suttogva tanácskoztak erről. Diana azt ajánlotta, hogy hívják fel a háziornost. Dinny viszont azt tanácsolta, hogy telefonáljanak Adriannak, vagy Michaelnek, hogy ők menjenek el az orvosért.

- Így kezdődött annakidején a legutóbbi rohama is?

- Nem. Akkor nem tudta, hogy mi következik. Attól félek, hogy megöli magát, Dinny.

- Van nála fegyver?

- Szolgálati revolverét odaadtam Adriannak.

- Borotvái nincsenek?

- Csak zsilettpengéi. Mérgező anyag sincs a házban.

Dinny az ajtó felé indult.

- Okvetlenül telefonálok.

- Nem, Dinny, nem engedhetem, hogy te...

- Hozzám nem mer nyúlni. Te vagy veszélyben. Zárd magadra az ajtót, amíg távol leszek.

Mielőtt még Diana megakadályozhatta volna, kisurrant az ajtón. Még égtek a lámpák. Egy pillanatra megállott. Szobája a második emeleten volt, ablaka az utcára nyílt. Diana és Ferse hálósobái egy emelettel lejjebb vannak, a szalon közelében. El kell mennie ezek mellett a szobák mellett, amíg eljut a hallba és a kis dolgozószobába, ahol a telefon van. Egy hang sem hallatszott. Diana ismét kinyitotta az ajtót, ott állt a küszöbön. Dinny félt, hogy az asszony bármely pillanatban megelőzheti őt és leszaladhat a telefonhoz. Ezért gyorsan futni kezdett, majd megindult lefelé a lépcsőn. A falépcső megreccsent léptei alatt. Megállt, levette cipőit. Kezébe vitte és úgy osont el a szalon ajtaja előtt. Semmi nesz sem hallatszott ki a szalonból. Gyorsan végigsietett a hallon. Ferse kabátja és kalapja odavetve hevert egy széken. Besurrant a kis dolgozószobába, és becsukta maga mögött az ajtót. Egy pillanatra megállt, hogy lélegzetet vegyen, aztán meggyújtotta a villanyt és felvette a telefonkönyvet. Kikereste Adrian számát és éppen a hallgató után nyúlt, amikor egy kéz megragadta a csuklóját. Riadtan megfordult: Ferse állt előtte. Ferse megcsavarta a kezét és a másik kezében levő cipőre mutatott.

- El akarnak árulni - mondta. Egyik kezével erősen tartotta Dinnyt, a másikkal oldalzsebébe nyúlt és kést vett elő. Dinny hátralépett, amennyire kinyújtott karja engedte és Ferse arcába nézett. Most már nem félt annyira, mint az előbb. Uralkodó érzése a székén volt, amiért cipővel a kezében lepték meg.

- Ez ostobaság, Ferse kapitány, - mondta fagyosan - nagyon jól tudja, hogy egyikünk sem akarja bántani.

Ferse eltaszította magától Dinny kezét, kinyitotta a kést és vad erőfeszítéssel elvágta a telefóndrótot. A hallgató a padlóra koppant. Aztán összecsukta a kést és visszatette zsebébe. Dinnynek az volt az érzése, hogy ez a mozdulat egy kissé megnyugtatta Ferset.

- Vegye fel a cipőjét - szólt Ferse.

Dinny engedelmeskedett.

- Jegyezze meg jól: nem tűröm, hogy beleavatkozzanak a dolgomba. Azt teszem magammal, amit jónak látok.

Dinny hallgatott. Szíve örülten vert, nem akarta, hogy hangja ezt elárulja.

- Megértette?

- Igen. Senki sem akar beleavatkozni a dolgaiba. Mi csak a javát akarjuk.

- Tudom, hogy mit jelent ez - mondta Ferse. - Nem kérek többé belőle.

Az ablakhoz lépett, félrerángatta a függönyt és kitekintett.

- Pokolian zuhog az eső - mondta, aztán megfordult és Dinnyre bámult. Arca rángatózni kezdett, keze ökölbe szorult. Fejét gyorsan ingatta jobbra-balra. Hirtelen felordított:

- Ki ebből a szobából, ki innen, ki innen!

Dinny csaknem rohanva hagyta el a szobát. Becsukta maga mögött az ajtót és felszárguldott a lépcsőn. Diana még mindig a hálószoa ajtajában állott. Dinny betuszkolta a szobába, magukra zárta az ajtót és kifulladtan rogyott le.

- Utánam jött - mondta lihegve - és elvágta a telefondrótot. Kés van nála, attól félek, hogy megint dühöngeni fog. Elég erős ez az ajtó, ha esetleg be akarja törni? Ne toljuk eléje az ágyat?

- Akkor egész éjjel nem tudunk aludni.

- Különbem sem fogunk aludni - mondta Dinny és már meg is ragadta az ágyat. Egyesült erővel az ajtónak tolták.

- A lányok bezárkóznak éjszakára?

- Igen, amióta itthon van.

Dinny megkönnyebbülten sóhajtott fel. Az előbb megborzongott arra a gondolatra, hogy ismét le kell mennie, hogy a szobalányokat figyelmeztesse. Most az ágy szélén ült és Dianára nézett, aki az ablak mellett állt.

- Min gondolkozol, Diana?

- Arra gondolok, milyen borzalmas volna, ha a gyermekek még itt volnának.

- Hála Istennek, már nincsenek itt.

Diana az ágyhoz lépett, megfogta Dinny kezét. Olyan erősen szorították meg egymás kezét, hogy mind a kettő megfájdult.

- Mit tehetünk most, Dinny?

- Talán most elalszik és holnap reggelre sokkal jobban lesz. Egyébként, most, hogy veszélyben vagyunk, sokkal kevésbé sajnálom őt, mint azelőtt.

Diana tompa hangon felelt:

- Én már túl vagyok mindenféle érzésen. Kíváncsi vagyok, észrevette-e már, hogy nem vagyok a szobámban. Talán le kellene mennem és szembe kellene vele néznem.

- Nem fogsz lemenni - mondta Dinny, kirántotta az ajtóból a kulcsot és harisnyájába dugta. A hideg fém érintése megnyugtatta idegeit.

- Most pedig - mondta - lefekszünk és lábunkat az ajtónak támasztjuk. Nincs értelme annak, hogy céltalanul kifáraszszuk magunkat.

Különös apátia fogta el őket. Sokáig feküdtek így szorosan egymáshoz símulva a pehelypaplan alatt. Egyikük sem aludt, egyikük sem volt egészen ébren. Dinny végül elbóbiskolt. Halk léptek neszére riadt fel. Dianára pillantott. Diana aludt, mélyen, kimerülten. Az ajtóhasadékban fénycsík jelent meg. Dinny felkönyökölt és megfeszített figyelemmel hallgatózott. Az ajtó kilincsét lenyomták s halkan megrázták. Csendes, óvatos kopogtatás hallatszott.

- Ki az? - suttogta Dinny. - Ki az?

- Diana! - hallatszott Ferse hangja egészen tompán. - Dianát akarom.

Dinny a kulcslyukhoz kúszott.

- Diana rosszul érzi magát, - súgta - elaludt. Ne zavarja.

Csend követte szavait. Aztán, rémületére, hosszú, nyögő sóhajtás hallatszott, nyomorult, szálnalmas hang, mely már a halál közelségét jelezte. Dinny már-már elővette a kulcsot, de hirtelen pillantása Diana sápadt, kimerült arcára esett. Nem, nincs értelme! Bármit jelentsen is ez a hang, nincs értelme. Visszakúszott a fekhelyére és tovább hallgatózott. Semmi sem hallatszott többé. Diana aludt, de Dinny nem tudott újra elaludni. «Ha megöli magát, - gondolta - én leszek az oka?» Nem volna ez a legjobb megoldás Diana számára, a gyermekek számára, sőt saját maga számára is? De az elnyújtott, keserves nyögés újra és újra végigfutott idegein. Szegény ember, szegény ember! Most már nem érzett mást, csak végtelen, szörnyű szálnalmat és valami lázongást a kérlelhetetlen Természet ellen, mely ilyen tesz emberi lényekkel. Nyugodjunk bele a Gondviselés kifürkészhetetlenségébe? Ki képes erre? Érzéketlen és kegyetlen ez a gondviselés. Reszketve feküdt a kimerülten alvó asszony mellett. Azon töprengett, hogy vétkeztek-e valamiben Ferse ellen? Tehettek-e volna többet az érdekében? Mitévők legyenek, ha felvirrad a reggel? Diana megmozdult. Talán most felébred? Nem, csak megfordult és ismét visszazuhant nehéz szendergésébe. Lassanként kábultság vett erőt Dinnyn és ő is elaludt.

Arra ébredt, hogy kopognak az ajtón. Világos nappal volt. Diana még mindig aludt. Dinny a karórájára pillantott. Nyolc óra. A nevéen szólították.

- Semmi baj, Mary, - mondta halkán - a nagyságos asszony itt van.

Diana felült, pillantása Dinny félmeztelen alakjára esett.

- Mi az?

- Nincs semmi baj, Diana. Nyolc óra. Legjobb lesz, ha most felkelünk és helyére toljuk az ágyat. Jól, mélyen aludtál. A lányok már fent vannak.

Pongyolába bújtak és visszacipelték az ágyat a helyére. Dinny kihúzta a kulcsot különös rejtékhelyéről és kinyitotta az ajtót.

- Nem kell félni, menjünk le.

Egy pillanatig hallgatózva megálltak a lépcsőfeljárónál, aztán megindultak lefelé. Diana szobája érintetlen volt. A lány, úgy látszik, bentjárt és félrevonta a függönyöket. Megálltak az ajtó előtt, amely ebből a szobából Ferse szobájába vezetett. Semmi nesz sem hallatszott. A másik ajtóhoz léptek, megint nem hallottak semmit.

- Menjünk le - súgta Dinny. - Mit fogsz Marynek mondani?

- Semmit, meg fogja érteni a helyzetet.

Az ebédlő s a dolgozószoba ajtói nyitva álltak. A levágott telefonhallgató még mindig a földön hevert. Ez volt az éjszaka rémségeinek egyetlen nyoma.

Dinny hirtelen megszólalt:

- Diana, eltűnt a kalapja és a kabátja! Tegnap este ezen a széken heverték.

Diana az ebédlőbe ment és csengetett. A középkorú szobalány ijedt, aggodalmas arccal jött fel az alagsorból.

- Láttam ma reggel Ferse kapitány kabátját és kalapját, Mary?

- Nem, nagyságos asszony.

- Hánykor kelt fel?

- Hét órakor.

- Nem járt ebben a szobában?

- Még nem, nagyságos asszony.

- Az éjszaka rosszul éreztem magamat, fent aludtam Dinny kisasszony nál.

- Igenis, nagyságos asszony.

Mind a hárman felmentek.

- Kopogjon be a szobájába.

A lány kopogott. Dinny és Diana szorosan mellette állottak. A szobából nem jött válasz.

- Kopogjon hangosabban, Mary.

A szobalány újra és újra kopogott. Semmi válasz. Diana félretolta és megnyomta a kilincset. Az ajtó kinyílt, Ferse nem volt benn. A szobában nagy rendetlenség volt, mintha dulakodtak volna benne. A vizespalack üres volt, leszórt hamu hevert a földön. A megvetett ágyon látszott, hogy feküdtek rajta, de nem aludtak benne. Semmi jel sem szólt amellett, hogy Ferse csomagolt volna, vagy kivett volna valamit a fiókokból. A három nő egymásra nézett. Diana végül megszólalt:

- Gyorsan készítse el a reggelit, Mary. El kell mennünk.

- Igenis, nagyságos asszony... láttam a telefont.

- Dugja el, hozassa rendbe feltűnés nélkül. Senkinek se szóljon egy szót sem. Csak annyit mondjon, hogy a nagyságos úr egy-két napra elutazott. A szobáját is úgy rendezze el. Mi pedig, Dinny, most gyorsan felöltözünk.

A szobalány lement.

- Van nála pénz? - kérdezte Dinny.

- Nem tudom. Mingyárt megnézem, hogy elvitte-e a csekkfüzetét.

Leszaladt, Dinny odafent várta. Diana ismét visszatért.

- A csekkfüzet ott van az ebédlőasztalon. Gyorsan öltözködjünk.

Ez azt jelenti... Mit jelent ez? A remény és félelem vívta különös harcát Dinny lelkében. Felrohant a szobájába.

26. FEJEZET.

Sebtében megreggeliztek és közben megvitatták a helyzetet. Kihez forduljanak?

- A rendőrségről szó sem lehet - mondta Dinny.

- Nem.

- Azt hiszem, legjobb lesz, ha mindenekelőtt felkeressük Adrian bácsit.

Taxiért küldték a szobalányt, majd elindultak Adrian bácsihoz. Még nem volt kilenc óra. Adrian bácsi teát reggelizett és azt a bizonyos halfajtát ette hozzá, mely annál nagyobb területet foglal el a tányérban, mennél többet ettek belőle, és ezzel érthetővé teszi a hét kosár bibliai csodáját.

Adrian hajában erősen megszorodtak az ősz szálak ez alatt a pár nap alatt. Pipáját tömködve hallgatta meg a két nőt és végül így szólt:

- Most rám kell bíznotok a dolgot. Dinny, leviheted Dianát Condafordba?

- Természetesen.

- Mielőtt indulnátok, légy szíves, kérd meg Alan Tasburghot, hogy menjen le az intézetbe, és kérdezze meg, hogy ott van-e Ferse. De vigyázzon, ne árulja el, hogy Ferse megszökött hazulról. Itt a cím.

Dinny bólintott.

Adrian ajkához emelte Diana kezét.

- Nagyon kimerültnek látszik, drágám. Most ne legyenek gondjai, pihenjen a gyermekek mellett. Mi mindenről értesíteni fogjuk.

- Ugy-e, nem fog nyilvánosságra kerülni a dolog?

- Mindent meg fogunk tenni, hogy ne kerüljön. Hilaryvel fogom megbeszélni a dolgot. Nem tudja, mennyi pénzt vitt magával?

- Tegnapelőtt beváltottunk egy ötfontos csekket. Tegnap egész nap nem volt otthon.

- Milyen az öltözete?

- Kék felöltő, kék öltöny, kemény kalap.

- Nem tudja, hol járt tegnap?

- Nem. Tegnap először ment el hazulról.

- Tagja még valamilyen klubnak?

- Nem.

- Értesült visszatéréséről valamelyik régi barátja?

- Nem.

- Szóval a csekkfüzetet nem vitte magával? Mondd, Dinny, mikor tudnál azzal a fiatal-emberrel beszélni?

- Most is, ha telefonálhatok. A klubjában alszik.

- Kísérelj meg.

Dinny kiment telefonálni. Hamarosan visszatért és jelentette, hogy Alan nyomban leutazik az intézetbe, és útja eredményéről értesíteni fogja Adriant. Úgy fog érdeklődni, mint Ferse régi barátja, aki még nem is tud arról, hogy Ferse eltávozott az intézetből. Meg fogja őket kérni, hogy értesítsék, ha Ferse visszatér, mert meg akarja látogatni.

- Helyes, - mondta Adrian - okos gyermek vagy. Most menj, és vedd gondjaidba Dianát. Add meg a condaforði telefonszámotokat.

Adrian felírta a számot, aztán a taxihoz kísérte őket.

- Adrian bácsi a legjobb ember a világon - mondta Dinny.

- Ezt senki sem tudja olyan jól, mint én.

Amint hazaérkeztek, nyomban csomagoláshoz láttak. Dinny félt, hogy Diana az utolsó pillanatban meggondolja magát, és nem akar elutazni. Erre azonban nem került sor, annál is inkább, mert Diana szavát adta Adriannak, hogy elutazik. Rövidesen már útra is keltek a pályaudvar felé. Nagyon csendes másfél órát töltöttek a vonaton. Fáradtan dőltek hátra üléseiken. Dinny csak most érezte igazán, hogy mi mindenen ment keresztül az utolsó huszonnégy órában. Pedig végeredményben mi történt? Ferse nem dühöngött, még csak nagy jelenet sem játszódtott le köztük. Milyen baljóslatúan megrázó dolog a téboly! Micsoda félelmes, idegölő érzéseket okoz! Most, hogy már nem kellett Ferse közelségétől tartania, megint csak szánalmat érzett iránta. Elképzelte, amint elborultan, zavartan kóborol, seholsem hajthatja le a fejét, senki sincs, aki megfogná a kezét. A téboly határán jár, talán már át is lépte ezt a határt. A legszörnyűbb tragédiákat mindig a félelem okozza. A bűnösöktől, a leprásoktól, és az örültektől félnek leginkább az emberek, és ezek a szerencsétlenek állnak a legelhagyatottabban a megrémített világban. Tegnap este óta Dinny megértette Ferse kifakadását a circulus vitiosus miatt, melyben az örület mozog. Most már tudta hogy még az ő idegei sem elég erősek, még az ő bőre sem elég vastag, hogy el tudja viselni az örültekkel való kapcsolatot. Megértette, hogy a régi időben miért bántak borzalmasan az örültekkel. Az épeszűek úgy bántak velük, mint a kutyák, amikor veszett kutyára uszítják őket és közben saját idegeik is a végsőig feszülnek. Az a kegyetlenség és megvetés, mellyel az emberiség a tébolyodottakkal bánik, tulajdonképpen védekezés: védekező megtorlása valaminek, ami elviselhetetlen nyomással nehezedett idegeinkre. És ha ez így van: annál szomorúbb, annál szörnyűbb. Mialatt a vonat egyre közelebb vitte békés otthonához, egyre gyötrőbben vívódott két érzés között. Egyrészt szerette volna kiverni fejéből a szegény kitaszított körül járó gondolatokat, másrészt mély szánalom fogta el iránta. Dianára nézett, aki lehúnyt szemmel dőlt hátra a szemközti ülésen. Mit érezhet Diana, akit Fersehez kötnek az emlékek, a törvény és a gyermekek. A fejhez símuló kis kalap alatt hosszú gyötrelmek emlékét fejezte ki a finoman cizellált, kissé keményvonású arc. Ajka meg-megmozdult: nem aludt. «Mi tartja benne a lelket? - gondolta Dinny. - Nem vallásos, nem igen hisz semmiben. Én az ő helyében itthagynék mindent és a világ végére menekülnék... Vagy talán mégsem? Talán van valami a lelkünkben, ami figyelmeztet arra, hogy mivel tartozunk önmagunknak, és nem engedi, hogy meginogjunk és megtörjünk.»

A pályaudvaron senki sem várta őket. Otthagyták poggyászukat és gyalog indultak a kastély felé, a mezei úton.

- Szeretném tudni, - kérdezte hirtelen Dinny - mi az a minimális izgalom, amire az embernek manapság szüksége van? Kíváncsi vagyok, boldog tudnék-e lenni, ha egész életemet itt tölténém, mint az öreg parasztok. Clare sohasem tud itt egyfolytában sokáig megmaradni. Neki folyton változtatnia kell a helyét. Hiába, minden ember belsejében van valami nyughatatlan kis kobold.

- Belőled még sohasem ütközött ki, Dinny.

- Sajnálom, hogy nem voltam idősebb a háború alatt. Tizennégy éves voltam, amikor végetért.
- Szerencséd volt.
- Nem tudom. Nagyon izgalmas időszak lehetett, Diana.
- Mikor a háború kitört, én annyi idős voltam, mint te most.
- Férjnél voltál már?
- Közvetlenül azelőtt mentem férjhez.
- Úgy-e, ő végigküzdötte a háborút?
- Igen.
- Talán ez az oka a betegségének.
- Mindenesetre súlyosbította.
- Adrian bácsi terheltségről beszélt.
- Igen.

Dinny egy szalmafedelű kunyhóra mutatott.

- Ebben a kunyhóban ötven éve él együtt kedvenc öreg házaspárom. Képes volnál ilyesmihez, Diana?

- Most igen. Nagy szükségem van nyugalomra.

Hallgatva mentek be a házba. Üzenet várta őket Adriantól: Ferse nincs az intézetben, de Adrian és Hilary azt hiszik, hogy jó nyomon vannak.

Diana megnézte a gyerekeket, aztán lefeküdt a vendégszobában. Dinny felkereste anyját a szalonban.

- Anyám, valakinek meg kell vallanom, hogy Ferse haláláért imádkozom.
- Dinny!
- Az ő érdekében, Diana érdekében, a gyerekek érdekében, sőt még a saját érdekemben is.
- Hát igen, ha az eset reménytelen...
- Nem bánom, akár reménytelen, akár nem. Borzalmas ez. A gondviselés világcsalás.
- De drágám!
- Mérhetetlenül messze van tőlünk. Valószínűleg van valami örök Rendszer, de velünk, halandó egyénekkal nem törődik jobban, mint a szúnyogokkal.
- Ki kellene aludnod magadat, drágám.
- Igen, de ez nem változtat a tényeken.
- Ne lovald magadat ilyen érzésekbe, az ilyesmi károsan befolyásolja az ember jellemét.
- Nem látok összefüggést a hit és a jellem között. Egy cseppet sem fogok rosszabbul viselkedni, mint eddig, amiért nem hiszek többé a gondviselésben, vagy a túlvilági életben.
- Ez igaz, Dinny, de...
- Sőt, jobban fogok viselkedni. Ezentúl azért leszek becsületes, mert a becsületességet becsületes dolognak tartom, és nem azért, hogy valami jutalmat biztosítsak magamnak.
- De hogy tudod, hogy éppen a becsületesség a becsületes dolog, ha nincs Isten?

- Ó, drága és éleselméjű anyám, én egy szóval sem mondtam, hogy nincs Isten. Én csak azt mondtam, hogy az ő Rendszere túlságosan messze van tőlünk. Szinte hallom Istent, amint ezt mondja: «Erről jut eszembe, forog még az a Föld nevezetű kis golyó?» Egy angyal ezt válaszolja: «Hogyne, Uram, még egészen jól forog.» «Hát akkor lássuk csak. Azt hiszem, hogy most már egészen megpenészedett. Ha jól emlékszem, volt annak idején egy különösen mozgékony kis élősd...»

- Dinny!

- «Ugy-e, az emberre gondolsz, Uram?» - «Úgy van. Most már emlékszem, ezt a nevet adtuk neki.»

- Dinny, milyen szörnyűket beszélsz!

- Nem anyám, ez nem szörnyű. Én azért vagyok becsületes, mert a becsületességet emberek tervezték, emberek javára, mint ahogy a szépséget is emberek tervezték, emberek gyönyörűségére. Ugy-e rettenetesen rossz színben vagyok, drágám? Úgy érzem, hogy már nincsenek is szemeim. Megyek és lefekszem. Nem is tudom, mért izgatott fel annyira ez a dolog. Valószínűleg azért, mert láttam Ferse arcát.

Dinny gyanús gyorsasággal megfordult és kisietett a szobából.

27. FEJEZET.

Ferse eltűnése tulajdonképpen ünnepnapot jelentett annak az embernek a számára, aki oly sokat szenvedett Ferse visszatérése óta. Adrian mégis maga indult Ferse keresésére. Szinte szenvedélyes buzgalommal ült taxiba és robogott Hilary felé. A kocsiiban a probléma megoldásán gondolkozott. A nyilvánosságtól való félelem elvágta előle a normális közvetlen lehetőségeket: a rendőrséget, a rádiót és a sajtót. Ezek a szervek sötét, vad színben tüntetnék fel Ferset a nyilvánosság előtt. A megmaradt lehetőségeket úgy latolgatta, mint egy keresztretjvényt (annakidején nagyon sok keresztretjvényt fejtett, mint általában a magas szellemi életet élő emberek) Dinny beszámolója alapján nem tudta pontosan megállapítani, hogy mikor ment el hazulról Ferse. Mennél későbben kezd a környéken kérdezősködni, annál kevesebb esélye van arra, hogy olyan emberre bukkan, aki látta Ferset. Állítsa meg tehát a kocsit és forduljon vissza Chelseabe? Inkább ösztöne, mint értelme sugallatát követve, tovább haladt St. Augustine's felé. Már a vérében volt, hogy minden fontos kérdésben kikérje Hilary tanácsát. Az ilyen nehéz ügyben két fej többet tud kigondolni, mint egy. Amikor a paplakhoz ért, még nem volt semmi határozott terve, mindössze arra gondolt, hogy a Themze-part és a King's Road környékén próbál nyomozni. Még féltíz sem volt, Hilary éppen a postáját nézte át. Mikor a hírt meghallotta, behívta feleségét a dolgozószobába.

- Gondolkozzunk három percig, aztán mindenki adja elő az ötleteit - mondta.

A tűz mellett álltak mind a hárman. A két férfi pipázott, az asszony egy őszirózsa illatát szívta be.

- Nos - törte meg végül a csendet Hilary - van valami ötleted, May?

- Arra gondoltam, - mondta a papné összeráncolt homlokkal - hogyha ez a szegény ember valóban olyan állapotban van, mint ahogy Dinny leírta, akkor a kórházaknál is kell érdeklődni. Lehet, hogy bevitték valahová. Három-négy ilyen kórház jöhet számításba. Odatelefonálhatok. Igaz, hogy nagyon korán van, még aligha vihették be.

- Nagyon kedves vagy drágám. Bízunk benne, hogy óvatos leszel és nem fogod megemlíteni a nevét.

A papné kisietett.

- Nos, Adrian?

- Van egy ötletem, de előbb szeretném a te véleményedet hallani.

- Szerintem, - mondta Hilary - két eshetőség van. Először is meg kell tudnunk a rendőrségen, hogy kifogtak-e valakit a folyóból. A másik lehetőség, - és ez a valószínűbb - az, hogy le-részegedett.

- Ilyen korán még nem kaphatott szeszes italokat.

- Szállodában kaphatott. Volt nála pénz.

- Igazad van. Ezt a két lehetőséget kell lenyomoznunk, föltéve, ha ötletemet nem tartod életrevalónak.

- Mondd el.

- Megpróbáltam magamat a szegény Ferse helyébe képzelni. Ha engem fenyegetne ilyen sötét végzet, nagyon valószínű, hogy Condaforba menekülnék. Ha nem is mennék be magába a helységbe, mindenesetre ott kóborolnék valahol a környékén, ahol gyerekkorunkban is annyit barangoltunk, ahol mindaddig éltem, amíg a végzet le nem sujtott rám. A sebesült állat is hazavonul meghalni.

Hilary bólintott.

- Hol volt Ferse otthona?

- Sussex nyugati részében, közvetlenül a dombos vidék fölött északra. Petworth a vasút-állomás neve.

- Á, ismerem azt a vidéket. A háború előtt sokat tartózkodtunk May-vel együtt Bignorban. Sokat barangoltunk a környéken. Kitelefonálhatunk a Victoria pályaudvarra és érdeklődhetünk, hogy nem ült-e vonatra egy hozzá hasonló külsejű férfi. Azt fogom mondani, hogy valamelyik hívem tűnt el. Körülbelül milyen magas Ferse?

- Százhetvenöt centiméter lehet, válla széles, koponyája masszív, arccsontjai magasak, állkapcsa erős, haja sötétes, szeme acélkék. Kék öltöny és felöltő van rajta.

- Rendben van, - mondta Hilary - nyomban odatelefonálok, amint May elintézte az ő hívásait.

Adrian egyedül maradt a szobában. Töprengve ült a tűz mellett. Sok detektívregényt olvasott, tudta, hogy ő most az induktív francia módszert követi, melynek lényege egy pszichológiai feltevés. Hilary és May az angol módszert követik, az egyes lehetőségek kizárásával szűkítik a kört. Ez kitűnő módszer, de kérdés, hogy van-e rá idő? Londonban olyan alaposan eltűnhet egy ember, mint egy tű a szénakazalban. A nyomozás munkáját megnehezíti, hogy el kell kerülniök a nyilvánosság minden lehetőségét. Aggódva várta Hilary jelentését. Különös íroniája a sorsnak, hogy ő, éppen ő retteg attól a hírtől, hogy a szegény Ferse esetleg a vízbe fulladt, vagy kerek alá került és Diana szabad!

Felvette a menetrendet Hilary asztaláról. Az első vonat nyolc óra ötven perckor ment Petworthba, a következő 9 óra 56-kor indul, tehát egészen rövid idő múlva. Tovább várt, az ajtóra szegzett pillantással. Hilaryt nem érdemes sürgetni, mert mesterien tud takarékoskodni az idővel.

- Nos? - mondta mikor végre kinyílt az ajtó.

Hilary a fejét rázta.

- Semmi. Sem a kórházakban, sem a rendőrségen nem tudnak róla. Senkit sem találtak, senkiről sem hallottak.

- Akkor, - mondta Adrian - tegyünk egy kísérletet a Victoria pályaudvaron. Húsz percenként indulnak a vonatok. Velem jöhetsz most?

Hilary az asztalára pillantott.

- Tulajdonképpen nem volna szabad otthagynom a munkámat, de azért megteszem. Egy ilyen nyomozás izgalma vadul erőt vesz az emberen. Várj, öreg fiú, csak beszólok May-nek és fejembe csapom a kalapomat. Addig elmehetnél taxiért. Várj rám a St. Pancras Streeten.

Adrian taxiért sietett. Elcsípett egyet, amely a Euston Road felől kanyarodott be, szólt neki, hogy forduljon meg, aztán várt. Hilary sovány, sötétruhás, siető alakja hamarosan feltűnt.

- Már nem futok úgy, mint régen, kijöttem a gyakorlatból - mondta miközben a kocsiba szállt.

Adrian kiszólt az ablakon a sofförnek:

- Hajtson a Victoria pályaudvarra olyan gyorsan, ahogy csak tud.

Hilary belekarolt.

- Régóta nem tettünk együtt kirándulást, öreg fiú. Utoljára a Carmarthen-csúcsra másztunk fel abban a nagy ködben, a háború befejezése utáni évben. Emlékszel?

Adrian elővette óráját.

- Attól félek, hogy nem fogjuk elérni a vonatot. Rettentően nagy a forgalom.

Csendben ültek egymás mellett. A taxi, kétségbeesett erőlködésében hol előre, hol hátra-zökkentette őket ülésükön.

- Sohasem fogom elfelejteni, - mondta hirtelen Adrian - hogy Franciaországban egyszer elmentem egy *maison d'aliénés* előtt, így nevezik ott az elmegyógyintézetet. A pályaudvar mögött volt a hatalmas épület. Vasrácsok vették körül. Egy szegény ördög szétvetett lábakkal állt a rácsokba kapaszkodva, mint valami orangután. Mi a halál ehhez képest? Az ember jó, tiszta földbe kerül és fölötte az égbolt. Jobb lenne neki, ha a vízbe fulladt volna.

- Ez még megtörténhet. Azt hiszem, nagyon bizonytalan nyomon vagyunk.

- Még három perc, - mormolta Adrian - le fogjuk késni.

A taxi azonban összeszedte maradék erejét és szinte lelkesen vágatott. Természetellenes sebességgel haladt és a járművek tengere kettévált előtte. Végül, hirtelen zökkenéssel megállt a pályaudvar előtt.

- Te érdeklődj az első osztályon, én majd megnézem a harmadikat - mondta futásközben Hilary. - Egy pap nagyobb feltűnést kelt.

- Nem, - mondta Adrian - ha elutazott, akkor első osztályon ment. Te érdeklődj az első osztályon. Ha a személyleírást bizonytalanoknak találják, emlékeztess a szemeire.

Izgatottan figyelte, amint Hilary sovány arca a pénztár nyílása fölé hajolt, aztán ismét visszahúzódott.

- Erre a vonatra szállt fel Petworth felé. Rohanjunk.

A két fivér rohanni kezdett, de amint a korláthoz értek, a vonat megmozdult és elindult. Adrian még tovább is rohant volna, Hilary azonban megragadta a karját.

- Maradj öreg, most már nem érjük utól. Különben is, megláthat minket és ezzel elrontjuk a dolgot.

Lehorgasztott fejjel mentek vissza a kijárat felé.

- Remekül bevált az ötleted, öreg fiú, - mondta Hilary - hány órákor ér a vonat Petworthba?

- Tizenkét óra, huszonhárom perckor.

- Akkor autón még utolérhetjük. Van nálad pénz?

Adrian átkutatta zsebeit.

- Nyolc shilling és hat penny az egész vagyonom - mondta panaszosan.

- Nálam sincs több tizenegy shillingnél. Bosszantó! Hopp, megvan. Fleurtől kapunk autót. Ha kocsija otthon van, rendelkezésünkre fogja bocsájtani. Vagy ő, vagy Michael fogja vezetni. Mi, ha odaértünk, nem őrizhetjük az autót.

Adrian bólintott. Valósággal megdöbbenette feltevésének sikere.

Michaelt nem találták otthon, csak Fleur volt odahaza. Adriant, aki nem ismerte őt annyira, mint Hilary, meglepte, hogy Fleur milyen gyorsan megértette a helyzetet és rendelkezésre bocsájtotta a kocsit. Tíz perc múlva már a kocsiban ültek, melyet Fleur vezetett.

- Dorkingon és Pulboroughon át megyünk, - szólt hátra Fleur - Dorkingtól kezdve teljes sebességgel mehetek az országúton. De mondd csak Hilary bácsi, mi a szándékotok, ha elfogtátok őt?

Erre az egyszerű, de elengedhetetlen kérdésre a két fivér tanácstalanul nézett egymásra. Fleur, aki háttal ült nekik, még így is megérezte tanácstalanságukat. Hirtelen zökkenéssel lefékezte a kocsit egy rémült kutya előtt és hátrafordult.

- Határozózatok ezt el, mielőtt még elindulunk.

Hilary ránézett a fiatal asszony kerek, élesvonású arcára, mely tökéletes kifejezője volt a higgadt, kemény, magabízó ifjúságnak. Utána fivére hosszúkás, okos arcára pillantott, melyre fáradt barázdákat vésett a mások szenvedése, de mégsem adott neki kemény kifejezést. Hilaryra bízta a választ.

- Most csak menjünk, - mondta Hilary - majd azt fogjuk tenni, ami az adott pillanatban a legjobbnak látszik.

- Légy szíves, állj meg valamelyik postahivatal előtt, táviratozni akarok Dinnynek.

Fleur bólintott.

- A King's Roadon van egy postahivatal. Amúgyis meg kell állnom valahol, hogy benzint vegyek fel.

Az autó megindult a nagy kocsiforgatagban.

- Mit sürgönyözzek? - kérdezte Adrian. - Tegyek célzást Petworthra?

Hilary megrázta fejét.

- Csak annyit sürgönyözz, hogy valószínűleg jó nyomon vagyunk.

Feladták a sürgönyt. Most már csak két óra választott el attól az időtől, amikor a vonat befut Petworthba.

- Körülbelül ötven mérföldnyire van Pulborough, - mondta Fleur - és utána körülbelül még öt mérföld Petworthig. Nem tudom, hogy futja-e a benzinemből? Majd meglátom Dorkingban.

Ettől kezdve nem ügyelt többé rájuk, bár a kocsikarosszériája együvé zárta őket. Minden figyelmét az autó vezetésére irányította.

A két fivér némán ült egymás mellett. Az órára és a sebességmérőre szegezték pillantásukat.

- Nem járok gyakran autóturákra - szólalt meg halkán Hilary. - Min gondolkozol öreg fiú?

- Azon, hogy mit kezdünk majd vele.

- Ha én a mesterségemben mindig ilyesmin töprengnék, egy hónap alatt tönkremennék. A külvárosi parochián úgy él az ember, mint a dsungelben, ahol vadmacskák veszik körül. Az embernek kifejlődik egy bizonyos ösztöne és erre bízza magát.

- Én - mondta Adrian - halottak között élek és ezért nincs gyakorlatom az ilyesmiben.

- Unokahugunk kitűnően vezet - mondta halkán Hilary. - Nézd csak a nyakát, maga a megtestesült energia.

Fleur fehér, kerek, kiborotvált tarkójú, szép, egyenes nyaka valóban gyors elhatározóképeséget és szilárd önuralmat fejezett ki.

Sok mérföldet tettek meg néma csendben.

- Box Hill, - jegyezte meg egy helyen Hilary. - Itt történt egyszer velem valami, amiről sohasem szóltam neked, de amit sohasem felejtettem el. Az eset azt bizonyítja, hogy néha milyen közel járunk az örület határához. - Halkabb hangon folytatta. - Emlékszel Durcott tiszteletesre, aki mindig olyan jókedvű volt? Tudod, mielőtt Harrowba mentem, a Beaker-intézetben tanultam. Ő ott tanított. Egy vasárnap sétára vitt a Box Hillre. Visszafelé vonaton mentünk. Egyedül voltunk a szakaszban. Tréfálkoztunk, amikor hirtelen valami örületféle fogta el. Vad, mohó tűz gyúlt ki a szemeiben. Sejtelmem sem volt, hogy mit akar tulajdonképpen és nagyon megijedtem. Aztán hirtelen megint leküzdte szenvedélyét. Olyan volt az egész, mint egy hirtelen vihar. Természetesen szexuális elfojtás, pillanatnyi elmezavar... szörnyű! Szegény ember. Vannak erők, Adrian...

- «Melyek, ha egyszer kitörnek rejtekükből...» Szegény Ferse.

Fleur szólalt most meg:

- A motor kezdi felmondani a szolgálatot. Meg kell töltenem. A közelben van egy benzin-állomás, Hilary bácsi.

- Helyes.

A kocsi megállt a benzinkút előtt.

- Dorkingig csak nagyon lassan lehet előrejutni, - mondta Fleur kinyújtózva - most már azonban szabadabb az út. Már csak 32 mérföld van előttünk s van még egy jó óránk. Gondolkoztatok a dolgon?

- Nem, - felelte Hilary - úgy óvakodtunk a gondolkodástól, mint a méregtől.

Fleur fényes szemefehérje rájuk villant. Ez volt az a nyílt és határozott pillantás, mely oly sok embert győzött meg Fleur intelligenciájáról.

- A kocsiban akarjátok visszavinni? Én nem tenném. - Ruzst vett elő, rendbehozta ajkát, majd bepúderezte rövid, egyenes orrát.

Adrian különös csodálattal nézte. Ritkán volt dolga a mai ifjúsággal. Nem az a pár szó hatott rá, amit a fiatal nő mondott, hanem inkább az az értelem, ami mögöttük volt. Tulajdonképpen ez a kiméletlen gondolat volt a szavai mögött: «Hagyjátok, hogy a vesztébe rohanjon, úgyse tehettek semmit.» Kérdés, hogy igaza van-e? Lehet, hogy Adrian és Hilary csak a gyarló

emberi beavatkozóösztonnek hódolnak és szentségtörő kézzel akarnak belenyúlni a természet rendjébe. De mégis, Diana kedvéért, meg kell tudniok, hogy mi van Ferse-zel és hogy mire készül. Ferse érdekében pedig legalább arról kell gondoskodniok, hogy ne kerüljön rossz kezekbe. Fivére arcán bágyadt mosoly ült. Hilary, - gondolta Adrian - legalább ismeri az ifjúságot, vannak gyermekei és talán meg tudja mondani, hogy mire vezethet a mai ifjúság hűvös, kemény tárgyilagossága.

Ismét tovább indultak, nehezen haladtak előre Dorking hosszú, forgalmas főutcáján.

- Végre szabad az út, - mondta hátrafordulva Fleur - ha valóban el akarjátok csípni, akkor most sikerül. - Teljes sebességgel száguldott a kocsi. Negyedóra hosszat repültek. Sárguló bokrok, mezők, rekettyés rétek, legelésző libák, öreg gebék, falusi kertek és utcácskák, és a fennmaradásáért küszködő vidéki élet egyéb díszletei maradtak el mellettük. Simán gördült a kocsi, de egyszerre csak döcögni és zökkenni kezdett.

- Tönkrement egy pneumatik, - fordult hátra Fleur - kilyukadt.

Megállította a kocsit, valamennyien kiszálltak. Az egyik hátsó kerékről lazán csüngött le a pneumatik.

- Munkához látni, - vezényelt Hilary s levetette kabátját. - Adrian szereld le a pneumatikot, én előszedem a tartalékkereket.

Fleur feje eltűnt a szerszámládában, onnan hallatszott ki hangja:

- Sok szakács elsózza a levest. Hagyjátok csak rám az egészet.

Adrian autószakismerete egyenlő volt a semmivel. Teljesen gyámoltalanul állott szemben minden gépezettel. Szívesen állt félre és csodálattal figyelte dolgozó társait. Erélyesen, nyugodtan, gyorsan dolgoztak, a kocsival azonban láthatóan valami baj volt.

- Mindig akkor történik ilyesmi, - mondta Fleur - amikor az ember siet.

Húsz percet töltöttek így el, amíg végre újra elindulhattak.

- Azt hiszem, most már nem leszünk ott pontosan, - mondta Fleur - de könnyen kinyomozhatjátok, hogy merre ment, ha ragaszkodtok ehhez. A pályaudvar a városon kívül van.

Keresztülvágattak Billingshurst, Pulboroughon és a stophami hídon.

- Jobb lesz, ha bemegyünk a városba, - mondta Hilary - mert akkor találkozunk vele, amint a pályaudvarról a város felé igyekszik.

- Álljak meg, ha találkozunk vele?

- Nem, menj el mellette és csak aztán fordulj meg.

Végigrobogtak Petworthon, aztán a pályaudvarhoz vezető másfél mérföldes úton, de Ferse-zel nem találkoztak.

- A vonat körülbelül húsz perccel ezelőtt futott be, - mondta Adrian - jó lenne kérdezősködni.

A jegyszedő elmondta, hogy átvette egy kékfelöltös, keménykalapos úr jegyét. Nem, nem volt nála csomag. A dombok felé indult. Mikor? Körülbelül egy félórával ezelőtt.

Gyorsan visszaültek a kocsiba és elindultak a dombok felé.

- Emlékszem, - mondta Hilary - hogy ott egy kicsit feljebb Sutton felé kanyarodik az út. Most csak az a kérdés, hogy az úton ment-e végig, vagy pedig felment-e a dombokra. Van néhány ház arrafelé, majd megkérdezzük, hogy nem látták-e őt.

A kanyarodótól néhány lépésnyire postahivatal volt. Egy levélhordó kerékpározott a hivatal felé a suttoni úton.

Fleur lassított és az út széléhez közeledett.

- Nem látott a Sutton felé vezető úton egy kékköpenyes, keménykalapos urat?

- Nem, kisasszony, nem láttam egy teremtetett lelket sem.

- Köszönöm szépen. Menjek a dombok felé, Hilary bácsi?

Hilary elővette óráját.

- Ha jól emlékszem, a dombtető körülbelül egy mérföldnyire van innen, közel a dunctoni világítótoronyhoz. A pályaudvartól idáig körülbelül másfél mérföldnyi az út. Ferse körülbelül huszonöt perccel ezelőtt indulhatott el a pályaudvarról. Ezek szerint, ha feljutunk a dombtetőre, találkozunk kell vele. Onnét különben is beláthatjuk az egész utat. Ha nem találjuk meg, akkor valahol a dombok között bolyong... De merrefelé.

Adrian alig hallhatóan suttogetta:

- Az otthona felé.

- Szóval kelet felé? - mondta Hilary. - Hát akkor gyerünk fel, de ne túlságosan gyorsan.

Fleur megindult a dombtető felé vezető úton.

- Nyúljatok a köpenyem zsebébe, - szólt hátra Fleur - három alma van benne. Sebtében vettem magamhoz, mielőtt elindultunk.

- Micsoda előrelátás! - mondta Hilary. - Nem vesszük el, magadnak is szükséged van rá.

- Nem, én fogyókurát tartok, nekem elég lesz egy is.

A két fivér egy-egy almát rágcsálva figyelte az út két oldala mentén elterülő erdőket.

- Túlsűrű az erdő, - mondta Hilary - valószínűleg szabadabb területen kóborol. Ha meglátod Fleur, nyomban állj meg.

De nem látták meg. Egyre lassabb tempóban haladtak felfelé, míg végül elérték a dombtetőt. Jobbkéz felől a dunctoni kis bükkerdő terült el, balfelé a nagy nyílt dombosvidék. Egy lelket sem láttak az úton.

- Előttünk tehát nem járhat, - mondta Hilary. - No, most mit határozunk, öreg fiú?

- Hilary bácsi, fogadjátok meg a tanácsomat, menjünk szépen haza.

- Nos, Adrian?

Adrian a fejét rázta.

- Én tovább kutatok.

- Rendben van, én is veled tartok.

- Nézzétek, - mondta Fleur hirtelen és kinyújtotta a kezét.

Mintegy ötven yardnyira tőlük, egy kis göröngyös ösvény mentén, mely az úttól elkanyarodott, sötét tárgy hevert.

- Olyan, mint egy kabát.

Adrian kiugrott a kocsiból és a fekvő holmi felé rohant. Felemelte - és kék felöltővel a karján tért vissza.

- Ez már biztos nyom, - mondta. - Úgy látszik, megpihent, és itt felejtette, vagy pedig már belefáradt a cipelésébe és eldobta. Mindenképpen rossz jel. Gyerünk tovább, Hilary.

A kabátot az autóba dobta.

- Mit tegyek, Hilary bácsi? - kérdezte Fleur.

- Remekül dolgoztál, drágám. Dolgozz tovább is remekül, és várj itt ránk egy óra hosszat. Ha addig nem térnénk vissza, hajts le, haladj mindig közvetlenül a dombok alján a Suttonbignori és nyugat-burtoni úton. Ha itt sem találsz minket, akkor a főúton, Pulboroughon át menj haza Londonba. Ha van valami felesleges pénzed, add kölcsön nekünk.

Fleur elővette erszényét.

- Három fontom van, kettőt adhatok belőle.

- Köszönettel nyugtázzuk, - mondta Hilary. - Adriannak és nekem soha sincs pénzünk. Mi vagyunk Anglia legszegényebb családja. Isten veled, drágám, hálásan köszönöm. No, gyerünk, öreg fiú.

28. FEJEZET.

Visszafordultak Fleur felé, aki az autó mellett állt, és almája csutkáját rágcsálta. Intettek feléje, aztán elindultak az ösvényen a dombok felé.

- Te menj elől, - mondta Hilary - neked jobb szemed van, és a ruházatod nem olyan feltűnő. Ha megpillantod, állj meg, akkor majd megbeszéljük a teendőket.

Kisvártatva magas drótkerítésre bukkantak, mely keresztülvágott az egész dombon.

- Ott balkézfelől végetér a drótkerítés, - mondta Adrian. - Megkerüljük az erdő fölött. Mennél alacsonyabb helyen járunk, annál jobb.

Körülmentek a domboldalon, a nyersszálú, egyenetlen fű között. Túrista lépésben haladtak, mintha visszatértek volna a régi idők, és ők megint valamilyen nagyszabású hegyitúrát tennének. Azon töprengtek, hogy elérik-e Ferset, és, ha elérik, mit kezdenek vele? Tudták, hogy esetleg dühöngő örültséggel lesz dolguk, és ezért olyan gondosan fürkésző arccal lépdeltek, mint a katonák, a tengerészek, és az úttalan utakon járó hegyi túristák.

Alacsony, régi mészköszakadékon haladtak keresztül, majd ismét felkapaszkodtak a szakadék túlsó oldalán. Adrian hirtelen hátralepett és Hilaryt lehúzta magával a fűbe.

- Ott van! - suttogta. - Körülbelül hetven yardnyira előttünk.

- Meglátott?

- Nem. Teljesen elvadultnak látszik. Már nincs meg a kalapja sem, hevesen hadonászik. Mit tegyünk?

- Dugd keresztül a fejedet azon a bokron.

Adrian megfeszített figyelemmel letérdelt. Ferse most már nem hadonászott. Keresztbefont karral állott, fedetlen fejét lehajtotta. Háttal állott Adriannak. Merev, mozdulatlan pózától eltekintve, nem látszott gyanusnak. Hirtelen széttárta karjait, jobbra-balra ingatta a fejét, és előre sietett. Adrian megvárta, amíg eltűnt a bozótban, aztán intett Hilarynak, hogy kövessék.

- Ne engedjük nagyon előremenni, - súgta Hilary - mert esetleg eltűnhet az erdőben.

- Azt hiszem, hogy a tisztáson fog maradni, mert levegőre van szüksége szegény ördögnek. Vigyázz!

Ismét lehúzta Hilaryt a földre. A talaj hirtelen lejtősödni kezdett egy füves mélyedés felé. A lejtő közepén ment Ferse. Most tisztán láthatták. Lassan ment, nem is sejtette, hogy követik. Időnkint fejéhez kapott mindkét kezével, mintha le akarna róla szagztatni valami rácsavarodó tárgyat.

- Jóságos ég! - mormolta Adrian. - Kegyetlen látvány.

Hilary bólintott.

Feszült figyelemmel heverték a fűben. Előttük a verőfényes őszi nap tarka színeiben pompázott az erdős-dombos vidék. A fű még mindig illatos volt a hajnali harmattól. Sápadtan, földöntúlian kék volt az ég. A mészköves területek fölött az ég kékje fehérre fakult. Teljes csend volt, szellő se rezdült. A két fivér némán lesett a fűben.

Ferse ismét sík területre ért. Letörten gázolt át a tarlón egy bozót felé. A lába előtt fácán rebkent fel. Ferse összerezzen, mintha álmából ébredt volna fel és figyelte a fácán emelkedő repülését.

- Azt hiszem, minden talpalatnyi földet ismer errefelé, - mondta Adrian - szenvedélyes vadász volt annakidején.

Ferse hirtelen felemelte két karját, mintha puskával célozna a madár felé. Valami egész furcsán megnyugtató volt ebben a mozdulatban.

- No most, - mondta Hilary, amint Ferse eltűnt a bozótban - utána.

Lerohantak a dombon és végigsiettek a hepehupás talajon.

- Mi lesz, - mondta ijedten Adrian - ha megállt a sűrűségben?

- Meg kell kockáztatnunk. Most vigyázz, amíg nem látjuk az emelkedést.

Ferse, mintegy száz yarddal a bozóton túl, lassan ment fel egy dombra.

- Eddig minden rendben van, - mormolta Hilary - most várunk kell addig, amíg az emelkedés véget ér és elveszítjük őt szem elől.

- Furcsa feladatra vállalkoztunk, öregem. És, mint Fleur mondja, mi lesz aztán?

- Meg kell tudnunk, hogy mit csinál - mondta Adrian.

- No, most elveszítjük szem elől. Öt percet adhatunk neki. Nézem az órát.

Az öt perc alig akart véget érni. Az erdős domboldalon szajkó rikoltott. Egy nyúl kilopakodott a sűrűségből, és leült a két férfivel szemben. Időnként lehellelnyi szellő reszkettette meg a bozót leveleit.

- Rajta! - mondta Hilary. Gyors léptekkel mentek fel a füves domboldalon. - Ha most visszafordul és...

- Mennél hamarabb találkozunk szemtől-szembe, annál jobb, - mondta Adrian. - Én attól félek, hogy ha észreveszi, hogy követjük, futni kezd és elvesztjük a nyomát.

- Lassabban menjünk, öregem, most laposodni kezd a talaj.

Óvatosan mentek fel az emelkedés tetejére. Ettől kezdve kissé lefelé lejtősödött a talaj. Bal-kézfelől egy kis bükkerdő fölött keskeny gyalogösvény vezetett mészkőrétegeken keresztül. Ferse-nek semmi nyoma.

- Vagy bement az erdőbe, vagy pedig keresztülvág a következő bozótban, és aztán ismét hegynek föl megy. Siessünk előre.

Végigfutottak az ösvényen meredek falak között, aztán befordultak a bozótba. Hirtelen megálltak. Körülbelül húsz méternyire tőlük hang hallatszott. Hátraléptek, elbújtak a meredek fal mögé, és lélekzetviasszafojtva figyeltek. Valahol a bozótban Ferse beszélt magában. Szavait nem vehették ki, de hangja mélyen elszomorította őket.

- Szerencsétlen ember, - súgta Hilary - talán menjünk oda és próbáljuk megvigasztalni.

- Hallgasd csak.

Olyan hang hallatszott, mintha ág recsegne valakinek a lépései alatt, elfojtott káromkodás hangzott, aztán ijesztő hirtelenséggel felharsant egy vadászkiáltás. A két fivér vére megfagyott erre a hangra. Adrian így szólt:

- Borzalmas! De most már nyomon kell követnünk.

Óvatosan nyomultak be a bozótba. Ferse most a bozót végénél kezdődő domb felé szaladt.

- Remélem, nem látott meg minket.

- Nem, különben visszanézne. Várjuk meg, amíg ismét elveszítjük szem elől.

- Szomorú munka ez, - mondta Hilary - de igazad van, most már a végére kell járnunk. Borzalmas volt ez a hang. Most azonban végre pontosan el kell határoznunk, hogy mi a szándékunk.

- Arra gondoltam, - mondta Adrian - hogy talán rábeszélhetjük, térjen vissza házába. Ebben az esetben Diana és a gyermekek végkép távolmaradnak, a szobalányokat elbocsátjuk, és külön ápolószemélyzetet alkalmazunk a számára. Én szívesen ottmaradok vele, amíg ez a berendezkedés befejeződik. Azt hiszem, hogy az egyetlen lehetőség a saját otthona.

- Nem hinném, hogy önként velünk jönne.

- Ebben az esetben nem tudom, mit tegyünk. Én nem akarok segédkezni az elfogatásánál.

- És ha öngyilkosságot kísérel meg?

- Ebben a kérdésben a te véleményed a mérvadó, Hilary.

Hilary hallgatott.

- Ne várj sokat papi köntösömtől - szólalt meg hirtelen. - Az olyan pap, aki nyomornegyedben dolgozik, meglehetősen kemény legény.

Adrian megszorította a kezét.

- Most eltűnt szem elől.

- Akkor gyerünk.

Gyors léptekkel keresztülsiettek a kis völgyön, aztán felkapaszkodtak a következő dombra. Itt már más volt a vegetáció. Ritkás túskebokrok, tiszafák és áfonyabokrok voltak a dombon, helyenként egy-egy fiatal bükkfa is akadt. Ez a növényzet jó fedezéket nyújtott, a két testvér szabadabban mozoghatott.

- Mindjárt ott leszünk a Bignor fölötti út kereszteződésénél - mormolta Hilary. - Lehet, hogy ott bekanyarodik egy gyalogösvényre. Akkor könnyen eltűnhet előlünk.

Futni kezdtek, de hirtelen megálltak és egy fa mögé ugrottak.

- Nem megy lefelé - mondta Hilary. - Nézd!

Túl az útkereszteződésen, ahol a jelzőtábla állott, a füves, szabad domboldalon feltűnt Ferse alakja. A domb északi oldala felé futott.

- Van ott egy másik ösvény is, már emlékszem.

- Szerencse dolga, hogy utólérjük, de most már nem indulhatunk vissza.

Ferse abbahagyta a futást. Lehajtott fejjel, lassan ment fel a domboldalon. A két testvér a fa mögül figyelte, amíg eltűnt a domb nyerge mögött.

- Előre! - mondta Hilary.

Teljes fél mérföldet kellett futniok. Mindketten túl voltak már az ötvenen.

- Ne olyan gyorsan, öreg fiú, - lihegte Hilary - mert gutaütést kapunk.

Lassítottak, elérték a domb nyergét, amely mögött Ferse eltűnt. A dombnyeregről füves út vezetett le.

- No, most egy kissé lassíthatunk - mondta kifulladásra Hilary.

A domboldalon is akadtak bokrok és fiatal fák, melyek jó védelmet nyújtottak. A két testvér végül egy alacsony mészakadékhöz ért.

- Feküdjünk itt le egy percre, fújjuk ki magunkat. Nem mehetett le a dombról, mert akkor láttuk volna. Figyelj csak!

Valami különös, éneklésképpen hangzott alulról. Adrian kidugta fejét a szakadékból. Valamivel lejjebb, az ösvény mentén, Ferse a hátán feküdt. Tisztán ki lehetett venni annak a dalnak a szövegét, amit énekelt.

Szeretlek, de te nem szeretsz,
Szabad vagy, de rab vagyok én,
Szegény, hű szívem megszakad
Sohasem leszel az enyém!

Hirtelen abbahagyta a dalt, mozdulatlanul feküdt. Aztán, Adrian nagy rémületére, eltorzult az arca, öklét rázta és hangosan kiáltozott: «Nem akarok... nem akarok megőrülni!» Aztán a földhöz verte arcát.

Adrian hátrahanyatlott.

- Irtózat! Okvetlenül lemegyek és beszélek vele.

- Én is jövők... Az ösvényen menjünk... halkan... nehogy megijesszük.

Az ösvényen megkerülték a mészakadékhöz. Ferse már nem volt ott.

- Óvatosan előre, öreg fiú - mondta Hilary.

Nyugodtan mentek tovább. Olyan különösen nyugodtak voltak, mintha abbahagyták volna a hajszt.

- Ki tud még Istenben hinni? - kérdezte Adrian.

Fanyar mosoly húzódott végig Hilary hosszú arcán.

- Hiszek Istenben, de nem abban a könnyőreles Istenben, amilyent általában elképzelnek. Ezen a dombon csapdákat szoktak felállítani. Sok száz nyúl szenved el ezekben a csapdáknak az elkárhozott minden kínját. Mi annakidején mindig kiengedtük őket és a fejükre ütöttünk. Ha az én felfogásom nyilvánosságra kerülne, megfosztanának papi tisztemtől. Ezzel nem érnék célt. Nekem kitűzött feladatom van, azt akarom teljesíteni. Nézd, itt egy róka!

Egy pillanatra megálltak és nézték az alacsony, vörösesbarna állatot, amint keresztülosont az ösvényen.

- Remek állat a róka. Sok a vad ezeken az erdős dombokon. A legtöbb domb olyan meredek, hogy emberek nem igen zavarhatják meg őket. Van itt mindenféle állat: galamb, szajkó, harkály, nyúl, róka, fácán.

Az út most lefelé lejtősödött. Hilary előre mutatott.

Előttük, egy kis szakadékon túl, Ferse haladt a drótkerítés mentén.

Megvárták, amíg eltűnik. Később újra feltűnt a domboldalon, miután megkerülte a drótkerítést.

- És most?

- Itt nem láthat meg minket. Ha beszélni akarunk vele, előbb a közelébe kell jutnunk, mert különben elfut előlünk.

Keresztülevickéltek a szakadékon, azután ők is megkerülték a drótkerítést a túskebokrok fedezéke alatt. Ferse ismét eltűnt a hepehupás domboldalon.

- Juhok számára kerítették el ezt a helyet, - mondta Hilary - látod, ott legelésznek, tele van velük a domb. Southdowni fajta.

Megint felértek egy dombtetőre. Fersenek nyoma sem volt.

Tovább mentek a drótkerítés mellett, újabb dombtetőre értek és körülnéztek. Balkéz felől a meredeken lehanyatló domboldal után nyomban újabb emelkedés következett. Előttük tágas, füves völgy terült el, melyet erdő szegélyezett. Jobbkéz felől volt a drótkerítés és a legelő. Adrian hirtelen megragadta fivére karját. Nem egészen hetven yardnyira tőlük, a kerítés túlsó oldalán, arcraborulva hevert a fűvön Ferse. A juhok közvetlenül mellette legelésztek. A fivérek egy bokor mögé bújtak. E láthatatlan rejtekhelyről némán figyelték Ferset. Olyan mozdulatlanul feküdt, hogy a juhok ügyet sem vetettek rá. Tömzsi, rövidlábú, tömpeorrú, szürkésfehér, szelíd, valódi southdowni juhok voltak. Nagy nyugalommal legelésztek.

- Mit gondolsz, alszik?

Adrian a fejét rázta.

- Mindenesetre nyugodt.

Ferse helyzetében volt valami szivettépő. Kis fiúra emlékeztetett, aki anyja ölébe rejti arcát. Azt a benyomást keltette, mintha megnyugtatóna, hogy fűvet érez arca, kinyújtott karja és törzse alatt. Mintha meg akarna térni az anyaföld megnyugtató biztonságába. Nem lehetett megzavarni, amíg így feküdt.

Nyugat felől hátukra sütött a nap. Adrian a nap felé fordította arcát. Természetszerető lelke megremegett a napsugár meleg érintésétől, a fű illatától, a pacsirták dalától, az ég kékjétől. Észrevette, hogy Hilary is a nap felé fordítja arcát. Olyan csend volt, hogy ha nem hallatszott volna a pacsirták éneke és a legelésző juhok halk zizegése, azt lehetett volna hinni, hogy a természet megnémult. A távolból nem hatolt ideig sem emberi, sem állati hang, sem a járművek zaja.

- Három óra. Aludj egy kicsit, öreg fiú - súgta Hilarynak - én majd őrködöm.

Úgy látszott, hogy Ferse most valóban elaludt. Beteg agya most bizonyára megnyugodott. Ha van gyógyító erő a levegőben, a formákban és a színekben, akkor az itt érvényesül a legjobban, ezen a zöld füves dombon, ahol ezer év óta nem lakott ember és nem honolt emberi nyugtalanság. Valamikor, egészen régen laktak itt emberek, azóta azonban nem járt itt más,

csak a szél és a felhők árnyéka. De ma még szél sem volt és a felhők sem vetették lágyan mozgó, sötét árnyaikat a fűre.

Adriant mélységes szájalom fogta el a szegény ördög iránt, aki úgy feküdt a földön, mintha sohasem akarna felkelni. Nem tudott most magára gondolni, sőt még Dianára sem. Ferse, amint itt hevert, valami egészen személytelen érzést keltett benne, azt a mély, ősi, kollektív ösztönt, amit az emberek igazságtalan sorscsapásoktól sujtott felebarátaik iránt éreznek. Igen! Most alszik, segélykérően kapaszkodik a földbe. Ez az utolsó menedéke, már csak ez van hátra a számára: segélykérően belekapaszkodni a földbe. Ez alatt a két csendes óra alatt, amíg a juhok között heverő alakot figyelte, Adrian lelke nem hiú lázadozással és keserűséggel, hanem valami különös, szomorú csodálkozással telt meg. A régi görög drámaírók megértették, hogy milyen tragikus játékszer az ember az istenek kezében. Ezt a felismerést később elhomályosította a keresztény tanítás, mely egy könyörületes Istenről szól. Könyörületes? Nem! Hilarynek igaza van. Itt állunk Ferse sorsával szemben és nem tudjuk, mit tegyünk. Mit tegyünk - még akkor is, ha megmaradt benne a józanságnak egy halvány fénysugara. Ha valaki már odáig jutott, hogy nem tudja tovább ellátni a munkáját és embertársai számára nem jelent mást, csak megtévelyodott, ijesztő, szegény ördögöt, akkor kétségtelenül elérkezett az idő, hogy örök pihenőre térjen a nyugalmas földbe. Valószínűleg Hilarynek is ez a véleménye. De azért Adrian nem tudta biztosan, hogy mit tenne fivére, ha erre sor kerülne. Hilaryt az élő emberekhez köti munkája, aki meghalt, az elveszett a számára, mert nem segíthet többé rajta. Ő viszont a halott emberek csontjait osztályozza: az embernek azt a szervét, amely nem szenvedett, és hosszú évezredekken át megmaradt, hogy tanúságot tegyen egy csodálatos állatfajról. Így feküdt ott és figyelt. Szálanként tépdeste a fűvet és a fűszálak édes nedvét szédörzsölte a tenyerén.

A nap egyre erősebben haladt nyugat felé, míg végül már csaknem egyvonalban volt Adrian szemeivel. A juhok abbahagyták a legelészést és lassanként összegyűltek a domboldalon, várták, hogy a pásztor elhajtsa őket. A nyulak előlopakodtak és lassan rágcsálták a fűvet. A pacsirták egymásután tüntek el az égről. Hűvösödni kezdett. A távoli völgy fái sötétebb, tömörebb körvonalakat kaptak, az ég színe egyre sápadtabb lett, mintha a napnyugta gyújtó tüzére várna. A fű illata elszállt: az estharmat még nem hullott le.

Adrian megborzongott. Tíz perc múlva lebukik a nap a dombok mögött és akkor hideg lesz. Jobb, vagy rosszabb állapotban lesz-e Ferse, ha felébredt? Meg kell várni. Megérintette Hilaryt, aki felhúzott térdekkel aludt. Nyomban felriadt.

- Halló, öreg fiú.

- Csitt. Még mindig alszik. Mit tegyünk, ha felébred? Menjünk most oda hozzá és várjuk meg mellette az ébredését?

Hilary megrántotta fivére kabátujját. Ferse talpra ugrott. A bokor mögül látták, hogy vadul körülnéz. Megriasztott állatok néznek így körül, veszélyt szimatolva, mielőtt futásnak erednének. Semmi esetre sem láthatta őket, de bizonyos, hogy meghallotta, vagy megérezte az emberek közelségét. A drótkerítés felé ment, átbújt alatta, kiegyenesedett és a vöröslő nap felé fordult, mely úgy izzott egy távoli erdős domb tetején, mint valami tüzes golyó. Fedetlen fővel állt ott, arcára ráhullott a nap vörös fénye. Halottmireven állt, amíg a nap el nem tűnt a domb mögött.

- Most! - suttogta Hilary és felállt. Adrian látta, hogy Ferse hirtelen megmozdul, vad, dacos dühvel a levegőbe sujt, aztán futni kezd.

Hilary elborzadva súgta:

- Kétségbeesetten menekül. Valahol a főút fölött egy mészkőszakadék van. Gyerünk, öregem, gyerünk.

Futni kezdtek. Meggémberedett lábaikkal nem tudták utólélni Ferset, aki percről percre növelte a köztük levő távolságot. Mániákus módjára rohant, karjaival csapkodott és ordítása hallatszott.

- Állj! - kiáltotta lélekszakadva Hilary. - Nem a mészkőszakadék felé szalad. Az jobbkéz felől van. Úgy látszik, le akar menni az erdőbe. Tegyük úgy, mintha feladnók a hajszát.

Látták, amint Ferse lefut a lejtőn és beszalad az erdőbe. Ott eltűnt.

- Rajta - mondta Hilary. Lefutottak az erdőből és behatoltak a fák közé, körülbelül azon a helyen, ahol Ferset eltűnni látták. Bükkfaerdő volt és a szélétől eltekintve, sehol sem voltak indák és bokrok. Megálltak, hallgatóztak, de nem hallottak semmit. A világosság már borulni kezdett. Az erdő keskeny volt, hamarosan eljutottak a tulsó oldalára. Alattuk a völgyben néhány kunyhó és majorság látszott.

- Menjünk le az útra.

Előresiettek, de hirtelen ijedten megálltak egy meredek mészkőszakadék szélén.

- Erről nem is tudtam, - mondta Hilary - te menj arra, én pedig itt végigmegyek a szélén.

Adrian felment egy magaslatra. Lent a szakadék fenekén, körülbelül hatvan láb mélységben valami sötét dolog feküdt. Nem lehetett tudni, hogy mi az. Nem mozgott és hang sem jött fel a mélyből. Úgy látszik, ez volt a vég: zuhanás a félhomályos mélységbe. Fuldokló érzés szorította össze Adrian torkát, egy pillanatig nem tudott sem kiáltani, sem mozdulni. Aztán gyorsan végigfutott a szakadék szélén, amíg el nem érte Hilaryt.

- Nos?

Adrian a szakadékba mutatott. Továbbmentek a szakadék szélén, bokrokon keresztül, végül olyan helyet találtak, ahol lemehtek a mélységbe. Fűves talajon szaladtak le és végül megálltak egy szögletnél, a legmélyebb ponton.

Ferse feküdt ott. Adrian letérdelt és felemelte a fejét. Ferse nyakcsigolyája eltört: halott volt.

Nem tudták, hogy szándékosan ugrott-e a mélységbe, a halált keresve, vagy pedig örült rohanásában zuhant alá. Mindketten hallgattak. Hilary fivére vállára tette a kezét. Végül megszólalt:

- Valahol az út mentén van egy kocsiszín. De talán nem is szabad innét elvinnünk. Maradj mellette, én bemegyek a faluba és telefonálok. Azt hiszem, értesítenünk kell a rendőrséget.

Adrian bólintott. Még mindig ott térdelt Ferse összetört teste mellett.

- A közelben van egy postahivatal. Nemsokára visszajövök - mondta és elsietett.

Adrian egyedül maradt a csendes, sötétedő szakadékban. Keresztbe vetett lábbal ült a földön, a halott feje a térdén pihent. Lezárta Ferse szemeit és zsebkendőjével betakarta arcát. Felette az erdőben madarak surrogtak és csipogtak, fészükbe igyekeztek nyugovóra. Hullani kezdett a harmat és a kék alkonyi fényben lassanként felszállt az őszi köd. A körvonalak kezdtek elmosódni, de a mély mészkőszakadék meredek fala még mindig fehér volt. Ötven yardnyira innen autók robogtak az országúton, de Adrian mégis elhagyottnak, egészen távolinak és kísértetiesnek találta ezt a helyet, ahol Ferse végre megtalálta a nyugalmat. Tudta, hogy tulajdonképpen örülnie kellene Ferse, Diana és a maga szempontjából egyaránt, de mégsem volt más érzése, mint mély szánalom szerencsétlen embertársa iránt, akit szörnyű gyötrelmek értek

és pusztítottak el élete delén. Mély szájalom fogta el és valahogy egészen bizonytalanul úgy érezte, hogy maga is egybeolvad a természet misztériumával, mely a halott embert és pihenőhelyét körülvette.

Egy hang riasztotta fel ebből a különös kábulatból. Pofaszakállas, öreg paraszt állt előtte, pohárral a kezében.

- Hallom, hogy baleset történt - mondta. - Egy tiszteletes úr küldött, hogy hozzam ezt önnek. Pálinka.

Adrian felé nyújtotta a poharat.

- Mi történt szegénnyel? Lezuhant?

- Igen, lezuhant.

- Mindig mondtam, hogy kerítés kéne ide. Azt üzeni a tiszteletes úr, mondjam meg az úrnak, hogy közeledik már az orvos meg a rendőrség.

- Köszönöm - mondta Adrian és visszaadta az üres poharat.

- Szép kis kocsiszin van a közelben, oda lehetne vinni.

- Nem nyúlhatunk hozzá, amíg nem érkezik meg a rendőrség.

- Aha, - mondta az öreg paraszt - hallottam, hogy van valami ilyen törvény gyilkosság, vagy öngyilkosság esetén. - Lehajolt. - Bizony, ez nem moccan. Nem tudja az úr, hogy kicsoda?

- De igen. Ferse kapitány. Erről a környékről való.

- Micsoda! A burton risei Fersek közül való? Én gyerekkoromban a birtokukon dolgoztam, ott is születtem, abban a kerületben. - Közelebb hajolt. - Csak nem a Ronald úr ez?

Adrian bólintott.

- Jóságos Ég! Most már egyikük sincs életben. A nagyapja örült volt, itt halt meg. Istenem, Istenem, Ronald úr! Ismertem fiatal legény korában.

Megint lehajolt, belenézett a halott arcába, melyre ráhullott a kialvó nappali fény utolsó sugara. Gyászosan ingatta pofaszakállas fejét. Adrian megértette, hogy az eset csak most jelent valamit az öreg számára, mert megtudta, hogy nem «idegenről» van szó.

A csendet motorkerékpár puffogása törte meg. A kerékpár kivilágított reflektorral jött le a szakadékból a kocsisíven. Ketten szálltak le róla: egy fiatalember és egy lány. Félénken közeledtek a reflektorfénnyel megvilágított férfiak felé, aztán megálltak és kíváncsian néztek.

- Hallottuk, hogy baleset történt.

- Bizony - mondta az öreg paraszt.

- Segítségükre lehetünk valamiben?

- Nem, köszönöm, - szólt Adrian - mindjárt jön az orvos és a rendőrség. Meg kell várunk őket.

A fiatalember kinyitotta száját, még valamit akart kérdezni, aztán szótlanul ismét lecsukta és átkarolta a lányt. Mind a ketten csendben álltak ott, épp úgy, mint az öreg paraszt és mereven nézték a tört nyakcsigolyájú testet, melynek feje Adrian térdén pihent. A motor dohogása hallatszott csak a csendben. A reflektor éles fénye még kísértetiesebbé tette a régi szakadékot és az élők kis csoportját a halott körül.

29. FEJEZET.

Közvetlenül vacsora előtt érkezett Condafordba a távirat. Így hangzott: «Szegény F. meghalt szakadékba zuhant Chichesterbe vitték Adrian és én elkísérjük ott fognak kihallgatni Hilary.»

Dinny a szobájában volt, amikor a táviratot kézbesítették. Leült az ágya szélére és olyan érzés szorította össze mellét, amit akkor érzünk, amikor a megkönnyebbülés és a szomorúság küzdenek bennünk egymással. Most bekövetkezett az, amiért imádkozott, de nem tudott másra gondolni, mint arra az utolsó hangra, amit Fersetől hallott és a szerencsétlen ember arcára, amint ott állt a szalon ajtajában és hallgatta Diana énekét.

A szobalánynak, aki a táviratot átadta, ezt mondta:

- Amy, keresse meg Scaramoucht.

Amikor a skót terrier csillogó szemmel és öntudatos büszkeséggel befutott a szobába, Dinny olyan erősen szorította magához, hogy a kutya nyugtalankodni kezdett. A meleg, drótszőrű test érintése helyreállította Dinny érzésvilágát: lelke hátterét a megkönnyebbülés töltötte meg, de a szájalom könnyeket sajtolt a szeméből. Különös lelkiállapot volt ez - a kutya nem is tudta megérteni. Megnyalta Dinny orrát és addig kapálódzott, amíg Dinny el nem engedte. Dinny ezután sietve felöltözött és anyja szobájába ment.

Lady Cherrell, aki már átöltözött a vacsorához, ide-oda járkált a nyitott ruhaszekrény és a fiókos szekrény között, és azon töprengett, hogy milyen holmijától tudna a legkönnyebben megválni a jótékonysági bazár kedvéért, melyet a falusi gyermekalap javára rendeztek, hogy az alap pénze el ne fogyjon az év végéig. Dinny szó nélkül átnyújtotta a sürgönyt. Lady Cherrell elolvasta és nyugodtan ennyit mondott:

- Ezért imádkoztál, kedvesem.

- Ez öngyilkosságot jelent?

- Azt hiszem.

- Most mondjam meg Dianának, vagy ne düljam fel az éjszakai nyugalomát és várjak holnap reggelig?

- Most kellene megmondani. Ha akarod, én majd elintézem.

- Nem, nem, drágám, ez az én dolgom. Diana bizonyára a szobájába fogja hozatni a vacsorát. Holnap valószínűleg Chichesterbe kell mennünk.

- Szegény Dinny, szörnyen érinthet ez az eset!

- Jó ez nekem - mondta Dinny, ismét magához vette a sürgönyt és kiment.

Diana a gyermekei mellett volt. A gyerekek nehezen akartak lefeküdni, mert még nem voltak abban a korban, amikor az ember örül, ha végre ágyba kerülhet. Dinny intett Dianának, áthívta a saját szobájába. Neki is szó nélkül adta át a sürgönyt. Az utóbbi napokban nagyon közel állott ugyan Dianához, de azért mégis tizenhat év volt közöttük. Ezért nem próbálta vigasztalni, mint ahogy egy vele egykorú nőt vigasztalt volna. Nem tudta biztosan, hogy fogadja majd Diana a hírt. Az asszony megkövült nyugalommal fogadta. Mintha nem is jelentett volna számára újdonságot. Szép, finommetszésű, megviselt arca, mely kissé lekopott, régi érmek dombormű-arcaira emlékeztetett, nem fejezett ki semmit. Dinnyre szegzett szeme száraz és tiszta maradt. Mindössze ennyit mondott:

- Nem jövök le. Holnap Chichesterbe megyünk?

Dinny erőt vett magán, nem szólt egy szót sem, bólintott és kiment. Mikor vacsora után egyedül maradt anyjával, így szólt:

- Irigylem Diana önuralmát.
- Ez az önuralom mindannak a következménye, amin keresztülment.
- Kíváncsi vagyok, mi lesz a kihallgatáson.
- Attól félek, hogy ott azután igazán szüksége lesz minden önuralmára.
- Nekem is vallomást kell tennem, anyám?
- Úgy tudom, hogy te beszéltél vele utoljára.
- Igen. Azt is el kell mondanom, hogy tegnap éjszaka bekopogott az ajtón?
- Azt hiszem, hogy ha kérdeznék, mindent el kell mondanod, amit tudsz.

Dinny elpirult.

- Azt hiszem, hogy ezt nem fogom elmondani. Még Dianának sem mondtam el. Nem értem, miért tartozik ez idegenekre.
- Én sem értem, de a mi véleményünk nem fontos ebben az ügyben.
- Én pedig mégis csak a magam lelkiismerete szerint fogok eljárni. Nem vagyok hajlandó a közönség vad szenzációéhségét kielégíteni és Dianának fájdalmat okozni.
- És ha valamelyik lány hallotta, amint felment az emeletre?
- Nem tudják bebizonyítani, hogy én is hallottam.
- Szeretném, ha apád itt lenne - mondta mosolyogva lady Cherrell.
- Ezt ne mondd el apának. Nem engedhetem, hogy a férfiak a maguk lelkiismeretességével megnehezítsék a helyzetet. A női lelkiismeretesség is elég rossz, de azt mégis inkább féken lehet tartani.
- Rendben van.
- Minden skrupulus nélkül titokban fogom tartani azt, ami szerintem nem tartozik a nyilvánosság elé - mondta Dinny, akiben még frissen éltek a londoni rendőrbírósgon szerzett benyomások. - Nem is értem, mi a célja a vizsgálóbírói tárgyalásnak. Meghalt, ez a lényeg. Beteges kíváncsiság az egész.
- Nem szabad helyeselnem ezt a felfogást, Dinny.
- De igen, helyeselned kell, anyám. Tudom, hogy lelked mélyén egyetértesz velem.

Lady Cherrell nem felelt. Valóban egyetértett Dinnyvel...

A tábornok és Alan Tasburgh másnap reggel érkeztek meg a legelső vonattal. Félórával később valamennyien útnak indultak a nyitott autóban. Alan vezetett, a tábornok ült mellette. A hátsó ülésen lady Cherrell, Dinny és Diana szorongtak. Hosszú, komor utazás volt. Dinny elgondolkozva dőlt hátra, orra alig látszott ki a szörmegallérból. Most kezdte csak bizonytalanul érezni, hogy ő lesz a koronatanú a kihallgatáson. Ő előtte öntötte ki a szívét Ferse, ő vitte magával a gyerekeket, ő ment éjszaka a telefonhoz, ő hallotta azt, amit most titkolni akar és végül pedig, - ami a legfontosabb - ő kérte Adrian és Hilary segítségét. El kell titkolni Adrian barátságát Diana iránt és úgy kell beállítani a dolgot, hogy mikor Ferse eltűnt, ő tanácsolta Dianának, hogy két nagybátyjához forduljon. Dinny, mint mindenki, rendszeresen olvasta, sőt élvezte is azokat az újságcikkeket, melyek mások bajait és botrányait teregették ki. Mint mindenki, ő is felháborodott arra a gondolatra, hogy az újságok az ő, vagy a hozzá-

tartozói és barátai botrányait is kitergegethetik. Ha egész egyszerűen bevallják, hogy nagybátyja régi tisztelője és barátja Dianának, akkor tőle és Adriantól mindenfélét fognak kérdezni és ezek a kérdések gyanút keltenek a közvélemény szexualitással telített fantáziájában. Dinny gondolatai gyorsan követték egymást. Ha kiderül Adrian hosszú, meleg barátsága Diana iránt, a közönség esetleg azzal is meg találja gyanúsítani Adriant, hogy ő taszította Ferset a szakadékba - feltéve persze, hogy Hilary nem volt vele. (Dinny még nem tudott részleteket.) Képzeletében mindenféle rémképeket látott. Annyi bizonyos, hogy egy hazug feltevést mindig inkább elhisznek az emberek, mint az egyszerű igazságot. Szinte gonoszul elhatározta most, hogy becsapja a nyilvánosságot és megfosztja azoktól az izgalmaktól, melyekre vágyakozik.

Adrian a chichesteri szálloda halljában várt rájuk. Dinny összeszedte bátorságát:

- Adrian bácsi, szeretnék hatszemközt tanácskozni veled és Hilary bácsival.
- Hilary visszament a városba, kedvesem, de estére itt lesz. Akkor beszélgethetünk. Holnap lesz a kihallgatás.

Dinnynek be kellett érnie ennyivel.

Amikor Adrian befejezte beszámolóját, Dinny elhatározta, hogy Adrian nem kísérheti Dianát Ferse holttestéhez. Ezért így szólt:

- Adrian bácsi, ha megmondod, merre kell menni, én kísérem oda Dianát.

Adrian bólintott. Megértette.

Dinny és Diana együtt mentek a halottas kamráig. Diana egyedül ment be. Dinny a folyosón várakozott, melynek fertőtlenítőszer szaga volt és egy mellékcúrára nézett. Egy légy, amelyet elszomorított a tél közeledése, bágyadtan mászott az ablaküvegen. Dinny kibámult a szintelen mellékcúrára. Az ég szürke volt és rideg. Dinny nyomorultul érezte magát. «Az élet vigasztalanul sötét - gondolta - és balsorssal terhes. Most jön az a kihallgatás, aztán Hubert bizonytalan sorsa... sehol egy fénysugár, sehol egy kis vigasz.» Még Alan megható ragaszkodásának gondolata sem enyhítette Dinny hangulatát.

Megfordult, Diana állt mellette. Hirtelen megfélemlített a maga szomorúságáról, Diana nyaka köré fonta karját és megcsókolta hideg arcát. Szótlanul mentek vissza a szállodába. Diana csak egyszer törte meg a csendet. Ennyit mondott: «Csodálatosan nyugodt az arca».

Dinny vacsora után korán felment a szobájába. Könyvvel a kezében ült és nagybátyáit várta. Tíz óra felé érkezett a szálloda elé Hilary egy bérkocsiban. Pár perccel később a két fivér megjelent Dinny szobájában. Dinny úgy találta, hogy mindkettőjük arca komor és megviselt, de azért volt az arcukban valami megnyugtató kifejezés. Mindketten olyan emberek voltak, akik addig végzik a kötelességüket, amíg össze nem esnek. Szokatlan melegséggel csókolták meg Dinnyt, aztán leültek, Dinny ágyának egy-egy oldalára. Dinny az ágy lábánál állt velük szemben és Hilaryhoz fordult:

- Adrian bácsiról kell beszélünk. Sokat gondolkoztam a dolgon. A kihallgatás rettenetes lehet, ha nem vigyázunk.
- Bizony, Dinny. Most két újságíróval utaztam együtt, akik nem sejtették, hogy kapcsolatom van az ügyhöz. Már érintkezésbe léptek az elmeorvosintézettel és buzog bennük a tetterő. Én nagyon tisztetem az újságírókat, igen alaposan végzik munkájukat.

Dinny most Adrianhoz fordult.

- Szabadon beszélhetek, Adrian bácsi?

Adrian mosolygott.

- Természetesen. Te őszinte és hűséges lélek vagy, Dinny. Halljuk.

- Az én véleményem az, - kezdte Dinny, miközben ujjai az ágy rácsaival játszottak - hogy ki kell hagynunk a vallomásból Adrian bácsi barátságát Diana iránt. Úgy kellene beállítani a dolgot, hogy Diana kizárólag az én tanácsomra fordult hozzátok. Én beszéltem Ferse-zel utoljára, amikor elvágta a telefondrótot és ezért, ha kihallgatnak, azt fogom mondani, hogy nekem jutottatok eszembe. Utóvégre, van két okos nagybátyám, akik jól értenek a kereszt-rejtvényfejtéshez és ezért az ő segítségüket kértem. Másképpen nem magyarázhatjuk meg Adrian bácsi szereplését. Nem mondhatjuk meg, hogy régi, jó barátja volt Dianának, mert az emberek akkor rögtön találgatni kezdenek, különösen, ha megtudják, hogy Ferse négy évig távol volt hazulról.

Egy darabig hallgattak, aztán Hilary szólalt meg.

- Dinny okosan beszélt, öreg fiú. Négyéves barátság egy szép nővel, férje távollétében: ez kétértelmű a közönség számára és egyértelmű az esküdtek számára.

Adrian bólintott.

- Ez igaz, de nem tudom, hogy sokáig eltitkolhatom-e, hogy mindkettőjüket ismertem.

- Az első benyomás a döntő - vetette közbe gyorsan Dinny. - Majd azt fogom mondani, hogy Diana a háziorvosát és Michaelt akarta értesíteni, én azonban lebeszéltem, mert tudtam, hogy te már hivatásodnál fogva is jól értesz a titkok megfejtéséhez, Hilary bácsi pedig remek emberismerő. Ha mindjárt kezdetben így állítjuk be a dolgot, akkor már lényegtelen lesz az a tény, hogy te személyesen ismerted Ferse-éket. Nagyon fontos volna, hogy engem lehetőleg a tárgyalás elején hallgassanak ki.

- Nehéz terheket vállalsz magadra, kedvesem.

- Dehogy. Ha benneteket előbb hallgatnak ki, mondjátok, hogy én fordultam hozzátok segítségért. Én azután meg fogom erősíteni ezt a vallomást.

- Az orvos és a rendőrök után Dianát fogják elsőnek kihallgatni.

- Nem baj, majd én beszélek vele, úgy hogy valamennyien egyértelműen fogunk vallani.

Hilary elmosolyodott.

- Miért ne? Nagyon ártatlan hazugságok. Én majd azt mondom, hogy ugyanolyan régóta ismertem Ferse-éket, mint te, Adrian. Azt mondjuk, hogy Dianával annakidején Lawrence land's endi piknikjén találkoztunk már süldő lány korában. Ferse-zel az esküvőjükön ismerkedtünk meg. Régi családi barátság, hm?

- Ki fog derülni, hogy többször jártam az elmeógyógyintézetben, - mondta Adrian - az elmeorvos is megidézték tanuként.

- Nem baj, - mondta Dinny - mint barátja látogattad meg, és különben is nagyon érdekelnek az elmebetegek. Utóvégre tudós volnál, nem igaz?

A két fivér elmosolyodott.

- Jól van, Dinny, - mondta Hilary - majd beszélünk a rendőrőrmesterrel, aki nagyon derék ember és megkérjük, intézze el, hogy minél előbb rád kerüljön a sor. - Az ajtóhoz lépett.

- Jó éjszakát, kis kigyó - mondta Adrian.

- Jó éjszakát, Adrian bácsi, rettenetesen fáradtnak látszol. Van ágymelegítő palackod?

Adrian a fejét rázta.

- Nincs nálam egyéb, mint egy fogkefe, amit ma vettem.

Dinny kihalászta ágyából a lábmelegítőt és ráerőszakolta Adrian bácsira.

- Megbeszéljem tehát Dianával a dolgot?

- Nagyon kedves volnál, Dinny.

- Holnapután megint vidáman fog sütni a nap.

- Ki tudja? - kérdezte Adrian.

Amikor az ajtó becsukódott, Dinny felsóhajtott. «Ki tudja?» Úgy látszik, mintha Dianából kihalt volna minden érzés. Aztán itt van Hubert ügye!

30. FEJEZET.

Adrian és unokahuga másnap együtt léptek be a vizsgálóbíró tárgyalótermébe. Gondolataik röviden így foglalhatók össze:

A vizsgálóbírói tárgyalással körülbelül úgy áll a dolog, mint a vasárnapi kötelező roastbeeffel és yorkshire-puddinggal. Ezeknek az intézményeknek valamikor a régi időkben megvolt a lét-jogosultságuk. Most azonban, amikor az emberek a vasárnap délutánjukat sporttal töltik, amikor aránylag ritkán fordulnak elő gyilkosságok és az öngyilkosokat sem a keresztutaknál temetik el többé, - a vizsgálóbírói tárgyalás és a vasárnapi roastbeef egyaránt elvesztette lét-jogosultságát. Régen, amikor az igazságszolgáltatást és közegeit az emberiség ellenségeinek tekintették, természetesen szükség volt arra, hogy polgári döntőbírákat állítsanak a halál és a Törvény közé. Ma azonban, amikor a közönség a rendőrséget «remekül megszervezett testületnek» tartja, kissé természetellenes, hogy elvitatjuk embereitől a helyes ítélőképességet azokban az esetekben, amikor szükség van rájuk. Nem is valószínű, hogy ez volna az oka annak, amiért még mindig megtartják a szertartásos vizsgálóbírói tárgyalásokat. Ennek a magyarázata valószínűleg abban rejlik, hogy a közönség fél, hogy nem tud meg bizonyos dolgokat. Az újságolvasónak annál jobban örül a lelke, mennél több gyanús és ízléstelen szenzációhoz jut. Ha nem volna vizsgálóbírói tárgyalás, bizonyos szenzációs halálesetek ügyében nem kerülne nyilvánosságra a nyomozás - és egyetlen esetben sem tartanának két nyomozást. Egy nyomozás sokkal izgalmasabb, mint semmi nyomozás, két nyomozás sokkal izgalmasabb, mint egy nyomozás!

Még a diszkrét alaptermészetű emberek is teljesen megváltoznak, ha belekerülnek a tömegbe. A tömegben mindenki a lehető legnagyobb örömmel üti bele az orrát mások dolgaiba. Mennél gyakrabban jutnak el az emberek vizsgálóbírói tárgyalásokra, annál boldogabbak. «Hála legyen az Úrnak, akitől minden áldás fakad.» Ezt a hálafohászt a legbuzgóbban azok rebegik, akiknek sikerült bejutniuk a tárgyalóterembe. Hiszen a halálesetek ügyében folytatott kihallgatások majdnem mindig gyötrelmet okoznak a hátramaradottaknak és mi okoz nagyobb gyönyörűséget, mint a mások gyötrelme?

A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt: ez is igazolta az előbbi meggondolásokat. Egy kis szobában kellett várakozniok.

- Ötödiknek fognak kihallgatni, Dinny, - mondta Adrian - Hilaryt és engem előtted hallgatnak ki. Nem megyünk be a tárgyalóterembe, amíg ránk nem kerül a sor, így legalább nem keltethetjük azt a gyanút, hogy szándékosan teszünk egybehangzó vallomást.

Néma csendben ültek a csupaszfalú kis szobában. A rendőröket, az orvost, Dianát és Hilaryt hallgatták ki előttük.

- Olyan ez, mint a tíz néger gyerek esete - gondolta Dinny. Mereven nézte a szemközti falon függő naptárat. Nem tudta ugyan elolvasni a szöveget, de szüksége volt valamire, ami lekötí pillantását.

- Hoztam valamit, kedvesem, - mondta Adrian és kabátja belső zsebéből kivett egy kis üveget - igyál belőle néhány kortyot. Illó sóoldat, nagyon meg fog erősíteni. Vigyázz, keveset igyál.

Dinny lenyelt egy kortyot. Égette a torkát, de nem volt túlságosan kellemetlen.

- Te is igyál, Adrian bácsi.

Adrian is lenyelt egy kortyot nagy óvatosan.

- Ez a legjobb szíverősítő, verekedés vagy más izgalom előtt - mondta.

Aztán megint csendben ültek, figyelték a szer hatását. Adrian hirtelen megszólalt:

- Ha a lélek valóban halhatatlan, - amiben különben nem hiszek - akkor nem tudom, hogy mit szólhat most szegény Ferse ehhez a színházhoz. Még mindig barbárok vagyunk. Van Maupassantnak egy novellája az öngyilkosok klubjáról, amely kellemes halálnemről gondoskodik az életúntak számára. Én nem helyeslem, hogy egészséges emberek öngyilkosok legyenek - néhány kivételes esettől eltekintve. Ki kell tartanunk a helyünkön. Az örültek, vagy az örültség felé hajlók számára azonban jó volna egy ilyen klub, Dinny. Megerősített egy kissé ez az ital?

Dinny bólintott.

- Legalább egy óra hosszat érezteti még a hatását. - Felállt. - Úgy látom, hogy most én következem. Viszontlátásra, kedvesem, sok szerencsét. Vallomás közben helyenként szólítsd a vizsgálóbíró «uram»-nak.

Emelt fővel, kiegyenesedve ment ki az ajtón. Dinny lelkesen nézett utána. Adrian bácsi volt az a férfi, akit a legjobban csodált. Naiv kis imát küldött fel érte az ég felé. Határozottan használt az ital: elmúlt bizonytalan, szédülő érzése. Elővette zsebtükrét és a púderpamacsot. «Nyugodtabban lépek a vérpadra, - gondolta - ha nem fénylik az orrom.»

Még egy negyedóra hosszat kellett várnia. Ezalatt az idő alatt mereven nézte a naptárat, Condafordra gondolt és felidézte legszebb emlékeit. Eszébe jutottak a régi idők, amikor még nem restaurálták a kastélyt, és amikor ő még nagyon kicsi volt; a szénaszedések, az erdei piknikek. Hol vannak már azok a szép napok, amikor levendulát gyűjtött és vadászkutyán lovagolt. Amikor Hubert beiratkozott az iskolába, Dinny előlépett: már felülhetett a ponnylóra. Gyönyörűség volt az élet, új, állandó otthonában. Az otthon, bár ott született, mégis újnak számított, mert négy éves koráig nomádeletet élt a szüleivel. Hol Aldershotban laktak, hol Gibraltárban. Különös örömmel gondolt most vissza arra, hogyan gombolyította le az arany-selyemszálakat selyemhernyóinak gubóiról. A hernyók különös, csúszó-mászó elefántoknak tündek éltek előtte akkor. És milyen különös szaguk volt!

- Elizabeth Cherrell!

Bosszantó, hogy az ember nevét csakúgy egyszerűen kikiáltják, a legnagyobb nyilvánosság előtt. Felállt helyéről, halkan dúdolta:

Az utolsó kis néger az úton szaladt,
Jött egy bíró, bekapta; egy se maradt.

A tárgyalóterem ajtajában valaki megfogta a karját, végigvezette a termen és egy kis ketrecszerű tákolmányban helyezte el. Szerencsére az utóbbi időben többször megfordult ilyen helyeken, úgy hogy most ismerősnek, sőt szinte mulatságosnak tűnt előtte az egész dolog. Vele szemben ültek az esküdtek. Únottan néztek maguk elé. A vizsgálóbírónak komikusan

fontoskodó képe volt. Balkéz felől ült a többi kis «néger gyerek», mögöttük pedig, a terem csupasz hátulsó faláig húzódó padosorokban rengeteg ismeretlen arc. Úgy szorongtak, mint a szardiniák a dobozban. Hirtelen ráeszmélt, hogy a nevén szólítják. A vizsgálóbíró szemébe nézett.

- Ön, ugyebár, Elizabeth Cherrell, Sir Conway Cherrell altábornagynak, a Fürdőrend lovagjának, a Szent Mihály és Szent György-rend parancsnokának és Lady Cherrellnek leánya?

Dinny bólintott: «Úgy látszik, ez imponál neki» - gondolta.

- Ugyebár, ön szüleivel együtt lakik az oxfordshirei Condaford Grange-ben?

- Igen.

- Úgy tudom, Cherrell kisasszony, hogy ön Ferse kapitánynál és feleségénél tartózkodott egészen addig a reggelig, amikor Ferse kapitány eltávozott.

- Igen.

- Bizalmasa volt Ferseéknek?

- Fersené barátnője vagyok. Ferse kapitányt visszaérkezése előtt, ha jól emlékszem, csak egyszer láttam.

- Úgy. Beszéljünk csak erről a visszaérkezésről. Ön már akkor is Fersenénél lakott, amikor a kapitány visszaért?

- Aznap délután kerestem fel.

- Aznap délután, amikor Ferse kapitány hazaért a tébolydából?

- Igen, de tulajdonképpen csak másnap költöztem hozzájuk.

- És egészen addig ott tartózkodott, amíg a kapitány el nem hagyta otthonát?

- Igen.

- Hogy viselkedett ez idő alatt Ferse kapitány?

Dinny csak most eszmélt rá, hogy milyen hátrányos helyzetben van, amiért nem ismerheti az eddig elhangzott vallomásokat. Már-már az a veszély fenyegette, hogy kénytelen mindent elmondani, amit valóban tudott és érzett.

- Teljesen normálisnak látszott, csak az volt feltűnő, hogy nem akart elmenni hazulról és senkivel sem akart találkozni. Egészséges ember benyomását keltette volna, csak a szemei voltak elszomorítóak.

- Hogy érti ezt?

- Olyan volt a két szeme... mint a rács mögött lobogó tűz.

Észrevette, hogy e hasonlatának hatása alatt az esküdtek kissé nagyobb érdeklődéssel figyeltek fel egy pillanatra.

- Ön azt mondja, hogy a kapitány nem akart elmenni hazulról. Nem is ment el egész idő alatt?

- A végleges eltávazása előtti napon elment hazulról. Azt hiszem, hogy egész nap távol volt.

- Miért csak hiszi? Ön nem tartózkodott a házban?

- Nem. Aznap reggel levittem a két gyermeket az anyámhoz, Condafordba és csak este érkeztem vissza, közvetlenül vacsora előtt. Ferse kapitány akkor még nem volt otthon.

- Miért kellett a gyermekeket elvinni?

- Fersené kért meg erre. Bizonyos változásokat vett észre Ferse kapitány magatartásában és biztonságba akarta helyezni a gyermekeket.

- Nagyon ijesztő változások voltak ezek?

- Nem, csak...

- Nos, Cherrell kisasszony?

- Valami olyasmit akartam mondani, amit nem saját tapasztalásomból, hanem csak hallomásból tudok.

- Fersené mondta önnek?

- Igen.

- Ezt nem kell elmondania.

- Köszönöm, uram.

- Amikor tehát ön este hazaérkezett, Ferse kapitány még nem volt otthon. Fersené otthon volt?

- Igen, már fel is öltözött a vacsorához. Én is gyorsan átöltöztem és kettesben vacsoráztunk. Nagyon aggódtunk a kapitány miatt.

- Tovább.

- Ebéd után felmentünk a szalonba. Hogy eltereljem Fersené szomorú gondolatait, megkértem, hogy énekeljen. Rendkívül ideges volt és nagyon aggódott. Rövid idő múlva hallottuk, hogy kinyílik a kapu. Néhány pillanat múlva Ferse kapitány lépett a szobába és leült.

- Mondott valamit?

- Nem.

- Milyen színben volt?

- Úgy találtam, hogy borzalmas állapotban van. Rendkívül meggyötörtnek látszott, mintha valami szörnyű gondolat súlya nehezednék rá.

- És aztán?

- Fersené megkérdezte tőle, hogy vacsorázott-e már, hogy nem akar-e lefeküdni és nem akar-e orvost hivatni? Nem válaszolt. Lehunyta szemmel ült, mintha aludnék. Végül odasúgtam Fersenének: «Talán alszik». Ferse ekkor hirtelen felkiáltott: «Aludni? Nem! Megint rámjön, érzem. Nem bírom tovább, Istenemre mondom, nem bírom tovább!»

Amikor Dinny megismételte Fersenék ezeket a szavait, igazán megértette, mit jelent ez a kifejezés: «Nagy mozgás a padsorokban». Rejtelmes módon belevitte a tárgyalásba azt az izgalmas hangulatot, ami az előbbi tanúk vallomásából hiányzott. Nem tudta, helyesen tette-e ezt vagy sem. Pillantása Adrian szemeit kereste. Nagybátyja alig észrevehetően bólintott feléje.

- Azután mi történt, Cherrell kisasszony?

- Fersené odalépett hozzá, mire ő felkiáltott: «Hagyj magamra, el innen!» Úgy emlékszem, hogy felesége ekkor ezt mondta: «Nem akarod, hogy valaki melletted maradjon, amíg elalszol?» Ferse kapitány felugrott és hevesen kiáltozni kezdett: «Ki innen! Senkit sem akarok látni, senkit!»

- És aztán, Cherrell kisasszony?

- Megijedtünk. Felmentünk az én szobámba, tanácskoztunk. Én azt mondtam, hogy telefonálnunk kellene.

- Kinek?

- A házi orvosnak. Fersené akart lemenni, de én megakadályoztam és magam futottam le. A telefon a földszinti kis dolgozószobában volt. Éppen tárcsázni akartam, amikor valaki megragadta a kezemet. Ferse kapitány állt mögöttem. Késével elvágta a telefonvezetéket. Nem engedte el a karomat. Azt mondtam neki: «Ez ostobaság, Ferse kapitány, jól tudja, hogy nem akarjuk bántani». Erre elengedett, eltette a kését és azt mondta, hogy vegyem fel a cipőmet. Cipőm a kezemben volt.

- Hogyan? Levetette a cipőjét?

- Igen, hogy nesztelenül mehessek le telefonálni. Felvettem a cipőmet. A kapitány azt mondta: «Nem tűröm, hogy beleavatkozzanak a dolgomba. Azt teszem magammal, amit jónak látok». Én azt mondtam: «Tudja, hogy csak a javát akarjuk». Így felelt: «Tudom, hogy mit jelent ez, nem kérek belőle». Kinézett az ablakon és megjegyezte: «Pokolian zuhog az eső.» Egyszerre csak megfordult és rámkiáltott: «Takarodjék ebből a szobából. Ki innen!» Erre felrohantam a szobámba.

Dinny szünetet tartott, hogy lélegzethez jusson. Most újra átélte azokat a pillanatokat és szíve izgatottan vert. Lehunyta szemét.

- Mi történt azután, Cherrell kisasszony?

Ismét kinyitotta a szemét. Még mindig ott ült előtte a vizsgálóbíró. Ott ültek az esküdtek is, kissé kinyílt szájjal.

- Elmondtam Fersenének, hogy mi történt. Nem tudtuk, mit tegyünk, mi fog történni. Semmi elhatározásra sem jutottunk. Azt ajánlottam, hogy húzzuk az ágyat az ajtó elé és próbáljunk aludni.

- Így is történt?

- Igen. Sokáig nem tudtunk elaludni. Fersené, aki rendkívül kimerült volt, végül nagynehezen elaludt. Reggel felé én is elaludtam. Reggel a szobalány kopogtatására ébredtem.

- Az éjszaka folyamán semmi neszt sem hallott Ferse kapitány részéről?

Dinnynek eszébe jutott a régi diákmondás: «Ha nem mondasz igazat, ügyesen hazudj.» Aztán határozottan kijelentette:

- Nem, nem hallottam semmit.

- Hány óra tájban keltették fel?

- Nyolc órakor. Felébresztettem Fersenét. Rögtön lementünk. Ferse kapitány öltözőjében nagy rendetlenség volt. Úgy látszott, mintha egy ideig az ágyán feküdt volna. Sehol sem találtuk. Kabátja és kalapja eltűnt arról a székről, ahova előző este a hallban ledobta.

- Ekkor mit csináltak?

- Megbeszéltük a helyzetet. Fersené azt mondta, hogy felkeresi a házi orvost és közös unokafivérünket, Michael Mont képviselőt. Én azonban arra gondoltam, hogy két nagybátyám jobban ki tudná nyomozni Ferse kapitány hollétét. Rábeszéltem, hogy jöjjön el velem Adrian bátyámhoz, aki azután még Hilary bátyámat is segítségül fogja hívni. Tudtam, hogy mindketten nagyon okos és nagyon tapintatos emberek. (A vizsgálóbíró könnyedén meghajította fejét Dinny két nagybátyja felé.) Azt is tudtam, hogy régi barátai a családnak. Ők a legalkalmasabbak arra, hogy minden feltűnés nélkül felkutassák Ferse kapitányt. Ezért elmentünk

Adrian bátyámhoz és megállapodtunk, hogy Hilary bátyám segítségével hozzálát a munkához. Ezután Fersenét magammal vittem Condafordba. Ennyit tudok az ügyről, uram.

A vizsgálóbíró mélyen meghajolt Dinny felé és így szólt:

- Köszönöm, Cherrell kisasszony, remekül adta elő vallomását.

Az esküdtek nyugtalanul fészkelődtek, mintha ők is meg akarnának hajolni. Dinny erőt vett magán, kilépett a ketrecből és leült Hilary mellé, aki rátette kezét az övére. Mozdulatlanul ült. Észrevette, hogy egy könnycsepp csurran le lassan az arcán, mintha véget ért volna az illó só hatása. Komoran hallgatta a következő vallomásokat, az elmeorvos beszámolóját, a vizsgálóbíró összefoglaló szavait, majd leverten várt az esküdtek verdiktjére. Az az érzés gyötörte, hogy az élők iránti könnyörületből könnyörtelenül bánt a halottal. Szörnyű érzés volt ez: dühöngő örültnek tüntetett fel egy embert, aki már nem tud védekezni és nem tudja kimagyarázni magát. Feszült aggodalommal figyelte az esküdtek bevonulását. Libasorban jöttek be, elfoglalták helyüket. Az esküdtek vezetője a vizsgálóbíró felszólítására felállt és kimondta a verdiktet:

- Megállapításunk szerint Ferse kapitány beleesett a mészkőszakadékba és ez okozta halálát.

- A halált tehát véletlen szerencsétlenség okozta - jelentette ki a vizsgálóbíró.

- Őszinte részvétünket nyilvánítjuk az özvegy iránt.

Dinny tapsolni szeretett volna. Kétes volt az ügy és ezek a gyakorlatlan emberek kímélni akarták a halott emlékét. Hirtelen csaknem személyes rokonszenv ébredt irántuk Dinnyben. Felvetette a fejét és rájuk mosolygott.

31. FEJEZET.

Amikor a mosoly eltűnt az arcáról, észrevette, hogy nagybátyja finom, gúnnyal néz rá.

- Mehetünk már, Hilary bácsi?

- Jó lesz, ha minél előbb elmegyünk, még mielőtt teljesen elcsavarod az esküdtek vezetőjének fejét.

Kiléptek a nyirkos októberi levegőre. Igazi angol őszi nap volt.

- Sétáljunk egy kicsit, Hilary bácsi, szívjunk egy kis levegőt, felejtjük el a tárgyalóterem szagát. Gyors léptekkel sétáltak a távoli tenger felé.

- Nagyon kíváncsi vagyok, hogy mit vallottatok előttem. Nem keveredtem senkivel ellentmondásba?

- Nem. Diana mindjárt a vallomása elején elmondta, hogy Ferse a tébolydából érkezett haza. A vizsgálóbíró gyengéden bánt vele. Szerencsére engem hallgattak ki Adrian előtt, úgy hogy vallomása tulajdonképpen csak az enyémnek megismétlése volt és egyáltalában nem keltett feltűnést. Szinte sajnálom az újságírókat. Az esküdtek, ha csak tehetik, elkerülik a «pillanatnyi elmezavarban elkövetett öngyilkosság»-ról szóló verdiktet. Különben is, nem tudhatjuk, mi történt szegény Ferse-zel az utolsó pillanatban. Könnyen meglehet, hogy véletlenül esett szegény a szakadékba. Már erősen sötétedett akkor.

- Komolyan hiszed ezt, Hilary bácsi?

Hilary a fejét rázta.

- Nem, Dinny. Azt hiszem, hogy egész idő alatt készült az öngyilkosságra. Ez a hely esett a legközelebb régi hazájához. Bűnt követek el, de mégis azt mondom: hála Istennek, most már legalább nyugovóra tért szegény.

- Igen, igen. Mi lesz most Dianával és Adrian bácsival?

Hilary megtömte pipáját. Egy pillanatra megállt, hogy meggyujtsa.

- Nem tudom, kedvesem. Adtam néhány tanácsot Adriannek. Kérdés, hogy megfogadja-e? Ha alkalmad nyílik rá, te is befolyásold ilyen irányban. Én azt mondtam neki, hogy ha ennyi évig tudott várni, várjon most még egy évig.

- Tökéletesen igazad van, Hilary bácsi.

- Úgy? - mondta meglepetten Hilary.

- Igen. Diana most olyan állapotban van, hogy még csak gondolni sem tud Adrian bácsira. Most magára kellene hagyni a gyerekekkel.

- Azon gondolkozom, - mondta Hilary - hogy nem lehetne-e összehozni valamilyen tudományos expedíciót, ami régi csontok után kutatna a világ másik végén és egy évre magával vinné Adriant.

- Itt van Hallorsen, - mondta Dinny és tapsolni kezdett - nemsokára új expedícióra indul. Nagyon szereti Adrian bácsit.

- Remek. De kérdés, hogy magával vinné-e?

- Ha én kérem, akkor igen - mondta Dinny egyszerűen.

Hilary megint finoman gúnyos pillantást vetett rá.

- Ejnye, milyen démon vagy! Én azt hiszem, hogy a múzeum megadja Adriannek az egyévi szabadságot. Az öreg Shropshire és Lawrence elintézik ezt. Most vissza kell fordulnunk, Dinny. El kell érnem a legközelebbi vonatot. Sajnálom, mert itt remek a levegő, de egyház-községem már epedve vár.

Dinny belekarolt nagybátyjába.

- Bámullak téged, Hilary bácsi.

Hilary csodálkozva nézett rá.

- Nem értelek, kedvesem.

- Nagyon jól érted, hogy mire gondolok. Teljesen áthat téged a régi hagyomány, melynek jellemzője: «Szolgálok». Amellett tökéletesen modern felfogású, türelmes, szabadgondolkodó vagy.

- Hm - mondta Hilary, füstfelhőt eregetve.

- Élénk a gyanúm, hogy híve vagy a születések korlátozásának.

- E tekintetben - mondta Hilary - mi, papok, furcsa helyzetben vagyunk. Valamikor hazafiatlanságnak számított az a gondolat, hogy korlátozni kell lakosságunk szaporodását. Most azonban, amikor a hadirepülőgépek és a gázbombák fölöslegessé teszik a sok ágyútöltelék, és a munkanélküliség egyre növekszik, sajnos, az a hazafiatlanság, ha nem akarjuk korlátozni lakosságunk szaporodását. Ami pedig a keresztényi elveket illeti, annakidején mint hazafiak nem ragaszkodtunk ahhoz a keresztény alapelvhez, hogy «Ne ölj.» Éppen így most, mint hazafiak, nem alkalmazkodunk a másik keresztény alapelvhez sem: «Ne korlátozd a születéseket». A születések korlátozására feltétlenül szükség van, legalább is a nyomornegyedekben.

- Ugy-e, te a pokolban sem hiszel?
- De igen. A pokol itt van a földön.
- Ugy-e, azt is helyesled, hogy az emberek vasárnap sportolnak?

Hilary igent intett.

- És azt is, hogy az emberek meztelenül napfürdőznek?
- Magam is megtenném most, ha sütne a nap.
- És a pizsamát is helyesled, ugy-e, és azt is, hogy a nők dohányoznak?
- Feltéve, hogy nem szívnak bűdös cigarettát, mert azt nem szeretem.
- Ejnye! Ez nagyon antidemokratikus álláspont!
- Nem tehetek róla, Dinny. Ezt szagold meg. - Füstöt fújt rá.

Dinny szimatolt.

- Jó szaga van, úgy látszik, török dohány. Sajnos azonban, a nők mégsem pipázhatnak. Azt hiszem, mindenkinek megvan a maga sebezhető pontja. A tied: ne szívjatok bűdös cigarettát. Ettől eltekintve, meglepően modern vagy, Hilary bácsi. A tárgyalóteremben körülnéztem és úgy találtam, hogy az összes jelenlevők közül egyedül neked volt modern arcod.

- Ne felejtse el, kedvesem, hogy püspöki városban vagyunk.
- Egyébként, azt hiszem, hogy egy kissé túlbecsülik mostanában a modernség jelentőségét.
- Látszik, hogy nem élsz Londonban, Dinny. Különböző tekintetben igazad van. Az emberek bizonyos dolgokban szókimondóbbak, mint azelőtt, ez azonban még nem jelent komoly változást. Tulajdonképpen csak a kifejezőmódban különbözik ez a kor az én fiatalságom idejétől. Nekünk is voltak kételyeink és vágyaink, mi is kíváncsiak voltunk: csak nem adtunk ennek kifejezést. Most pedig adnak. Gyakran összejövök egyetemi hallgatókkal... tudod, az egyházkerületemben végeznek jótékonyági munkát. Ezeket már kis gyerekkoruktól arra nevelték, hogy mindent mondjanak ki, ami eszükbe jut és ki is mondják. Nekünk annakidején ugyanazok a dolgok jutottak eszünkbe, de nem mondtuk ki őket. Mindössze ennyi a különbség. Azonkívül akkor még nem voltak autók.
- Akkor én, úgy látszik, meglehetősen régimódi vagyok, mert én nehezen fejezem ki érzéseimet.
- Ezt a humorérzéked hozza, Dinny. A humor gátlóan hat és önkritikára készíten. Manapság kevés fiatal fiúban vagy lányban van humorérzék. Sok esetben szellemesek - de ez nem ugyanaz. Fiatal íróink, festőink és zenészeink nem volnának olyanok, amilyenek, ha egy kis öngúny volna bennük. Mert ez a humorérzék igazi bizonyítéka.

- Ezen még gondolkozni fogok.

- Jól teszed, csak el ne veszítsd a humorodat, Dinny. Úgy hozzátartozik egyéniségedhez, mint a rózsához az illata. Most visszamész Condafordba?

- Azt hiszem. Hubert ügyét nem tárgyalják újra, amíg a postahajó meg nem jön Dél-Amerikából. Ez még körülbelül tíz napig fog tartani.

- Hát akkor add át üdvözetemet Condafordban. Azt hiszem, sohasem lesz olyan jó dolgom, mint annakidején gyermekkoromban, Condafordban.

- Nekem is ez jutott eszembe, Hilary bácsi, mialatt a kihallgatásra vártam.

- Te még nagyon fiatal vagy ahhoz, hogy ilyen megállapításokra juss. Várj, amíg majd bele-szeretsz valakibe.

- Azt teszem.

- Szerelmes vagy?

- Nem. Várok.

- Félelmes dolog a szerelem, - mondta Hilary - de azért én sohasem bántam meg.

Dinny rápillantott és kivillantotta fogait.

- Mi lenne, ha megint megpróbálnád, Hilary bácsi?

- Hogy is ne - mondta Hilary és egy utcai levélszekrényhez verte a pipáját. - Ezen végérvényesen túl vagyok. Elfoglaltságom sem engedi meg. Különben is, még mindig nem láboltam ki teljesen első szerelmemből.

- Elhiszem, - mondta bűnbánóan Dinny - May néni igazán remek asszony.

- Fején találtad a szöveget. No, itt az állomás. A viszontlátásra, Isten áldjon meg. A poggyászatot már reggel hazaküldtem.

Búcsút intett és eltűnt.

A szállodába érve, Dinny Adriant kereste. Nem volt a szobájában. Dinny meglehetősen vigasztalanul indult ismét sétára. Bement a székesegyházba. Éppen le akart ülni, hogy magába szívja a templom megnyugtató szépségét, amikor észrevette nagybátyját, aki egy oszlopnak támaszkodva nézte a rozetta-alakú ablakot. Odament nagybátyjához és belekarolt. Adrian megszorította a karját, de nem szólt semmit.

- Szereted a színes üveget, Adrian bácsi?

- Rettenetesen szeretem a szép üvegfestést, Dinny. Voltál már a yorki dómban?

Dinny a fejét rázta. Beszélgetni akart, de felismerte, hogy kerülő úton nem közelítheti meg azt a kérdést, ami érdekli. Ezért minden bevezetés nélkül a tárgyra tért.

- Mik a terveid most, Adrian bácsi?

- Beszéltél Hilaryvel?

- Igen.

- Azt szeretné, ha egy évre elmennék.

- Én is azt szeretném.

- Hosszú idő az, Dinny, nem vagyok már fiatal.

- Ha Hallorsen professzor elhívna expedíciójára, vele mennél?

- Nem fog hívni.

- De fog.

- Csak akkor tudnék elmenni, ha biztos volnék benne, hogy Diana kívánja ezt.

- Ő ezt sohasem mondaná meg, de biztos, hogy hosszú időre teljes nyugalomra van szüksége.

- Aki a napot imádja, - mondta nagyon halkán Adrian - annak nagyon nehezére esik olyan helyre menni, ahol sohasem süt a nap.

Dinny megszorította a karját.

- Tudom. De hiszen ez előrelátható volt. Különben is most rokonszenves, egészséges helyre megy az expedíció, Ujmexikóba. Megfiatalodva fogsz visszatérni, földig érő, hosszú hajjal, mint az indiánok a filmekben. Ellenállhatatlan leszel, Adrian bácsi, és én azt akarom, hogy ellenállhatatlan légy. Mindössze arról van szó, hogy egy kissé félreállj, amíg a sok izgalom és szóbeszéd elül.

- Mi lesz az állásommal?

- Azt könnyen el lehet intézni. Ha Diana egy évig nyugodtan, gondtalanul élhet, utána olyan lesz, mintha kicserélték volna, és te az ígért földjét fogod jelenteni a számára. Tudom, hogy mit beszélek.

- Drága kis kígyó vagy - mondta Adrian bágyadt mosollyal.

- Diana nagyon súlyos lelki sebeket kapott.

- Gyakran azt hiszem, hogy ezek a sebek halálosak, Dinny.

- Ugyan, dehogy!

- Miért gondolna rám, ha egyszer elmentem a közeléből?

- Mert a nők ilyenek.

- Ugyan, mit tudsz te a nőkről, a te korodban. Egyszer, sok évvel ezelőtt már elmentem - és Diana akkor Fersere gondolt. Hiába, úgy látszik, nem születtem hódítónak.

- Ebben az esetben Ujmexikó ideális hely számodra. Őshím-ként fogsz hazatérni. Bizony! Megígérem, hogy közben vigyázni fogok Dianára. A gyermekek is állandóan emlékeztetni fogják rád. Mindig rólad beszélnek. Gondoskodom róla, hogy továbbra is megőrizték ezt a jó szokásukat.

- Furcsa, - mondta tárgyilagos hangon Adrian - de úgy érzem, hogy Diana most távolabb van tőlem, mint amikor Ferse még élt.

- Pillanatnyilag. Ez a pillanat talán hosszúra fog nyúlni. Előbb-utóbb azonban biztosan elmúlik. Komolyan beszélek, Adrian bácsi.

Adrian sokáig hallgatott. Végül megszólalt:

- Nem bánom, Dinny, elmegyek, ha Hallorsen magával visz.

- Magával fog vinni. Hajolj le, Adrian bácsi, meg akarlak csókolni.

Adrian lehajolt. A csók az orrát érte. Egy templomszolga jelentősen köhécselt.

Délután autón visszamentek Condafordba. Ugyanolyan sorrendben ültek a kocsiban, mint amikor idejöttek. A fiatal Tasburgh vezette a kocsit. Végtelenül tapintatosan viselkedett, az utolsó huszonnégy óra alatt egyetlen egyszer sem kérte meg Dinny kezét. Dinny ezért hálás is volt. Neki is nyugalomra volt szüksége, úgy, mint Dianának. Alan még aznap este el is utazott, Diana és a gyerekek a következő napon. Clare visszaérkezett hosszú, skóciai útjáról. Condafordban most nem tartózkodott senki a család tagjain kívül. De azért Dinny nem tudta megtalálni lelki nyugalmát. Most, hogy szegény Ferse már nem okozott több gondot, Hubert ügye gyötörte. Különös módon nyugtalanította ez a baljóslatú ügy. Hubert és Jean vidám hangú leveleket írtak a keleti partvidékről. Azt írták, hogy nem aggódnak. De Dinny aggódott és tudta, hogy vele együtt aggódik anyja és még inkább apja. Clare inkább bosszankodott, mint aggódott és ez a bosszankodás megsokszorozta energiáját. Vadászgatni járt az apjával és délutánonként szomszédos birtokokra robogott az autóval. Gyakran vacsorára is távolmaradt. Ő volt a család legvidámabb tagja és ezért sokan keresték a társaságát. Dinny magára maradt félelmével. Hallorsennek levelet írt a nagybátyja ügyében és elküldte neki az ígért fényképet,

mely két évvel ezelőtti ünneplő ruhájában ábrázolta. Ebben a ruhában mutatták be az udvarnál. Szülei, takarékosági okokból Clare-rel együtt mutatták be annakidején. Hallorsen rögtön válaszolt: «A kép leírhatatlanul bájos. Boldog leszek, ha nagybátyja kedvébe járhatok. Nyomban érintkezésbe is lépek vele». A levelet így írta alá: «Örökké hűséges szolgája.»

Dinny hálásan, de minden belső rezdülés nélkül olvasta végig a levelet, és ezért kőszívű bestiának nevezte magát. Adrian miatt most már nem voltak gondjai, tudta, hogy egy évre Hallorsen veszi a kezébe. Így azután minden gondolata Hubert körül forgott és egyre rosszabb sejtelmek támadtak. Igyekezett megnyugtatni magát, hogy ez talán csak azért van, mert nincs semmi elfoglaltsága, és a Ferse-ügy nagyon megviselte az idegeit. Ez a magyarázat azonban nem volt kielégítő. Ha nem látta senki, titokban hosszasan tanulmányozta Bolivia térképét, mintha azon keresztül akarna belekémlelni Bolivia népének lelkébe. Sohasem csüngött olyan szenvedélyesen Condafordon, mint ezekben a nyugtalan napokban. Condaford hitbizomány, melyet csak férfiágon lehet örökölni. Ha Hubertet kiviszik Bolíviába és elítélik, ha meghal a börtönben, ha valamelyik öszvérhajtsár bosszúból megöli és ha Jeannek nem születik fia, akkor Condaford Hilary legidősebb fiára száll. Dinny alig ismerte ezt az unokatestvérét, aki még iskolásfiú volt. Igaz, hogy a birtok így is a családban maradna, de az ő számára elveszne. A szeretett otthon sorsa így függ szorosan össze Hubert sorsával. Csodálkozott, hogy saját-magára is tud gondolni, amikor Hubert sorsa forog kockán, de azért nem tudta teljesen elhessegetni magától ezeket a gondolatokat.

Egy reggel megkérte Clare-t, hogy vigye át Lippinghallba. Dinny nem szeretett autót vezetni, amire meg is volt az oka, mert annyira érdekelte minden, mit útközben látott, hogy alig figyelt a vezetésre, és ezért már sokszor közel járt a balesethez. Ebédidőben érkeztek Lippinghallba. Lady Mont éppen asztalhoz ült. Így üdvözölte őket:

- Drágáim, milyen kínos! Nagybátyátok nincs itthon, kénytelenek lesztek beérni sárgaréppával... nagyon egészséges. Blore, kérdezze meg Augustinet, hogy nem maradt-e valami szárnyas. És mondja meg neki, hogy készítsen jó lekváros fánkot... tudja, azt a fajtát, amiből én nem ehetem.

- De Em néni, csak nem fogsz olyan ételt készíttetni, amiből nem ehetsz!

- Én most semmit sem ehetem. Nagybátyátok hízik, és én ezért fogyókúrát tartok. Igen, Blore, hozzon sajtos süteményt is, azonkívül valami jó bort és feketét.

- Ugyan Em néni, ez igazán túlzás!

- És szőlőt is hozzon, Blore. És hozza le a cigarettát Michael úr szobájából. Nagybátyátok nem cigarettázik, én csak egész könnyűeket szívok, így csak kevés jó cigarettánk van raktáron. Várjon csak, Blore!

- Parancsol, mylady?

- Készítsen cocktailt.

- De Em néni, mi sohasem iszunk cocktailt!

- Dehogynem. Én már láttam, hogy ittatok. Clare nagyon sovány vagy, talán te is fogyókúrázol?

- Nem, Em néni, csak Skóciában voltam.

- Biztosan sokat vadásztál és halásztál. Most járjátok körül a házat, én itt várlak benneteket!

Miközben körüljárták a házat, Clare ezt kérdezte Dinnytől:

- Mondd csak, Dinny, mért harapja el Em néni a szavak végét?

- Apa mesélte, hogy a néni olyan iskolába járt, ahol nagy bűnnek számított, ha az ember nem harapta el előkelően a szavak végét. Tudod, akkoriban kezdett divatba jönni az a bizonyos előkelő, vidéki beszédmodor. Elragadó a néni.

Clare bólintott és nyelve hegyével megnyalta az ajkát.

Amikor az ebédlőbe visszatértek, lady Mont éppen Blore-ral tárgyalt.

- Ami James nadrágját illeti...

- Parancsára, mylady.

- ...mindig olyan, mintha le akarna esni. Nem lehetne ezen segíteni?

- De igen, mylady.

- Á, itt vagytok! Képzeld, Dinny, Wilmet néni most Hennél van vendégségben. Egész idő alatt veszekedni fognak. Kaptok egy-egy hideg szalonkát. Mondd, Dinny, mit végeztél Alan-nal. Olyan érdekes arca van! Holnap véget ér a szabadsága.

- Semmit sem végeztem vele, Em néni.

- Éppen ez a baj. Nem, Blore, én csak sárgarépat eszem. Nem mész hozzá feleségül? Valami örökségre van kilátása valahol Wiltshireben. Gyakran látogat meg és a támogatásomat kéri veled kapcsolatban.

Dinny - Clare kutató pillantása alatt - elfelejtette szájához emelni a villáját.

- Ha nem vigyázol, Dinny, - folytatta Em néni - áthelyezteti magát Kinába, és feleségül veszi egy hajópénztáros lányát. Azt mondják, hogy Hong-Kong tele van ilyenekkel. Ó! El is felejtettem közölni, hogy portulaca-virágom elhervadt. Boswell és Johnson tévedésből cseppfolyós műtrágyával öntözték meg. Semmi szaglásuk sincs. Tudjátok, hogy mit csináltak egyszer?

- Nem tudjuk, néni.

- Szénalázuk volt és ilyen állapotban takarították ki a nyúlketrecek. Rátrüsszentettek az egyik drága, pedigrés tenyésznyulamra és szegény állat megdögölt. Felmondtam nekik, de nem mentek el. Egyáltalában nem hajlandók elmenni. Nagybátyátok elkényezteti őket. Mikor vezetnek oltár elé, Clare?

- Ejnye, de csúnya kifejezés ez, Em néni.

- Rém kedves kifejezés, nem? A műveletlen újságok mindig ezt írják. Szóval, nem mész mostanában férjhez?

- Eszem ágában sincs.

- Miért? Nem érsz rá? Tulajdonképpen nem is szeretem a sárgarépat, mindig szomorú hangulatokat kelt bennem. Nagybátyátok azonban most kezd a veszedelmes életkorba kerülni, és ezért óvatosnak kell lennem. Nem is értem, miért van a férfiaknak is veszedelmes életkoruk. Nagybátyátoknak különben már túl kellene lennie ezen a koron.

- Túl is van rajta, Em néni. Nem tudod, hogy Lawrence bácsi már hatvankilenc éves?

- Eddig még nem mutatta semmi jelét. Blore!

- Parancsol, mylady?

- Menjen ki.

- Igenis, mylady.

- Vannak dolgok, - mondta lady Mont, amikor az ajtó becsukódott - amelyekről nem lehet Blore előtt beszélgetni: ilyen például a születésszabályozás, nagybátyátok és más efféle. Szegény kis cica!

Odalépett az ablakhoz és a kikéredzkedő macskát a virágágyak közé dobta.

- Blore elragadóan türelmesen bánik vele - súgta Dinny.

- A férfiak - folytatta lady Mont, amikor visszatért az asztalhoz - negyvenöt éves korukban kirúgnak a hámból, hatvanöt éves korukban megint kirúgnak... hogy utána mikor rúgnak ki legközelebb, azt nem tudom. Én sohasem rúgtam ki a hámból. Most azonban arra gondolok, hogy megpróbálom Tasburgh esperessel.

- Nagyon magára maradt szegény, biztosan szomorkodik.

- Dehogy, - mondta lady Mont - vidáman éli világát. Gyakran jár ide.

- Édes volna, ha valami botrány támadna veletek kapcsolatban.

- Dinny!

- Lawrence bácsi nagyon élvezné a dolgot.

Lady Mont álmodozásba merült.

- Hol van Blore? - mondta azután. - Mégis eszem abból a fánkból.

- Az előbb kiküldted a szobából.

- Persze, persze.

- Az asztali csengő az én székem alatt van. Lépjek rá? - kérdezte Clare.

- Én tettem oda nagybátyád számára. Nagybátyád a «Gulliver»-t olvasta fel nekem. Rendkívül vaskos dolgokat írt ez a Swift.

- Nem olyan vaskos, mint Rabelais vagy akár Voltaire.

- Te szoktál vaskos könyveket olvasni?

- Hogyne, hiszen azok klasszikusok.

- Azt mondják, van most valami tiltott könyv, «Achilles», vagy valami hasonló a címe. Nagybátyád Párizsban megvette, de Dovertől elkobozták tőle. Olvastátok ezt a könyvet?

- Nem - felelte Dinny.

- Én olvastam - mondta Clare.

- Mint nagybátyátok szavaiból kivettem, nem illett volna elolvasnod.

- Ugyan, néni, manapság mindent elolvas az ember, az ilyesmi nem számít.

Lady Mont egyik unokahugáról a másikra nézett.

- No igen, - mondta - utóvégre a bibliát is olvassuk, Blore!

- Parancsol, mylady?

- A kávé a hallban szolgálja fel a tigrisbőrön. Tegyen egy kicsit a tűzre. Adja ide a Vichy-met.

Megivott egy pohár Vichy-vizet, aztán valamennyien felálltak.

- Angyali - súgta Clare Dinny fülébe.

- Mit végeztetek Hubert ügyében - kérdezte lady Mont, amikor a hallban a tűz mellett elhelyezkedtek.

- Elkopik a lábunk a sok futkosástól.

- Szóltam Wilmetnek, hogy beszéljen Hannel az érdekében. Hen ismeri a királyi család néhány tagját. Azonkívül repülőgép is van a világon. Mért nem próbál Hubert repülőgépen megszökni?

- Lawrence bácsi óvadékot tett le érte.

- Nem baj, azért nem fogja rossz néven venni. Legfeljebb leépítjük Jamest, úgyis visszértágulása van. Azután Boswell és Johnson helyett is beérhetjük egy kertésszel.

- Hubert azonban nem hajlandó ilyesmire.

- Nagyon szeretem Hubertet - mondta lady Mont. - Istenem, milyen hamar megházasodott! No, itt a kávé, meg a dohány.

Blore behozta a kávé és a cigarettát. James egy darab cédrusfát hozott és a tűzre tette. Áhítatos csendben voltak, amíg lady Mont elkészítette a kávé.

- Hány cukorral iszod, Dinny?

- Két kanállal.

- Én hárommal iszom, pedig az hizlal. Clare?

- Egy kanállal kérek.

A két lány lassan szürcsölgette a kávé. Clare felsóhajtott:

- Tökéletes!

- Igen - tette hozzá Dinny. - Mi az oka annak, Em néni, hogy nálad lehet a legjobb kávé inni?

- Köszönöm - mondta a nagynéni. - Erről jut eszembe, Dinny, nagyon örülök, hogy az a szegény szerencsétlen ember nem harapott meg benneteket. Adrian most már biztosan meg fogja kapni Dianát. Ez mindenesetre megnyugtató.

- Egyelőre nem, Em néni. Adrian bácsi Amerikába megy.

- Miért?

- Valamennyien ezt tartjuk a leghelyesebbnek. Ő maga is.

- Ha Adrian bácsi a mennybe száll, - mondta lady Mont - valakinek vele kell mennie, mert egyedül biztosan nem mer majd bemenni.

- Én azt hiszem, hogy okvetlenül fenntartanak számára egy helyet a mennyországban.

- Nem lehessen tudni. Az esperes múlt vasárnap éppen erről a kérdéstről prédikált.

- Jól prédikált?

- Egész kedvesen.

- Azt hiszem, annakidején Jean írta a beszédeit.

- Lehetséges, mert régebben több szufla volt a beszédeiben. Nem tudod, Dinny, kitől tanultam ezt a kifejezést?

- Biztosan Michaeltől.

- Lehet, ő mindig ilyen kifejezéseket használ. Az esperes azt prédikálta, hogy önmegtagadóknak kell lennünk. Utána idejött ebédre.

- Képzelem, milyen remekül beebédelt.

- Úgy van.
 - Hány kilót nyomhat?
 - Ruha nélkül? Nem tudom.
 - És ruhában?
 - Azt hiszem, nagyon sokat. Most könyvet fog írni.
 - Miről?
 - A Tasburghokról. Volt egy híres özanyja, aki megrendeztette a saját temetését, s utána Franciaországban élt. Ez egy Fitzherbert-lány volt. Aztán volt egy őse, aki abban a híres csatában vett részt,... hogy is hívják csak azt a helyet... Spaghetti... Nem, nem, valami más ételnévvel azonos...
 - Talán Navarino? Valóban résztvett abban a csatában?
 - Résztvett, de a történelemkönyvek tagadják. Az esperes most helyre akarja igazítani tévedésüket. Aztán volt egy másik híres Tasburgh, akit lefejeztek és aki erről semmi feljegyzést sem készített. Az esperes ezt is kikutatta.
 - Kinek az uralkodása alatt történt ez?
 - Én mindig összetévesztem azt a rengeteg királyt. VI. Edward alatt lehetett... de az is lehet, hogy IV. Edward alatt. A Vörös Rózsaház valamelyik királya idején. Egy másik híres Tasburgh benősült a mi családukba. Úgy tudom, hogy Rolandnak hívták. Valami kellemetlen dolgot művelt és ezért elvették a birtokait. Azt mondják, hogy «rekuzáns» volt. Mit jelent ez?
 - Azt jelenti, hogy a protestáns államvallással szemben a katolikus hitre tért.
 - Elégették a házat. Ez meg van írva Mercurius Rusticusban, vagy valamilyen más könyvben. Az esperes azt mondja, hogy nagyon népszerű ember volt. Kétszer gyújtották fel a házat, és egyszer kirabolták... de az is lehet, hogy kétszer rabolták ki és csak egyszer gyújtották fel. Pedig sáncárok védte a házat. Megvan még az elrabolt holmik jegyzéke is.
 - Remek.
 - Lekvárt, ezüstneműeket, csirkét, fehérneműt raboltak tőle. Ha jól emlékszem, még az esernyőjét is elvitték.
 - Mikor történt ez?
 - A polgárháború idején. Ő királpárti volt. Most már emlékszem, nem Rolandnak hívták. A felesége neve Elizabeth volt, úgy látszik, rólad nevezték el, Dinny. A történelem gyakran ismétli önmagát.
- Dinny a kandallóban parázsló fatuskót nézte.
- A család utolsó híres tagja egy admirális volt. IV. Vilmos uralkodott akkoriban. Részegen halt meg. Már tudniillik az admirális, nem pedig IV. Vilmos. Az esperes ezt is tagadja és könyvében meg fogja cáfolni. Azt mondja, hogy az admirális nagyon megfázott, rummal gyógyította magát és ettől aztán elpatkolt. Hol szedhettem fel ezt a kifejezést?
 - Néha én is használom, néni.
 - Akkor jó. Szóval egész sereg érdekes őse volt az esperesnek, nem is szólva az unalmasokról. Egészen Hitvalló Edwardig, vagy ki a csodáig tudja visszavezetni a családfáját. Azt szeretné bebizonyítani, hogy családja régebbi, mint a mienk. Nincs sok értelme!

- Mit gondolsz, néni, - mormolta Clare - ki olvas el egy ilyen könyvet?
- Azt én sem tudom. Az esperesnek mindenesetre örömet okoz ez a munka és amellet ébren tartja a szellemét. Itt jön Alan. Clare, te nem láttad annakidején az én portulaca-virágomat. Gyere, megmutatom, hol volt.

- Em néni, szégyeld magad - súgta Dinny nagynénje fülébe. - Különben is kár a fáradságért.
- Minden kezdet nehéz, kitartás visz a célhoz. Emlékszel ezekre a szép közmondásokra, melyeket kis gyermekkorodban el kellett mondanod? Várj, Clare, csak felveszem a kalapomat.

Em néni és Clare elsétáltak.

- Szóval vége a szabadságának, Alan - mondta Dinny, amikor magára maradt a fiatalemberrel.
- Hova kell bevonulnia?

- Portsmouthba.

- Kellemes hely?

- Lehetne rosszabb is. Dinny, Hubertről szeretnék magával beszélni. Mik a tervei arra az esetre, ha a bíróság döntése kedvezőtlen lenne.

Dinnyt egy pillanat alatt elhagyta «bugyborékoló vidámsága», egy párnára roskadt a kandalló mellett és gondterhelten nézett maga elé.

- Már érdeklődtem az eljárás menete iránt, - mondta Tasburgh - a bíróság döntése után körülbelül két-három hétig tart, amíg a belügyminiszter megvizsgálja az ügyet. Ha hozzájárul a kiadatáshoz, akkor a delikvensket a lehető legsürgősebben elszállítják. Valószínűleg Southamptonban kell majd behajóznia.

- Hát igazán azt hiszi, hogy erre sor kerülhet?

A fiatalember komoran válaszolt:

- Nem tudom. Képzelje el, hogy egy bolíviai Angliában megöl valakit és aztán hazamegy. Mi is szigorúan követelnők a kiadatását és minden követ megmozgatnánk, hogy a kezünkbe kapjuk.

- Nem, nem, ez képtelenség!

A fiatalember hosszan rá nézett. Tekintetében szánalom és kemény elszántság volt.

- Reméljük a legjobbat, de ha mégis baj történne, akkor cselekednünk kell. Sem én, sem Jean nem engedhetjük, hogy ez bekövetkezzen.

- Mit akarnak tenni?

Tasburgh körüljárta a hallt, megnézte, hogy be vannak-e csukva az ajtók, aztán Dinny fölé hajolt és így szólt:

- Hubert gyakorlott pilóta. Én a chichesteri kirándulás óta minden nap próbarepüléseket végzek. Jean és én már felkészültünk a legrosszabbra.

Dinny megragadta a kezét.

- Drágám, ez örültség!

- Ilyen örültségeket a háború alatt minden nap ezerszámra vittek véghez.

- A karrierjébe kerülhet.

- Fűtyülök a karrieremre. Csak nem tűrhetem, hogy maga és Jean évekig szenvedjenek és egy olyan ember, mint Hubert, nyomorultul tönkremenjen. Mit képzelsz rólam?

Dinny görcsösen megszorította kezét, aztán elengedte.

- Nem, erre nem kerülhet sor. Különben is, hogy tudná kiszabadítani Hubertet? Ne felejtse el, hogy Hubert fogságban lesz.

- Ezt most még nem tudom, de ha sor kerül rá, majd megtalálom a módját. Annyi bizonyos, hogy ha egyszer már Bolíviában partot ért, akkor alig lehet reménye a szabadulásra.

- Beszélt erről Huberttel?

- Nem. Terveim egyelőre még bizonytalanok.

- Hubert semmiesetre sem fog beleegyezni.

- Erre majd Jeannek lesz gondja.

Dinny a fejét rázta.

- Maguk nem ismerik őt. Sohasem egyezne bele.

Alan elmosolyodott. Dinny most látta csak hogy milyen félelmes elszántság van ebben a fiatal emberben.

- Hallorsen professzor tud a tervről? - kérdezte Dinny.

- Nem. Csak végszükség esetén avatjuk bele. Mindenesetre nagyon derék fiú.

Dinny bágyadtan elmosolyodott.

- Igen, nagyon derék fiú, de egészen más, mint mi.

- Dinny, ugye, nem szerelmes belé?

- Nem, kedvesem.

- Hála Istennek. Tudja, - folytatta aztán - Huberttel valószínűleg nem fognak úgy bánni, mint a közönséges bűnözőkkel. Ez mindenesetre meg fogja könnyíteni a dolgunkat.

Dinny velőkgig ható rémülettel nézett rá. Csak ez az utolsó mondat értette meg vele igazán, hogy milyen komoly a fiatalember szándéka.

- Kezdem megérteni a zeebruggei csatát. De..

- Semmi de. A hajó holnapután érkezik Dél-Amerikából és hamarosan kitűzik a folytatólagos tárgyalást. A rendőrbírószágon találkozunk. Most mennem kell, el kell végeznem napi repülőgyakorlatomat. Csak azért jöttem, hogy megmondjam magának: készen állunk arra az eshetőségre, ha a legrosszabb bekövetkezik. Adja át üdvözetemet lady Montnak, nem tudom bevárni. A viszontlátásra, áldja meg az Isten.

Megcsókolta Dinny kezét és, mielőtt még a lány szóhoz juthatott volna, eltűnt.

Dinny mozdulatlanul, különös meghatódottsággal ült a cédrusparázs mellett. A megsöktetés gondolata eddig még nem jutott eszébe, elsősorban talán azért, mert sohasem tudta komolyan venni azt a lehetőséget, hogy Hubertet kiadják. Még most sem mert ebben hinni, azért izgatta annyira az «örült» terv. Gyakori eset, hogy mennél kevésbé időszerű egy kockázat, annál jobban izgat bennünket. Ezzel az izgalommal egyidejűleg melegebb érzés támadt benne Alan iránt. A fiú ez alkalommal nem kérte meg a kezét, - ez is azt bizonyítja, hogy milyen halálosan komolyan veszi szándékát. Ott ült Dinny a tűz mellett, a tigrisbőrön, mely annakidején igen kevés izgalmat jelentett a család nyolcadik baronet-tagja számára, aki elefánthátról lőtte le a homályba húzódó állatot. Dinny teste átmelegedett a cédrusfa parázsától. Felmelegedett a

lelke is, mert sohasem volt még ennyire közel az élet tüzéhez. Nagybátyja régi fekete-fehérfoltos vizslája, Quince, amely gazdája gyakori távollétei idején nem igen érdeklődött az emberek iránt, lassan keresztülment a hallon. Kinyújtózott a tűz mellett, fejét mellső lábaira tette és vöröskarikás szemével Dinnyre nézett. «Talán igen, talán nem», mintha ezt mondta volna pillantása. A parázs halkan sercegett és a hall végében álló régi óra, szokott halk hangján hármat ütött.

32. FEJEZET.

Minden döntő esemény előtt, legyen az futballmeccs, ultimátum, lóverseny, vagy akasztás, az izgalom az utolsó órákban hág tetőfokára. A Cherrell-család várakozó izgalma már elviselhetlenné vált Hubert tárgyalásának napján. Mint annakidején a régi skót hegyitörzsek tagjai, akik minden hívás nélkül teljes számmal összegyűltek, ha a törzs valamelyik tagját veszély fenyegette, úgy gyűltek össze Hubert rokonai a rendőrbírószágon. Mindenki ott volt, kivéve Lionelt, a bírót, akinek tárgyalása volt, továbbá Lionel és Hilary gyermekeit, akik iskolában voltak. Úgy gyűltek össze a család tagjai, mintha esküvőre vagy temetésre jönnének. Csak az arcuk volt komorabb, mert valamennyiük lelkében az igazságtalan üldöztetés tudata égett. Dinny és Clare szülei mögött ültek, mellettük Jean, Alan, Hallorsen és Adrian. A mögöttük levő padsorban ült Hilary a feleségével, Fleur, Michael és Wilmet néni. Mögöttük következett sir Lawrence és lady Mont. A fordított falanksz hátvédjeként a legutolsó sorban az esperes foglalt helyet.

Hubert az ügyvédjével jött és rokoni érzéssel mosolygott rájuk.

Dinny most, hogy a tárgyalóterembe lépett, már csaknem apatikus volt. Tudta, hogy fivére ártatlan, önvédelemből cselekedett. Ha kiadják: akkor is ártatlan marad. Mosollyal felelt Hubert mosolyára, aztán Jean arcát fürkészte. A fiatal nő párducszerűbb volt, mint valaha. Különös, mélyenfekvő szemei «kölykéről» állandóan arra a férfire siklottak, aki azzal fenyegette, hogy megfosztja tőle.

Felolvasták az előző tárgyalás jegyzőkönyvét, azután Hubert ügyvédje beterjesztette Manuel eskü alatt tett írásbeli vallomását. Dinny apátiája ekkor egyszerre megszűnt, mert a vád képviselője négy másik írásbeli vallomást csatolt be, melyekben a négy öszvérhajcsár eskü alatt vallja, hogy Manuel nem volt jelen, amikor a lövés történt.

A borzalom pillanata volt ez.

Négy félvér egy ellen.

Dinny észrevette, hogy a rendőrbíró arca zavart kifejezést ölt.

- Ki szerezte ezeket az újabb vallomásokat, Buttall úr?

- A la pazi ügyvéd, uram. Megtudta, hogy a Manuel nevű legényt vallomástételre szólították fel.

- Értem. Mi a véleménye arról a sebhelyről, melyet a vádlott megmutatott?

- A vádlott saját kijelentésén kívül semmi bizonyíték nincs arranézve, hogy milyen körülmények között és mikor keletkezett ez a sebhely.

- Ez igaz, de remélem, nem akarja azt mondani, hogy a sebet az agyonlőtt ember már a halála után ejtette a vádlottn.

- Elképzelhető, hogy Castro, miután a lövés érte, késsel a kezében előrehanyatlott és így sebesítette meg a vádlottat.

- Ez nem túlságosan valószínű, Buttall úr.

- Elismerem. Nekem azonban tanuvallomásaim vannak, hogy a vádlott hidegvérűen, előre megfontolt szándékkal lőtte le Castrot több yardnyi távolságból. Arról nem tudok, hogy Castro kést rántott volna.

- Most tehát azt kell eldönteni, hogy az ön négy tanuja hazudik-e, vagy a vádlott és Manuel hazudnak.

- Valóban ez a helyzet, uram. Nagyságodnak kell eldöntenie, hogy négy polgár vagy két polgár eskü alatti vallomása jár-e közelebb az igazsághoz.

Dinny látta, hogy a rendőrbíró kínlódik.

- Ezzel teljesen tisztában vagyok, Buttall úr. Cherrell kapitány úr, mit szól ezekhez a vallomásokhoz, melyek szerint Manuel nem volt jelen az esetnél?

Dinny pillantása bátyja arcára szegződött. Hubert arca mozdulatlan, kissé gúnyos kifejezésű volt.

- Semmit, uram. Nem tudom, hol volt Manuel. Minden figyelmemet lekötötte, hogy megvédjem az életemet. Annyit tudok, hogy közvetlenül utána odalépett hozzám.

- Körülbelül mennyi idő múlva?

- Nem emlékszem pontosan, uram... Talán egy perc múlva. El akartam állítani a vérzésemet és már-már elájultam, amikor odajött hozzám.

Ezután a két ügyvéd tartotta meg beszédét. Dinnyn ismét úrrá lett az apátia, amely azonban megint elhagyta a beszédekét követő ötperces néma csendben. Úgy látszott, hogy az egész tárgyalóteremben csak a bíró foglalkozik a dologgal: és úgy látszott, mintha sohasem tudna döntésre jutni. Dinny félig lehunytt szempillái mögül figyelte. Hol ezt, hol azt az aktát tanulmányozta. A bírónak piros arca, hosszú orra, hegyes álla volt. Dinny rokonszenvesnek találta a szemét. Ösztönszerűen sejtette, hogy a bíró kényelmetlenül érzi magát. A rendőrbíró végül beszélni kezdett:

- Ebben az ügyben - mondta - nem azt kell eldöntennem, hogy történt-e bűncselekmény, és hogy a vádlott követte-e azt el. Ebben az ügyben csak az a kérdés, hogy az elémtárt bizonyítékok alapján indokoltá teszi-e a cselekmény a kiadatást, hogy a külföldi kiadatási kérelem hiteles-e, és hogy a meglevő bizonyítékok alapján ennek az országnak a törvényei szerint jogom volna-e a vádlottat főtárgyalásra bocsátani.

Pillanatnyi szünetet tartott, aztán így folytatta:

- Nem kétséges, hogy a szóbanforgó bűncselekmény indokoltá teszi a kiadatást, és hogy a külföldi kiadatási kérelem hiteles.

Ismét szünetet tartott. Dinny a halálos csendben mély sóhajtást hallott. Olyan magányos és testetlen volt ez a hang, mintha valami kísértet sóhajtott volna. A rendőrbíró Hubertra pillantott, aztán tovább folytatta:

- Nem szívesen hoztam ezt a döntést, de az elémtárt bizonyítási anyag alapján köteles vagyok a vádlottat letartóztatni, hogy fogságban várja be kiadatását, amennyiben a belügyminiszter arra utasítást ad. A vádlott azt adta elő, hogy önvédelemből cselekedett, tehát bűncselekmény tulajdonképpen nem történt. Vallomását egy tanuvallomással támasztja alá, melyet négy más tanu vallomása megcáfolt. Nem áll módomban e két ellentétes vallomás hitelessége fölött

dönteni. Annyi bizonyos, hogy a vallomások aránya négy az egyhez. Ez a döntő, a többi nyílt kérdés marad. Négy tanu vallja eskü alatt, hogy a vádlott előre megfontolt szándékból tette a lövést. Ha az eset itthon történt volna, és négy ilyen tanuvallomással szemben nem állna más, mint a vádlott tagadása, feltétlenül főtárgyalásra alkalmasnak találtam volna az ügyet. Nem döntheték tehát másképpen akkor sem, ha a cselekmény külföldön történt. Ismétlem, nem szívesen döntök így, de úgy találom, hogy nincs más lehetőségem. Ismétlem, nem az a kérdés itt, hogy a vádlott bűnös-e vagy ártatlan, hanem az, hogy alkalmas-e az ügy főtárgyalásra vagy sem. Nem vállalhatom magamra azt a felelősséget, hogy ne engedjem főtárgyalásra az ügyet. Az ilyen ügyekben a belügyminiszter mondja ki a döntő szót, ő bocsátja ki a kiadatási parancsot. Ezért én önt előzetes letartóztatásba helyezem mindaddig, amíg a belügyminiszter döntése megtörténik. Tizenöt napon belül semmiesetre sem fogják önt kiadni. Joga van «Habeas Corpus»-nyilatkozatot követelnie, letartóztatásának törvényes jogosultságára nézve. Én többé nem helyezhetem önt óvadék ellenében szabadlábra, a fellebbviteli törvényszék azonban az ön kérelmére megteheti ezt.

Dinny rémülten nézte Hubertet, aki egészen mereven állt, kissé meghajolt a bíró előtt, aztán lassan, a nélkül, hogy visszanézett volna, elhagyta a vádlottak padját. Ügyvédje követte.

Dinny dermedt kábulatban ült a helyén. A következő pillanatokban nem látott mást, csak néhány képfoszlányt: Jean megkövült arcát, és Alan barna kezeit, melyek görcsösen összekulcsolva szorongatták botjának fogantyúját.

Aztán hirtelen magához tért: arra eszmélt, hogy könnyek peregnek anyja arcán, és hogy apja felemelkedik helyéről.

- Gyere - mondta apja - menjünk innét.

Ebben a pillanatban apját sajnálta legjobban valamennyiük közül. Amióta ez az ügy elkezdődött, apja nagyon keveset beszélt, de nagyon sokat szenvedett. Szörnyű lehet ez az ő számára. Dinny nagyon jól megértette apja egyszerű érzéseit. Hubert szavát nem fogadta el a bíróság, és a tábornok felfogása szerint ez nemcsak Hubert brutális megsértése volt, hanem őt magát is arculcsapták, mint Hubert apját. De arculcsapta ez a határozat mindazokat az eszméket is, melyekben ők valamennyien hittek, melyek mellett kitartottak - és arculcsapott minden katonát és dsentlement. Dinny tudta, hogy bármi következik is ezután, apja sohasem fogja ezt teljesen kiheverni. Milyen kérlelhetetlenül nagy a távolság az igazságszolgáltatás és az igazság között! Hát van becsületesebb ember, mint az ő apja, a fivére, vagy akár ez a rendőrbíró?

Követte apját a Bowstreetre, az élet és forgalom zavaros pocsolyájába. Odakint észrevette, hogy valamennyien együtt vannak, kivéve Jeant, Alant és Hallorsent.

- Ülünk autókba - javasolta sir Lawrence - gyertek valamennyien hozzánk. Ott majd megbeszéljük a teendőket.

Egy félórával később valamennyien összegyűltek Em néni szalonjában, Jean, Alan és Hallorsen még mindig nem került elő.

- Mi történhetett velük? - kérdezte sir Lawrence.

- Biztosan Hubert ügyvédjével mentek el - felelte Dinny, de tudta, hogy ez nem igaz. Sejtette, hogy azok hárman valami kétségbeesett tervet kovácsolnak. Szórakozottan figyelt a tanácskozásra.

Sir Lawrence azon a véleményen volt, hogy Bobbie Ferrar-ra még mindig számíthatnak. Csak ő tehet valamit. Ha ő nem tud elérni valamit «Walternél», akkor vége mindennek. Felajánlotta, hogy újból felkeresi Ferrart és a márkit.

A tábornok egy szót sem szólt. Kissé távolabb állt a többiektől. Sógorának egyik arcképét nézte, de biztos, hogy nem látott belőle semmit. Dinny megértette, hogy apja azért nem vesz részt a tanácskozásban, mert képtelen most beszélni. Szerette volna tudni, mire gondol most. Talán fiatal házaskorára, amikor annyi idős volt, mint most a fia; talán a hosszú táborozásokra India és Dél-Afrika homokján és szikláin, az égő nap alatt; talán a még hosszabb, egyhangú adminisztrációs munkára, azokra a hosszú órákra, amikor feszült figyelemmel görnyedt a térkép fölé, fülén a telefonkagylóval, az órára szegzett pillantással; talán a sebe-süléseire, fia hosszú betegségére, a kötelességnek szentelt életükre és arra a furcsa jutalomra, amit most ezért kaptak.

Dinny Fleur közelébe húzódott azzal az ösztönös érzéssel, hogy talán ez a józan, gyorsgondolkodású agy tud valami értékes ötletet felvetni.

- Bentworthnak befolyása van kormánykörökben. Talán felkeresem - mondta Hilary. Az esperes hozzátette:

- Együtt jártam vele Etonban. Elkísérem önt hozzá.

- Még egyszer szólok Hen-nek, hogy tegyen lépéseket a királyi család tagjainál - dörögte Wilmet néni.

Dinny most Michael hangját hallotta:

- Két hét múlva ismét összeül a Ház.

Fleur hangja türelmetlenül válaszolt:

- Ez nem ér semmit, Michael. A sajtó sem ér semmit. De van egy ötletem.

- Végre! - gondolta Dinny és még közelebb húzódott Fleurhöz.

- Még nem jártunk ennek a dolognak a végére. Nem tudjuk, mi lehet az ügy hátterében. Utóvégre mért olyan fontos a bolíviai kormánynak egy indián félvér élete? Szerintem nem maga az eset bántja őket, hanem az a sérelem, ami Bolívia presztízst ért. Egy külföldi korbácsolt és lövöldözött az ő területükön. Én azt hiszem, hogy a bolíviai követet kellene rávennünk, hogy menjen el «Walterhez», és nyugtassa meg, hogy nem ragaszkodnak a kiadatáshoz.

- Utóvégre nem rabolhatjuk el a követet - mormogta Michael - ez mégsem szokás a legjobb körökben.

Dinny bágyadtan elmosolyodott: ő nem volt ebben olyan biztos.

- Majd meglátom - mondta Fleur mintegy magában. - Dinny, neked hozzánk kell jönnöd. Itt nem fognak zöldágra vergődni. - Pillantása gyorsan végigsiklott kilenc idősebb rokonán. - Fel fogom keresni Lionel bácsit és Alison nénit. Lionel bácsi, mint újonnan kinevezett bíró, bizonyára nem mer lépéseket tenni, a néni azonban mindent el fog követni. Rengeteg diplomatát ismer. Velem jössz, Dinny?

- Apával és anyával kell maradnom.

- Ők egyelőre itt maradnak, Em néni most hívta meg őket. Nem bánom, maradj te is itt, ha akarsz, de látogass meg minél gyakrabban, mert segítségemre lehetsz a munkában.

Dinny bólintott. Mindenesetre megnyugtatta, hogy Londonban maradnak. Condafordban nem tudta volna elviselni a feszült várakozásnak ezt az időszakát.

- Mi most elmegyünk - mondta Fleur. - Nyomban felkeresem Alisont.

Michael megszorította Dinny karját.

- Fel a fejjel, Dinny. Valahogy csak kihúzzuk Hubertet a csávából. Csak ne «Walteren» múlna a dolog. Ő a legnehezebb eset. Az a rögeszméje, hogy ő az Igazság megtestesítője. Nevetséges.

Amikor egyedül maradtak, Dinny odament az apjához. A tábornok most egy másik kép előtt állott mereven. Dinny belekarolt apjába:

- Rendbe jön majd a dolog, drága apám. Hiszen láttad, hogy maga a bíró is milyen szomorú volt. Neki nem volt módjában másképpen cselekedni, a belügyminiszter azonban megváltoztathatja a határozatot.

- Kíváncsi vagyok, - mondta a tábornok - mi lenne ennek az országnak a polgáraiból, ha mi nem verejtékeznénk, és nem kockáztatnánk értük az életünket. - Keserűség és minden különösebb nyomaték nélkül beszélt. - Mért folytatjuk mi a munkánkat, ha nem adnak többé a szavunkra? Kíváncsi vagyok, hol volna ma ez a bíró,... akinek különben a maga szempontjából igaza van... ha az olyan fiúk, mint Hubert, nem mentek volna önként a frontra? Azon töprengök, hogy miért választottuk magunknak éppen azt a hivatást? Engem a csód szélére juttatott, Hubertet pedig ebbe a szörnyű helyzetbe hozta. Mért éppen ezt a mesterséget választottuk, amikor sokkal kényelmesebben ülhetnénk valamilyen közgazdasági vagy igazságügyi állásban? Fabatkát sem ér az ember egész karrierje, ha ilyesmi előfordulhat. Úgy érzem, hogy az egész hadsereget érte sérelem ebben az ügyben.

Dinny apja kezét figyelte. Keskeny, barna kezeit hátul összekulcsolta, mintha «pihenj»-ben állna. Dinny szíve egész melegével együtt érzett most vele, pedig belátta, hogy alaptalanul követel kivételes elbánást.

«Előbb pusztul el az ég és a föld, mintsem hogy a törvény egyetlen betűje megváltozzék.» Ezt a bibliai idézetet olvasta legutóbb Dinny a *Times* állandó bibliaidézetei között, melyekről egykor azt gondolta, hogy jó titkos írásnak lehetne felhasználni őket.

- Most - mondta a tábornok - el kell mennem Lawrence-szel. Nézz egy kicsit az anyád után, Dinny, nagyon fáj a feje.

Dinny lefuggönyözte anyja hálósobáját, beadta neki a szokásos orvosságokat, megkérte, hogy próbáljon aludni, aztán magára hagyta és ismét lement. Clare már előbb eltávozott. A szalon, mely az imént még zsúfolt volt, most teljesen kihaltak tűnt. Dinny végigment a szobán és felnyitotta a zongorát. Ekkor egy hang szólalt meg:

- Nem, Polly, tessék lefeküdni, én ma nagyon szomorú vagyok.

Nagynénjét pillantotta meg, aki az alkovban állt és visszatette papagályát a kalitkába.

- Talán együtt szomorkodhatunk, Em néni.

Lady Mont megfordult.

- Tedd az arcodat az arcomhoz, Dinny.

Dinny így tett. Nagynénje arca rózsaszínű, gömbölyű és síma volt és megnyugtatóan hatott.

- Az első pillanattól kezdve tudtam, hogy milyen határozatot fog hozni, - mondta lady Mont - az orrán láttam. Szörnyen hosszú az orra. Tíz év múlva az álláig fog érni. Nem értem, mért engednek ilyen embereket működni. Hiszen az ilyenekkel semmit sem lehet kezdeni. Sírjunk, Dinny. Te ülj oda, én majd itt ülök.

- Hangosan vagy halkán szoktál sírni, Em néni?

- Mindegy. Kezdd el te. Azt mondja, hogy nem meri vállalni a felelősséget. Én nyugodtan vállaltam volna, elhiheted. Mért nem mondta egyszerűen Hubertnek: «Most pedig távozz és ne vétkezz többé».

- De hiszen Hubert nem is vétkezett.

- Annál rosszabb. Hogy lehet a külföldiekkel törődni? A napokban Lippinghallban az ablakban ültem. Három seregély ült a terraszon. Kettőt tüsszentettem. Azt hiszed, törődtek velem? Hol van Bolivia?

- Dél-Amerikában, Em néni.

- Sohasem tudtam földrajzot. Én rajzoltam a legrosszabb térképeket az egész iskolában. Egyszer megkérdezték tőlem, hogy Livingstone hol csókolta meg Stanleyt. Azt feleltem, hogy a Niagara zuhatagnál. Tévedtem.

- Mindössze egy világrészt tévesztettél el, néni.

- Igen. Sohasem láttam senkit úgy nevetni, mint ahogy akkor a tanárnő nevetett. Torkaszakadtából nevetett - nagyon kövér volt. Úgy találom, hogy Hubert nagyon sovány.

- Mindig sovány volt. Azt hiszem, hogy házassága óta jobb színben van.

- Jean kissé meghízott. Ez természetes. Tudod, Dinny, neked is férjhez kellene menned.

- Azelőtt nem akartad minden áron férjhez adni az embereket, néni.

- Mi történt a tigrisbőrön legutóbb?

- Nem mondhatom meg, Em néni.

- Akkor nagyon rossz dolog történhetett.

- Talán inkább jó dolog.

- Úgy látszik, kicsúfolsz engem.

- De néni! Tiszteletlen voltam-e már veled szemben?

- De mennyire. Nagyon jól emlékszem arra a versre, amit rólam írtál:

«Em nénit nem szeretem,
Sokat veszekszik velem,
Mert a tűt rosszul kezelem,
Pedig ő még annyit sem
Ért hozzá, mint egy szerecsen».

- Eltettem magamnak. Határozott jellemet árult el.

- Nem is tudtam, hogy ilyen kis ördög voltam.

- Bizony. Mondd, nincs valami módja annak, hogy egy túlhosszú kutyát rövidebbre operáljanak? - rámutatott a szőnyegen heverő aranybarna színű vizslára. - Bonzo törzse túlhosszú.

- Én ezt már kölyökkorában megjósoltam, Em néni.

- Én csak akkor vettem észre, amikor nyulakra kezdett vadászni. Nem tud rendesen bebújni a lyukba. Szomorú látvány az ilyesmi. No, Dinny, ha már nem sírunk, mit csináljunk?

- Nevessünk? - mormolta Dinny.

33. FEJEZET.

Apja és sir Lawrence nem jöttek haza vacsorára, anyja ágyban maradt, Clare vendégségben volt valahol és ezért Dinny egyedül vacsorázott nagynénjével.

- Em néni, - mondta Dinny vacsora után - ha nem haragszol, átmegyek Michaelékhez. Fleur azt mondta, hogy valami motoszkál benne...

- Micsoda! - kiáltotta lady Mont - az lehetetlen. Hiszen csak márciusra esedékes.

- Mire gondolsz, néni! Egy ötlet motoszkál az agyában.

- Vagy úgy? Mért nem mondtad mindjárt - mondta lady Mont és megnyugodva csengetett.

- Blore, hozasson egy taxit Dinny kisasszonynak. Jelentse majd nekem, ha sir Lawrence hazajött. Most forró fürdőt veszek és megmosom a hajamat.

- Igenis, mylady.

- Mondd, Dinny, te is megmosod a hajadat, ha szomorú vagy?

A taxi a ködös, sötét estében robogott a South Square felé. Dinnyn olyan szomorúság vett erőt, amit még sohasem érzett. Hubertre gondolt, aki most egy fogházcellában raboskodik. Elszakították háromhetes feleségétől, talán örökre meg kell válnia tőle és olyan sors vár rá, aminek még a gondolata is elviselhetetlen. És mindezt azért, mert túlzottan lelkiismeretesek és nem hajlandók igaznak elismerni a szavát. A félelem és a düh úgy tobzódott Dinny lelkében, mint nyári tájakon a vihar előtti elviselhetetlen hőség.

Amikor Dinny megérkezett, Fleur és nagynénje, lady Alison éppen arról tanácskoztak, hogy mi volna a teendő. Egyelőre annyit sikerült megtudniok, hogy a bolíviai követ hosszabb betegsége után üdülő szabadságra ment, és most egy alantasa helyettesíti. Lady Alison szerint ez megnehezíti a helyzetet, mert ez a követségi tisztviselő valószínűleg semmi felelősséget sem hajlandó magára vállalni. Lady Alison mindenestre vállalkozik arra, hogy meghívja ebédre, amelyre Fleur, Michael és - ha akarja - Dinny is hivatalos lesz. Dinny azonban a fejét rázta. Ő nem bízott már abban, hogy politikusoknál el lehet érni valamit.

- Ha te és Fleur nem tudjátok elintézni, Alison néni, akkor én még kevésbé tudom. De Jean nagyon elragadó tud lenni, ha akar.

- Jean éppen az előbb telefonált, Dinny, azt üzeni, hogy nézz fel a lakására. Ha nem mennél fel, akkor írni fog neked.

Dinny felállt.

- Máris megyek.

Végigsietett a ködben úszó Themzeparton, aztán bekanyarodott egy bérkaszárnya-tömb felé, ahol Jean lakott. Az utcasarkon rikkancsok ordították a nap szenzációs eseményeit. Vett egy lapot és az egyik utcai lámpa alatt megnézte, hogy nincs-e benne Hubert ügye. Benne volt: «Letartóztattak egy katonatisztet. Emberölés címén kiadják Bolíviának». Dinny arra gondolt, hogy máskor, ha másról volna szó, ügyet sem vetne egy ilyen tudósításra. Ez a cikk azonban a legnagyobb gyötrelmet jelenti az ő számukra, a közönség számára pedig csak kellemes kis izgalmat. A mások szerencsétlensége mindig szórakoztat: az újságok ebből élnek. A rikkancs, akitől a lapot vette, keskeny arcú, piszkos ruhájú, sánta ember volt. Visszaadta neki az újságot, egy shilling ráadással, talán, hogy a sorsot kiengesztelje. A rikkancs kimeredt szemmel, kissé kinyílt szájjal, csodálkozva nézett rá. «Megnyerte volna a főnyereményt? Ez?»

Dinny felsietett a téglalépcsőn. A második emeleten volt a lakás. Az ajtó előtt megtermett, fekete macska kergette a farkát. Hatszor fordult meg saját tengelye körül, aztán leült, fel-emelte egyik hátsó lábát és megnyalta.

Jean maga nyitotta ki az ajtót. Úgy látszik, éppen csomagolt. Kombiné volt a karján. Dinny megcsókolta és körülnézett. Még nem járt itt. A kis nappali szoba, a hálószoza, a konyha és a fürdőszoba ajtóit nyitva álltak. A falak almazöldek voltak, a padlókat sötétzöld linoleum borította. A hálószoza berendezése egy kettős ágyból és néhány bőröndből, a nappali szobáé két karosszékből és egy kis asztalból állott. A berendezést egy konyhaasztal és egy üvegkorsó egészítette ki, melyben fürdőszó volt. Szőnyeg, kép, könyv nem volt a lakásban, az ablakok előtt nyomtatott mintájú vászonfüggönyök lógtak. A hálószoza egyik falában beépített szekrény volt. Jean kiszedte belőle a ruháit és az ágyra dobálta. Kávé- és levendula-szag különböztette meg a lakás légkörét a lépcsőházétól.

Jean letette a kombinét.

- Akarsz egy kis feketét, Dinny? Most készítettem.

Betöltött két csészével, cukrot tett bele, majd az egyik csészét átnyújtotta Dinnynek. Egy papírdobozból cigarettával is megkínálta, rámutatott az egyik karosszékre és beleült a másikba.

- Szóval megkaptad az üzenetemet? Örülök, mert így legalább nem kell csomagot küldenem a címedre. Nem szeretek csomagokkal bajlódni. Te igen?

Dinny bámulta Jean nyugalmát és higgadt arckifejezését.

- Láttad azóta Hubertet?

- Igen. A körülményekhez képest elég tűrhető a helyzete. Azt mondja, hogy cellája nem rossz. Adtak neki könyveket és papirost, amire írhat. Maga hozathat magának eleséget, de dohányoznia nem szabad. Ki kellene eszközölni, hogy ezt megengedjék. Az angol törvények értelmében Hubert egyelőre még éppen olyan ártatlan, mint maga a belügyminiszter, és ki tilthatná meg a belügyminiszternek, hogy dohányozzék. Én most már nem találkozom vele, te azonban igen. Mondd meg neki, hogy csókolgatom, és vigyél neki cigarettát abban az esetben, ha mégis megengednék, hogy dohányozzék.

Dinny rábámult.

- Mit akarsz tenni?

- Éppen erről akartam veled beszélni. Maradjon szigorúan magunk között. Igérd meg a legteljesebb titoktartást, különben nem mondok semmit.

- Néma leszek, mint a sír, - mondta Dinny határozott hangon - halljuk!

- Holnap Brüsszelbe utazom. Alan már ma odautazott. Meghosszabbította a szabadságát, fontos családi ügyek címén. Felkészülünk a legrosszabbra. Gőzerővel tanulok repülőgépet vezetni. Ha naponta három próbarepülést végzek, három hét alatt elkészülök. Ügyvédünk garantálta, hogy három hétnél hamarabb nem történik semmi. Ő természetesen nem tud semmiről, senki sem tud semmiről, csak téged avatlak be. Kérlek, intézz el valamit helyettem. - Előrehajolt és kivett táskájából egy selyempapírba burkolt kis csomagot.

- Sürgős szükségem van ötszáz fontra. Azt mondják, hogy odaát olcsó pénzért nagyon jó repülőgépet lehet venni kéz alatt. De azért a többi pénzre is szükségünk lesz. Ez itt egy régi, családi ékszer, Dinny. Igen sokat ér. Nagyon szeretném, ha ötszáz fontért elzálogosítanád. Ha a zálogházban nem adnak érte annyit, akkor el kell adnod. Akár elzálogosítod, akár eladod, a

saját nevedben intézd. Az angol pénzért végy belga bankjegyeket, és küldd el nekem ajánlva a brüsszeli főpostára. Három napon belül okvetlenül meg kell kapnom a pénzt.

Kibontotta a papírt és régimódi, de nagyon szép smaragdfüggőt vett elő.

- Ó!

- Szép darab, - mondta Jean - sokat kérhetsz érte. Biztosan akad valaki, aki megad érte ötszázat. A smaragd ára most meglehetősen magas.

- De miért nem zálogosítod el magad, mielőtt elutazol?

Jean a fejét rázta.

- Nem akarok gyanút kelteni. Amit te teszel, Dinny, az nem számít, mert hiszen te nem készülsz törvénybe ütköző dologba. Mi azonban arra készülünk és nem szeretnénk lebukni.

- Szeretném, ha részletesebben beszélnél erről - mondta Dinny.

Jean megint a fejét rázta.

- Ez felesleges és e pillanatban nem is lehetséges, mert még magunk sem tudunk mindent. Afelől mindenestre nyugodt lehetsz, hogy Hubertet nem fogják Boliviába szállítani. Tehát ezt magadhoz veszed? - ismét becsomagolta a függőt.

Dinny magához vette a kis csomagot, és mivel nem volt nála kezításka, a keblébe csúsztatta. Aztán előrehajolt és nagyon komolyan ezt mondta:

- Jean, ígérd meg, hogy nem teszel semmi vakmerő lépést addig amíg nem merültek ki a törvényes lehetőségek.

Jean bólintott.

- Ezt csak utolsó ütőkártyának tartogatjuk. Különben nem volna tanácsos.

Dinny megszorította a kezét.

- Nem lett volna szabad megengednem, hogy ilyen helyzetbe kerülj, Jean. Én hoztalak össze benneteket.

- Drágám, sohasem bocsátottam volna meg neked, ha nem hoztál volna minket össze. Szerelmes vagyok.

- De most szörnyen érezheted magadat.

Jean pillantása a távolba meredt. Dinny most megint a kicsinyét féltő párducra gondolt.

- Nem. Boldoggá tesz az a gondolat, hogy én menthetem meg. Sohasem éreztem magamat ennyire tetterősnek, mint most.

- Alan nagy kockázatot vállal?

- Ha ügyesen dolgozunk, akkor nem. Több lehetőséggel foglalkozunk, aszerint, ahogy majd a helyzet alakul.

Dinny felsóhajtott.

- Adná Isten, hogy egyikre se legyen szükség.

- Én is remélem, de azért nem ülhetünk ölbetett kézzel, amikor az ügy az «Igazságnak» olyan «bajnokán» múlik, mint amilyen «Walter».

- Hát Isten veled Jean, sok szerencsét.

Megcsókolták egymást, aztán Dinny elment. Mikor az utcára ért, a smaragdfüggő ólomsúllyal nehezedett a szívére. Szitált az eső, taxin ment a Mount Streetre. Apja és sir Lawrence éppen akkor érkeztek meg. Híreik jelentéktelenek voltak. Úgy látszik, - mondták - hogy Hubert most már nem akarja szabadlábrahelyezését kérni óvadék ellenében. A belügyminiszter Skóciában tartózkodik, és csak két hét múlva érkezik meg, a parlament új ülőszékére. Addig nem jelenik meg a kiadatási parancs. Szakértők szerint még három hét áll rendelkezésükre, hogy megmozgassák az eget és földet. Csakhogy «Előbb pusztul el az ég és a föld, mintsem hogy a törvény egyetlen betűje megváltozzék». De azért mégsem lehet az, hogy az emberek teljesen alaptalanul beszélnek «protekcióról», «elintézésről», «kijárásról». Biztosan valami titkos módszer, de ők ezt, úgy látszik, nem ismerik.

Apja megcsókolta és leverten ment lefeküdni. Dinny egyedül maradt Lawrence bácsival. Ma még ő is rossz hangulatban volt.

- No, ma nem «bugyborékol belőlünk a vidámság» - mondta. - Néha arra gondolok, Dinny, hogy túlbecsüljük a törvény jelentőségét. Az igazságszolgáltatás hevenyészett, bizonytalan rendszer és a büntetések kiszabása éppen olyan találó, mint amilyen egy orvos diagnózisa, aki csak egy pillantást vetett a betegre. És mégis, valami rejtelmes okból, Szent Grálnak tekintjük a törvényt, és paragrafusait úgy tiszteljük, mintha maga az úristen adta volna le őket rádió. Ha valaha indokolt volt, hogy egy belügyminiszter emberien viselkedjék, akkor a mi esetünk ilyen. De nem hiszem, hogy meg fogja tenni. Bobbie Ferrar sem hiszi. Egy teljesen téves ítélőképességű hülye nemrégiben a «hozzáférhetetlenség megtestesítőjének» nevezte Waltert. Bobbie meséli, hogy ez a mondás, ahelyett, hogy felkeverte volna a gyomrát, a fejébe szállt, és azóta senkinek sem kegyelmezett meg. Kedvem volna nyílt levelet írni a *Times*-be a következő megállapítással: «A kérlelhetetlen megvesztegethetetlenségnek ez a póza többet árt az igazságnak, mint a csikágói módszerek». Csikágóban jól elbánnának Walterrel. Egyszer különben már járt ott, ha jól emlékszem. Szörnyű dolog, amikor egy ember megszűnik emberinek lenni.

- Nős?

- Most már az sem - mondta sir Lawrence.

- Azt hiszem, sok ember kezdetben sem volt emberi.

- Az még a jobbik eset, az ilyen emberekkel mindig tudjuk, hogy hányadán vagyunk és milyen fegyvereket használunk velük szemben. A legnagyobb bajokat mindig azok a szamarak okozzák, akik megrészezszenek saját nagyságuktól. Egyébként szóltam a fiatal festőnek, hogy hajlandó vagy modellt ülni neki.

- De Lawrence bácsi, most igazán nincs türelmem ehhez, tele van a fejem Hubert dolgával.

- Persze, hogy nem most. Talán majd jobbra fordul a dolog - ravaszul ránézett, majd hozzátette: - Erről jut eszembe, Dinny, mit csinál Jean?

Dinny tágranyílt szemmel, naivul nézett rá.

- Miért kérdezed?

- Úgy látom, hogy ezt a fiatal nőt nem egykönnyen lehet legyőzni.

- Igaz, de mit tehetne szegény?

- Erre vagyok kíváncsi, - mondta sir Lawrence és felvonta egyik szemöldökét - éppen erre vagyok kíváncsi. - «Drága, ártatlan kis jószágok, szárny nélküli angyalok.» Ez a *Punch*-ban jelent meg egyszer, még mielőtt te születnél. Ilyen angyalok már akkor is voltak és még akkor is lesznek, amikor te már nem élsz. A különbség talán csak az, hogy most valamennyien siettek szárnyakat növesztetni.

Dinny még mindig naivul nézett rá. Közben ezt gondolta: «Ejnye, Lawrence bácsi, úgy látszik, gyanít valamit». Hamarosan felment a szobájába és lefeküdt.

Szörnyű dolog teljesen feldúlt lelkiállapotban lefeküdni. És hány ilyen feldúlt lelkű ember hever most álmatlanul az ágyban. Dinny szobája megtelt a világ minden értelmetlen szenvedésével. Ha legalább tehetséges volna, akkor most felkelne és írna egy szép verset Azraelről, vagy valami másról. De jaj, ez nem olyan könnyű dolog. Ezért csak fekszik az ágyban, lelke tele van fájdalommal, aggodalommal és haraggal. Emlékszik: mit érzett tizenhárom éves korában, amikor Hubert, aki még nem is volt egészen tizennyolc éves, kiment a frontra. Szörnyű volt az akkor, de ez most még borzalmasabb. Miért? Hiszen akkor bármelyik pillanatban eleshetett volna, most pedig nagyobb biztonságban van, mint akármelyik szabad ember. Féltve őrzik, a legnagyobb elővigyázattal küldik át a világ végére, hogy idegen országban, idegen vérű bíró elé állítsák. Még hónapokig lesz a legnagyobb biztonságban. Mi az oka mégis, hogy ez a helyzet most sokkal szörnyűbb, mint katonáskodásának rengeteg kockázata, sőt mint az expedícióval töltött hosszú, szenvedésteljes hónapok? Miért? Azért, mert azt a sok kockázatot és szenvedést szabad akaratából vállalta, ezt a súlyos helyzetet azonban erőszakkal rákényszerítették. Elfogták, megfosztották az emberi élet két nagy kincsétől: a függetlenségtől és a magánélettől. Ezeknek a kincseknek a biztosításáért küzdöttek a közösségekben élő emberek évezredek óta - mindaddig, amíg nem lettek bolsevikiek. Legnagyobb kincsei ezek minden emberi lénynek, különösen pedig a magukfajta embereknek, akiket úgy neveltek, hogy nem ismertek más korbácsot, mint a saját lelkiismeretüket.

Dinny ott hevert az ágyon és úgy érezte magát, mintha a cellában heverne Hubert helyén. Beleképzelte magát a helyzetébe: gyötrődve gondol a jövőjére, Jean után vágyódik, gyűlöli a rabságot, elgyötört, nyomorult és keserű. És mindezt miért? Hiszen azt, amit elkövetett, teremő Úristen, minden más becsületesen érző és értelmes ember megtette volna az ő helyében.

A Park Lane forgalmának beszűrődő zaja szolgáltatta a kísérő zenét Dinny lázongó kétségbeeséséhez. Olyan nyugtalanság vett rajta erőt, hogy nem tudott ágyban maradni. Felvette pongyoláját, nesztelenül járkált ide-oda a szobájában, míg végül dideregni kezdett a nyitott ablakon beáramló késő októberi levegőtől. Talán mégis jobb férjnélni: akkor legalább van egy kebel, amelyre az ember lehajthatja a fejét és amelyen, ha kell, kisírhathatja magát, van egy fül, amelynek elsúghatja panaszait és van egy száj, mely az együttérzés szavait suttogja el. Rossz egyedül lenni ebben a válságos időben - de még rosszabb tétlennek lenni... Irigyelte apját és sir Lawrencet, akik legalább ide-oda sietnek autóikon. Nagyon irigyelte Jeant és Alant. Bármire készülnek is, még mindig jobb, mint semmire sem készülni. Ő semmire sem készül.

Elővette a smaragdfüggőt és nézegette. Legalább holnapra van valami elintéznivalója. Elképzelte magát, amint kezében tartja az ékszert, és hatalmas összegeket csal ki vele valamely rideg embertől, akinek némi hajlama van a pénzkölcsönzés iránt.

Párnája alá tette a függőt, mintha annak közelsége megnyugtatón tehetetlen helyzetében, aztán nagynehezen elaludt.

Másnap már korán reggel elhagyta szobáját. Arra gondolt, hogy talán elzalogosíthatja az ékszert és megkaphatja érte a pénzt, mielőtt még Jean elutazik. Elhatározta, hogy Blore-tól, a komornyiktól kér tanácsot. Ez az ember öt éves kora óta ismeri őt, már nem is személy, hanem valóságos intézmény. Annakidején, gyerekkorában sok bánatát elpanaszolta neki, de Blore sohasem követett el indiszkrétciót.

Amikor Blore megjelent Em néni különleges kávéfőző készülékével, Dinny odament hozzá.

- Blore.

- Parancsol, Dinny kisasszony?

- Nagyon kedves volna, ha bizalmasan megmondaná nekem, hogy kit tartanak a legjobb zálogháztulajdonosnak Londonban.

A komornyik meglepődött, de érzését nem mutatta, hiszen a mai világban mindenkinek szüksége lehet zálogházra. A kávéfőzőt az asztalfőre helyezte, aztán elgondolkodva megállt.

- Az Attenborough-cég nagyon ismert, Dinny kisasszony, de azt hallom, hogy a legjobb körökből egy Frewen nevű emberhez járnak, aki a South Molton Streeten lakik. A házszámot majd megnézem a telefonkönyvben. Azt mondják, hogy megbízható és nagyon tisztességes.

- Nagyszerű, Blore. Egészen jelentéktelen ügyről van szó.

- Igenis, kisasszony.

- Mondja, Blore... saját nevem alatt kössem meg az üzletet?

- Nem, kisasszony. Szabad talán felajánlanom a feleségem nevét és címét? Ha később érintkezésbe kell lépnie velük, majd én elintézem telefonon. Senki sem fog semmit megtudni.

- Ez nagyon megnyugtató. Nem lesz a feleségének kifogása ez ellen?

- Ó, dehogy, kisasszony, boldog lesz, hogy valami szolgálatot tehet önnek. Egyébként én elintézhetem az ügyet, ha tetszik.

- Nem, köszönöm, Blore, sajnos, magamnak kell odamennem.

A komornyik az állát simogatta és Dinnyre nézett. Pillantása jóakaró volt, de volt benne egy kis ravaszság is.

- Ha megenged egy tanácsot, kisasszony: egy kis fölényesség nem árt, még a legtisztessége-sebb zálogossal szemben sem. És ha nem kínál eleget, van még rajta kívül más zálogház is.

- Nagyon köszönöm, Blore. Értesítem magát, ha nem megy símán. Féltízre már odamehetek?

- Úgy tudom, kisasszony, hogy ez a legjobb idő. Akkor még friss és jókedvű hangulatban van az illető.

- Drága Blore!

- Azt mondják, hogy megértő lélek és mindjárt látja, hogy az ügyfél úrihölgy-e, vagy nem. Semmiesetre sem fogja a kisasszonyt valamilyen könnyűvérű macskával összetéveszteni.

Dinny ajkára tette az ujját.

- Blore, hallgasson erről, mint a sír.

- Tökéletesen, kisasszony. Michael úr után mindig a kisasszony volt a kedvencem.

- Maga pedig az enyém, Blore.

Ekkor belépett a tábornok. Dinny felvette a *Timest*, Blore kiment a szobából.

- Jól aludtál, apuskám?

A tábornok bólintott.

- Anya feje még fáj?

- Már jobban van. Mindjárt lejön. Rájöttünk, hogy nem érdemes emészteni magunkat, Dinny.

- Bizony nem, drágám. Talán fogjunk hozzá a reggelihez.

- Em nem jön le a reggelihez, Lawrence pedig nyolc órakor szokott reggelizni. Készítsd el a kávé.

Dinny, aki éppen úgy, mint nagynénje, szenvedélyesen szerette a jó kávé, áhítattal látott munkához.

- Mi van Jeannel? - kérdezte hirtelen a tábornok. - Nem jön át hozzánk?

Dinny nem mert felpillantani.

- Nem hiszem, apuskám. Meglehetősen ideges mostanában. Jobb neki, ha magára marad. Az ő helyében én is ezt szeretném.

- Szegény teremtés. De azért nagy lelkiere van benne, ez tagadhatatlan. Örülök, hogy Hubert ilyen bátor lányt vett feleségül. A Tasburghoknak mindig helyén volt a szívük. Emlékszem egy nagybátyjára, Indiában szolgált egy gurkha-ezrednél. Vakmerő fiú volt, katonái a tűzbe mentek volna érte. Hol is esett el?... Várj csak...

Dinny még mélyebben hajolt a kávé fölé.

Még nem volt féltíz, amikor kilépett a házból, legjobb kalapjában, a függővel a táskájában. Pontban féltízkor felment a South Molton Street egyik házának első emeletére. A helyiség egy bolt fölött volt. Egy tágas szobában mahagoni-asztal mellett két úr ült. Dinny előkelő bukmé-kereknek nézte volna őket, ha tudta volna, hogy azok milyenek. Aggódva nézett rájuk, és a jóindulatnak valamilyen megnyilatkozását próbálta kivenni arcukból. Mindenesetre úgy látszott, hogy friss hangulatban vannak. Egyikük odajött hozzá.

Dinny észrevétlenül megnedvesítette az ajkát nyelve hegyével.

- Azt hallom, hogy önök hajlandók értékes ékszerekre pénzt kölcsönözni.

- Úgy van, asszonyom - mondta az úriember. Erősen kopaszodó, őszhajú, vörösarcú, világos-kék szemű ember volt. Csipetűt tett orrára és azon keresztül vizsgálta Dinnyt. Aztán még egy széket húzott az asztalhoz, intett Dinnynek és leült. Dinny követte példáját.

- Meglehetősen sokat kérek. Ötszázat - mondta mosolyogva Dinny. - Régi, családi ékszerről van szó, nagyon szép.

A két úriember könnyedén bólintott.

- Azonnal szükségem van a pénzre, mert ki kell fizetnem valamit. Itt van.

Kivette táskájából a függőt, kicsomagolta és feléjük tolta az asztalon. Aztán eszébe jutott, hogy fölényesnek kell lennie. Ebből a célból hátradőlt székében és keresztbe rakta lábait.

A két úriember egy-egy teljes percig mozdulatlanul, szótlánul vizsgálta a függőt. Azután a második úriember kihúzott egy fiókot és kivett belőle egy nagyítóüveget. Mialatt a függőt vizsgálta, Dinny észrevette, hogy az első úriember viszont őt veszi szemügyre. Úgy látszik, ilyen náluk a munkamegosztás. Vajjon melyiket fogják szebb darabnak találni? Úgy érezte, hogy elakad a lélekzete, de azért bátran felvonta szemöldökét s félig lehúnyta szemét.

- Saját tulajdona, asszonyom? - kérdezte az első úriember.

Dinnynek megint eszébe jutott a régi közmondás, s határozottan így felelt:

- Igen.

A másik úriember letette a nagyítóüveget és kezével méregette a függő súlyát.

- Nagyon szép, - mondta - régidivatú, de nagyon szép. Mennyi időre kellene önnek a pénz?

Dinny, aki erre nem is gondolt, vakmerően kijelentette:

- Hat hónapra. De, ugy-e, kiválthatom hamarabb is?

- Hogyne. Ötszázat mondott?

- Igen.

- Ha ön beleegyezik, Bondy úr, - mondta a második úr - nekem nincs kifogásom.

Dinny Bondy úr arcára pillantott. Mi lenne, ha Bondy úr most azt mondaná: «Nem egyezem bele, ez a hölgy hazudott». Bondy úr ehelyett alsó ajkát feltolta a felső ajkára, meghajolt Dinny felé és azt mondta:

- Rendben van.

«Kíváncsi vagyok, - gondolta Dinny - hogy mindig elhiszik-e azt, amit mondanak nekik, vagy sohasem. Azt hiszem, hogy végeredményben egyre megy, hiszen tulajdonképpen az ő kezükbe került az ékszer és nekem kell öbennük bíznom. Illetve Jeannek.»

A második úriember most tenyerébe söpörte a függőt, könyvet vett elő és valamit beleírt. Bondy úr egy pénzszekrényhez lépett.

- Bankjegyekben parancsolja, asszonyom?

- Kérem.

A második úriember, aki bajuszt és fehér kamasnit viselt, és kinek szemei egy kissé ki-dülledtek, Dinny elé tette a könyvet.

- Szíveskedjék ideírni a nevét és címét, asszonyom.

Dinny odaírta: «Blorené». Utána nagynénje mountstreeti lakcímét. Hirtelen majdnem fel-kiáltott: «Jaj, segítség!» Görcsösen tartotta balkezét, nehogy észrevegyék, hogy nincs az ujján jegygyűrű. Keztyűje remekül símult a kezére, gyűrűsujján nem volt semmi kiemelkedő.

- Amennyiben ön vissza akarja venni a tárgyat, jövő évi április 29-én, ötszázötven font ellenében visszaadjuk. Ha addig a napig nem váltja ki, elárverezzük.

- Természetes. És ha előbb váltom ki?

- Akkor aszerint alakul a fizetendő összeg. A kamat húsz százalék egy évre. Ha egy hónap múlva akarja kiváltani, akkor csak ötszáznyolc fontot, hat shillinget és nyolc pennyt kérünk.

- Értem.

Az első úriember letépett egy kis papírcédulát és átnyújtotta Dinnynek.

- Itt az átvételi elismervény.

- Ha én nem jöhetek el személyesen, másnak is kiadják a függőt e nyugta és a pénz ellenében?

- Hogyne, asszonyom.

Dinny kézításkájába tette az elismervényt. Balkezét is igyekezett a táskában elrejteni. Hallgatta, amint Bondy úr a bankjegyeket leszámolta az asztalra. Nagyon szépen számolt, a bankjegyek is finoman zizegtek. Vadonatújaknak látszottak. Dinny jobbkezeivel átvette a bankjegyeket, betette őket a táskájába, mellyel még mindig balkezét takargatta.

- Nagyon szépen köszönöm.

- Szóra sem érdemes, asszonyom, részünkről a szerencse. Boldogak vagyunk, hogy szolgáltatot tehetünk önnek. A viszontlátásra.

Dinny bólintott s lassan az ajtó felé haladt. Az ajtóban, félig lehunyt szemmel visszanézett és észrevette, hogy az egyik úriember behunyja egyik szemét.

Kissé álmatagon ment le a lépcsőn. Útközben becsukta táskáját.

Biztosan azt hiszik, hogy gyerekelem lesz, - gondolta - de az is lehet, hogy arra gondolnak, hogy a cambridgeshirei lóversenyen vesztettem. Fontos, hogy nálam van a pénz. Három-negyedtíz. A Cook-irodában talán beváltják, vagy legalább is megmondják, hol lehet belga valutát venni.

Egy óra hosszat járkált egyik helyről a másikra, amíg végül sikerült a pénz egyrészét belga pénzre becserélnie. Kimelegedve sietett a Victoria pályaudvarra, perronjegyét lobogtatva. Végigsétált az indulásra kész vonat mellett, benézett minden kocsiba. A vonatnak körülbelül kétharmad részét bejárta már, amikor valaki megszólalt a háta mögött:

- Dinny!

Hátrafordult. Jean állott az egyik szakasz ajtajában.

- Már meg is van, Jean! Rémesen rohantam. Fényes az orrom?

- Rajtad sohasem látszik meg a felhevültség, Dinny.

- Annál jobb. Elintéztem az ügyet, itt az eredmény, ötszáz font, csaknem az egész összeg belga valutában.

- Nagyszerű!

- Itt az elismervény. Bárki kiválthatja ennek ellenében. A kamat húsz százalék és az időtartammal párhuzamosan nő. Ha április 29-éig nem váltja ki senki, akkor árúba bocsátják.

- Csak maradjon nálad a cédula, Dinny - mondta halkan Jean. - Ha keresztülvisszük tervünket, akkor valószínűleg nem leszünk Angliában április 29-én. Van számos ország, melynek nincs kiadatási szerződése Bolíviával. Egy ilyen országban kell letelepednünk, amíg teljesen el nem símul az ügy.

- Azt hiszem, - mondta Dinny elszomorodva - hogy többet is kaphattam volna érte. Valósággal lecsaptak rá.

- Nem baj. Most be kell szállnom. Címem: Brüsszel, főposta, poste restante. Isten veled. Csókolom Hubertet, mondd meg neki, hogy minden rendben van.

Átölelte Dinnyt, magához szorította, aztán visszaugrott a vonatba, amely a következő pillanatban már el is indult. Dinny ottmaradt a perronon és sokáig integetett a feléje forduló sugárzó barna arc felé.

34. FEJEZET.

Dinny napja jó és sikeres munkával kezdődött. Ennek azután megvoltak az árnyoldalai is: nem tudta, mivel üsse agyon a nap hosszú hátralevő részét.

A belügyminiszter és a bolíviai követ távolléte lehetetlenné tett volna minden aktivitást még akkor is, ha - ami valószínűtlen - Dinny eredményesen próbálhatott volna szerencsét ezekben a körökben. Most nem marad más hátra, mint az idegölő várakozás. Egész délelőtt céltalanul sétált a városban, nézte a kirakatokat és a kirakatokat néző embereket. Délben tükörtojást evett egy A. B. C. vendéglőben. Utána moziba ment. Arra gondolt, hogy ha valami izgalmas filmet lát, melyben vakmerő dolgok történnek, könnyebben meg tud barátkozni Jean és Alan

tervével. Nem volt szerencséje. A filmben nyoma sem volt repülőgépek, nagy, tágas mezőnek, detektívnek és szökésnek. A film egy francia úriemberről szólt, aki már nem volt egészen fiatal és több, mint egy óra hosszat állandóan idegen hálósobákba ment be anélkül, hogy ennek következtében bárki is elvesztette volna ártatlanságát. Dinny akarata ellenére is élvezte a filmet: a főszereplő elragadó ember volt, a legnagyobb csirkefogó, akit valaha látott.

A film kissé felvillanyozta és megnyugtatta. Ilyen hangulatban ment vissza a Mount Streetre.

Itt közölték vele, hogy szülei a kora délutáni vonattal visszautaztak Condafordba. Ismét erőt vett rajta a bizonytalanság. Menjen ő is Condafordba és legyen «odaadó leányuk»? Vagy maradjon «a helyszínen» és álljon készen minden eshetőségre? Semmire sem határozta el magát, felment a szobájába és kelletlenül csomagolni kezdett. Kihúzott egy fiókot. Hubert naplójára bukkant benne, melyet állandóan magánál tartott. Tehetetlenül forgatta a lapokat. Az egyik bekezdést különösnek találta, mert egyáltalában nem szólt azokról a szenvedésekről, melyek között akkor Hubert élt. Végigolvasta:

- Egy könyvben az előbb a következő mondatot olvastam: «Mi olyan nemzedékhez tartozunk, amely mindennek a mélyére látott, tudja, hogy minden milyen értelmetlen és elég bátor, hogy elfogadja ezt az értelmetlenséget. Ez a generáció azt mondja: számunkra nem marad más hátra, mint hogy tőlünk telhetőleg keressük a pillanatnyi örömeket». Lehet, hogy ilyen az én generációm, az, amelyik átélte a háborút és az utána következő éveket. Mindenesetre nagy tömegek gondolkoznak így. Ha azonban alaposabban megfontoljuk a dolgot, azt találjuk, hogy ilyen világnézetre bármelyik régebbi nemzedék bármelyik nem-gondolkozó tagja is eljuthatott volna. Ugyanígy gondolkozhatott volna az utolsóelőtti nemzedék, amikor Darwin olyan súlyos csapást mért a vallásra. Mindez hova vezet? Tegyük fel, hogy felismertem, hogy a vallás, a házasság, a kereskedelmi tisztesség, a szabadság és az összes többi ideálok változóak és mulandóak, nem hozzák meg az ember számára a kellő jutalmat, sem ezen a világon, sem a túlvilágon, amely talán nincs is, és az egyetlen kézzelfogható, megbízható dolog az öröm. Tegyük fel, hogy ezt felismertük: közelebb jutunk-e ezáltal az örömhöz? Nem! Eltávolodunk tőle. Ha mindenkinek az az elve, hogy «aki bírja, marja», akkor mindenki mindenkinek a rovására akar örömhöz jutni, mindenki mindent mástól akar elvenni. Ebbe mindenki bele fog pusztulni. Hiszen azok az erkölcsi szabályok, melyeket ők «lelepleztek», tulajdonképpen nem egyebek, mint az élet közlekedési rendszabályai, és azt a célt szolgálják, hogy az embereket egy kissé féken tartsák, hogy mindenki hozzájuthasson egy kis adag örömhöz, s ne jusson minden öröm a vad, kíméletlen, veszedelmes emberek maroknyi csoportjának. Valamennyi intézményünk: a vallás, a házasság, különböző szerződések, a jog csak azt akarják elérni, hogy kímélettel legyünk mások iránt, mert különben mi sem részesülhetünk kíméletben. Ezek nélkül a társadalom nem volna egyéb, mint gyengébb fajta autós-banditák és prostituáltak hatalmas tömege, melyet néhány mester-bandita tartana rabságban. Aki tehát nem akar kíméletlen lenni mások iránt, az önmagát teszi bolonddá és önmagát fosztja meg az öröm lehetőségeitől. Érdekes, hogy bármit is mondunk, végeredményben belátjuk ezt. A nagyszájú emberek, akik, mint a könyv írója, ilyeneket beszélnek, nem cselekszenek elveik szerint, ha arra kerül a sor. Még egy autós-bandita sem árulja el cinkostársait a bíróság előtt. Ez az egész új filozófia, mely azt hirdeti: «Lássuk be bátran, hogy az élet értelmetlen, és szakítsuk le a pillanat virágát», nem más, mint a felületes gondolkodás eredménye. De azért első olvasásra határozottan meggyőzően hat.

Dinny ledobta a papírlapot, mintha valami törzsurás érte volna. Arckifejezése teljesen átváltozott. Nem a szöveg szavai keltették benne ezt a hangulatváltozást, hiszen alig tudta, hogy mit olvasott. Nem! Hirtelen óriási ötlete támadt, nem is értette, hogy ez eddig nem jutott eszébe. Lerohant a telefonhoz és felhívta Fleur.

- Halló! - hallatszott Fleur hangja.

- Fleur, Michaellel kell beszélnem. Otthon van?

- Igen. Michael, Dinny akar veled beszélni.

- Halló, Michael? Ide tudnál jönni azonnal? Hubert naplójáról akarok veled beszélni. Remek ötletem van, telefonon nem akarom elmondani. Vagy menjek én hozzátok? Át tudsz jönni? Kitűnő. Jöjjön el Fleur is, ha akar, ha pedig nem akar, küldje át az esztét.

Tíz perccel később megérkezett Michael, Fleur nélkül. Úgy látszik, volt valami Dinny hangjában, ami felvillanyozta őt, mert csak úgy sugárzott belőle az ügybuzgó tetterő. Dinny az alkovba vonult vele. Leültek a pamlagra, a papagáj kalitkája alá.

- Kedves Michael, most hirtelen a következő jutott eszembe. Azonnal ki kell nyomtatni Hubert naplóját. Körülbelül tizenötezer szó a szöveg. A legsürgősebben ki kell adni. Valami jó cím kellene, mint például: «Elárultak», vagy valami más efféle.

- «Cserbenhagytak» - mondta Michael.

- Igen, «Cserbenhagytak». Jó, harcias előszót kell iratni hozzá, aztán közvetlenül megjelenés előtt meg kellene mutatni a belügyminiszternek. Ezzel talán meg lehetne akadályozni, hogy aláírja a kiadatási parancsot. Megfelelő cím, előszó és sajtópropaganda segítségével nagy szenzációt kelthet ez a könyv és ez nagyon kellemetlen volna a miniszternek. Az előszónak hevesen kell ostromoznia azokat, akik cserbenhagyják honfitársukat és kicsinyesen, gyáván kiszolgálják a külföldet. Ilyen alapon a sajtó bizonyára szívesen támogatná az ügyet.

Michael a hajába markolt.

- Az ötlet jó, Dinny, de van néhány bökkenő. Nehéz lesz a dolgot úgy megvalósítani, hogy ne tűnjön zsarolásnak. Ez pedig rendkívül fontos. Ha Walter zsarolást szimatol a dologban, akkor az ügy reménytelen.

- Azt kell vele megértetni, hogy ha aláírja a kiadatási parancsot, meg fogja bánni.

- Kedves gyermekem, - mondta Michael és füstöt fújt a papagájra - sokkal ravaszabban kell ezt megcsinálni. Te nem ismered a politikusokat. A politikusokat rá kell venni, hogy saját akarataikból, magasabb szempontok alapján tegyék azt, ami a javukra szolgál. Nekünk az a célunk, hogy Walter alacsonyabbrendű szempontok alapján tegye meg a dolgot és közben higgye azt, hogy magasabbrendű szempontok alapján cselekszik. Ez nélkülözhetetlenül fontos.

- Nem elég, ha csak beszélhet a magasabbrendű szempontokról? Valóban hinnie is kell bennük?

- Igen, legalább is nappal. Hogy hajnali három órakor mit hisz, vagy mit érez, az nem fontos. Az a baj, hogy nem buta ember. Azt hiszem, - Michael ismét a hajába markolt - hogy csak egy ember tudna valamit tenni: Bobbie Ferrar. Úgy ismeri Walttert, mint a tenyerét.

- Derék ember? Megtenné nekünk?

- Bobbie szfinksz, de tökéletesen jóindulatú szfinksz. Mindenről tud. Olyan, mint valami rádiófelvevő állomás. Mindent rögtön megtud, úgyhogy nekünk nem is kell közvetlenül fel-lépnünk.

- Nem gondolod, Michael, hogy elsősorban a naplót kellene kinyomtatni, hogy minden pillanatban a nyilvánosság elé kerülhessen?

- Igen, csak az előszó körül vannak nehézségek.

- Miért?

- Mi azt akarjuk, hogy Walter elolvassa a kinyomtatott könyvet és arra a meggyőződésre jusson, hogy ha kiadja a parancsot, ez súlyos csapást jelent Hubert számára... ami különben igaz is. Másszóval, fel akarjuk ébreszteni benne az emberi érzéseket. Walter azonban alighanem így fog gondolkozni: «Igen, ez súlyos csapást jelent a fiatal Cherrell számára, csak hogy a rendőrbíróóság letartóztatta, a bolíviaiak sürgetik a kiadatást, s ezenfelül az előkelő osztályokhoz tartozik. Vigyázni kell, nehogy azt a látszatot keltsük, mintha kivételeznénk az előkelő származású polgárokkal...»

- Ez igazán igazságtalanság - vágott közbe hevesen Dinny. - Miért kell valakinek azért szenvedni, mert nem hívják egyszerűen csak Tomnak, Dick-nek, vagy Harry-nek? Ez gyávaság!

- Dinny, valamennyien gyávák vagyunk ebben a tekintetben. Walter így füzi majd tovább gondolatmenetét: «Kerüljük az érzékeny pontokat. A kis államok a nagyhatalmaktól különlegesen méltányos elbánást várnak».

- De miért, - vágott közbe ismét Dinny - hiszen ez...

Michael felemelte a kezét:

- Tudom, Dinny, tudom. Amikor Walter idáig jut a morfondírozásban, elérkezik a pszichológiai pillanat, Bobbie váratlanul működésbe lép és azt mondja: «Ehhez a könyvhöz még egy előszó is lesz, már meg is mutatták nekem. Az áll az előszóban, hogy Anglia mindig a saját polgárai kárára akar nagylelkű és igazságos lenni. Rendkívül felháborodott az előszó hangja. A sajtó kapva-kap majd a szenzáción. Mindig népszerű volt az a frázis, hogy nem állunk ki a saját polgárainkért. Gyakran gondoltam már arra, - folytatja majd Bobbie - hogy egy olyan hatalmas ember, mint amilyen ön, uram, sok mindent tehetne, hogy eloszlassa ezt az előítéletet. Nem fontos, hogy jogosult-e ez az előítélet, valószínűleg nem jogosult, de mindenestre nagyon elterjedt és erőteljes. Ha valaki hozzá tudna járulni a megszüntetéséhez, akkor az ön. Ez az ügy jó alkalom volna arra, hogy ismét visszanyerjük a közvélemény bizalmát ebben a tekintetben. Már csak azért sem volna jó aláírni a kiadási parancsot, mert az a sebhely valódi, a lövés valóban önvédelemből történt. Emellett jó hangulatot keltene a közvéleményben, amely azt látná, hogy a hatóságok meg tudják még védelmezni polgáraikat.» Ezt mondaná Bobbie. Walter pedig ezután nem azt határozná el, hogy elkerüli a támadásokat, hanem ellenkezőleg: vakmerően harcba indulna a közjóért. Ez a tudat nélkülözhetetlen egy államférfiú számára. - Michael kimeresztette a szemét. - Tudod, - folytatta azután - Walter be fogja látni (ha talán nyíltan nem is fogja elismerni), hogy ha nem bocsátja ki a kiadási parancsot, nem jelenik meg az előszó. Hajnaltájban nagyon őszinte lesz önmagához. Ha azonban a délután hat órai lelkülete azt súgja neki, hogy az a bátor cselekedet, ha nem adja ki a parancsot, akkor nem számít, hogy mit súg a hajnali három órai lelkülete. Érted?

- Remekül elmagyaráztad, Michael. Nem kell Bobbiének felolvasnia az előszót?

- Remélem, nem, de azért azt hiszem, hogy jó lesz, ha a zsebében tartja, mert szükség esetén ezzel kell alátámasztania támadását. Bobbie tudja majd, hogy mit csináljon, nem esett a fejéülére.

- Az a kérdés, hogy Ferrar úr hajlandó lesz-e mindenre?

- Azt hiszem, igen. Apám egyszer nagy szolgálatot tett neki, s ezenfelül az öreg Shropshire a nagybátyja.

- Ki írja meg az előszót?

- Azt hiszem, rá tudom venni az öreg Blythet. A pártunkban még mindig félnek tőle. Ha akarja, még mindig reszketnek tőle az emberek.

Dinny tapsolni kezdett.

- Gondolod, hogy vállalkozik rá?
 - Ez a naplótól függ.
 - Akkor nincs baj.
 - Elolvashatom, mielőtt nyomdába adnám?
 - Természetesen. Csak egy baj van, Michael. Hubert nem akarja, hogy a napló megjelenjen.
 - Rendben van. Ha megteszi hatását Walterra és a kiadási parancs nem jelenik meg, akkor nem is lesz szükség arra, hogy a nyilvánosságra hozzuk. Ha pedig nem használ, akkor sem lesz szükség a megjelenésére, mert akkor ez már «eső után köpönyeg» lenne, mint ahogy az öreg Forsyte mondani szokta.
 - Sokba fog kerülni a kinyomtatása?
 - Pár font az egész. Talán húsz.
 - Azt elő tudom teremteni - mondta Dinny, és a két úriemberre gondolt, miután szokása szerint nem volt pénze.
 - Ó, én majd elintézem, ne legyen rá gondod.
 - Az enyém volt az ötlet és én szeretném a költségeket fedezni. Nem is sejtet, milyen borzalmas: ölbetett kézzel tétlenül ülni, mialatt Hubert ilyen veszedelemben forog. Úgy érzem, hogy ha egyszer már kiadják, akkor örökre elveszett.
 - Nem lehet jósolni, - mondta Michael - ha politikusokról van szó. Az emberek általában lebecsülik őket, pedig sokkal komplikáltabb lelkűek, mint amilyennek gondolnók, talán az elvi alapjuk is erősebb, és mindenesetre sokkal ravaszabbak. Mindamellet, azt hiszem, hogy most sikerülni fog a dolog, feltéve, hogy az öreg Blythet és Bobbie Ferrart meg tudjuk dolgozni. Én magamra vállalom Blythet, Bobbiera majd ráuszítom Bartot. Időközben ezt kinyomatom - felvette a naplót. - Isten veled, Dinny, nem érdemes sokat bánkódnod, ez úgysem segít.
- Dinny megcsókolta Michaelt, azután a férfi eltávozott.
- Még aznap este tíz óra tájban felhívta Dinnyt.
- Elolvastam, Dinny. Walternak nagyon megátalkodottnak kellene lennie, ha ez nem hatná meg. Mindenesetre, nem fog elaludni mellette, mint az a másik számár. Sok mindent rá lehet mondani, csak azt nem, hogy lelkiismeretlen. Utóvégre itt egy ember életéről van szó, Walter fel fogja ismerni a helyzet komolyságát. Ha egyszer a kezébe adjuk a naplót, végig fogja olvasni. Nagyon megható írás, és amellet megvilágítja magát az eseményt is. Fel a fejjel, Dinny!
 - Nagyon köszönöm, Michael - mondta szenvedélyesen Dinny, és két nap óta most először feküdt le kissé nyugodt hangulatban.

35. FEJEZET.

Lassan múltak a hosszú, egyhangú napok, úgy látszott, hogy sohasem akarnak véget érni. Dinny a Mount Streeten maradt minden eshetőségre készen. Minden fáradságát arra fordította, hogy titokban tartsa Jean machinációit. Ez sikerült is neki, csak sir Lawrence gyanakodott. Fölvonta egyik szemöldökét és rejtelmesen ezt mondta:

- *Pour une gaillarde, c'est une gaillarde.*

Dinny nagy ártatlanul nézett rá, mire még megjegyezte:

- Teljesen olyan vagy, mint egy Botticelli-madonna. Nem akarsz Bobbie Ferrarral találkozni? Ma együtt ebédelünk a Drury Lanen, Dumourieux pincéjében. Valami gombás ételt fogunk enni.

Dinny olyan nagy várakozásokat fűzött Bobbie Ferrarhoz, hogy valósággal megrémült, amikor meglátta. Bobbie Ferrar azt a benyomást keltette benne, mintha egyáltalában nem érdekelné az ügy. Mélyhangú, kissé elnyújtott beszéde, széles, barátságos arca, kicsit gyenge álla, és a gomblyukába tűzött virág nem tett különösebb benyomást Dinnyre.

- Ön is imádja a gombát, Cherrell kisasszony? - kérdezte.

- A francia gombát nem.

- Nem?

- Bobbie, - mondta Lawrence, Dinnyről a férfire pillantva - senki sem hinné, hogy Európa egyik legravaszabb embere vagy. Szóval nem ígéred biztosra, hogy WALTERT «erős embernek» fogod nevezni, ha az előszóról beszélsz vele?

Bobbie elmosolyodott, kivillantak egyenletes fogai.

- Nincs befolyásom Walterre.

- Hát akkor kinek van?

- Senkinek sincs. Kivéve...

- Nos?

- WALTERT.

Dinny nem tudott uralkodni magán. Közbeszólt:

- Hát nem érti, Ferrar úr, hogy ez az ügy a fivérem életébe kerülhet, és valamennyiünket tönkretelhet?

Bobbie Ferrar szótlánul nézett Dinny kipirult arcára. Az ebéd egész ideje alatt nem helyeselt és nem ígért meg semmit. Mikor azonban felálltak és sir Lawrence kifizette a számláját, Bobbie Ferrar így szólt Dinnyhez:

- Cherrell kisasszony, nem akar elkísérni, ha Walterhez felmegyek ebben az ügyben? Majd úgy intézem a dolgot, hogy ön a háttérben maradjon.

- Rettenetesen szeretném.

- Ne szóljon róla senkinek. Majd értesítem.

Dinny tapsolni kezdett és elmosolyodott.

- Remek fickó, - mondta sir Lawrence, amikor elváltak Bobbie Ferrartól - áldott jószívű ember. Nem tudja elviselni, ha emberek felakasztanak. Ott van minden gyilkossági ügy tárgyalásán. A börtönöket úgy gyűlöli, mint a mérget. Az ember ki sem nézné belőle.

- Nem - mondta Dinny elmerengve.

- Bobbie - folytatta sir Lawrence - képes volna magántitkári teendőket ellátni valamilyen Csekánál és főnökei nem is sejteneék, hogy egy kanál vízben szeretné megfojtani őket. Egészen különleges ember. A naplót már nyomják, Dinny, és az öreg Blythe már írja az előszót. Walter csütörtökön megjön. Voltál már Hubertnél?

- Nem, holnap megyünk hozzá apával.

- Eddig nem akartalak fölösleges kérdezősködéssel zaklatni. Nem gondolod, hogy a fiatal Tasburghék készülnek valamire? Véletlenül megtudtam, hogy Alan Tasburgh nincs a hajóján.

- Úgy?

- Ó, ártatlanság - mormogta sir Lawrence. - Semmit sem kell elmondanod, kedvesem, még célzásokat sem kell tenned semmire. Csak azt remélem, hogy a világ minden kincséért sem lépnek akcióba, mielőtt az összes békés eszközöket ki nem merítettük.

- Ez csak természetes.

- Ezek a fiatalok ahhoz a típushoz tartoznak, amely lehetővé teszi, hogy az ember még higgyen a történelemben. Nem vetted észre, Dinny, hogy a történelem nem egyéb, mint beszámoló arról, miképpen vették az emberek kezükbe az ügyeiket, hogyan keverték magukat és másokat bajba és hogyan láboltak ki belőle? Ugy-e, jól főznek abban a vendéglőben, ahol az előbb voltunk? Ha nagynénéd majd elég sovány lesz, elviszem egyszer oda.

Dinny fellélekzett: a keresztkérdések veszélye elmúlt.

Másnap délután apja érte jött és elindultak a fogház felé. Szeles, hűvös nap volt, rideg, búskomor november. Amikor Dinny a fogház épületét megpillantotta, úgy érezte magát, mint egy meggyötört kutya. Üvölteni szeretett volna. A fogházigazgató, aki régi katonaember volt, azzal az előzékenységgel és tisztelettel fogadta őket, mellyel egy katona rangidősebb társa iránt viseltetik. Nem titkolta, hogy mennyire együtt érez velük Hubert miatt és megengedte, hogy a szabályosnál hosszabb ideig lehessenek együtt Huberttel. Hubert mosolyogva lépett be. Dinny sejtette, hogy ha kettesben volnának, kifejezést adna érzéseinek, apja jelenlétében azonban úgy tesz, mintha csak rossz tréfának tartaná az egész ügyet. A tábornok, aki egész úton komor és hallgatag volt, most elfogulatlanul és kissé ironikusan beszélgetett. Dinny arra gondolt, hogy - a korkülönbséget leszámítva - milyen irtózatosan hasonlít egymásra az apja és a bátyja. Külsejük és mozdulataik szinte azonosak voltak. Mindegyiknek a lényében volt valami meghatározhatatlan, valami, ami sohasem érett meg teljesen - illetve talán már egészen kora fiatalságukban megérett és azóta nem változott. Egy félóra hosszat voltak együtt, de egész idő alatt egyikük sem beszélt az érzéseiről. Az együttlét egész hangulata erőltetett volt és tulajdonképpen nem is volt sok célja, miután bizalmasan nem beszélt egyikük sem. Hubert kijelentette, hogy nincs panasa a fogházéletre, és egyáltalában nem bánkódik. A tábornok azt mondta, hogy már csak néhány nap kérdése az egész, aztán mehetnek együtt vadászni. Sokat beszélt Indiáról és a határmenti zavargásokról. Csak a látogatás végén, amikor kezet fogtak, változott meg az arckifejezésük. Ekkor is csak annyi történt, hogy nagyon komolyan és egyszerűen egymás szemébe néztek. Mikor a tábornok már kifelé indult, Dinny a háta mögött még egyszer megcsókolta Hubertet és megszorította a kezét.

- Jean? - kérdezte Hubert nagyon halkán.

- Nagyon jól van, csókoltat. Azt üzeni, hogy semmire se legyen gondod.

Hubert ajka megremegett, aztán alig észrevehető mosolyba fagyott. Megszorította Dinny kezét és elfordult.

A kijáratnál a kapus és két fegyőr tisztelettel szalutált. Taxiba ültek és hazáig egyikük sem szólt egy szót sem. Nyomasztó álomnak tartották az egész ügyet, melyből talán egyszer majd felébrednek.

Ezekben a napokban Dinnynek úgyszólván csak Em néni nyújtott vigasztalást, akinek állandóan ide-oda csapongó beszédmódja elterelte Dinny figyelmét a logikus gondolkozástól. A csapongó összefüggéstelenségnek ez a jótékony hatása napról-napra nyilvánvalóbbá vált, amint a család aggodalma nőttön-nőtt. Em néni őszintén aggódott Hubert miatt, figyelme

azonban annyifelé irányult, hogy nem tudott ennél a gondolatnál olyan soká megmaradni, hogy szenvedjen tőle. November 5-én az egykori híres puskaporos merénylet-terv leleplezésének emléknapján Em néni a szalon ablakjához hívta Dinnyt. Az utcán néhány gyerkőc a nagy szélben, lámpafény mellett szalmafigurát vonszolt - az összeesküvő Guy Fawkes jelképes mását.

- Az esperes történeti könyvében foglalkozik a löporos összeesküvéssel is - mondta Em néni. - A történelem folyamán mindössze egy Tasburgh akadt, akit nem akasztottak fel, nem fejeztek le, vagy nem üldöztek ki, és ő most azt akarja kimutatni, hogy azzal is úgy kellett volna bánni, mint a többivel. Valami aranytálcát adott el, hogy az összeesküvőknek pénzük legyen lőporra. A nővére Catesbyhez, vagy valamelyik másik összeesküvőhöz ment feleségül. Apád, Wilmet és én gyerekkorunkban a nevelőnőnkől mintáztuk le a november ötödiki szalmabábút. Robbinsnak hívták és rém nagy lába volt. A gyerekek olyan kegyetlenek. Te nem csináltál ilyesmit?

- Mit, néni?

- Szalmabábukat.

- Nem.

- Mi mindig nagy felvonulásokat rendeztünk ilyenkor. Énekeltünk és bekormoztuk az arcunkat. Wilmet volt a vezérünk. Nyurga gyerek volt, hosszú pipaszárlábait mindig szétvetette. Az angyaloknak vannak ilyen lábaik. Az ilyesmi már kiment a divatból. Fel kellene élesztetni a régi népszokásokat. Akkoriban akasztófával is játszottak a gyerekek november ötödikén. Nekünk is volt egy akasztófánk. Macskakölyköt akasztottunk rá. Előbb a vízbe öltük... illetve nem mi, hanem a személyzet.

- Szörnyű.

- No, nem volt olyan komoly a dolog. Apánk mindig úgy nevelt minket, hogy rézbőrű indiánoknak képzeltük magunkat. Ez nagyon kellemes volt neki, mindenfélét csinálhatott velünk és mi nem sírhattunk. Hubert sokat sírt?

- Egyáltalában nem. Ő saját maga nevelte magát indiánmódon.

- Anyád mindig nagyon szelíd teremtés volt, Dinny. A mi anyánk Hungerford-lány volt. Talán észre is vetted.

- Nem emlékszem a nagymamára.

- Mikor ő meghalt, te még nem éltél. A spanyol éghajlat ölte meg. Egészen különleges bacillusok vannak ott. Akkor sem éltél, amikor a nagyapád meghalt. Én akkor harmincöt éves voltam. Rendkívül finom ember volt. Akkor még voltak ilyen emberek. Hatvan éves volt még csak. Vörös bort ivott, pikét játszott és mulatságos kis szakállá volt. Ismered ezeket a kis szakállakat?

- A császárszakállat?

- Igen. Diplomáták viselték akkoriban. Még ma is viselnek ilyen szakállt azok, akik külpolitikai kérdésekről vezércikkeket írnak. Kecskékre emlékeztetnek ezzel a szakállal. Én a magam részéről szeretem a kecskét, ha nem döf.

- A kecskének rossz szaga van, Em néni.

- Penetráns a szaga. Jean nem írt az utóbbi időben?

Dinny táskájában volt Jean levele, mely most érkezett.

- Nem - mondta nyugodtan. Már rászokott a hazudozásra.

- Ostobaság ennyire elrejtőzni az emberek elől. Persze, igaz, hogy a mézesheteit szakította félbe ez az esemény.

Em néni, úgy látszik, még nem osztotta sir Lawrence gyanakvását.

Dinny felment a szobájába és mégegyszer elolvasta a levelet, mielőtt eltépte volna.

Poste restante, Brüsszel.

Kedves Dinny!

Minden a legjobb úton halad, aminek rendkívül örülök. Azt mondják, hogy olyan ügyesen mozog a levegőben, mint a kacska a vízben. Most már alig van valami különbség Alan és az én repülőtudásom között, legfeljebb annyiban, hogy én ügyesebb vagyok. Nagyon köszönöm a leveleidet. Rémesen örülök a naplórükknek, lehetségesnek tartom, hogy ezzel végre célt érünk. De azért mégis fel kell készülnünk a legrosszabbra. Nem írtál semmit arról, milyen eredménnyel jártak Fleur tárgyalásai. Kérlek, szerezz nekem egy török társalgási nyelvtant, mely a kiejtést is feltünteti. Talán Adrian bácsi meg tudja mondani, hol lehet ilyet kapni. Itt nem sikerült találnom. Alan szívélyesen üdvözlöl, én hasonlóképpen. Állandóan értesíts a dolgokról, ha kell, táviratozz.

Ölel:

Jean.

Török társalgási nyelvtan! Ez volt az első célzás arra, merre irányulnak terveik. Dinny agya lázas működésbe lépett. Eszébe jutott, hogy Hubert egyszer elmondta, hogy a háború vége felé megmentette egy török tiszt életét és azóta is levelezésben állt vele. Tehát Törökországban akarnak menedéket keresni, ha...! De ez az egész terv olyan hallatlanul kétségbeesett. Nem szabad, hogy idáig jussanak a dolgok. Mindamellet másnap délelőtt felkereste nagybátyját a múzeumban. Adrian, akit Hubert ügyének tárgyalása óta nem látott, szokott nyugodt derűjével fogadta. Dinny erős kísértést érzett, hogy beavassa a tervekbe. Utóvégre Jean számíthat rá, hogy ha török nyelvtankönyvet kér Adrian bácsitól, azzal felkelti kíváncsiságát. Mégis erőt vett magán és csak ennyit mondott:

- Mondd, Adrian bácsi, nincs véletlenül egy török nyelvtanod? Hubert nagyon unatkozik a börtönben és török nyelvtudásának felfrissítésével szeretné agyonütni az időt.

Adrian ránézett, lehunyta egyik szemét.

- Nincs mit felfrissítenie, mert nem tud törökül. De azért itt van... - Kihalászott egy kis könyvet az egyik polcról. - Kígyó - tette hozzá.

Dinny elmosolyodott.

- Engem - folytatta azután Adrian - úgysem lehet megtéveszteni, kár a fáradságért. Mindenről tudok.

- Akkor mondd el, Adrian bácsi.

- Ha nem tudnád, - mondta Adrian - Hallorsen keze van a dologban.

- Ó!

- Nekem is van némi részem az ügyben, Hallorsennek kell segítenem. Remélem azonban, hogy végül mégsem kerül sor a dologra. Annyit mondhatok, hogy Hallorsen nagyon derék fiú.

- Tudom, - mondta bűnbánó arccal Dinny - mondd meg, Adrian bácsi, hogy mit terveztek.

Adrian a fejét rázta.

- Ezt még ők maguk sem tudják pontosan megmondani. Előbb tudniok kell, hogy milyen körülmények között fogják elszállítani Hubertet. Csak annyit tudok, hogy Hallorsen bolíviai csontleletei Bolíviába mennek vissza, nem pedig az Egyesült Államokba. Azt is tudom, hogy egy nagyon különös, párnázott, szellőzőnyílással ellátott ládában fognak utazni. A láda most készül.

- A bolíviai csontok utaznak ebben a ládában?

- A másolataik. Azok is most készülnek.

Dinny feszült izgalommal nézett nagybátyjára.

- A másolatokat - mondta Adrian - készítő ember azt hiszi, hogy szibériai csontleleteket másol és azt sem tudja, hogy a munka Hallorsen számára készül. Pontosan lemértük a csontleleteket: százötvenkét fontot nyomnak, ami veszedelmesen közel jár egy élő ember testsúlyához. Hubert mennyit nyom?

- Körülbelül száznegyven fontot.

- Feltűnő.

- Folytasd, Adrian bácsi.

- Ennyit tudok, a továbbiakat már csak sejtem. Hallorsen magával viszi a ládában a csontmásolatokat, ugyanazon a hajón, amelyen Hubertet fogják szállítani. A legelső spanyol vagy portugál kikötőben Hallorsen elhagyja a hajót a ládával, melyben ekkor már a csontgyűjtemény helyett Hubert lesz. A csontmásolatokat előzőleg kiszedi a ládából és bedobja a tengerbe. A valódi csontok ebben a kikötőben fogják várni. Hubert kiszáll a ládából, felszáll egy repülőgépre és a ládába bekerülnek a valódi csontok. Itt kezdődik azután Jean és Alan szerepe, ők viszik magukkal repülőgépen Hubertet... valószínűleg Törökországba, mint azt a kérésedből sejthetem. Mielőtt jöttél, éppen azon gondolkoztam, hogy hová akarnak repülni. Hallorsent nem vehetik gyanuba a hatóságok, mert ládája tele lesz csontokkal. Azt fogják hinni, hogy Hubert a hajóról a tengerbe vetette magát. Egyesek talán hallani fogják a vízbe dobott csontmásolatok csattanását, és ez megerősíti majd ezt a beállítást. Az egész ügy túlzottan kalandosnak látszik.

- És ha a hajó nem köt ki Európában?

- Valahol okvetlenül ki kell kötnie, de ha ez mégsem történne meg, erre az esetre is van egy tervük, amit a hajón kell útközben végrehajtani. Az is lehet, hogy a ládatrúkköt Dél-Amerikában kísérlik meg. Ez volna talán a legbiztosabb módszer, csak éppen ebben az esetben nem lehetne repülőgépen megszöktetni.

- Mért vállal Hallorsen ekkora kockázatot?

- Ezt te kérded, Dinny?

- Ez túlsok... Nem... nem akarom, hogy ennyit kockáztasson.

- Ezenkívül valószínűleg az az érzés is vezérli, hogy tulajdonképpen ő rántotta be Hubertet ebbe a helyzetbe és ezért neki kell megmentenie. Ne felejtse el azt sem, hogy végtelenül energikus nemzethez tartozik, ahol az emberek hozzászoktak ahhoz, hogy egyedül szolgáltatásnak maguknak igazságot. Egyébként bízhat benne, hogy nem az az ember, aki utólag ellenszolgáltatást kér a szolgálataiért. Különbösen is kétségbeesett versenyt folytat vetélytársával, a fiatal Tasburghgal, aki éppen annyira szerelmes beléd, mint ő. Ezért semmitől sem kell tartanod.

- De én egyiknek sem akarok a lekötelezettje lenni. Nem szabad, hogy erre sor kerüljön. Egyébként, mit gondolsz, Hubert beleegyezne ebbe?

- Azt hiszem, már bele is egyezett, - mondta komoran Adrian - különben kérte volna, hogy helyezték óvadék ellenében szabadlábra. Attól kezdve, hogy a bolíviaiak ráteszik a kezüket, megszűnik az a skrupulusa, hogy angol törvények ellen vétkezik. Azt hiszem, alaposan meggyőzhették arról, hogy a kockázat nem túlságosan nagy. Nagyon elkeseredett hangulatban lehet, és úgy látszik, mindenre hajlandó, csak hogy megmeneküljön. Ne felejtse el, hogy valóban súlyos igazságtalanság érte, és ezenkívül fiatal házaspár.

- Igen - mondta suttogva Dinny. - És mi van veled, Adrian bácsi? Hogy állnak a te ügyeid?

Adrian változatlan nyugalommal felelt:

- Megfogadtam a tanácsodat. Elhatároztam, hogy elutazom, egyelőre azonban Hubert ügyétől függ a dolog.

36. FEJEZET.

Dinny még ez után a beszélgetés után sem tudta elhinni, hogy ilyesmi valóban megtörténhet. Olyan sok ilyen kalandról olvasott különböző regényekben, hogy nem tudta valóságnak elfogadni a tervet. Pedig nemcsak a regények szólnak ilyen kalandokról, hanem a történelem-könyvek és a vasárnapi lapok is. A vasárnapi lapok gondolata különös módon megnyugtatta és megerősítette abban az elhatározásában, hogy nem engedi, hogy Hubert ügye ezekbe a lapokba kerüljön. Mindamellett lelkiismeretesen elküldte Jeannek a török nyelvtant és ha sir Lawrence nem volt otthon, a térképeket tanulmányozta nagybátyja dolgozószobájában. Azt is szorgalmasan számítgatta, hogy mikor indulnak és érkeznek délamerikai hajók.

Két nappal később Lawrence bácsi vacsora közben bejelentette, hogy «Walter» hazaérkezett. Valószínű, - mondta - hogy szabadsága után most egy darabig nem ér rá olyan aprósággal foglalkozni, mint amilyen Hubert ügye.

- Apróság! - kiáltott fel Dinny. - «Csak» Hubert életéről és a mi boldogságunkról van szó!

- Kedvesem, egy belügyminiszter napi munkájához tartozik, hogy rengeteg ember életéről és boldogságáról döntsön.

- Szörnyű foglalkozás lehet. Én gyűlölöm.

- Ez a különbség közted és a politikus között - mondta sir Lawrence. - A politikus éppen azt gyűlöli, ha nem foglalkozhat embertársai életével és boldogságával. Mondd, elkészült már Hubert naplója. Mindenesetre számítanunk kell arra is, hogy Walter esetleg mégis előveszi most az ügyet.

- Most nyomják, a levonatokat már át is néztem. Az előszó már készen van. Én nem olvastam, de Michael azt mondja, hogy szenzációs.

- Helyes. Blythe szenzációinak mindig bombasikerük szokott lenni. Bobbie majd értesít bennünket, ha Walter előveszi az ügyet.

- Ki az a Bobbie? - kérdezte lady Mont.

- Bobbie valóságos intézmény, drágám.

- Blore, figyelmeztessen, hogy írnom kell a juhászkutyaköllyök ügyében.

- Igenis, mylady.

- Nem figyelted meg, Dinny, hogy azok a juhászkutyák, melyeknek alapszíne a fehér, olyanok, mintha valami isteni örület szállta volna meg őket. És mindegyiket Bobbienak hívják.

- A mi Bobbienkban valamivel kevesebb az isteni örület, ugy-e, Dinny?
 - Mindig megtartja ígéretét, Lawrence bácsi?
 - Igen. Bobbiera mindig számítani lehet.
 - Szeretnék megnézni egy juhászkutya-versenyt - mondta lady Mont. - Nagyon okos állatok. Állítólag tudják, hogy melyik juhot nem szabad megharapniok. És amellet milyen soványak. Az egész kutya csupa haj és ész. Hennek kettő van. Dinny, már régóta akartam veled beszélni a hajadról.
 - Tessék, Em néni.
 - Megőrizted a levágott hajadat?
 - Meg.
 - Jól tetted, csak ügyelj, hogy ne kerüljön ki a család birtokából. Még szükséged lehet rá. Azt mondják, hogy megint divat lesz ódivatúnak lenni. Tudod, az a bizonyos antik modern stílus.
- Sir Lawrence felvonta egyik szemöldökét.
- Te mindig olyan voltál, Dinny. Éppen ezért akarlak lefestetni. Te képviseled azt, ami az angol típusban maradandó.
 - Micsoda típus? - kérdezte lady Mont. - Dinny, te csak ne légy típus, a tipikus emberek nagyon unalmasak. Valaki egyszer Michaelre is azt mondta, hogy típus, én azonban ezt nem vettem észre.
 - Mondd, Lawrence bácsi, miért nem festetted le helyettem Em nénit. Sokkal fiatalabb, mint én. Nem igaz, néni?
 - Ne tiszteletlenkedj. Blore, kérem a Vichymet.
 - Bobbie hány éves, Adrian bácsi?
 - Senki sem tudja pontosan. Hatvan körül lehet. Ha meg akarnók állapítani a korát, ketté kellene vágni és megszámolni az évgyűrűit. Remélem, nem akarsz hozzá férjhezmenni, Dinny? Erről jut eszembe, Walter özvegy ember. Quaker-vért örökölt az őseitől, s ezenkívül megtért liberális. Az ilyen anyag gyúlékony.
 - Dinnyért sokáig kell epekedni - jegyezte meg lady Mont.
 - Elmehetek most, Em néni? Át akarok menni Michaelékhez.
 - Mondd meg Fleurnek, hogy holnap reggel meglátogatom a kis Kitet. Vettem neki egy új játékot. Az a címe: parlament. Különböző állatok különböző pártokhoz tartoznak, mindegyik másképpen visít és bőg és mindegyik ügyetlenül viselkedik. A zebra a miniszterelnök, a tigris a pénzügyminiszter. Blore, hozasson egy taxit Dinny kisasszonynak.

Michael a Házban volt, csak Fleur volt otthon. Elmondta, hogy Blythe előszavát már elküldték Bobbie Ferrarnak. Ami a bolíviaiakat illeti, a követ még nem jött vissza, a helyettesítésével megbízott attasé pedig megígérte, hogy hajlandó az ügyről magánbeszélgetést folytatni Bobbieval. Olyan udvarias volt, - mondta Fleur - hogy sejtelmem sincs, mi a szándéka. Attól félek, hogy semmi.

Dinny feszült izgalommal ment haza. Minden Bobbie Ferraron múlik. Ez az ember hatvan éves lehet, és annyi mindent látott már, hogy valószínűleg kiveszett belőle a rábeszélő, gyűjtő lendület. De lehet, hogy ez szerencse. Lehet, hogy egy szentimentális fellépés elrontaná a dolgot. Talán hideg számításra van szükség, diplomatikus beszédre, mely célzást tesz bizonyos kellemetlen következményekre, és finoman utal a kedvező elintézés előnyeire. Dinnynek

fogalma sem volt arról, hogy milyen módszerekkel lehet a Hatóság lelkét megfogni. Michael, Fleur és sir Lawrence néha úgy tettek, mintha tudnák, de Dinny véleménye szerint egyikük sem volt bölcsebb ezen a téren, mint ő maga. Egy hajszálon múlik minden, apró hangulatbeli árnyalatokon.

Lefeküdt és egész éjjel alig aludt.

Még egy napot töltött el hasonló hangulatban. Amikor a harmadik nap reggelén bélyegtelen, «Külügyminisztérium» feliratú borítékot talált asztalán, úgy érezte magát, mint a hajós, akinek vitorláit többnapos szélcsend után friss légáramlat dagasztja.

«Kedves Cherrell kisasszony!

Tegnap délután átadtam fivére naplóját a belügyminiszternek. Azt ígérte, hogy az éjszaka elolvassa. Ma délután hat órára kell felmennem hozzá. Amennyiben hat óra előtt tíz perccel feljönne értem a külügyminisztériumba, együtt mehetnénk el.

Őszinte tisztelője:

R. Ferrar.»

Végre! Még egy egész nap! Walter azóta már bizonyára elolvasta a naplót, talán már meg is hozta magában a döntést. A hivataloshangú levél hatása alatt úgy érezte magát, hogy részese egy összeesküvésnek és hallgatás a kötelessége. Érzése azt súgta, hogy senkinek se szóljon a dologról. Kerülni akart mindenkit a döntésig. Ilyen érzés lehet, ha az ember operációra készül. Sétára indult. Gyönyörű reggel volt. Nem tudta, hogy merre menjen. A Nemzeti Képtárra gondolt, aztán elvetette ezt a tervet, mert a festményeket csak úgy lehet élvezni, ha az ember rájuk összpontosítja a figyelmét. Eszébe jutott a westminsteri apátság és Millicent Pole, akit egyszer elvitt oda. Fleur azóta a lányt behozta mannekennek Frivollehez. Megvan! Benéz Frivollehez, meglekinti a téli modelleket és talán találkozik a lánnyal is. Nem szép dolog, ha az ember vásárlási szándék nélkül mutattat magának ruhákat és hiába fárasztja a kiszolgáló személyzetet. Ha Hubertet felmentik, mélyen belenyúl az erszényébe és vesz magának egy estélyi ruhát, még akkor is, ha rámegy az egész havi apanázsa. Ez a tudat felbátorította és megindult a Bondstreet felé. Keresztültörte magát a lüktető forgalmú keskeny utcán és bement a Frivolle-házba.

- Erre, asszonyom - mondták neki, felvezették az emeletre és leültették. Kissé félrehajtott fejjel ült, mosolygott és kedveseket mondott a kiszolgálónőnek, mert eszébe jutott, hogy mit mondott egyszer egy kereskedősegéd: «Nem is tudja nagysád, milyen más az, ha a vevő mosolyog és egy kis érdeklődést mutat. A legtöbb hölgyel olyan nehéz kijönni... bizony, bizony».

A modellek a legújabbak és a legdrágábbak voltak, és egyáltalában nem illettek Dinny egyéniségéhez, annak ellenére, hogy a kiszolgálónő örökké ezt ismételte: «Ez a ruha tökéletesen illik a nagyságos asszony alakjához és arcszínéhez».

Nem tudta, hogy árt-e vagy használ-e Millicent Polenak, ha utána kérdezősködik. Kiválasztott két ruhát és megkérte, hogy mannekenen mutassák be. Az első ruhában egy nagyon sovány, gögöstekintetű, csinos arcocskájú, kiálló lapockájú lány jött be. A ruha fekete és fehér anyagból készült. A lány lassú léptekkel sétált végig a helyiségen. Kezét testének azon a helyén tartotta, ahol egyik csípőjének kellett volna lennie, szemével pedig, mintha a másikat kereste volna. Dinnynek különben sem tetszett a ruha, de a lány még csak fokozta nemtetszését. A másik ruhát, egy tengerzöld és ezüstszínű kreációt, ami Dinnynek nagyon tetszett (az áráról eltekintve), Millicent Pole mutatta be. A lány hivatásos unalommal nézett maga elé, rá se nézett a vevőre, mintha azt mondaná: «Mit tudod te, mit jelent az, egész nap kombinében járni, és a rengeteg férjjelöltet távoltartani». Mikor azonban megfordult, Dinnyre esett

pillantása, aki rámosolygott. Hirtelen felragyogott az arca és szokott lassú lépteivel ismét végigment a helyiségen. Dinny felállt és odament a lányhoz, aki most megállott. Két ujjá közé fogta a ruha egyik ráncát, mintha az anyagot vizsgálná.

- Örülök, hogy viszontlátom - mondta a lánynak. A lány puha, virágszerű szája bájosan elmosolyodott. «Elragadó ez a lány», - gondolta Dinny - majd a kiszolgálónőhöz fordult:

- Ismerem Pole kisasszonyt. Pompásan áll rajta ez a ruha.

- Ó, ezt a ruhát egyenesen a nagyságos asszony számára szabták. Pole kisasszony nem elég karcsú hozzá. Tessék csak felpróbálni.

Dinny nem tudta, hogy ez bók volt-e vagy nem.

- Nem tudok dönteni, - mondta - azt hiszem, hogy nem tudom megfizetni ezt a ruhát.

- Nem baj, nagyságos asszony. Pole kisasszony vegye le a ruhát, majd ráadjuk a nagyságos asszonynak.

A lány kibújt a ruhából. «Most még elragadóbb, - gondolta Dinny - bár én is ilyen csinos lennék kombinében».

Közben levetköztették.

- Gyönyörű karcsú a nagyságos asszony - mondta az elárúsítónő.

- Mint egy pizskafa.

- Ó dehogy, azért elég hús is van a nagyságos asszonyon.

- Tökéletes alakja van - szólt közbe nagyon melegen a lány - előkelő jelenség.

Az elárúsítónő bekapcsolta a ruhát.

- Tökéletes, - mondta - itt talán egy kissé dúsán elomlik, de ezt könnyen megigazíthatjuk.

- Túl sok látszik ki a bőrömből - mormolta Dinny.

- Az ilyen bőrt nem kell szégyelni, nagyságos asszony.

- Talán felpróbálhatná Pole kisasszony a másik ruhát is, azt a fehér-feketét.

Azért mondta ezt, mert tudta, hogy a lányt nem küldhetik le a ruháért kombinében. Egyedül akart vele maradni.

- Természetesen. Rögtön hozom. Foglalkozzék addig a nagyságos asszonnyal, Pole kisasszony.

Amikor magukra maradtak, mind a ketten elmosolyodtak.

- No, Millie, hogy tetszik a manneken-élet.

- Nem egészen ilyennek képzeltem, kisasszony.

- Egyhangú, nem?

- Azt hiszem, semmi sem olyan, mint amilyennek képzeljük. Persze, lehetne rosszabb is.

- Azért jöttem, hogy magát lássam.

- Igazán? De azért, remélem, meg tetszik venni a ruhát, olyan, mintha csak a kisasszonnyal szabták volna. Nagyon bájos benne a kisasszony.

- Vigyázzon, Millie, ha ilyen jól tud rábeszélő, áthelyezik az eladási osztályba.

- Ó, oda nem mennék. Ott folyton hazudni, meg hízelegni kell a vevőknek.

- Hol kell kikapcsolni ezt a ruhát?

- Itt. Nagyon praktikus: csak egy kapocs van. Egyedül is könnyen kikapcsolhatja. Olvastam a bátyjáról, kisasszony. Igazán szégyen-nyalázat!

- Igen - mondta Dinny és olyan mozdulatlanul állt fehérneműjében, mint egy kőszobor. Aztán hirtelen megragadta a lány kezét. - Sok szerencsét, Millie.

- Sok szerencsét a kisasszonynak is.

Abban a pillanatban, amint elengedték egymás kezét, visszajött az elárúsító.

- Sajnálom, hogy feleslegesen fárasztottam, - mondta mosolyogva Dinny - de most már elhatároztam, hogy ezt a ruhát választom, ha meg tudom fizetni. Csak az ára borzalmas.

- Ne tessék azt hinni, nagyságos asszony. Valódi párisi modell. Majd beszéljek Better úrral, talán tud valamit engedni. Ezt a ruhát önnek teremtették. Pole kisasszony, keresse meg Better urat.

A lány kiment. Most a fekete-fehér ruha volt rajta.

Dinny ismét felvette ruháját.

- Sokáig maradnak meg önöknél a mannekenek?

- Nem igen. Nagyon fárasztó foglalkozás egész nap folyton öltözködni.

- Mi lesz belőlük?

- Valahogy csak férjhezmennek... vagy így, vagy úgy.

Milyen finom! Nemsokára megjelent Better úr, egy karcsú, őszhajú, tökéletes modorú férfi és kijelentette, hogy mérsékelt árat fog számítani «őnagyságának». Még a mérsékelt ár is borzalmasan drága volt. Dinny azt mondta, hogy holnap választ ad és kiment a bágyadt novemberi napfényre. Még hat órát kell agyonütnie. Északkelet felé sétált a Meads irányába. Aggodalmát azzal igyekezett csillapítani, hogy annak a sok járókelőnek, aki elmegy mellette, szintén megvannak a maga gondjai. Hétmillió ember él ebben a városban, és a maga módján mindegyik gondterhelt. Egyeseken meglátszik, másokon nem. Egy kirakat tükrében megnézte magát és megállapította, hogy azok közé tartozik, akiken nem látszik meg. Mégis szörnyen érezte magát! Az ember arca tulajdonképpen csak álarc. Elért az Oxford Streetre, megállt a járda szélén, várta, mikor mehet át. Mellette egy igásló lógatta csontos, fehérorrú fejét. Megsimogatta a ló nyakát, sajnálta, hogy nincs nála cukor. A ló ügyet sem vetett rá, a kocsis hasonlóképpen. Miért is törődnének vele? Évről-évre minden nap itt kocognak ebben a forgatagban, hol kocognak, hol megállnak, lassan, nehézkesen, mindig egyformán, reménytelenül, kilátástalanul, amíg végül mind a ketten kidőlnék. Akkor aztán eltakarítják őket. A rendőr fehérhajtókájú karja irányváltozást intett, a kocsis megrántotta a gyeplőt, a kocsi megindult. Autók hosszú sora követte. A rendőr ismét felemelte karját. Dinny átvágott az úttesten, elsétált a Tottenham Court Road sarkáig, ahol megint várakoznia kellett. Hová igyekszik az embereknek és kocsiknak ez a szédületesen nyüzsgő tömege, milyen titkos cél után törtet? Mi az ő életük? Egy tál étel, egy szippantás a cigarettából, egy pillantás az úgynevezett «életbe» valamelyik moziban, és a hosszú nap végén az ágy. Milliószerű munkát végeznek becsülettel, vagy becsületlenül, csak azért, hogy egy kicsit ehessenek, álmodhassanak, alhassanak, és aztán másnap újra kezdjék az egészet. Dinny ott állt a járda szélén és torkonragadta az élet kérérlhetetlenségét. Tompán felnyögött. Egy kövér ember így szólt hozzá:

- Bocsásson meg, kisasszony, csak nem léptem a lábára?

- Nem - mondta mosolyogva. A rendőr intett, Dinny megint átvágott az úttesten. Befordult a Gower Streetre és gyorsan végigsietett a szomorú, kietlen utcán. «Már csak egy folyón kell

átkelnem», dúdolta a régi dalt, aztán eljutott a Meadsbe, a nyomorúságos utcák, csatornák és gyermekek nagy labirintusába. Otthon találta nagybátyját és nagynénjét, akik éppen ebédhez készülődtek. Dinny is asztalhoz ült velük. Nyíltan beszélt velük a készülő «operációról», hiszen mind a ketten alaposan hozzászórtak az ilyen műtétekhez. Hilary ezt mondta:

- Az öreg Tasburghal együtt rávettük Bentworthot, hogy beszéljen a belügyminiszterrel. A «Földesúrtól» tegnap este a következő levelet kaptam: «Walter csak annyit mondott, hogy az ügyet szigorú tárgyilagossággal fogja elbírálni, tekintet nélkül unokaöcséd társadalmi állapotára. Társadalmi állapot! Micsoda kifejezés. Mindig mondtam, hogy ennek a fickónak a liberálisok közt kellett volna maradnia».

- Bárcsak tárgyilagosan ítélné meg az ügyet, - kiáltott fel Dinny - akkor Hubert megmenekülne. Utálok ezt a kacérkodást az úgynevezett demokráciáról. Ha egy soffőrről volna szó, megkegyelmezne neki, bizonyítékok híján.

- Ez a reakció régi előjogainkkal szemben, - mondta Hilary - és, mint minden reakció, ez is túlzott. Gyermekekoromban még joggal vádolták köreinket azzal, hogy előjogokat élveznek. Ma már megfordult a helyzet: a társadalmi rang megnehezíti az ember helyzetét a törvény előtt. De hiába, a közéletet betartani a legnehezebb dolog: az ember szeretne mindenkivel szemben méltányos lenni, de nem tud.

- Mialatt ide jöttem, azon gondolkodtam, mi a célja annak, hogy te, Hubert, apa, Adrian bácsi és még sok más ezren becsülettel végzitek a munkátokat? Mi a célja ennek, egy darab kenyéren kívül?

- Kérdezd meg nagynénédet - mondta Hilary.

- Mondd meg, May néni, mi a célja?

- Nem tudom, Dinny. Engem úgy neveltek, hogy megvan ennek is a célja és ezért hiszek benne. Ha férjhez mennél és családod lenne, valószínűleg nem vetnéd fel ezt a kérdést.

- Tudtam, hogy May néni kitérő választ fog adni. Neked mi a véleményed, Hilary bácsi?

- Nem tudom, Dinny. Úgy van, amint a nagynénéd mondja: úgy élünk, ahogy neveltek bennünket, azt tesszük, amit megszoktunk. Ennyi az egész.

- Hubert azt írja naplójában, hogy ha másokkal szemben kíméletesek vagyunk, ezzel tulajdonképpen önmagunknak biztosítunk kíméletet. Igaz ez?

- Kissé túlságosan nyers megfogalmazás. Én inkább úgy mondanám, hogy valamennyiünk sorsa annyira összekapcsolódott, hogy aki a saját javára törekszik, annak éppen úgy vigyáznia kell a mások javára is.

- Érdeemes egyáltalában javakra törekedni?

- Azt akarod kérdezni, hogy érdemes-e egyáltalában élni?

- Igen.

- Az emberiség körülbelül ötszázezer éves, sőt Adrian szerint egymillió éves. Ez alatt az idő alatt óriási módon elszaporodott. Most figyelj ide. Elképzelhető, hogy az emberiség élete ilyen régóta tartana, rengeteg küzdelem és nyomorúság közepette, ha nem volna érdemes élni?

- Nem, ez nem valószínű - mondta elgondolkozva Dinny. - Az ember Londonban teljesen elveszti az ítélőképességét.

E pillanatban belépett a szobalány.

- Cameron úr van itt, tiszteletes úr.

- Vezesse be, Lucy. Ez az ember majd segítségedre lesz, Dinny, hogy ismét visszanyerd ítélőképességedet. Ez az ember eleven hitvallás az élet olthatatlan szeretete mellett. Keresztülment már minden betegségen, a mocsárlázat is beleértve, átélt három háborút, két föld-rengést, a világ minden táján végezte a legkülönbözőbb munkákat, most munkanélküli és azonkívül szívbajos.

Cameron úr belépett a szobába. Alacsony, vézna, ötven év körüli, szürke, kelta szemű, őszbecsavarodó fekete hajú, kissé horgas orrú férfi volt. Egyik keze kötésben volt, mintha hüvelykujja kifícamodott volna.

- Halló, Cameron, - mondta Hilary és felállt - már megint verekedett?

- Tudja, tiszteletes úr, a környékemen néhány fickó borzalmasan bánik a lovakkal. Tegnap valóságos ütközetet vívtam az egyikkel. Nem tudom nézni, amikor agyonterhelt, szegény, derék, öreg lovat vernek.

- Remélem, jól ellátta a baját annak a csirkefogónak.

Cameron úr ráhunyorított.

- Jó alaposan bevertem az orrát és közben kifícamítottam a hüvelykujjamat. Azért jöttem, tiszteletes úr, hogy bejelentsem: állást kaptam az egyházközségnél. Nem nagy állás, de meg fogok élni.

- Nagyszerű. Nézze, Cameron, nagyon sajnálom, de feleségemmel együtt el kell mennem egy gyűlésre. Maradjon itt, igyék egy csésze kávé, és beszélgessen az unokahugommal. Meséljen neki Braziliáról.

Cameron úr bájosan rámosolygott Dinnyre.

A most következő óra gyorsan telt el és jó hatást tett Dinnyre. Cameron úr remek előadó volt. Elmondta jóformán az egész élettörténetét, ausztráliai gyermekéveitől kezdve. Elmondta, hogy tizenhat éves korában besorozták és részt vett a délafrikai háborúban. Elmondta, hogy mi mindenben ment keresztül a világháború után. Az idők folyamán minden bacillus megfordult már a szervezetében. Dolga volt lovakkal, kínaiakkal, zulu-kafferekkal és brazilaiakkal, eltörött a kulcsontja és a lába, belebetegedett egy gáztámadásba és egy gránátnyomásba, de most teljesen jól van, csak «egészen csekély szívbántalma van» - magyarázta óvatosan. Arcáról lelkének derűje sugárzott. Mint előadásából kiderült, egyáltalában nem tartotta életét rendkívülinek.

Dinny számára e pillanatban Cameron úr olyan hasznos volt, mint a legjobb csillapítószer. Éppen ezért a lehető leghosszabbra nyújtotta beszélgetésüket. Cameron úr távozása után Dinny maga is elment és most már más szemmel nézte az utcák forgatagát. Félnégy volt, még mindig hátra volt két és fél órája. A Regent's Park felé sétált. A fákon már alig volt levél. A levegőt az elégetett lombok különös illata töltötte be. Dinny lassan ment a kekes, könnyű füstben, Cameron úrra gondolt, és dacolt a búskomorsággal. Milyen volt ennek az embernek az élete! És mennyi lelkes lendület van benne még most is, az élete végén! Elsétált a Long Water mellett, a hunyó napfény megcsillant a víz tükrén. Amikor Marleyboneba ért, eszébe jutott, hogy mielőtt felmegy a külügyminisztériumba, kissé rendbe kell hoznia magát. Bement a Harridge árúházba. Félöt volt. A pultok előtt tolongtak az emberek. Lassan barangolt az árúházban. Vett magának egy új púderpamacst, megivott egy csésze teát, rendbehozta arcát, aztán keresztültört a tömegben, kiment az utcára. Még egy jó félóra. Gyalog folytatta útját, pedig már fáradt volt. Pontban háromnegyed hatkor átadta névjegyét a külügyminisztérium egy altisztjének. Bevezették egy várokszobába. Ebben a helyiségben nem volt tükör. Elővette

púderdobozát és kis beporzott, kerek tükörben nézte meg magát. Úgy találta, hogy nem szép, és ezt sajnálta. Különbözik nem fontos, gondolta, hiszen nem találkozom Walterrel, csak a háttérben ülök majd és várok. Mindig csak várok.

- Cherrell kisasszony.

Bobbie Ferrar állt az ajtóban. Szokott kifejezése ült az arcán. Törődik is ez az ember az ügyel! Mért is törődne?

Bobbie Ferrar megérintette kabátja belső zsebét.

- Nálam van az előszó. Mehetünk?

Útközben a chingfordi gyilkossági ügyről kezdett beszélni. Érdeklődött, hogy Dinny figyelemmel kísérte-e az ügyet. Nem, nem kísérte figyelemmel. Kár, mert az ügy teljesen tiszta és világos. Hirtelen hozzátette:

- A bolíviai nem meri vállalni a felelősséget, Cherrell kisasszony.

- Ó!

- Nem baj - mondta Bobbie Ferrar és arca mosolyra húzódott.

«Valódi fogak, nem hamisak, gondolta Dinny, néhányon látni az aranyplombát.»

Megérkeztek a belügyminisztérium épülete elé. Bementek. Egy altiszt felvezette őket a széles lépcsőköre. Egy folyosón át tágas, üres szobába jutottak, melynek végében tűz égett a kandallóban. Bobbie Ferrar széket húzott az asztalhoz.

- A *Graphic*ot parancsolja, vagy ezt - mondta és kis kötetet vett elő oldalzsebéből.

- Mind a kettőt kérem - mondta bágyadtan Dinny. Maga elé tette a folyóiratot és a könyvecskét. A kis, piros könyv háborús versek gyűjteménye volt.

- Első kiadás, - mondta Bobbie Ferrar - most, ebéd után találtam egy könyvkereskedésben.

- Igen - mondta Dinny és leült.

Kinyílt egy ajtó, egy fej benézett.

- Ferrar úr, a belügyminiszter várja önt.

Bobbie Ferrar ránézett Dinnyre. «Fel a fejfel» morogta a foga között, azután kihúzta magát és bement a miniszter szobájába.

Dinny sohasem érezte még magát annyira egyedül, mint itt, ebben a nagy várószobában. Örült, hogy egyedül van, félt attól a pillanattól, amikor ez az egyedüllét megszűnik. Kinyitotta a kis kötetet, egy strófára esett a pillantása:

Szép falragasz közölte, ó,
Hogy hol, mennyiért kapható
Múláb, műkar és műkönyök.
Kicsi, magas, sovány, zömök,
Testhezálló művétagok.
Az, aki a fronton hagyott
Egy-két lábat, egy-két kezét,
Díjmentesen kap ehelyett
Újat... E percben egy cserkészleány - - -

A tűz hirtelen pattogó hangot hallatott, egy szikra kirepült a kandallóból. Dinny szomorúan figyelte a kis szikra halálát a szőnyegen. Elolvasott még néhány verset, de nem értette, hogy mit olvas. Becsukta a kis könyvet, kinyitotta a «*Graphic*»-ot. Elejétől végig átlapozta, de nem

is figyelte, hogy mit ábrázolnak a képek. Úgy érezte, mintha a szíve egyre nagyobb mélységekbe süllyedne. Ez az érzés teljesen betöltötte, semmire sem tudott figyelni. Azon töprengett, hogy mi rosszabb: ha a saját operációnkra várunk, vagy valamelyik szeretettünkére. Arra a meggyőződésre jutott, hogy az utóbbi a rosszabb. Az volt az érzése, hogy már órák óta ül egyedül ebben a szobában. Mikor is ment be Bobbie Ferrar a miniszterhez? Ó, még csak félhét! Hátralökte székét és felállt. A falakon Viktória-korabeli államférfiak képmásai függtek. Egyik képtől a másikhoz ment, mintha valamennyien ugyanazt az államférfit ábrázolnák, pofaszakállának különböző fejlődési fokaiban. Visszaült helyére, székét egészen közelhúzta az asztalhoz, rákönyökölt az asztal lapjára, állát a kezére támasztotta. Ez az összezsugorodott helyzet kissé megnyugtatta. Milyen szerencse, hogy Hubert nem tudja, hogy most döntenek a sorsáról, nem kell végigkínlódnia ezt a szörnyű várakozást. Jeanre és Alanre gondolt, és egész szívéből remélte, hogy felkészültek a legrosszabbra. Percről-percre biztosabban érezte, hogy a döntés kedvezőtlen lesz. Valami különös dermedtség vett rajta erőt. Bobbie Ferrar soha többé nem jön ki a miniszter szobájából... Soha, soha! Jobb is, hogy nem jön, mert csak a halálos ítéletet hozhatja magával. Végül karját elnyújtotta az asztalon és ráhajtotta homlokát. Nem tudta, hogy mennyi ideig borult így az asztalra, furcsa kábulatban. Arra riadt fel, hogy valaki a torkát köszörüli mögötte. Hátrafordult.

Nem Bobbie Ferrar állt előtte, hanem egy magas, vörösesképű, borotváltarcú férfi, kakas-taréjszerűen hátrafésült ezüstös hajjal. Kissé szétvetett lábakkal állt a kandalló előtt, hátra-kulcsolt kezét kabátja szárnya alá dugta. Tágranyílt, világosszürke szemmel bámult Dinnyre. Ajkát kissé szétnyitotta, mintha éppen beszélni akarna. Dinny annyira megriadt, hogy nem is tudott felkelni. Csak ült a széken és visszabámult a férfire.

- Maradjon csak ülve, Cherrell kisasszony - mondta a férfi és elhárító mozdulattal kihúzta kabátja szárnya alól a kezét. Dinny ülve maradt. Boldog volt, hogy nem kell felállnia, mert különben nagyon reszketett volna.

- Ferrar azt mondja, hogy ön rendezte sajtó alá fivére naplóját.

Dinny lehajtotta fejét. - Mélyeket lélekzeni - vezényelt magának.

- A kinyomtatott szöveg azonos az eredetivel?

- Igen.

- Teljesen?

- Igen. Nem változtattam meg, és nem hagytam ki egyetlen betűt sem.

Mereven nézte a férfi arcát. Nem látott belőle mást, mint csillogó, kerek szemét és kissé előre-álló alsó ajkát. Az volt az érzése, hogy most az Istennel áll szemtől szembe. Megborzongott erre a furcsa gondolatra, és ajka kétségbeesett kis mosolyra húzódott.

- Még egy kérdésem van, Cherrell kisasszony.

- Kérem - sóhajtotta alig hallhatóan Dinny.

- A napló melyik részét írta fivére visszatérése után?

Dinny elképedt, fájdalmasan érintette ez a gyanúsítás.

- Egy sort sem! Egy sort sem! Az utolsó betűig odakint írta. - Most végre felállott.

- Ha szabad érdeklődnöm, honnan tudja ön ezt?

- A bátyám... - csak most eszmélt rá, hogy semmi bizonyítéka nincs Hubert szaván kívül. - A bátyám mondta.

- Az ő szava önnek szentírás?

Dinnyben még mindig volt annyi humorérzék, hogy ne jöjjön dühbe. Lehajtotta a fejét.

- Igen, szentírás. Fivérem katona és...

Elakadt a szava. Nézte a miniszter gögösen előreálló alsó ajkát és utálta magát, amiért ilyen frázist mondott.

- Kétségkívül, kétségkívül - mondta a miniszter. - Remélem, tisztában van azzal, hogy milyen fontos ez a kérdés.

- Megvan az eredeti kézirat... - nyögte Dinny - (ó, mért nem hozta magával) - abból tisztán kiderül... tudniillik nagyon piszkosak, gyűröttek a lapok... de azért bármikor rendelkezésre áll. Hozzam el...?

A miniszter ismét elhárító mozdulatot tett.

- Nem szükséges. Nagyon szereti a fivérét, Cherrell kisasszony?

Dinny ajka megremegett.

- Rendkívül. Valamennyien nagyon szeretjük.

- Mint hallom, nemrég nősült.

- Igen, nemrég nősült.

- Megsebesült a háborúban?

- Igen, átlőtték a ballábát.

- Egyik karján sem sebesült meg?

Megint ez a gyanúsító tűszúrás.

- Nem.

Az egytagú szó úgy hangzott, mint egy lövés. Némán néztek egymásra egy fél percre... egy percre. A könyörgés, a felháborodás összefüggéstelen szavai akartak Dinny ajkára tolni, de ő keményen összeszorította ajkát és még a kezével is eltakarta. A miniszter bólintott.

- Köszönöm, Cherrell kisasszony, köszönöm.

A miniszter kissé oldalra hajtotta fejét, megfordult és, mintha tálcán vinné a fejét, visszament a szobájába. Mikor eltűnt, Dinny kezeibe temette arcát. «Mit tettem? Magamra haragítottam?» Keze idegesen végigfutott az arcán, egész testén, majd lehanyatlott és ökölbe szorult. Egész testében remegve nézett a bezárult ajtóra. Így mult el egy perc. Az ajtó ismét kinyílt, Bobbie Ferrar lépett a szobába. Megvillantak fogai. Bólintott, becsukta maga mögött az ajtót és így szólt:

- Minden rendben van.

Dinny az ablakhoz támoalgott. Már sötét volt, de ha nem lett volna sötét, akkor sem látott volna. Minden rendben van! Minden rendben van! Csuklójával dörzsölgette a szemét, megfordult és a sötétben bizonytalanul kinyújtotta mindkét kezét.

Senki se ragadta meg. Dinny csak egy hangot hallott:

- Igazán nagyon örülök.

- Már attól félttem, hogy elrontottam a dolgot.

Dinny most már látta Bobbie Ferrar szemét, mely olyan kerek volt, mint egy kölyökkutyáé.

- Már előzőleg meghozta a döntést, különben nem beszélt volna önnel, Cherrell kisasszony. Végeredményben nem is olyan megrögzötten kemény ember. Ma délben beszélt az ügyről az illetékes bíróval. Ez sokat lendített az ügyön.

«Tehát hiába gyötrődtem», gondolta Dinny.

- Megmutatta neki az előszót, Ferrar úr?

- Nem volt rá szükség és ez szerencse, mert lehet, hogy éppen ellenkező hatást tett volna, mint amit vártunk tőle. Tulajdonképpen a bírónak köszönhetjük az eredményt. De ön is nagyon jó hatást tett rá. Azt mondta önről, hogy kristálytiszt.

- Ó.

Bobbie Ferrar felvette az asztalról a kis piros könyvet, szeretettel végigsimította pillantásával, aztán zsebetette.

Kint a Whitehallon Dinny mélyet lélekzett, beszívta magába a novemberi ködöt és az volt az érzése, mintha valami régen, kétségbeesetten megkívánt ital üdítene fel.

- Bemegyek a legelső postahivatalba - mondta. - Ugy-e, a miniszter most már nem fogja meg-másítani elhatározását?

- Szavát adta. Bátyját még ma este szabadlábra helyezik.

- Ó, Ferrar úr! - Hirtelen könnyek szöktek a szemébe. Elfordult, hogy elrejtse könnyeit. Mire visszafordult, Bobbie Ferrar már eltűnt.

37. FEJEZET.

A postahivatalból sürgönyözött apjának és Jeannek, telefonált Fleurnek, Adriannek és Hilarynek. Aztán taxiba ült és a Mount Streetre hajtattott. Benyitott nagybátyja dolgozószobájába. Sir Lawrence a tűz mellett ült, kezében könyv volt, melyet nem olvasott. Felpillantott.

- Mi újság, Dinny?

- Hubert szabad!

- Ez a te műved.

- Bobbie Ferrar azt mondja, hogy a bíró műve. Én majdnem elrontottam a dolgot.

- Csengess.

Dinny csengetett.

- Blore, kéretem lady Montot.

- Jó újság van, Blore, - mondta Dinny - Hubert úr kiszabadul.

- Köszönöm, kisasszony. Fogadtam rá, hatot négy ellen.

- Hogyan ünnepeljük ezt meg, Dinny?

- Le kell mennem Condafordba, Lawrence bácsi.

- Előbb megvacsorázunk. Be fogsz rugni. Mi van Huberttel? Érte megy valaki?

- Adrian bácsi azt mondja, hogy jobb lesz, ha én nem megyek. Ő megy érte. Hubert természetesen a lakására megy és ott marad, amíg Jean meg nem érkezik.

Sir Lawrence ravaszul ránézett.

- Honnan fog iderepülni?

- Brüsszelből.

- Szóval ez volt a hadműveleti központ. Ezeknek a hadműveleteknek a lezárulása majdnem annyira megnyugtató, mint Hubert szabadulása. Az ilyen kalandos tervek manapság nem igen járnak sikerrel.

- Lehet, hogy ez sikerült volna - mondta Dinny. Most, hogy már nem volt szükség a szöktetés terveire, kevésbé fantasztikusnak látta. - Á, Em néni, milyen szép ez a pongyola.

- Éppen öltözködtem. Blore négy fontot nyert a fogadáson. Dinny, csókolj meg. Csókold meg a nagybátyádat is. Nagyon finoman tudsz csókolni, lendület van benne. Ha most pezsgőt iszom, holnapra megbetegszem.

- Okvetlenül pezsgőt kell innod, néni?

- Igen. Dinny, ígérd meg, hogy meg fogod csókolni azt a fiatalembert.

- Mondd, Em néni, te jutalékot kapsz a csókjaim után?

- El kell ismerned, hogy ki akarta szabadítani Hubertet a fogságból. Az esperes elmondta, hogy egy napon repülőgépen megérkezett valami titokzatos helyről. Szakállt viselt, magával vitt egy szeszmérleget és két könyvet Portugáliáról. Általában mindig Portugáliába szöknek az emberek. Az esperes most bizonyára fellélekzik, egészen lefogyott a sok gondtól. Igazán meg kell csókolnod azt a fiatalembert.

- Egy csók ma már nem jelent semmit, néni. Az előbb majdnem megcsókoltam Bobbie Ferrart, de még idejében megneszelte a dolgot.

- Nem lehet Dinny idejét csókolódzással lefoglalni - mondta sir Lawrence. - Ülnie kell a miniatűr-festő számára. Holnap felkeres Condafordban a fiatal festő.

- Nagybátyádnak ez a bogara, Dinny. Hölgyeket gyűjt. Pedig ma már nincsenek is többé hölgyek. Ez a fajta kiveszett. Ma már valamennyien csak nőtények vagyunk.

Dinny a legkésőbbi esti vonattal indult Condafordba. Előzőleg alaposan beboroztatták. Most álmatag, boldog hangulatban ült a vasúti szakaszban, hálás volt mindenért: a kocsizásért és az ablakok mellett elsuhanó holdfényes homályért. Olyan boldog volt, hogy időnkint el-elmosolyodott. Hubert szabad! Condaford megmenekült. Szülei megint nyugodtak. Jean boldog. Alan karrierje nem forog többé kockán. Harmadosztályú kocsiban ült. Útitársai azzal a hol nyílt, hol rejtett csodálkozással néztek rá, amit idegen emberek túlságosan boldog mosolya szokott kelteni minden adófizető lelkében. Azt találgatták, hogy a hölgy részeg-e, gyengeelméjű-e, vagy egyszerűen csak szerelmes? Az is lehet, hogy egyszerre mind a három. Jóindulatú részvétellel nézett vissza, mert látta rajtuk, hogy nem úsznak a boldogságban. Gyorsan elmúlt az utazás másfél órája. Amikor a gyengén világított pályaudvaron kiszállt, már nem volt olyan álmos, mint indulásnál, jókedve azonban nem csökkent. Sürgönyében elfelejtette megemlíteni, hogy Condafordba érkezik. Ezért az állomáson hagyta poggyászát és gyalog indult hazafelé. A főúton ment. Ez hosszabb út volt ugyan, de ő most sétálni akart, és tele akarta szívni tüdejét a hazai levegővel. Az éjszakai homályban szokás szerint titokzatosságnak látszottak a tárgyak. Az volt az érzése, hogy sohasem látta még azokat a házakat, sövényeket és fákat, melyek mellett elhaladt. Kis erdőn keresztül vezetett az útja. Vakító reflektorfényrel egy autó robogott végig az úton. A fény egy menyétre esett, mely az utolsó pillanatban futott keresztül az úton. A furcsa kis állat felpúpozott háta olyan volt, mint valami csigaház. A hídon Dinny egy pillanatra megállt, lenézett a keskeny, kanyargó kis folyóra. Sokszázéves ez a híd, majdnem olyan régi, mint a kastély legrégebbi részei, de még mindig

erőteljes. Mindjárt a híd után következett a kastély kapuja. Ha a kis folyó a nagyon esős években megáradt, vize egészen az egykori sánc-árok bokraiig emelkedett. Dinny belökte a kis kaput és az út fűvel benőtt szélén, rododendron-bokrok között közeledett a ház homlokzatához, mely tulajdonképpen a hátulsó frontja volt. Hosszú, alacsony és sötét volt ez a homlokzat. Nem számítottak Dinny érkezésére. Éjfélre járt már az idő. Dinny elhatározta, hogy óvatosan körüljárja a házat. Kísértetiesen hatottak a holdfényben a fák, a bokrok és az ódon, szürke kastély. Végigment a tiszta-fák alatt, melyek rövid árnyékot vetettek a kert mélyebben fekvő részére. Eljutott a kastély másik oldalára, a pázsitos részre. Mélyeket lélekzett, ide-oda nézett, szeme szinte beszívta azt egész helyet, melyhez gyermekkori emlékei fűzték. A holdsugár kísértet-fénye hullott az ablakokra és a magnóliák fényes leveleire. Titkok rejtőztek a ház kőarca mögött. Gyönyörű! Csak egy ablak volt világos: apja dolgozószobájának ablaka. Furcsa, hogy már lefeküdtek ilyen nagy öröm után. A pázsitról a terrasra lopakodott és a félig félrehúzott függöny nyílásán keresztül benézett a szobába. A tábornok íróasztala mellett ült. Papírok feküdtek előtte. Térde közé szorított kézzel, lehajtott fejjel ült. Dinny elnézte apja beesett halántékát, haját, mely a halántékok fölött az utóbbi időben erősen megöszült, összeszorított ajkát, arcának csaknem megvert kifejezését. Úgy ült ott, mint aki csendes türelemmel készül a legnagyobb szerencsétlenségre. Dinny Lawrenceéknál az amerikai polgárháborúról olvasott valamit. Elképzelte, hogy éppen így ülhetett a szobájában valamelyik öreg déli tábornok Lee fegyverletételének előestéjén. Hirtelen arra gondolt, hogy talán valamilyen véletlen folytán még nem kapták meg a sürgönyét. Megzörgette az ablakot. Apja felemelte a fejét. Arca hamuszürke volt a holdfényben. Úgy látszott, mintha félreértene Dinny hirtelen megjelenését és attól tartana, hogy bekövetkezett a katasztrófa. Kinyitotta az ablakot. Dinny behajolt és apja vállára tette a fejét.

- Apuskám! Nem kaptatok meg a sürgönyömet? Minden rendben van, Hubert szabad.

A tábornok megragadta Dinny csuklóját. Arca kipirult, összeszorított ajka felengedett. Mintha egy pillanat alatt tíz évet fiatalodott volna.

- Ez... ez biztos, Dinny?

Dinny bólintott. Mosolygott, de szemében könnyek csillogtak.

- Istenem! Ez aztán a jó hír! Gyere be. Rögtön felmegyek és megmondom anyádnak.

Mire Dinny beért a szobába, apja már eltűnt.

Ez a szoba sikeresen ellenállt Dinny és anyja esztétikai törekvéseinek, hogy egy kis hangulatot vigyenek belé. Megtartotta hivatszerű ridegségét. Dinny mosolyogva nézte a szoba különböző tárgyait, melyek valamennyien az esztétikai törekvések kudarcát hirdették. Újságok, katonai könyvek, régi fényképek, indiai és délafrikai emléktárgyak, kedvenc lovának régistílú képe, a birtok térképe, annak a párducnak a bőre, mely egykor megsebesítette a tábornokot, két kitömött rókafej. «Apa most megint boldog, - gondolta Dinny - hála Istennek.»

Eszébe jutott, hogy szülei talán szeretnének magukra maradni örömmel. Ezért lábujjhegyen felment Clare szobájába. A családnak ez az élénk tagja aludt. Egyik pizsamás karja a takarón hevert. Arcát másik keze fejére tette. «Ne zavarjuk meg a Szépség álmát.» Visszavonult a szobájába. Megállott a nyitott ablaknál és a csaknem teljesen csupasz szilfák ágai között a lassan emelkedő holdfényes mezőkre és erdőkre nézett. Ott állt az ablaknál és igyekezett nemhinni Istenben. Csúnya, kicsinyes volna most, amikor a dolgok jóra fordultak, erősebben hinni Istenben, mint akkor, mikor a helyzet tragikus volt. Mint ahogy csúnya és kicsinyes, ha csak akkor imádkozunk Istenhez, amikor nagy bajban vagyunk, különben pedig megfeledezzük róla. De hát utóvégre az Isten kifürkészhetetlen örök szellem, nem pedig jóságos apa, akit az ember könnyen kiismer. Legjobb nem gondolni az egészre. Most itthon van, biztos

révbe ért a vihar után: ez a fontos. Megtántorodott, olyan álmos volt, hogy félig már aludt is. Ágyát nem vetették meg. Ledobta magáról cipőjét, ruháját, fűzőjét, felvett egy régi, vastag pongyolát, és a dunyha alá bújt. Két perc múlva már mélyen aludt, de ajkán még mindig ott ült állandó mosolya...

Másnap reggel táviratot kaptak Huberttől, aki értesítette őket, hogy Jeannel együtt megérkezik vacsorára.

- «Az ifjú várúr hazatér arájával» - mormolta magában Dinny. - Szerencsére későn jönnek, apa, és ezért nem kell hízott borjút leölni, ami tékozló fiúk hazatérésekor általában szokásos. Egyébként felkészültetek az ünnepélyes fogadtatásra?

- Van még két üveg 1865-ös Chambertinem. A dédapádé volt. Ezt isszuk meg. Régi konyakunk is van.

- Anyuskám, Hubert nagyon szereti a szalonkát és a fánkot. Tudnál hazai osztrigát szerezni? Nagyon szereti az osztrigát is.

- Majd szerzek, Dinny.

- És gombát is - tette hozzá Clare.

- Attól félek, anyuskám, hogy be kell szaladgálnod e miatt az egész országot.

Lady Cherrell mosolygott. Egészen fiatalos volt ma.

- Ebben a szép időben jólesik a vadászat - mondta mosolyogva a tábornok. - Nincs kedved vadászni jönni, Clare? Találkozzunk tizenegykor a Wyvel-keresztnél.

- Remek.

Dinny az istállóhoz kísérte apját és Claret, megvárta, amíg elmennek, aztán a kutyákkal sétálgatott. A hosszú, kínzó várakozás után boldoggá tette az a tudat, hogy most már nincs mitől tartania. Ezért nem is bántotta az a tény, hogy Hubert helyzete e pillanatban ugyanolyan, mint két hónappal ezelőtt volt - amikor még nagyon bánkódott miatta. Ami Hubert karrierjét illeti, helyzete egy cseppet sem javult azóta, sőt annyiból súlyosbodott, hogy most már nős ember. Dinny tisztában volt ezzel, de lelke mégis tele volt boldogsággal. Ez is azt bizonyítja, hogy Einsteinnek van igaza: minden csak relatív.

A kert domboldali része felé sétált és a «Lincolnshirei vadorzó»-t dúdolta. Hirtelen motorkerékpár-berregésre lett figyelmes. Porköpenyes, biciklis sapkás férfi intett feléje. Egy rododendron-bokorba tolta kerékpárját, aztán levetette porköpenyét és megindult Dinny felé.

Persze, hiszen ez Alan. Tudta, hogy Alan nyomban megkéri a kezét. Ma igazán semmi sem akadályozhatja meg ebben. Ha legalább megvalósította volna vakmerő tervét, akkor most nem kérhetné meg, mert nem volna illő jutalmat kérni egy önfeláldozó szolgálatért. Így azonban...

«Talán - gondolta Dinny - még megvan a szakálla és ez vissza fogja tartani a leánykéréstől.» Sajnos azonban, amikor a fiatalember közelebb jött, látta, hogy szakállának helye fehéren csillan ki napbarnított arcából.

Alan mindkét kezét kinyújtotta feléje. Dinny megszorította kezét. Így álltak egy percig s egymásra néztek.

- No, fiatalember, - mondta végül Dinny - most meséljen. Halálosan aggódtunk maga miatt.

- Üljünk itt le, Dinny.

- Jó, csak ügyeljen Scaramouchra, folyton itt lebzsel a lába ügyében, a maga lába pedig nagy.

- Nem is olyan nagy. Dinny, elnézem az arcát, olyan...

- Kissé megviseltebb, mint máskor, ennyi az egész - mondta Dinny. - Mindent tudok Hallorsenről, a bolíviai csontleletekről, a párnázott ládáról és arról a tervről, hogy Hubertet a hajón a csontok helyébe csempészik.

- Micsoda?

- Mi sem estünk a fejünk lágyára, Alan. Magának mi lett volna a szerepe ebben az ügyben? Mért növesztett szakállt? Nem ülhetek a csupasz kőre, rá kell valamit tennünk.

- Nem lehetnék én az a valami?

- Semmiesetre sem. Inkább tegye oda a köpenyét. Úgy.

- Nos, - mondta Alan és kedvetlenül nézte cipője orrát - ha kíváncsi, elmondok mindent. Határozott terveink még nem voltak, mert minden azon múlt, hogy milyen körülmények között szállították volna el Hubertet. Több terv merült fel. Ha a hajó Spanyolországban vagy Portugáliában kikötött volna, akkor megcsináltuk volna azt a ládatrúkköt. Abban állapotunk meg, hogy Hallorsen a hajón utazik, én pedig Jeannel együtt a kikötőben várok rá a valódi csontokkal. Jean vezette volna a repülőgépet - született pilóta - és Törökországba szöktünk volna.

- Igen, - mondta Dinny - ezt mi is kitaláltuk.

- Hogyan?

- Ne törődjék vele. Halljuk a másik tervet.

- Nehezebb lett volna a dolog abban az esetben, ha a hajó nem köt ki Európában. Ebben az esetben hamis sürgönyt küldtünk volna a Hubertet szállító öröknek a southamptoni pályaudvarra. Felettes hatóságuk nevében azt sürgönyöztük volna, hogy amint a vonattal a kikötőbe érnek, nyomban vigyék Hubertet a rendőrségre és ott várják be a további utasításokat. Ha aztán taxiban a rendőrségre igyekeztek volna, Hallorsen és én összeütköztünk volna a kocsival. Én autóval, Hallorsen motorbiciklivel rohant volna neki a kocsijuknak. A nagy zűrzavarban Hubertet átcsempésztük volna az én autómbe. Rögtön elrobogtam volna vele a készenálló repülőgéphez és aztán elrepültünk volna.

- Hm, - mondta Dinny - az ilyesmi nagyon hatásos filmen, de az életben egy kissé valószínűtlenül hangzik.

- Nem dolgoztuk ki részletesen ezt a tervet. Inkább a másakra számítottunk.

- A pénz teljesen elfogyott?

- Nem. Körülbelül kétszázat költöttünk. A repülőgépet el fogjuk adni.

Dinny mélyen felsóhajtott. Ránézett a fiúra.

- Örüljön, hogy ilyen símán megúsza a dolgot.

Alan elmosolyodott.

- Igen. Annál is inkább, mert ha szöknünk kellett volna, sokáig nem találkozhattam volna magával. Ma feltétlenül be kell vonulnom. Mondja, Dinny, nem akar a...

- A távollét meglágyítja a szíveket - mondta szelíden Dinny. - Ha legközelebb visszajön, majd komolyan gondolkodom a dolgról.

- Csak egy csókot, Dinny. Lehet?

- Tessék - mondta Dinny és feléje fordította arcát. «Ilyenkor - gondolta - szokták az embert szenvedélyesen szájoncsókolni. Alan nem így csókolt meg. Úgy látszik, tisztel engem.»

Felállott.

- Menjünk most, kedvesem. Hálásan köszönöm mindazt, amire szerencsére nem került sor. Minden lehetőt el fogok követni, hogy a jövőben kevésbé szűzies legyek.

Alan szomorúan nézett rá, mintha megbánta volna előbbi tisztelettudó tartózkodását, aztán viszonzta mosolyát. Motorbiciklijének zakatolása néhány pillanat múlva beleveszett a reggeli csendbe, melyet csak néha tört meg a szellő sóhajtása.

Dinny még mindig mosolygott, mikor bement a házba. Kedves fiú! Egy kis idő kellene! A megbánásra még a mai élet gyors üteme is enged egy kis időt.

Korán és keveset ebédeltek. Lady Cherrell ebéd után útrakelt, hogy beszerezze az ünnepi vacsorához szükséges jó falatokat. A Ford-kocsin ment el, melyet az inas vezetett. Dinny éppen a kertbe készült, hogy néhány árva novemberi virágot szedjen, amikor névjegyet hoztak be.

NEIL WINTNEY

FERDINAND STUDIO

ORCHARD STREET

CHELSEA

«Jaj, - gondolta - itt az a fiatalember, akit Lawrence bácsi küldött a nyakamra. Hol van az az úr, Amy?»

- A hallban várakozik, kisasszony.

- Kérem a szalonba. Rögtön jövök.

Levette kertészkeztetőjét, letette kosarát, púderdobozának tükrében megnézte orrát, aztán az erkélyajtón át bement a szalonba. Meglepő látvány tárult eléje. A «fiatalember» egy széken ült, festékdobozzal az oldalán. Sűrű, ősz haja volt, gomblyukából fekete szalagon monokli lógott. Amikor a «fiatalember» felemelkedett helyéről, Dinny megállapította, hogy legalább hatvan éves lehet. A festő így szólt:

- Cherrell kisasszony? Nagybátyja, sir Lawrence Mont megbízott, hogy megfesse az ön miniatűr arcképét.

- Tudom, - mondta Dinny - én azt hittem, hogy...

Nem fejezte be a mondatot. Utóvégre Lawrence bácsi mindig tréfás ember volt. Az is lehet, hogy ő ezt a kort tartja az ifjúság virágának.

A «fiatalember» barátságos vörös arcába illesztette monokliját, és kék szeme vizsga pillantással nézte Dinnyt. Félrehajtotta fejét és azt mondta:

- Ha meg tudom csinálni a vázlatot és kaphatok néhány fényképet, akkor nem fogom önt sokáig kínozni. Ez a világoskék ruha remek színhatást ad. A háttér az ég lesz az ablakon át. Nem túlságosan kék, van benne egy fehér árnyalat, mint általában az angol égben. Talán fogjunk hozzá, amíg még jó a világítás.

Miközben tovább beszélt, megkezdte munkájának előkészületeit.

- Sir Lawrence az angol hölgy eszményképét akarja megfestetni. Mély belső kultúra, mely nem tolul a felszínre. Tessék egy kissé oldalt fordulni. Köszönöm... az orra...

- Tudom, - mondta Dinny - az orrom reménytelen.

- Dehogy, dehogy, nagyon bájos orr. Úgy tudom, hogy sir Lawrence a típusgyűjteményébe akarja sorozni ezt a képet. Én már kettőt festettem a számára. Tessék egy kissé lenézni. Nem, nem úgy. Most nézzen rám. Á! Remek fogak.

- Egyelőre még valódiak.

- Ez a mosoly kitűnő, Cherrell kisasszony. Kifejezi azt a kis fölényes humort, amire szükségünk van. Nem túlsok és mégis éppen elég.

- Állandóan három uncia humortartalmú mosolyra van szüksége?

- Nem, nem, kedves kisasszony, nem kell erőltetni a dolgot, jön az magától. Tessék most háromnegyed profilba fordulni. Úgy... a haj vonala... gyönyörű színe van a hajának.

- Fénye nem túlsok, de mégis elég, ugye?

A «fiatalember» nem felelt. Rendkívüli figyelemmel kezdett rajzolni. Apró jegyzeteket is írt a papír szélére. Dinny felhúzott szemöldökkel, mozdulatlanul ült. A festő időnkint felpillantott és elragadtatott mosollyal mondogatta:

- Úgy, úgy, úgy, már látom, már látom.

Vajjon mit láthat? Az áldozat hirtelen nagyon ideges lett és összekulcsolta kezét.

- Emelje fel a kezét, Cherrell kisasszony. Most nem jó, most túl madonnaszerű. Ez nem harmonizál azzal a kis kobold-hangulattal, ami a hajából árad. Most nézzen rám... Úgy.

- Barátságos arcot vágjak?

- Nem kell túlbarátságosnak lennie... Úgy. Igazi angol tekintet, őszinte, de tartózkodó. Most a nyakhajlás... Kissé ívelt a nyak... Úgy... Olyan, mint egy őznyak... Valami különös kifejezése van ennek a nyaknak... Nem az ijedséget... inkább a büszkeséget fejezi ki.

Megint rajzolni kezdett, elmerülten jegyezgetett, mintha valami távoli világ venné körül.

Dinny így szólt magában: «Ha Lawrence bácsinak öntudatos arckifejezésre van szüksége, akkor meg is fogja kapni».

A «fiatalember» abbahagyta a munkát, hátralepett, egészen oldalt hajtotta a fejét, koncentrált figyelem sugárzott a monoklijából.

- Most még csak az arckifejezés kell.

- Parancsolja, hogy üres tekintettel bámuljak magam elé?

- Ejnye! - kiáltott a «fiatalember». - Mélyebb arckifejezésre van szükségem. Játshatom valamit a zongorán néhány percig?

- Természetesen. Sajnos, a zongora nincs a legjobb állapotban, mert régóta nem játszottak rajta.

- Nem baj.

A festő leült a zongorához, kinyitotta, rálehel a billentyűkre, aztán játszani kezdett. Erőteljesen, finoman, jól játszott. Dinny a zongora hajlásában állott, hallgatta a zenét, mely hamarosan teljesen rabul ejtette. Bach valamelyik műve lehetett, de Dinny nem tudta, hogy melyik. Elragadó, hűvös, gyönyörű dallam volt, újra és újra ismétlődött, egyhangúan, de mégis olyan megragadóan, amire csak Bach képes.

- Egy Bach-korál zongorakivonata. - A «fiatalember» monoklija ismét a billentyűk fölé hajolt.

- Isteni. A fül a szférák zenéjét hallja, a láb pedig a virágos mezőket tapossa - mormolta Dinny.

A «fiatalember» becsukta a zongorát és felállt.

- Megvan az arckifejezés, amire szükségem van, ez az!

- Ó, - mondta Dinny - ennyi az egész?

Vége.